VINTAGE

eBooks

Blood Meridian

or

The Evening Redness in the West

CORMAC McCARTHY

CORMAC McCARTHY için övgüler

“McCarthy okunması, hayranlık duyulması ve dürüst olmak gerekirse kıskanılması gereken bir yazar.”

—Ralph Ellison

“McCarthy doğuştan bir anlatıcı ve yazıları, satır satır, gerçekliğin keskinliğini taşıyor. Kalıcı olmaya aday.”

—Robert Penn Warren

"Bay McCarthy, riskli bir hitabeti, karmaşık ritimleri ve kusursuz doğruluğu birleştiren, en iyi türden Güney tarzına sahip."

— *New York Times*

“Cormac McCarthy bir Güneyli, doğuştan bir hikaye anlatıcısı, doğal ve kusursuz diyaloglar yazan bir yazar, Faulkner'ın edebi bir çocuğu... trajedisinin kalbinde kara mizah ve mantıklı komediyi ustaca kullanabilen bir yazar.”

— *Yeni Cumhuriyet*

“[McCarthy'nin] lirik düzyazısı asla gerekli sadelikten ödün vermez [ve] trajik olana dair duyarlılığı neredeyse kusursuzdur.”

— *Times Literary Supplement* (Londra)

BLOOD MERIDIAN

OR

THE EVENING REDNESS IN THE WEST

CORMAC McCARTHY

Vintage International
Vintage Books
A Division of Random House, Inc.
New York

Yazar, Lyndhurst Vakfı, John Simon Guggenheim Anma Vakfı ve John D. ve Catherine T. MacArthur Vakfı'na teşekkürlerini sunar. Ayrıca, yirmi yıldır editörlüğünü yapan Albert Erskine'e de minnettarlığını ifade etmek ister.

Düşünceleriniz korkunç, kalpleriniz zayıf. Acıma ve zulüm eylemleriniz absürt, sakinlikten yoksun, sanki karşı konulamazmış gibi işleniyor. Sonunda, kandan giderek daha çok korkuyorsunuz. Kandan ve zamandan.

PAUL VALÉRY

Karanlığın yaşamının, keder içinde kaybolmuş ve sefalet içinde boğulmuş olduğu düşünülmemelidir. Keder diye bir şey yoktur. Çünkü keder, ölümde yutulan bir şeydir ve ölüm ve ölmek, karanlığın ta kendisidir.

JACOB BOEHME

Geçen yıl Etiyopya'nın kuzeyindeki Afar bölgesine düzenlenen keşif gezisine liderlik eden Clark ve UC Berkeley'den meslektaşı Tim D. White, aynı bölgede daha önce bulunan 300.000 yıllık bir fosil kafatasının yeniden incelenmesinin, kafatasının derisinin yüzüldüğüne dair kanıtlar gösterdiğini de belirtti.

YUMA GÜNLÜK GÜNEŞİ

13 Haziran 1982

I

Tennessee'de Çocukluk – Kaçış – New Orleans – Kavga – Vurularak Ölüm – Galveston'a – Nacogdoches – Rahip Green – Yargıç Holden – Bir arbede – Toadvine – Otelin Yakılması – Kaçış.

bakın Çocuğa . Solgun ve zayıf, ince ve yırtık bir keten gömlek giymiş. Mutfaktaki ateşi harlıyor. Dışarıda, kar yığınlarıyla kaplı koyu renkli tarlalar ve ötesinde, hâlâ birkaç kurt barındıran daha karanlık ormanlar uzanıyor. Ailesi odun kesen ve su taşıyan kişiler olarak bilinir, ama aslında babası bir öğretmenmiş. İçki içmiş, isimleri artık unutulmuş şairlerden alıntılar yapıyor. Çocuk ateşin yanında çömelmiş, onu izliyor.

Doğum geceniz. Otuz üç. Onlara Leonidler deniyordu. Tanrım, yıldızlar nasıl da düşüyordu. Karanlık aradım, gökyüzündeki delikleri. Büyük Ayı takımyıldızı.

On dört yıl önce ölen anne, onu kaçıracak yaratığı kendi bağrında büyütmüştü. Baba asla onun adını anmaz, çocuk bilmez. Bu dünyada bir daha asla göremeyeceği bir kız kardeşi vardır. Solgun ve yıkanmamış bir halde izler. Ne okuma ne de yazma bilir ve içinde çoktan akılsızca şiddete karşı bir arzu filizlenir. Tüm tarih o yüzde mevcuttur, çocuk adamın babasıdır.

On dört yaşında evden kaçar. Şafak sökmeden önceki karanlıkta buz gibi soğuk mutfak evini bir daha görmeyecektir. Odunları,

çamaşır leğenlerini. Batıya, Memphis'e kadar gider, o düz ve pastoral manzarada yalnız bir göçmen gibi. Tarlalardaki siyahlar, uzun boylu ve kambur, parmakları pamuk kozaları arasında örümcek gibi. Bahçede gölgeli bir ıstırap. Güneşin batışına karşı, yavaş yavaş alacakaranlıkta kağıt gibi bir ufuk çizgisi boyunca hareket eden figürler. Yağmurla savrulmuş alçak arazide, geceye doğru katır ve tırmıkla ilerleyen yalnız, esmer bir çiftçi.

Bir yıl sonra Saint Louis'dedir. Bir düzlük tekneyle New Orleans'a götürülür. Nehirde kırk iki gün. Geceleri buharlı gemiler düdük çalarak ve ağır ağır ilerleyerek, sürüklenen şehirler gibi ışıl ışıl parlayan kara sularda geçerler. Tekneyi parçalara ayırıp keresteyi satarlar ve o sokaklarda yürürken daha önce hiç duymadığı dilleri duyar. Bir meyhanenin arkasındaki avlunun üstündeki bir odada yaşar ve geceleri bir peri masalı canavarı gibi aşağı inip denizcilerle dövüşür. İri yapılı değildir ama iri bilekleri, iri elleri vardır. Omuzları dardır. Çocuğun yüzü, yara izlerinin ardında garip bir şekilde dokunulmamış, gözleri tuhaf bir şekilde masumdur. Yumruklarla, ayaklarla, şişelerle veya bıçaklarla dövüşürler. Her ırktan, her türden. Konuşmaları maymunların homurdanmasına benzeyen adamlar. Öyle uzak ve tuhaf diyarlardan gelen adamlar ki, çamurda kanlar içinde yattıkları yerde dururken insanlığın kendisinin haklı çıktığını hisseder.

Belli bir gece Maltalı bir gemi subayı onu küçük bir tabancayla sırtından vurur. Adamla başa çıkmak için hamle yaparken, kalbinin hemen altından tekrar vurulur. Adam kaçar ve gömleğinden kanlar akarken bara yaslanır. Diğerleri başka yöne bakar. Bir süre sonra yere oturur.

İki hafta boyunca üst kattaki odada bir karyolada yatıyor, bu sırada meyhanecinin karısı ona bakıyor. Yemeklerini getiriyor, atıklarını taşıyor. Erkek gibi ince yapılı, sert görünümlü bir kadın. İyileştiğinde ona ödeyecek parası kalmıyor ve geceleyin oradan ayrılıp, kendisini götürecek bir tekne bulana kadar nehir kıyısında uyuyor. Tekne Teksas'a gidiyor.

Ancak şimdi çocuk nihayet tüm geçmişinden arındırılıyor. Kökenleri ve kaderi uzaklaşıyor ve dünyanın dönüşü boyunca bir

daha asla, yaratılışın özünün insanın iradesine göre şekillendirilip şekillendirilemeyeceğini veya kendi kalbinin başka bir tür kil olup olmadığını denemek için bu kadar vahşi ve barbar topraklar olmayacak. Yolcular çekingen bir topluluk. Gözlerini kafese kapatıyorlar ve hiç kimse diğerine buraya neden geldiğini sormuyor. Güvertede uyuyor, diğerleri arasında bir hacı. Loş kıyıların yükselişini ve alçalışını izliyor. Gri deniz kuşları şaşkınlıkla bakıyor. Gri dalgaların üzerinde kıyı boyunca pelikan sürüleri uçuyor.

Yerleşimciler eşyalarıyla birlikte bir mavnaya bindiler; hepsi alçak kıyı şeridini, ince kumlu koyu ve sisin içinde yüzen bodur çam ağaçlarını inceliyordu.

Limanın dar sokaklarında yürüyor. Hava tuz ve yeni biçilmiş kereste kokuyor. Geceleri fahişeler karanlıktan ona sesleniyor, sanki ihtiyaç içindeki ruhlar gibi. Bir hafta sonra tekrar yola koyuluyor, cebinde kazandığı birkaç dolarla, güney gecesinin kumlu yollarında yalnız başına yürüyor, elleri ucuz paltosunun pamuklu ceplerinde yumruk şeklinde. Bataklık boyunca toprak setler. Yosunların arasında mum gibi beyaz, yuvalarında ak balıkçıllar. Rüzgarın sert bir yanı var ve yapraklar yol kenarında sekerek, gece tarlalarında hışırdayarak ilerliyor. Küçük yerleşim yerleri ve çiftliklerden geçerek kuzeye doğru ilerliyor, gündelik ücretlerle ve bulunarak çalışıyor. Bir yol kavşağındaki küçük bir köyde asılmış bir baba katili görüyor ve adamın arkadaşları öne koşup bacaklarını çekiyorlar ve adam pantolonu idrarla kararmış halde ipte asılı kalıyor.

Bir kereste fabrikasında ve difteri hastanesinde çalışıyor. Çiftçiden yaşlı bir katır alıyor ve 1849 yılının baharında bu hayvanın sırtına binerek, o zamanki Fredonia Cumhuriyeti'nden geçerek Nacogdoches kasabasına gidiyor.

Rahip Green, yağmur yağmaya başladığından beri her gün tıklım tıklım dolu bir salonda müzik çalıyordu ve yağmur iki haftadır yağıyordu. Çocuk, dökük bez çadıra girdiğinde, duvarlar boyunca

ayakta duracak yer, bir iki kişilik yer vardı ve ıslak ve yıkanmamışların o kadar yoğun bir kokusu vardı ki, yağmur onları tekrar içeri girmelerine neden olmadan önce, zaman zaman temiz hava almak için sağanak yağmurun içine çıkıyorlardı. Arka duvarda, kendi türünden diğerleriyle birlikte duruyordu. O kalabalıkta onu ayırt edebilecek tek şey, silahlı olmamasıydı.

Rahip, "Komşular," dedi, "bu cehennem çukurlarından, Nacogdoches'taki cehennemlerden uzak duramıyor." Ona dedim ki: "Tanrı'nın oğlunu da oraya götürecek misiniz?" O da dedi ki: "Hayır, hayır, götürmeyeceğim." Ben de dedim ki: "O'nun 'Seni her zaman, yolun sonuna kadar takip edeceğim' dediğini bilmiyor musun?"

"Şey," dedi, "kimsenin bir yere gitmesini istemiyorum." Ben de dedim ki: "Komşu, sormana gerek yok. İster sor ister sorma, her adımda seninle olacak. Komşu, ondan kurtulamazsın. Şimdi, onu, *onu* , şu cehennem çukuruna mı sürükleyeceksin?"

Böyle yağmurlu bir yeri hiç gördünüz mü?

Çocuk rahibi izliyordu. Konuşan adama döndü. Adam, at arabacılarının tarzında uzun bıyıklar takıyordu ve alçak, yuvarlak tepeli geniş kenarlı bir şapka giyiyordu. Hafifçe şaşı gözlüydü ve sanki yağmur hakkındaki fikrini biliyormuş gibi çocuğu dikkatle izliyordu.

"Daha yeni geldim," dedi çocuk.

Bu, şimdiye kadar gördüklerimin hepsinden daha iyi.

Çocuk başını salladı. Yağlı kumaştan bir yağmurluk giymiş, iri yarı bir adam çadıra girmiş ve şapkasını çıkarmıştı. Taş gibi keldi, sakalı yoktu, kaşları ve kirpikleri de yoktu. Boyu neredeyse iki fitti ve bu göçebe Tanrı evinde bile puro içiyordu; şapkasını sadece yağmurdan korumak için çıkarmış gibiydi, şimdi tekrar takmıştı.

Rahip vaazını tamamen kesmişti. Çadırda hiçbir ses yoktu. Herkes adama bakıyordu. Şapkasını düzeltti ve sonra rahibin durduğu tahta kürsüye kadar ilerledi ve orada rahibin cemaatine hitap etmek için döndü. Yüzü sakin ve garip bir şekilde çocuksuydu. Elleri küçüktü. Onları uzattı.

Sayın baylar ve bayanlar, bu dini toplantıyı düzenleyen kişinin bir sahtekar olduğunu size bildirmeyi görevim olarak görüyorum. Herhangi bir tanınmış veya sahte kurumdan ilahiyat belgesi bulunmamaktadır. Gasp ettiği makam için en ufak bir yeterliliğe bile sahip değildir ve yalnızca sahtekar vaazlarına hor gördüğü dindarlığın hafif bir tadını katmak amacıyla kutsal kitaptan birkaç pasaj ezberlemiştir. Gerçek şu ki, karşınızda duran ve kendini Tanrı'nın hizmetkarı olarak tanıtan bu beyefendi sadece tamamen cahil olmakla kalmayıp, Tennessee, Kentucky, Mississippi ve Arkansas eyaletlerinde de kanun tarafından aranmaktadır.

"Aman Tanrım!" diye bağırdı rahip. "Yalanlar, yalanlar!" Açık olan İncil'ini hararetle okumaya başladı.

Çeşitli suçlamalarla karşı karşıya kalan adamın en son suçlaması, kendisine güvenerek gelen on bir yaşında bir kız çocuğunu ilgilendiriyordu; adam, kızı, Tanrısının kıyafetlerini giymiş haldeyken tecavüz ederken suçüstü yakalanmıştı.

Kalabalığın arasından bir inilti yükseldi. Bir kadın dizlerinin üzerine çöktü.

"İşte o!" diye bağırdı rahip hıçkıra hıçkıra. "İşte o. Şeytan. İşte burada duruyor."

Şu iğrenç serseri denen pisliği arkadaki tribünden asalım.

Bundan üç hafta önce, Fort Smith, Arkansas'tan bir keçiyle kongre yaptığı için kovulmuştu. Evet hanımefendi, aynen bunu söyledim. Keçi.

Çadırın uzak tarafında ayağa kalkan bir adam, "Gözlerimi lanetliyorum, o şerefsizi vurmayacağım!" dedi ve çizmesinden bir tabanca çıkarıp doğrultarak ateş etti.

Genç kamyon şoförü anında giysisinden bir bıçak çıkardı, çadırın dikişlerini söktü ve yağmurun içine dışarı çıktı. Çocuk da onu takip etti. Eğilerek çamurda koşarak otele doğru ilerlediler. Çadırın içinde zaten genel bir silah sesi duyuluyordu ve kanvas duvarlardan bir düzine çıkış açılmıştı; insanlar dışarı akın ediyordu, kadınlar çığlık atıyor, bazıları tökezliyor, bazıları çamurda ayaklar altında eziliyordu. Çocuk ve arkadaşı otelin balkonuna ulaştılar,

gözlerindeki suyu sildiler ve izlemek için döndüler. Tam o sırada çadır sallanmaya ve bükülmeye başladı ve devasa, yaralı bir Medusa gibi, yırtık kanvas duvarları ve eski püskü gergi iplerini yerde sürükleyerek yavaşça yere çöktü.

Onlar içeri girdiklerinde kel adam zaten barda oturuyordu. Önündeki cilalı ahşap tezgahın üzerinde iki şapka ve bir avuç dolusu bozuk para vardı. Kadehini kaldırdı ama onlara değil. Bara doğru kalkıp viski sipariş ettiler ve çocuk parasını masaya bıraktı ama barmen başparmağıyla parayı geri itti ve başını salladı.

"Bunlar hakimin sorumluluğunda," dedi.

İçtiler. Kamyon şoförü bardağını yere koydu ve çocuğa baktı, ya da bakmış gibiydi, bakışlarından emin olamazdınız. Çocuk, barın aşağısındaki hakimin durduğu yere baktı. Bar o kadar yüksekti ki her adam dirseklerini bile üzerine koyamazdı ama hakimin beline kadar geliyordu ve hakim ellerini tahtanın üzerine düz bir şekilde koymuş, hafifçe eğilmiş, sanki başka bir konuşma yapacakmış gibi duruyordu. Bu sırada adamlar kapıdan içeri doluşuyor, kan içinde, çamur içinde, küfür ediyorlardı. Hakimin etrafında toplandılar. Vaizi takip etmek için bir grup insan getiriliyordu.

Hakim Bey, o önemsiz mallara nasıl sahip oldunuz?

"Mallar mı?" dedi yargıç.

Fort Smith'te ne zaman bulundunuz?

Fort Smith mi?

Onun hakkında tüm bu şeyleri nereden biliyorsun?

Rahip Green'i mi kastediyorsunuz?

Evet efendim. Sanırım buraya gelmeden önce Fort Smith'teydiniz.

Hayatımda hiç Fort Smith'te bulunmadım. Onun da bulunduğundan şüpheliyim.

Birbirlerine baktılar.

Peki, ona nerede rastladınız?

Bugüne kadar bu adamı daha önce hiç görmemiştim. Adını bile duymamıştım.

Kadehini kaldırdı ve içti.

Odada garip bir sessizlik vardı. Adamlar çamurdan yapılmış heykellere benziyorlardı. Sonunda biri gülmeye başladı. Sonra bir başkası. Çok geçmeden hepsi birlikte gülmeye başladılar. Biri hakime içki ısmarladı.

Toadvine ile karşılaştığında on altı gündür yağmur yağıyordu ve hâlâ yağıyordu. Hala aynı barda duruyordu ve iki dolar hariç tüm parasını içkiyle harcamıştı. Kamyon şoförü gitmişti, oda neredeyse boştu. Kapı açıktı ve otelin arkasındaki boş arsada yağmurun yağdığını görebiliyordunuz. Bardağını bitirdi ve dışarı çıktı. Çamurun üzerine tahtalar serilmişti ve kapı ışığının dar şeridini takip ederek arsanın dibindeki kaldırım taşlarına doğru ilerledi. Başka bir adam kaldırım taşlarından yukarı çıkıyordu ve dar tahtaların üzerinde yarı yolda karşılaştılar. Önündeki adam hafifçe sendeliyordu. Islak şapkasının kenarı, ön tarafı tutturulmuş kısmı hariç omuzlarına kadar düşmüştü. Bir elinde gevşekçe bir şişe tutuyordu. "Yolumdan çekilsen iyi olur," dedi.

Çocuk bunu yapmaya niyetli değildi ve tartışmanın da bir faydası olmadığını düşündü. Adamın çenesine tekme attı. Adam yere düştü ve tekrar kalktı. "Seni öldüreceğim," dedi.

Adam şişeyle savurdu, çocuk eğildi, adam tekrar savurdu, çocuk geri çekildi. Çocuk ona vurduğunda adam şişeyi kafasının yan tarafına çarparak kırdı. Çocuk tahtadan düşüp çamura yuvarlandı ve adam sivri şişe boynuyla peşinden atılıp gözüne saplamaya çalıştı. Çocuk elleriyle kendini savunuyordu ve elleri kan içindeydi. Sürekli botunun içinden bıçağını çıkarmaya çalışıyordu.

"Seni öldürürüm," dedi adam. Karanlıkta, botlarından çıkmış bir halde, ağır ağır ilerliyorlardı. Çocuk artık bıçağını almıştı ve birbirlerinin etrafında yan yana dönüyorlardı. Adam ona doğru hamle yapınca, çocuk adamın gömleğini kesti. Adam şişeyi yere attı ve boynunun arkasından kocaman bir Bowie bıçağı çıkardı. Şapkası düşmüş, siyah ve kıvırcık saçları başının etrafında savruluyordu ve

tehditlerini tek kelimeyle, "öldür" diye çılgınca bir haykırış gibi dile getirmişti.

Kaldırım kenarında durup izleyen birkaç adamdan biri, "Bu kesildi," dedi.

İleri doğru suda yürüyen adam, "Öldür, öldür!" diye haykırdı.

Ama başka biri de araziden aşağı doğru geliyordu, inek gibi sürekli emme sesleri çıkarıyordu. Kocaman bir sopa taşıyordu. Çocuğa ilk o ulaştı ve sopayı savurduğunda çocuk yüzüstü çamura düştü. Biri onu çevirmeseydi ölecekti.

Uyandığında gün ağarmıştı, yağmur durmuştu ve karşısında uzun saçlı, tamamen çamur içinde bir adamın yüzü duruyordu. Adam ona bir şeyler söylüyordu.

"Ne?" dedi çocuk.

"İşten ayrılıyor musun?" diye sordum.

İstifa mı etti?

İstifa ediyorum. Çünkü benden daha fazlasını istiyorsanız, kesinlikle alacaksınız.

Gökyüzüne baktı. Çok yüksekte, çok küçük, bir akbaba. Adama baktı. "Boynum mu kırık?" dedi.

Adam etrafa bakındı, tükürdü ve tekrar çocuğa baktı. Kalkamaz mısın?

Bilmiyorum. Denemedim.

Boynunu kırmak hiç niyetim değildi.

HAYIR.

Seni öldürmeyi planlamıştım.

Henüz kimse bunu yapmadı. Çamuru tırmalayarak kendini yukarı çekti. Adam, yanında botlarıyla tahtaların üzerinde oturuyordu. "Sende bir sorun yok," dedi.

Çocuk, gün boyunca etrafına kaskatı kesilmiş bir şekilde baktı. "Çizmelerim nerede?" dedi.

Adam ona gözlerini kısarak baktı. Yüzünden kurumuş çamur parçaları dökülüyordu.

Eğer botlarımı ele geçirirlerse, o şerefsizlerden birini öldürmek zorunda kalacağım.

Yonder onlardan birine benziyor.

Çocuk çamurda zorlukla ilerleyip bir botu sudan çıkardı. Avluda çamur yığınlarını hissederek ağır ağır dolaştı.

"Bu senin bıçağın mı?" dedi.

Adam gözlerini kısarak ona baktı. "Öyle görünüyor," dedi.

Çocuk bıçağı ona fırlattı, o da eğilip bıçağı aldı ve kocaman bıçağı pantolonunun paçasına sildi. "Birisi seni çalmış sandım," dedi bıçağa.

Çocuk diğer botunu buldu ve gelip tahtaların üzerine oturdu. Elleri çamurdan kocaman olmuştu, birini dizine hafifçe sildi ve tekrar yere bıraktı.

Orada yan yana oturmuş, çorak araziye bakıyorlardı. Arazinin kenarında çit vardı ve çitin ötesinde bir çocuk kuyudan su çekiyordu, bahçede de tavuklar vardı. Bir adam içki dükkanının kapısından, tuvalete doğru giden yoldan aşağı indi. Oturdukları yerde durdu, onlara baktı ve sonra çamura doğru adım attı. Bir süre sonra geri geldi, tekrar çamura doğru adım attı, etrafından dolaştı ve yoldan yukarı doğru devam etti.

Çocuk adama baktı. Adamın kafası garip bir şekilde dardı ve saçları tuhaf ve ilkel bir şekilde çamurla kaplanmıştı. Alnında HT harfleri, daha aşağıda ve neredeyse gözlerinin arasında F harfi yakılmıştı ve bu işaretler, demir çok uzun süre bırakılmış gibi yayılmış ve gösterişliydi. Adam çocuğa bakmak için döndüğünde, çocuk onun kulaklarının olmadığını gördü. Adam ayağa kalktı, bıçağı kılıfına koydu ve elinde botlarıyla yola koyuldu; çocuk da kalkıp onu takip etti. Otelin yarısına geldiğinde adam durdu, çamura baktı, sonra tahtaların üzerine oturdu ve çamurlu botlarını giydi. Sonra ayağa kalktı ve bir şey almak için çamurlu alandan zorlukla uzaklaştı.

"Şuraya bakmanı istiyorum," dedi. "Lanet olası şapkama."

Ne olduğunu anlayamadınız, ölü bir şeydi. Onu çırpındı, başının üzerinden geçirdi ve yoluna devam etti, çocuk da onu takip etti.

İçki evi, vernikli tahtalarla kaplı uzun ve dar bir salondu. Duvar kenarında masalar, yerde ise tükürük kapları vardı. Müşteri yoktu. İçeri girdiklerinde barmen başını kaldırdı ve yeri süpüren bir zenci süpürgeyi duvara dayayıp dışarı çıktı.

"Sidney nerede?" dedi çamurdan yapılmış takım elbiseli adam.

Sanırım yatakta.

Devam ettiler.

Toadvine, barmeni aradı.

Çocuk arkasına baktı.

Barmen barın arkasından gelmiş ve onlarla ilgileniyordu. Otelin lobisinden geçerek merdivenlere doğru ilerlerken yerde çeşitli çamur izleri bıraktılar. Merdivenlerden yukarı çıkmaya başladıklarında resepsiyondaki görevli eğilip onlara seslendi.

Kurbağa asması.

Durdu ve arkasına baktı.

Seni vuracak.

Eski Sidney mi?

Eski Sidney.

Merdivenlerden yukarı çıktılar.

Merdiven sahanlığının en üstünde, sonunda bir pencere bulunan uzun bir koridor vardı. Duvarlarda, dolap olabilecek kadar yakın yerleştirilmiş vernikli kapılar vardı. Toadvine koridorun sonuna kadar ilerledi. Son kapıda dinledi ve çocuğu süzdü.

Kibritin var mı?

Çocuk ceplerini karıştırdı ve ezilmiş, lekelenmiş bir tahta kutu buldu.

Adam onu elinden aldı. "Buraya biraz tutuşturucu lazım," dedi. Kutuyu ufalayıp parçaları kapının önüne yığıyordu. Bir kibrit çakıp

parçaları ateşe verdi. Yanan odun yığınını kapının altına itti ve daha fazla kibrit ekledi.

"İçeride mi?" dedi çocuk.

İşte tam olarak bunu göreceğiz.

Koyu bir duman kıvrımı yükseldi, yanan verniğin mavi alevi. Koridorda çömelmişler ve izliyorlardı. İnce alevler panellerin üzerinden yukarı doğru çıkıp tekrar geriye doğru kaymaya başladı. İzleyenler, bataklıktan çıkarılmış heykellere benziyorlardı.

"Şimdi kapıyı çal," dedi Toadvine.

Çocuk ayağa kalktı. Toadvine de ayağa kalkıp bekledi. Odanın içinde alevlerin çıtırtısını duyabiliyorlardı. Çocuk tıkladı.

Daha yüksek sesle vursan iyi olur. Bu adam biraz içki içiyor.

Yumruğunu sıktı ve kapıya beş defaya kadar şiddetle vurdu.

"Cehennem ateşi!" diye bir ses duyuldu.

İşte geliyor.

Beklediler.

"Sen tam bir azgın herifsin," dedi ses. Sonra kapı kolu döndü ve kapı açıldı.

İç çamaşırlarıyla duruyordu, bir elinde kapı kolunu çevirmek için kullandığı havlu vardı. Onları görünce arkasını dönüp odaya geri girmeye başladı ama Toadvine onu boynundan yakalayıp yere yatırdı, saçından tuttu ve başparmağıyla bir gözünü çıkarmaya başladı. Adam onun bileğini yakalayıp ısırdı.

Toadvine denen herifin ağzını tekmele. Tekmele onu.

Çocuk onların yanından geçip odaya girdi, döndü ve adamın yüzüne tekme attı. Toadvine saçından tutarak başını geriye doğru çekti.

"Tekmele onu," diye seslendi. "Ah, tekmele onu, tatlım."

Tekme attı.

Toadvine kanlı kafayı çevirdi, baktı ve yere düşmesine izin verdi, sonra ayağa kalkıp adamı kendi elleriyle tekmeledi. Koridorda iki

seyirci duruyordu. Kapı tamamen alevler içindeydi ve duvarın ve tavanın bir kısmı da yanıyordu. Dışarı çıkıp koridorda ilerlediler. Memur ikişer ikişer merdivenlerden çıkıyordu.

"Toadvine, seni şerefsiz!" dedi.

Toadvine ondan dört basamak yukarıdaydı ve ona tekme attığında boğazına isabet etti. Tezgahtar merdivenlere oturdu. Çocuk yanından geçerken kafasının yan tarafına vurdu ve tezgahtar yere yığılıp sahanlığa doğru kaymaya başladı. Çocuk onun üzerinden atlayıp lobiye indi, ön kapıya doğru yürüdü ve dışarı çıktı.

Toadvine sokakta koşuyor, yumruklarını çılgınca başının üzerinde sallıyor ve gülüyordu. Canlandırılmış büyük bir kil voodoo bebeğine benziyordu ve çocuk da bir diğerine benziyordu. Arkalarında, otelin üst köşesinde alevler yükseliyor ve koyu duman bulutları sıcak Teksas sabahına yayılıyordu.

Katırı kasabanın kenarında hayvan besleyen bir Meksikalı aileye bırakmıştı ve oraya bitkin bir halde, nefes nefese varmıştı. Kadın kapıyı açıp ona baktı.

"Eşekimi almam lazım," diye hırıltılı bir sesle söyledi.

Kadın ona biraz daha baktı, sonra evin arka tarafına doğru seslendi. Adam etrafından dolaştı. Avluda bağlı atlar vardı ve çitin yanında, kenarında birkaç hindi oturmuş dışarı bakan bir kamyonet duruyordu. Yaşlı kadın arka kapıya gelmişti. "Nito," diye seslendi. "Gel." "Burada bir at var." "Gel."

Ahıra inip malzeme odasına gitti, berbat eyerini ve battaniyesini alıp geri getirdi. Katırı bulup ahırdan çıkardı, ham deri dizginle bağladı ve çite doğru götürdü. Omzunu hayvana yaslayıp eyeri üzerine geçirdi ve bağladı; katır ürktü, başını çite sürttü. Katırı arazinin karşısına geçirdi. Katır, kulağında bir şey varmış gibi başını yana doğru sallayıp duruyordu.

Adam katırı yola çıkardı. Evin önünden geçerken kadın arkasından ağır adımlarla çıktı. Adamın ayağını üzengiye koyduğunu görünce koşmaya başladı. Adam kırık eyerin üzerine atladı ve katırı öne doğru fırlattı. Kadın kapıda durdu ve adamın gidişini izledi. Adam arkasına bakmadı.

Çocuk kasabadan geri dönerken otel yanıyordu ve adamlar etrafta durup alevleri izliyorlardı, bazıları ellerinde boş kovalar tutuyordu. Birkaç adam at sırtında alevleri izliyordu ve bunlardan biri de yargıçtı. Çocuk atıyla yanlarından geçerken yargıç döndü ve onu izledi. Sanki hayvan da izleyecekmiş gibi atını çevirdi. Çocuk geri baktığında yargıç gülümsedi. Çocuk katırı okşadı ve batıya doğru giden yolda eski taş kalenin yanından geçerek uzaklaştılar.

II

Çayır boyunca – Bir münzevi – Bir zencinin kalbi – Fırtınalı bir gece – Tekrar batıya – Sığır çobanları – Onların iyiliği – Tekrar yolda – Ölü arabası – San Antonio de Bexar – Bir Meksika kantini – Başka bir kavga – Terk edilmiş kilise – Sakristideki ölüler – Geçitte – Nehirde yıkanmak.

Şimdi dilencilik günleri, hırsızlık günleri geliyor. Ondan başka kimsenin binmediği yerlerde at sürme günleri. Çam ormanları ülkesini geride bıraktı ve akşam güneşi önünde sonsuz bir vadinin ardında batıyor ve karanlık burada bir gök gürültüsü gibi çöküyor ve soğuk bir rüzgar otları gıcırdatıyor. Gece gökyüzü yıldızlarla dolu, neredeyse hiç siyah yer yok ve yıldızlar bütün gece acı yaylar çizerek düşüyorlar ve sayıları da az değil.

Vatandaşlardan korktuğu için kralın yolundan uzak duruyor. Küçük kır kurtları bütün gece uluyor ve şafak onu rüzgârdan saklanmak için gittiği çimenli bir vadide buluyor. Ayakları bağlı katır onun üzerinde duruyor ve doğudan gelen ışığı izliyor.

Doğan güneşin rengi çelik gibi. Bineğinin gölgesi kilometrelerce önünde uzanıyor. Başında yapraklardan yaptığı, güneşte kuruyup çatlamış bir şapka var ve eskiden kuşları korkuttuğu bir bahçeden gelmiş paçavralar içindeki bir adama benziyor.

Akşam vakti alçak tepelerin arasından eğik bir şekilde yükselen duman kulesini takip etti ve karanlık çökmeden önce, bir tembel

hayvan gibi çimenlerin arasına saklanmış yaşlı bir münzevinin kapısına seslendi. Yalnız, yarı deli, gözleri sanki kafeslerine sıcak tellerle kilitlenmiş gibi kızarmıştı. Ama buna rağmen ağırbaşlı bir vücudu vardı. Çocuk katırdan sertçe inerken sessizce izledi. Sert bir rüzgar esiyordu ve paçavraları etrafında uçuşuyordu.

"Sigara içtiğini gördüm," dedi çocuk. "Bir adama bir yudum su ikram edersin diye düşündüm."

Yaşlı keşiş kirli saçlarını kaşıdı ve yere baktı. Arkasını dönüp kulübeye girdi ve çocuk da onu takip etti.

İçerisi karanlık ve toprak kokusuyla doluydu. Toprak zeminde küçük bir ateş yanıyordu ve tek eşya bir köşedeki bir yığın deriydi. Yaşlı adam loşlukta sürünerek ilerledi, başını eğip alçak tavandaki örgü dallarını ve çamuru temizledi. Toprakta duran bir kovaya işaret etti. Çocuk eğilip orada yüzen kabağı aldı, daldırıp içti. Su tuzlu ve kükürtlüydü. İçmeye devam etti.

Sence yaşlı eşeğimi orada sulayabilir miyim?

Yaşlı adam bir yumruğuyla avucuna vurmaya ve gözlerini etrafta gezdirmeye başladı.

Taze ürünler getirmekten gurur duy. Bana nerede olduğunu söyle yeter.

Onu neyle sulamayı amaçlıyorsunuz?

Çocuk kovaya baktı ve loş kulübenin içinde etrafına bakındı.

"Katırdan sonra içki içmeyeceğim," dedi keşiş.

Elinizde eski bir kova ya da başka bir şey yok mu?

Hayır, diye bağırdı keşiş. Hayır. Değilim. Göğsünde yumruklarının topuklarını birbirine vuruyordu.

Çocuk ayağa kalktı ve kapıya doğru baktı. "Bir şey bulurum," dedi. "Kuyu nerede?"

Tepenin yukarısına, patikayı takip edin.

Burada dışarıyı görmek neredeyse imkansız derecede karanlık.

Bu derin bir yol. Ayaklarınız ne kadar doluysa, katırınız da o kadar doluysa o kadar doluysa o kadar iyi. Gidemiyorum.

Rüzgarın estiği yöne doğru çıktı ve katırı aradı ama katır orada yoktu. Uzak güneyde sessizce şimşekler çakıyordu. Çalıların arasından patikayı takip ederek ilerledi ve katırı kuyunun yanında dururken buldu.

Kumda açılmış, etrafına taşlar yığılmış bir çukur. Örtü olarak kuru bir deri parçası ve ağırlık olarak bir taş. Ham deriden bir kova, ham deriden bir kulp ve yağlı deriden bir ip vardı. Kovanın devrilmesine ve dolmasına yardımcı olması için kulpuna bir taş bağlanmıştı ve adam elindeki ip gevşeyene kadar kovayı indirdi, katır da omzunun üzerinden onu izliyordu.

Üç kova dolusu su çekti ve katırın dökmemesi için tuttu, sonra kuyunun kapağını tekrar kapattı ve katırı patikadan kulübeye doğru geri götürdü.

"Su için teşekkür ederim," diye seslendi.

Keşiş karanlık bir şekilde kapıda belirdi. "Sadece benimle kal," dedi.

Tamam.

En iyi konaklama yeri. Fırtına yaklaşıyor.

Sence de öyle mi?

Tahminim doğru ve haklıyım.

Kuyu.

Yatağınızı getirin. Yanınızda getirebileceğiniz her şeyi getirin.

Adam eyeri çözüp yere attı, katırın ön ayağını topallayarak şaha kalkmasını sağladı ve uyku tulumunu içeri taşıdı. Ateşten başka ışık yoktu ve yaşlı adam terzi gibi ateşin yanında çömelmişti.

"Herhangi bir yerde, herhangi bir yerde," dedi. "Eyerin nerede?"

Çocuk çenesiyle işaret etti.

Dışarıda bırakmayın, bir şey yer. Burası aç bir ülke.

Dışarı çıktı ve karanlıkta katırla karşılaştı. Katır, ateşe bakarak orada duruyordu.

"Defol git, aptal!" dedi. Eyeri aldı ve içeri geri döndü.

"Şimdi şu kapıyı çek yoksa uçup gideriz," dedi yaşlı adam.

Kapı, deri menteşeler üzerine yerleştirilmiş tahtalardan oluşan bir yığındı. Adam onu toprak üzerinde sürükleyerek açtı ve deri mandalıyla kilitledi.

"Sanırım yolunuzu kaybettiniz," dedi keşiş.

Hayır, doğrudan ona geçtim.

Yaşlı adam elini hızla salladı. "Hayır, hayır," dedi. "Yani buraya gelmek için yolunuzu mu kaybettiniz? Kum fırtınası mı çıktı? Geceleyin yoldan mı çıktınız? Hırsızlar mı sizi kuşattı?"

Çocuk bunu düşündü. Evet, dedi. Bir şekilde yoldan çıktık.

Bunu biliyordunuz.

Ne zamandır buradasınız?

Nereye?

Çocuk, yaşlı adamın karşısında, ateşin diğer tarafında, battaniyesine sarılı halde oturuyordu. "Burada," dedi. "Bu yerde."

Yaşlı adam cevap vermedi. Aniden başını yana çevirdi, başparmağı ve işaret parmağı arasına burnunu sıkıştırıp yere iki damla sümük üfledi ve parmaklarını kot pantolonunun dikişine sildi. "Mississippi'liyim. Köle tüccarıydım, anlatmak istemiyorum. İyi para kazandım. Hiç yakalanmadım. Sadece bıktım. Zencilerden bıktım. Size bir şey göstereceğim."

Döndü, derilerin arasında eşelendi ve alevlerin arasından küçük, koyu renkli bir şey uzattı. Çocuk onu elinde çevirdi. Kurumuş ve kararmış bir adamın kalbiydi. Onu geri verdi ve yaşlı adam onu avucunda tartacakmış gibi tuttu.

"Dünyayı yok edebilecek dört şey var," dedi. "Kadınlar, viski, para ve zenciler."

Sessizce oturdular. Dumanı dışarı atmak için çatının üzerinden geçirilen soba borusunun içinden rüzgar inliyordu. Bir süre sonra yaşlı adam kalbi yerine koydu.

"Bu şey bana iki yüz dolara mal oldu," dedi.

Bunun için iki yüz dolar mı veriyorsunuz?

Evet, öyle yaptım, çünkü o kara piç kurusunun içinde asılı durduğu şey için biçtikleri fiyat buydu.

Köşede kıpırdandı ve eski, koyu renkli pirinç bir kazan buldu, kapağını kaldırdı ve bir parmağıyla içine baktı. Soğuk yağın içinde gömülmüş ve açık mavi bir küfle kaplı, uzun boylu bir kır tavşanının kalıntıları vardı. Kazanın kapağını tekrar kapattı ve ateşe koydu. "Çok bir şey değil ama paylaşacağız," dedi.

Teşekkür ederim.

"Karanlıkta yolunuzu kaybettiniz," dedi yaşlı adam. Ateşi karıştırdı ve küllerin arasından ince kemik dişlerini çıkardı.

Çocuk cevap vermedi.

Yaşlı adam başını ileri geri salladı. Günahkarın yolu zordur. Tanrı bu dünyayı yarattı, ama herkesi memnun edecek şekilde yaratmadı, değil mi?

Onun beni pek aklında tuttuğuna inanmıyorum.

"Evet," dedi yaşlı adam. "Ama insan bu fikirleri nereden edinir? Hangi dünyayı daha çok beğenmiştir?"

Daha iyi yerler ve daha iyi yollar düşünebiliyorum.

Bunu başarabilir misin?

HAYIR.

Hayır. Bu bir gizem. İnsan kendi aklını bilmekte zorlanır çünkü aklı, aklını bilmek için sahip olduğu tek şeydir. Kalbini bilebilir ama istemez. Haklı olarak. Oraya bakmamak en iyisi. Tanrı'nın belirlediği şekilde bağlı olan bir yaratığın kalbi değildir bu. En küçük yaratıkta bile kötülük bulabilirsiniz, ama Tanrı insanı yarattığında şeytan onun yanındaydı. Her şeyi yapabilen bir yaratık. Bir makine yapabilir. Ve makineyi yapacak bir makine. Ve bin yıl boyunca kendi kendine işleyebilen, bakıma ihtiyaç duymayan bir kötülük. Buna inanıyor musunuz?

Bilmiyorum.

Buna inanın.

Yaşlı adamın hazırladığı yemek ısındığında, yemeği dağıttı ve sessizce yediler. Gök gürültüsü kuzeye doğru ilerliyordu ve çok geçmeden tepelerinde gürlemeye başladı, soba borusundan ince bir pas damlası akmaya başladı. Tabaklarının üzerine eğildiler, parmaklarıyla yağı sildiler ve su kabağından su içtiler.

Çocuk dışarı çıktı, bardağını ve tabağını kumda temizledi ve geri döndüğünde tenekeleri birbirine vurarak, sanki karanlıkta bir kuru vadi hayaletini uzaklaştırmaya çalışıyormuş gibi ses çıkardı. Uzaktaki gök gürültülü bulutlar, elektrik yüklü gökyüzüne karşı titreyerek yükseldi ve tekrar karanlığa gömüldü. Yaşlı adam bir kulağını dışarıdaki uluyan çöle dikmiş oturuyordu. Çocuk kapıyı kapattı.

Yanınızda tütün yok, değil mi?

"Hayır, değilim," dedi çocuk.

İzin vermedin, yaptın.

Yağmur yağacağını mı düşünüyorsun?

Her fırsatı var. Muhtemelen olmayacak.

Çocuk ateşi izledi. Zaten başını sallıyordu. Sonunda doğrulup başını salladı. Keşiş sönmekte olan alevlerin üzerinden onu izledi. "Hadi, yatağını düzelt," dedi.

Öyle yaptı. Battaniyelerini sıkışmış çamurun üzerine serdi ve pis kokan botlarını çıkardı. Baca inledi, dışarıda katırın ayaklarını yere vurup homurdanmasını duydu ve uykusunda rüya gören bir köpek gibi çırpındı ve mırıldandı.

Gece vakti bir ara uyandı; kulübe neredeyse tamamen karanlıktı ve keşiş onun üzerine eğilmiş, neredeyse yatağında yatıyordu.

"Ne istiyorsun?" dedi. Ama keşiş sürünerek uzaklaştı ve sabah uyandığında kulübe boştu; eşyalarını alıp gitti.

Bütün gün kuzeyde ince bir toz çizgisini izledi. Hiç hareket etmiyor gibiydi ve ancak akşam geç saatlerde kendisine doğru geldiğini görebildi. Meşe ağaçlarıyla dolu bir ormandan geçti, bir derede su içti ve alacakaranlıkta ilerleyerek ateşsiz bir kamp kurdu. Kuru ve tozlu bir ormanda yattığı yerde kuşlar onu uyandırdı.

Öğle vakti tekrar ovadaydı ve kuzeydeki toz bulutları yeryüzünün kenarı boyunca uzanıyordu. Akşam vakti ilk sığır sürüsü göründü. Uzun boylu, vahşi, kocaman boynuzlu hayvanlardı. O gece çobanların kampında oturdu, fasulye ve ekmek yedi ve yolculuktaki yaşam hakkında bilgi edindi.

Abilene'den yola çıkmışlardı, kırk gün sonra Louisiana'daki pazarlara doğru gidiyorlardı. Arkalarından kurt, çakal ve Kızılderili sürüleri geliyordu. Karanlıkta kilometrelerce öteden sığırların homurtuları duyuluyordu.

Ona hiç soru sormadılar, kendileri de perişan bir topluluktu. Bazıları melezdi, bazıları özgür zencilerdi, bir iki tanesi de Kızılderiliydi.

"Kıyafetlerim çalındı," dedi.

Ateş ışığında başlarını salladılar.

Sahip olduğum her şeyi aldılar. Bıçağım bile yok.

Bizimle çalışmaya başlayabilirsiniz. İki adamımızı kaybettik. Kaliforniya'ya geri döndük.

Ben o tarafa doğru gidiyorum.

Sanırım sen de kendi başına Kaliforniya'ya gideceksin.

Belki. Henüz karar vermedim.

Bizimle gelen o çocuklar, Arkansas'tan bir grupla karşılaştılar. Bexar'a doğru gidiyorlardı. Meksika ve batı için mücadele edeceklerdi.

Eminim o yaşlı adamlar Bexar'da kafayı bulana kadar içiyorlardır.

Eminim yaşlı Lonnie kasabadaki her fahişeyi alt etmiştir.

Bexar'a ne kadar uzaklıkta?

Yaklaşık iki gün sürer.

Dahası da var. Bence dört gibi daha fazla.

Bir insan dilerse nasıl giderdi?

Doğrudan güneye doğru giderseniz, yaklaşık yarım gün yolculuk yapmış olursunuz.

Bexar'a mı gidiyorsun?

Yapabilirim.

Şurada yaşlı Lonnie'yi görüyorsun, ona benim için bir parça getirmesini söyle. Yaşlı Oren'e de söyle. Eğer bütün parasını harcamadıysa sana bir içki ısmarlar.

Sabahleyin pekmezli yulaf ezmeli kurabiyeler yediler ve çobanlar atlarını eyerleyip yola koyuldular. Katırını bulduğunda, hayvanın ipine bağlı küçük bir elyaf torba vardı ve torbanın içinde bir fincan dolusu kuru fasulye, birkaç biber ve sapı ipten yapılmış eski bir Greenriver bıçağı vardı. Katırı eyerledi; katırın sırtı yaralı ve keldi, toynakları çatlamıştı. Kaburgaları balık kılçığı gibiydi. Uçsuz bucaksız ovada topallayarak ilerlediler.

Dördüncü günün akşamında Bexar'a vardı ve yırtık pırtık katırı alçak bir tepeye oturtup şehre, sessiz kerpiç evlere, nehrin akışını belirleyen yeşil meşe ve kavak ağaçları dizisine, osnaburg örtülü vagonlarla dolu meydana, badanalı kamu binalarına, ağaçların arasından yükselen Mağribi kilise kubbesine, garnizona ve uzaktaki yüksek taş barut deposuna baktı. Hafif bir esinti şapkasının yapraklarını, keçeleşmiş yağlı saçlarını dalgalandırdı. Gözleri karanlık ve çukurlaşmış, kederli bir yüzün içindeydi ve çizmelerinin iç kısımlarından iğrenç bir koku yükseliyordu. Güneş yeni batmıştı ve batıda, dünyanın sonundaki büyük bir yangından kaçan küçük çöl gece kuşları gibi yükselen kan kırmızısı bulut kümeleri vardı. Kuru beyaz bir tükürük attı ve çatlak tahta üzengileri katırın kaburgalarına çarptı ve katır tekrar hareket etmeye başladı.

Dar, kumlu bir yoldan aşağı indi ve giderken, cesetlerle dolu, önden bağlı bir ölüler arabasıyla karşılaştı; küçük bir çan yolu çalıyordu ve kapıdan bir fener sallanıyordu. Arabanın üzerinde, ölülerin kendilerine veya ruhani varlıklara benzeyen, kireçle bembeyaz olmuş ve alacakaranlıkta neredeyse fosforlu gibi parlayan üç adam oturuyordu. Arabayı bir çift at çekiyordu ve hafif bir karbolik sisinin içinde yolda ilerleyip gözden kayboldular. Arkasını dönüp onların gidişini izledi. Ölülerin çıplak ayakları sertçe bir yandan diğer yana titriyordu.

Kasabaya girdiğinde hava kararmıştı; havlayan köpekler, lambalarla aydınlatılmış pencerelerin perdelerini aralayan yüzler ona eşlik ediyordu. Katırın toynaklarının hafif tıkırtısı küçük, boş sokaklarda yankılanıyordu. Katır havayı kokladı ve bir ara sokaktan geçerek, yıldız ışığında bir kuyu, bir su oluğu ve bir bağlama direğinin bulunduğu meydana girdi. Çocuk yavaşça aşağı indi, taş korkuluktan kovayı aldı ve kuyuya indirdi. Hafif bir sıçrama sesi yankılandı. Kovayı çekti, su karanlıkta damlıyordu. Kabı suya batırdı ve içti, katır da dirseğine sürtündü. İşini bitirince kovayı sokağa koydu, kuyunun kenarına oturdu ve katırın kovadan içmesini izledi.

Hayvanı önde götürerek kasabadan geçti. Etrafta kimse yoktu. Bir süre sonra bir meydana girdi ve gitar ve borazan sesleri duydu. Meydanın en ucunda bir kafenin ışıkları, kahkahalar ve tiz çığlıklar vardı. Katırı meydana götürdü ve uzun bir revakın yanından geçerek ışıklara doğru meydanın en uzak tarafına doğru ilerledi.

Sokakta gösterişli kostümler giymiş ve İspanyolca bağıran bir dansçı grubu vardı. O ve katırı ışıkların kenarında durup onları izledi. Yaşlı adamlar meyhanenin duvarına oturmuş, çocuklar tozda oynuyordu. Hepsinin garip kostümleri vardı; erkekler koyu renkli, yassı tepeli şapkalar, beyaz gecelikler, dıştan düğmeli pantolonlar, kızlar ise gösterişli boyalı yüzler ve mavi-siyah saçlarında kaplumbağa kabuğu taraklar takmışlardı. Çocuk katırla birlikte karşıya geçti, bağladı ve kafeye girdi. Barda birkaç adam duruyordu ve içeri girince konuşmayı kestiler. Cilalı kil zeminde uyuyan bir köpeğin yanından geçti, köpek tek gözünü açıp ona baktı ve bara gidip ellerini fayansların üzerine koydu. Barmen ona başıyla selam verdi. "Dígame," dedi.

Param yok ama bir içkiye ihtiyacım var. Çöpü dışarı çıkarırım, yeri silerim ya da ne gerekiyorsa yaparım.

Barmen odanın karşısındaki masada domino oynayan iki adama baktı. "Büyükbaba," dedi.

İkisinden büyüğü başını kaldırdı.

Çocuk ne diyor?

Yaşlı adam çocuğa baktı ve domino taşlarına geri döndü.

Barmen omuzlarını silkti.

Çocuk yaşlı adama döndü. "Amerikanca konuşuyor musunuz?" dedi.

Yaşlı adam oyunundan başını kaldırdı. Çocuğa ifadesiz bir şekilde baktı.

Ona bir içki karşılığında çalışacağımı söyleyin. Param yok.

Yaşlı adam çenesini öne doğru uzattı ve diliyle gıdaklama sesi çıkardı.

Çocuk barmene baktı.

Yaşlı adam başparmağı yukarı, serçe parmağı aşağı bakacak şekilde yumruğunu sıktı, başını geriye eğdi ve hayali bir içkiyi boğazından aşağıya indirdi. "Quiere hecharse una copa," dedi. "Pero no puede pagar."

Barda oturan adamlar izliyordu.

Barmen çocuğa baktı.

"Quiere trabajo," dedi yaşlı adam. "Quién sabe." Taşlarına geri döndü ve başka birine danışmadan hamlesini yaptı.

Bardaki adamlardan biri, Quieres trabajar, dedi.

Gülmeye başladılar.

"Neye gülüyorsun?" dedi çocuk.

Durdular. Kimisi ona baktı, kimisi dudaklarını büzdü ya da omuz silkti. Çocuk barmene döndü. "İyi bildiğim birkaç içki karşılığında yapabileceğim bir şeyiniz var mı?"

Barda oturan adamlardan biri İspanyolca bir şeyler söyledi. Çocuk onlara ters ters baktı. Birbirlerine göz kırptılar, bardaklarını kaldırdılar.

Tekrar barmene döndü. Gözleri karanlık ve kısıktı. Yeri süpür, dedi.

Barmen göz kırptı.

Çocuk geriye doğru adım attı ve geniş hareketler yaptı; bu pandomim, içki içenleri sessizce güldürdü. "Süpür," dedi, yere işaret ederek.

"Kirli değil," dedi barmen.

Tekrar süpürdü. "Süpür, kahretsin!" dedi.

Barmen omuz silkti. Barın ucuna gidip bir süpürge aldı ve geri getirdi. Çocuk süpürgeyi aldı ve odanın arka tarafına gitti.

Büyük, görkemli bir yerdi. Saksıda ağaçların karanlıkta sessizce durduğu köşeleri süpürdü. Tükürük kaplarının etrafını, masadaki oyuncuların etrafını ve köpeğin etrafını süpürdü. Barın ön tarafını süpürdü ve içki içenlerin durduğu yere geldiğinde doğrulup süpürgeye yaslandı ve onlara baktı. Sessizce kendi aralarında konuştular ve sonunda biri bardağını alıp uzaklaştı. Diğerleri de onu takip etti. Çocuk onların yanından geçerek kapıya doğru gitti.

Dansçılar gitmişti, müzik de. Karşı kaldırımda, kafenin kapı ışığıyla loş bir şekilde aydınlanan bir bankta bir adam oturuyordu. Katır, bağladığı yerde duruyordu. Süpürgeyi basamaklara vurdu, içeri geri döndü ve süpürgeyi barmenin aldığı köşeye götürdü. Sonra bara geldi ve durdu.

Barmen onu görmezden geldi.

Çocuk parmak boğumlarıyla vurdu.

Barmen döndü, bir elini beline koydu ve dudaklarını büzdü.

"Şimdi şu içeceği ister misin?" dedi çocuk.

Barmen ayağa kalktı.

Çocuk, yaşlı adamın yaptığı içki içme hareketlerini taklit etti ve barmen de havlusunu umursamazca ona doğru salladı.

"Andale," dedi. Elinin tersiyle kovma hareketi yaptı.

Çocuğun yüzü karardı. "Seni şerefsiz!" dedi. Bara doğru yürümeye başladı. Barmenin ifadesi değişmedi. Barın altından eski tip, çakmaklı bir askeri tabanca çıkardı ve horozunu avucunun topuğuyla geri itti. Sessizlikte büyük bir tahta tıkırtısı duyuldu.

Barın her yerinde bardakların şıkırtısı. Sonra duvardaki oyuncuların sandalyeleri geri itmesiyle oluşan gürültü.

Çocuk donakaldı. "Yaşlı adam," dedi.

Yaşlı adam cevap vermedi. Kafede hiçbir ses yoktu. Çocuk gözleriyle onu bulmak için döndü.

Esta borracho, dedi yaşlı adam.

Çocuk barmenin gözlerine baktı.

Barmen tabancayı kapıya doğru salladı.

Yaşlı adam salondakilere İspanyolca konuştu. Sonra barmenle konuştu. Ardından şapkasını takıp dışarı çıktı.

Barmenin yüzü bembeyaz kesildi. Barın ucundan döndüğünde tabancayı yere bırakmış, bir elinde de bira fıçısı açma aleti taşıyordu.

Çocuk odanın ortasına doğru geri çekildi ve barmen, sanki bir işe gidiyormuş gibi ağır ağır ona doğru ilerledi. Çocuğa iki kez vurdu ve çocuk iki kez sağa doğru adım attı. Sonra geriye doğru adım attı. Barmen donakaldı. Çocuk hafifçe barın üzerinden atladı ve tabancayı aldı. Kimse kıpırdamadı. Bar tezgahına sürterek kapağı açtı, içindeki ateşleme mekanizmasını boşalttı ve tabancayı tekrar yere koydu. Sonra arkasındaki raflardan iki dolu şişe seçti ve her iki elinde birer şişeyle barın ucundan dolanarak geldi.

Barmen odanın ortasında duruyordu. Nefes nefese kalmıştı ve çocuğun hareketlerini takip ederek döndü. Çocuk ona yaklaşınca şişe açma aletini kaldırdı. Çocuk şişelerle hafifçe eğildi, bir numara yaptı ve ardından sağ şişeyi adamın kafasında kırdı. Kan ve içki etrafa saçıldı, adamın dizleri büküldü ve gözleri döndü. Çocuk şişenin ağzını çoktan bırakmıştı ve ikinci şişeyi yere düşmeden önce bir yol menajeri pasıyla sağ eline fırlattı ve ikinci şişeyi barmenin kafasına ters bir darbeyle indirdi, adam yere düşerken de kırık şişe parçasını gözüne sapladı.

Çocuk odanın etrafına bakındı. Adamlardan bazılarının kemerlerinde tabanca vardı ama hiçbiri kıpırdamadı. Çocuk barın üzerinden atladı, bir şişe daha aldı, kolunun altına sıkıştırdı ve

kapıdan çıktı. Köpek gitmişti. Bankta oturan adam da gitmişti. Katırı çözdü ve meydanın karşısına götürdü.

Harabe halindeki bir kilisenin orta salonunda uyandı, gözlerini kırpıştırarak tonozlu tavana ve solmuş fresklerle süslü yüksek, sarkıtlı duvarlara baktı. Kilisenin zemini kurumuş gübre ve sığır ile koyun dışkılarıyla kaplıydı. Güvercinler tozlu ışık altında sütunların arasından kanat çırpıyor, üç akbaba ise koro bölümünde ölü bir hayvanın kemiklerinden oluşan leşinin üzerinde topallayarak dolaşıyordu.

Başı çok ağrıyordu ve dili susuzluktan şişmişti. Doğrulup etrafına bakındı. Şişeyi eyerinin altına koymuştu, buldu, kaldırdı, salladı, mantarını çıkardı ve içti. Gözleri kapalı oturdu, alnında ter damlacıkları birikmişti. Sonra gözlerini açıp tekrar içti. Akbabalar birer birer aşağı inip ayin odasına doğru koşturdular. Bir süre sonra kalkıp katırı aramaya çıktı.

Görünürde hiçbir yerde yoktu. Misyon, birkaç keçi ve eşeğin bulunduğu, sekiz veya on dönümlük çitlerle çevrili, verimsiz bir bölgeyi kaplıyordu. Çitlerle çevrili alanın çamurdan duvarlarında, izinsiz yerleşen ailelerin yaşadığı kulübeler ve güneşin altında ince bir duman çıkaran birkaç ocak vardı. Kilisenin yanından dolaşıp kutsal eşya odasına girdi. Akbabalar, saman ve sıva arasında devasa tavuklar gibi sürünerek uzaklaşıyordu. Başın üzerindeki kubbeli tonozlar, hareket eden, nefes alan ve cıvıldayan koyu renkli tüylü bir kütleyle doluydu. Odada, üzerinde birkaç toprak kap bulunan tahta bir masa ve arka duvarda, biri çocuk olmak üzere birkaç cesedin kalıntıları yatıyordu. Kutsal eşya odasından tekrar kiliseye girdi ve eyerini aldı. Şişenin geri kalanını içti, eyeri omzuna koydu ve dışarı çıktı.

Binanın cephesinde nişlerinde bir dizi aziz figürü vardı ve bunlar Amerikan askerlerinin tüfekleriyle ateş açması sonucu kurşunlanmış, kulakları ve burunları kopmuş, taş üzerinde oksitlenmiş kurşun izleriyle koyu lekelerle kaplanmıştı. Devasa oyma ve panelli kapılar

menteşelerinde açıkta duruyordu ve oyma bir taş Meryem Ana, kollarında başsız bir çocuk tutuyordu. Öğlen sıcağında gözlerini kırpıştırarak durdu. Sonra katırın izlerini gördü. Toz bulutunun en hafif dalgalanmasıydı ve kilisenin kapısından çıkıp avluyu geçerek doğu duvarındaki kapıya kadar uzanıyorlardı. Eyeri omzuna daha yükseğe kaldırdı ve izlerinin peşinden yola koyuldu.

Kapının gölgesinde bir köpek kalktı ve somurtkan bir şekilde güneşe doğru sendeledi, güneşi geçtikten sonra sendeleyerek geri döndü. Tepeden nehre doğru inen yola girdi, oldukça perişan bir haldeydi. Ceviz ve meşe ağaçlarından oluşan derin bir ormana girdi ve yol yükselince aşağıda nehri görebildi. Yerliler geçitte bir arabayı yıkıyorlardı ve o da tepeden aşağı inip suyun kenarında durdu ve bir süre sonra onlara seslendi.

Siyah lake yüzeylerin üzerine su sıçratıyorlardı ve içlerinden biri doğrulup ona bakmak için döndü. Atlar akıntının içinde dizlerine kadar batmışlardı.

Ne? Siyah diye adlandırıldı.

Katır gördünüz mü?

Katır mı?

Bir katırımı kaybettim. Sanırım bu yoldan geçiyordu.

Siyahi adam kolunun tersiyle yüzünü sildi. Yaklaşık bir saat önce yoldan bir şey geçti. Sanırım şuradaki nehirden aşağı indi. Katır olabilir. Kuyruğu ya da neredeyse hiç tüyü yoktu ama uzun kulakları vardı.

Diğer iki siyahi sırıttı. Çocuk nehrin aşağısına doğru baktı. Tükürdü ve söğütlerin ve otlakların arasından geçen patikadan yürümeye başladı.

Onu nehrin aşağısında yaklaşık yüz metre ileride buldu. Karnına kadar ıslaktı ve ona baktıktan sonra başını tekrar yemyeşil nehir otlarının arasına indirdi. Eyeri yere attı, sürüklenen ipi aldı ve hayvanı bir dala bağlayıp isteksizce tekmeledi. Hafifçe yana kaydı ve otlamaya devam etti. Başının üstüne uzandı ama o tuhaf şapkasını bir yerlerde kaybetmişti. Ağaçların arasından aşağı indi ve

soğuk, girdaplı sulara bakarak durdu. Sonra tamamen zavallı bir vaftiz adayı gibi nehre girdi.

III

Orduya katılmak için aranıyor – Yüzbaşı White ile röportaj – Görüşleri – Kamp – Katırını satıyor – Laredito'da bir kantin – Bir Mennonit – Arkadaşı öldürüldü.

Adam, çıplak bir şekilde ağaçların altında, paçavraları dalların üzerine serilmiş halde yatıyordu ki, nehirde ilerleyen başka bir atlı atını durdurdu.

Başını çevirdi. Söğütlerin arasından atın bacaklarını görebiliyordu. Yüzüstü döndü.

Adam aşağı indi ve atın yanına durdu.

Elini uzatıp ip saplı bıçağını aldı.

"Selamlar," dedi binici.

Cevap vermedi. Dalların arasından daha iyi görebilmek için yana çekildi.

Selamlar. Neredesiniz?

Ne istiyorsun?

Seninle konuşmak istedim.

Peki ya?

Cehennem ateşi, çık dışarı. Ben beyaz ve Hristiyanım.

Çocuk, pantolonunu almak için söğütlerin arasından yukarı doğru uzanıyordu. Kemer aşağı sarkıyordu ve onu çekiştirdi ama pantolon

bir dala takılı kalmıştı.

"Lanet olsun," dedi adam. "Ağaçta değilsin, değil mi?"

Neden gidip beni rahat bırakmıyorsun?

Sadece seninle konuşmak istedim. Seni kızdırmak gibi bir niyetim yoktu.

Beni iyice kızdırdın.

Dün akşam o Meksikalının kafasına vuran sen miydin? Ben kanun adamı değilim.

Kim bilmek istiyor?

Yüzbaşı White. O adamı orduya kaydettirmek istiyor.

Ordu mu?

Evet efendim.

Hangi ordu?

Yüzbaşı White komutasındaki birlik. Meksikalılara büyük bir darbe indireceğiz.

Savaş bitti.

Henüz bitmediğini söylüyor. Sen neredesin?

Ayağa kalktı, astığı pantolonu aşağı çekti ve giydi. Çizmelerini giydi, bıçağı sağ çizmesinin paçasına soktu ve gömleğini çekiştirerek söğütlerin arasından çıktı.

Adam bacak bacak üstüne atmış çimenlerin üzerinde oturuyordu. Geyik derisinden bir giysi giymişti, başında tozlu siyah ipekten bir silindir şapka vardı ve dişlerinin arasında küçük bir Meksika purosu tutuyordu. Söğütlerin arasından pençeleriyle dışarı çıkan şeyi görünce başını salladı.

"Zor zamanlardan geçiyorsun değil mi evlat?" dedi.

Henüz hiç iyi bir tanesine denk gelmedim.

Meksika'ya gitmeye hazır mısın?

Aşağıda hiçbir şey kaybetmedim.

Bu, kendinizi dünyada yükseltmeniz için bir fırsat. Tamamen dibe vurmadan önce bir şekilde harekete geçseniz iyi olur.

Size ne veriyorlar?

Herkesin bir atı ve mühimmatı olur. Sanırım senin çantanda biraz kıyafet bulabiliriz.

Tüfeğim yok.

Sana birini bulacağız.

Peki ya ücretler?

Cehennem ateşi evlat, maaşa ihtiyacın olmayacak. Kazandığın her şeyi kendine saklayacaksın. Meksika'ya gidiyoruz. Savaş ganimetleri. Şirketteki tek bir adam bile büyük toprak sahibi olmadan çıkmayacak. Şimdi ne kadar toprağın var?

Askerlik hakkında hiçbir şey bilmiyorum.

Adam onu süzdü. Ağzındaki yanmamış puroyu aldı, başını çevirip tükürdü ve tekrar yerine koydu. "Nerelisin?" dedi.

Tennessee.

Tennessee. Yanlış anlamayın ama tüfekle atış yapabilirsiniz.

Çocuk çimenlerin üzerine çömeldi. Adamın atına baktı. At, işlemeli deri ve gümüş süslemelerle donatılmıştı. Yüzünde beyaz bir leke ve dört beyaz bacağı vardı ve gür çimenlerden büyük lokmalar koparıyordu. "Nerelisiniz?" dedi çocuk.

38 yaşımdan beri Teksas'tayım. Eğer Yüzbaşı White'a rastlamasaydım, bugün nerede olacağımı bilmiyorum. Senden bile daha perişan bir haldeydim, o geldi ve beni Lazarus gibi ayağa kaldırdı. Ayaklarımı doğruluk yoluna koydu. Cehennem beni kabul etmeyene kadar içki ve fahişelik yapmaya başlamıştım. O bende kurtarılmaya değer bir şey gördü ve ben de sende görüyorum. Ne dersin?

Bilmiyorum.

Hadi benimle gel ve kaptanla tanış.

Çocuk otların saplarını çekiştirdi. Tekrar ata baktı. "Şey," dedi. "Sanırım bir zararı olmaz."

Kasabadan geçtiler; askere alma görevlisi çoraplı atın üzerinde görkemli bir şekilde ilerliyordu, arkasında da yakaladığı bir şeymiş

gibi katırın üzerinde bir çocuk vardı. Sıcakta buharlaşan hasır kulübelerin bulunduğu dar sokaklardan geçtiler. Çatılarda otlar ve dikenli kaktüsler yetişiyordu, keçiler üzerlerinde dolaşıyordu ve o sefil çamur krallığının bir yerinde küçük ölüm çanlarının ince sesi duyuluyordu. Ana Meydan'dan geçerek Ticaret Caddesi'ne doğru döndüler, vagon salları arasında ilerlediler ve çocukların küçük el arabalarından üzüm ve incir sattığı başka bir meydanı geçtiler. Birkaç sıska köpek önlerinden yavaşça uzaklaştı. Askeri Meydan'dan geçtiler ve çocuğun ve katırın önceki gece içki içtiği küçük sokağı geçtiler; kuyunun başında kadın ve kız grupları ve etrafta hasırla kaplı birçok kil testi vardı. İçeride kadınların ağıt yaktığı küçük bir evin yanından geçtiler; küçük cenaze arabası kapıda, atlar sıcakta ve sineklerde sabırla ve hareketsiz duruyordu.

Kaptan, ağaçların ve banklı küçük yeşil bir çardağın bulunduğu bir meydandaki bir otelde konaklıyordu. Otelin önündeki demir kapı, arkasında bir avlu bulunan bir geçide açılıyordu. Duvarlar badanalıydı ve küçük, süslü renkli fayanslarla kaplıydı. Kaptanın adamı, fayanslarda ve avludan yukarıdaki odalara çıkan merdivenlerde şık bir şekilde çınlayan yüksek topuklu oyma çizmeler giyiyordu. Avluda yeşil bitkiler yetişiyordu ve yeni sulanmış, buhar çıkarıyorlardı. Kaptanın adamı uzun balkondan aşağı indi ve sonundaki kapıya sertçe vurdu. İçeri bir ses onları içeri çağırdı.

Kaptan, hasır bir masada oturmuş mektuplar yazıyordu. Yanında duranlar, kaptanın adamı, elinde siyah şapkasıyla onu bekliyordu. Kaptan yazmaya devam etti, başını bile kaldırmadı. Dışarıda çocuk, bir kadının İspanyolca konuştuğunu duyabiliyordu. Bunun dışında sadece kaptanın kaleminin sesi duyuluyordu.

İşini bitirdiğinde kalemi bıraktı ve başını kaldırdı. Adamına baktı, sonra çocuğa baktı ve sonra yazdıklarını okumak için başını eğdi. Kendi kendine başını salladı ve mektubu küçük bir oniks kutusundan aldığı kumla tozladı ve katladı. Masadaki kibrit kutusundan bir kibrit alıp yaktı ve küçük kırmızı bir madalyon kağıda damlayana kadar mühür mumuna tuttu. Kibriti söndürdü, kağıda kısa bir süre üfledi ve yüzüğüyle mührü bastırdı. Sonra

mektubu masasının üzerindeki iki kitabın arasına koydu, sandalyesine yaslandı ve tekrar çocuğa baktı. Ciddi bir şekilde başını salladı. "Yerlerinize oturun," dedi.

Koyu renkli bir tahtadan yapılmış bir tür oturma yerine yerleştiler. Kaptanın adamının kemerinde büyük bir tabanca vardı ve otururken kemerini etrafına dolayarak tabancayı bacaklarının arasına yerleştirdi. Şapkasını tabancanın üzerine koydu ve arkaya yaslandı. Çocuk ise yırtık çizmelerini arka arkaya katlayıp dik oturdu.

Kaptan sandalyesini geriye itti, ayağa kalktı ve masanın önüne geldi. Orada bir dakika kadar durdu, sonra masaya tırmandı ve botları havada sallanarak oturdu. Saçlarında ve taktığı uzun bıyıklarında beyazlar vardı ama yaşlı görünmüyordu. "Demek aradığımız kişi sensin," dedi.

"Hangi adam?" dedi çocuk.

Kaptan'ın adamı, "Hangi adam efendim?" dedi.

Oğlum, kaç yaşındasın?

On dokuz.

Kaptan başını salladı. Çocuğa dikkatlice baktı. Sana ne oldu?

Ne?

"Efendim," dedi işe alım görevlisi.

Sayın?

Sana olanları anlattım.

Çocuk yanındaki adama baktı. Kendine baktı ve tekrar kaptana baktı. "Soyguncular bana saldırdı," dedi.

Kaptan, "Soyguncular," dedi.

Sahip olduğum her şeyi aldılar. Saatimi ve her şeyimi aldılar.

Tüfeğiniz var mı?

Artık değilim.

Soyulduğunuz yer neresiydi?

Bilmiyorum. Oranın bir adı yoktu. Tamamen ıssız bir yerdi.

Nerelisiniz?

Naca'dan geliyordum, Naca...

Nacogdoches?

Evet.

Evet efendim.

Evet efendim.

Kaç kişi vardı?

Çocuk ona bakakaldı.

Soyguncular. Kaç soyguncu var?

Yedi ya da sekiz diye tahmin ediyorum. Kafama ince bir tahta parçasıyla vurdular.

Kaptan ona doğru tek gözünü kısarak baktı. Meksikalı mıydılar?

Bazıları. Meksikalılar ve zenciler. Aralarında bir iki beyaz da vardı. Çaldıkları bir sürü sığırları vardı. Bana bıraktıkları tek şey, botumda bulunan eski bir bıçak parçasıydı.

Kaptan başını salladı. Ellerini dizlerinin arasına koydu. "Anlaşma hakkında ne düşünüyorsunuz?" dedi.

Çocuk yanındaki sedirde oturan adama baktı. Adam gözlerini kapatmıştı. Başparmaklarına bakıyordu. "Bu konuda hiçbir şey bilmiyorum," dedi.

"Korkarım ki bu durum birçok Amerikalı için geçerli," dedi kaptan. "Sen nerelisin evlat?"

Tennessee.

Monterrey'deki Gönüllüler'le birlikte değildiniz, değil mi?

Hayır efendim.

Sanırım hayatımda gördüğüm en cesur adam grubuydu. Sanırım Kuzey Meksika'daki savaş alanında diğer eyaletlerden daha çok Tennessee'li adam kan döktü ve öldü. Bunu biliyor muydunuz?

Hayır efendim.

Onlar satıldılar. O çölde savaştılar ve öldüler, sonra da kendi ülkeleri tarafından satıldılar.

Çocuk sessizce oturdu.

Kaptan öne eğildi. "Bunun için savaştık. Orada dostlarımızı ve kardeşlerimizi kaybettik. Ve sonra, Tanrı şahit olsun ki, onu geri vermedik. Tanrı'nın yeryüzünde onur, adalet veya cumhuriyetçi yönetim anlayışından en ufak bir fikri olmayan, en taraflı olanların bile kabul edeceği bir grup barbarın eline geri verdik. Öyle korkak bir halk ki, yüz yıldır çıplak vahşi kabilelere haraç ödediler. Ekinlerini ve hayvanlarını verdiler. Madenleri kapattılar. Bütün köyleri terk ettiler. Bu sırada bir putperest sürüsü toprakları yağmalayıp öldürüyor, hiçbir ceza almıyor. Onlara karşı tek bir el bile kalkmadı. Bunlar ne tür insanlar? Apachiler bile onlara ateş etmiyor. Bunu biliyor muydunuz? Onları taşlarla öldürüyorlar." Kaptan başını salladı. Anlatmak zorunda olduğu şey onu üzmüş gibiydi.

Albay Doniphan'ın Chihuahua şehrini ele geçirdiğinde düşmana binden fazla kayıp verdirdiğini ve sadece bir adamını kaybettiğini, o adamın da neredeyse intihar ettiğini biliyor muydunuz? Üstelik kendisine Bill diye seslenen, yarı çıplak ve Missouri'den savaş alanına yürüyerek gelen, maaşsız düzensiz askerlerden oluşan bir orduyla?

Hayır efendim.

Kaptan arkaya yaslandı ve kollarını kavuşturdu. "Karşı karşıya olduğumuz şey," dedi, "yozlaşmış bir ırk. Melez bir ırk, zencilerden biraz daha iyi. Belki de hiç iyi değil. Meksika'da hükümet yok. Hatta Meksika'da Tanrı bile yok. Asla da olmayacak. Kendi kendini yönetme yeteneğinden yoksun bir halkla karşı karşıyayız. Ve kendi kendini yönetemeyen insanlara ne olduğunu biliyor musunuz? Doğru. Başkaları gelip onların yerine yönetiyor."

Sonora eyaletinde halihazırda yaklaşık on dört bin Fransız sömürgeci var. Onlara yerleşmeleri için ücretsiz toprak veriliyor. Alet ve hayvan veriliyor. Aydınlanmış Meksikalılar bunu teşvik ediyor. Paredes zaten Meksika hükümetinden ayrılmayı savunuyor. Hırsızlar ve aptallar tarafından yönetilmektense kurbağa yiyenler

tarafından yönetilmeyi tercih ediyorlar. Albay Carrasco Amerikan müdahalesi istiyor. Ve bunu alacak.

Şu anda Washington'da, ülkemiz ile Meksika arasındaki sınır çizgilerini belirlemek üzere bir komisyon kuruluyor. Sonora'nın nihayetinde Amerika Birleşik Devletleri toprağı olacağından şüphem yok. Guaymas bir ABD limanı olacak. Amerikalılar, bizim cahil kardeş cumhuriyetimizden geçmek zorunda kalmadan Kaliforniya'ya ulaşabilecek ve vatandaşlarımız nihayet şu anda seyahat etmek zorunda oldukları yolları istila eden kötü şöhretli haydut sürülerinden korunacaklar.

Kaptan çocuğu izliyordu. Çocuk huzursuz görünüyordu. "Oğlum," dedi kaptan. "Bizler karanlık ve sorunlu bir topraklarda özgürlüğün araçları olacağız. Doğru. Bu harekete öncülük edeceğiz. Kaliforniya Valisi Burnett'in de zımni desteğine sahibiz."

Öne eğildi ve ellerini dizlerine koydu. "Ve ganimetleri biz paylaşacağız. Benim birliğimdeki her adam için birer toprak parçası olacak. Güzel otlaklar. Dünyanın en güzellerinden bazıları. Maden bakımından zengin, altın ve gümüş bakımından da tahmin edilemeyecek kadar zengin bir toprak. Gençsin. Ama seni yanlış anlamadım. Bir insan hakkında nadiren yanılırım. Sanırım bu dünyada iz bırakmak istiyorsun. Yanılıyor muyum?"

Hayır efendim.

Hayır. Ve Amerikalıların uğruna savaştığı ve öldüğü bir ülkeyi yabancı bir güce terk edecek türden bir adam olduğunuzu da sanmıyorum. Ve sözümü unutmayın. Eğer Amerikalılar harekete geçmezse, yani Washington'daki o şımarıklar kıçlarının üstünde otururken, ülkesini ciddiye alan sizin ve benim gibi insanlar harekete geçmezse, Meksika -ve tüm ülke kastediyorum- bir gün Avrupa bayrağı dalgalandıracak. Monroe Doktrini olsun ya da olmasın.

Kaptanın sesi yumuşak ve yoğun bir hal almıştı. Başını yana eğdi ve çocuğa bir tür şefkatle baktı. Çocuk ellerinin avuçlarını kirli kot pantolonunun dizlerine sürdü. Yanındaki adama baktı ama adam uyuyor gibiydi.

"Peki ya eyer?" dedi.

Sele?

Evet efendim.

Eyeriniz yok mu?

Hayır efendim.

Senin bir atın olduğunu sanıyordum.

Bir katır.

Anlıyorum.

Katırın üzerinde eski bir gövde var ama ondan pek bir şey kalmamış. Katırdan da pek bir şey kalmamış. Bana bir at ve bir tüfek almam gerektiğini söyledi.

Çavuş Trammel mi yaptı?

"Ona eyer vermeyeceğime dair hiçbir söz vermedim," dedi çavuş.

Sana bir eyer temin edeceğiz.

Ona kıyafet bulabileceğimizi söylemiştim, Yüzbaşı.

Doğru. Biz düzensiz olabiliriz ama kuyruksuz kedilere benzemek de istemiyoruz, değil mi?

Hayır efendim.

"Artık hiç bakımsız atımız kalmadı," dedi çavuş.

Birini kıralım.

Onları kırmakta çok iyi olan o yaşlı kurt artık görevden ayrıldı.

Bunu biliyorum. Başka birini bulun.

Evet efendim. Belki bu adam atları ehlileştirebilir. Siz hiç at ehlileştirdiniz mi?

Hayır efendim.

Bana "efendim" demenize gerek yok.

Evet efendim.

"Çavuş," dedi yüzbaşı, masadan yavaşça inerken.

Evet efendim.

Bu adamı kadroya alın.

Kamp, kasabanın kenarında, nehrin yukarısındaydı. Eski vagon brandalarından yamalı bir çadır, çalılardan yapılmış birkaç barınak ve bunların ötesinde, yine çalılardan yapılmış, sekiz rakamı şeklinde bir ağıl vardı; burada birkaç küçük boyalı midilli güneşin altında somurtarak duruyordu.

Onbaşı, çavuş olarak çağrıldı.

O burada değil.

Atından indi, çadıra doğru yürüdü ve çadırın örtüsünü geriye çekti. Çocuk katırın üzerine oturdu. Üç adam bir ağacın gölgesinde uzanmış onu inceliyorlardı. "Selam," dedi biri.

Merhaba.

Sen bambaşka bir insan mısın?

Hesapta.

Kaptan, bu berbat yerden ne zaman ayrılacağız?

Hiç söylemedi.

Çavuş çadırdan çıktı. "Nerede o?" dedi.

Şehre gittim.

"Şehre gitti," dedi çavuş. "Buraya gel."

Adam yerden kalktı, çadıra doğru yavaşça yürüdü ve ellerini belinin arkasına koyarak durdu.

"Bu adamın üzerinde hiç kıyafet yok," dedi çavuş.

Adam başını salladı.

Kaptan ona bir gömlek ve çizmelerini tamir ettirmek için biraz para verdi. Ona binebileceği bir şey ve bir eyer almamız gerekiyor.

Bir eyer.

O katırı satıp kendine bir tane alacak kadar para kazanabilmeli.

Adam eşeğe baktı, sonra arkasını dönüp çavuşa gözlerini kısarak baktı. Eğilip tükürdü. "Bu eşek on dolar bile getirmez."

Getirdiği şey, getirdiği şeydir.

Bir sığırı daha öldürdüler.

Bunu duymak istemiyorum.

Onlarla hiçbir şey yapamıyorum.

Kaptana söylemeyeceğim. Gözlerini yuvalarından çıkıp yere düşene kadar döndürür.

Adam tekrar tükürdü. Neyse, bu zaten tanrıların gerçeği.

Şu adamla hemen ilgilenin. Gitmem gerek.

Kuyu.

Kimse hasta değil, değil mi?

HAYIR.

Tanrıya şükürler olsun.

Eyerin üzerine çıktı ve dizginlerle atın boynuna hafifçe dokundu. Arkasına baktı ve başını salladı.

Akşamleyin çocuk ve diğer iki acemi asker kasabaya gittiler. Yıkanıp tıraş olmuştu ve yüzbaşının verdiği mavi kadife pantolon ve pamuklu gömleği giymişti; botları hariç, tamamen yeni bir adam gibi görünüyordu. Arkadaşları, kırk gün önce ovada vahşi hayvanlar olan küçük ve renkli atlara binmişlerdi ve kaplumbağalar gibi ürküyor, ürküyor ve hırıltılar çıkarıyorlardı.

İkinci onbaşı, "Şunlardan birini eline alana kadar bekle," dedi. "Hiç eğlenmedin."

Diğeri, "Bu atlar gayet iyi," dedi.

İçlerinde seni ata dönüştürebilecek bir iki tane daha var.

Çocuk katırının üzerinden onlara baktı. Onlar da koruma gibi iki yanından geçiyorlardı ve katır başını dik tutarak, gözlerini tedirgince sağa sola çevirerek dörtnala koşuyordu. İkinci onbaşı, "Hepsi de kafanı yere gömecek," dedi.

At arabaları ve hayvanlarla dolu bir meydandan geçtiler. Göçmenler, Teksaslılar, Meksikalılar, köleler, Lipan yerlileri ve yüzleri maviye boyanmış, elleri altı metrelik mızraklarının saplarına kenetlenmiş uzun boylu ve sert Karankawa heyetleri, neredeyse çıplak vahşilerdi; boyalı derileri ve fısıltılı insan eti iştahlarıyla, o efsanevi toplulukta bile tuhaf varlıklar gibi görünüyorlardı. Acemi askerler hayvanlarını sıkıca dizginleyerek ilerlediler ve adliye binasının yanından, en üst sıralarına kırık cam parçalarının gömülü olduğu hapishanenin yüksek duvarları boyunca döndüler. Ana Meydanda bir bando toplanmış ve enstrümanlarını akort ediyordu. Atlılar, küçük kumarhanelerin ve kahvehanelerin yanından Salinas Caddesi'ne doğru döndüler ve bu caddede küçük tezgahlarda veya çamurdan yapılmış dükkanlarda çok sayıda Meksikalı koşum takımı yapımcısı, tüccar, av tavuğu yetiştiricisi, ayakkabıcı ve çizmeci vardı. İkinci onbaşı Teksaslıydı, biraz İspanyolca biliyordu ve katırı takas etmeyi düşünüyordu. Diğer çocuk ise Missouri'dendi. Keyifleri yerindeydi, yıkanmış, taranmış, hepsi temiz gömlekler giymişti. Her biri içki dolu, belki de aşk dolu bir gece geçirmeyi hayal ediyordu. Kaç genç, işte böyle gecelerden ve işte böyle planlardan sonra soğuk ve ölü olarak eve döndü?

Katırı, üzerindeki koşum takımıyla birlikte, yeni olmasa da sağlam, ham deriden kaplı, iskeleti çıplak bir Teksas eyeriyle takas ettiler. Yeni bir dizgin ve gem karşılığında. Saltillo'dan getirilmiş, tozlu, yeni ya da eski bir yün battaniye karşılığında. Ve son olarak da iki buçuk dolarlık bir altın para karşılığında. Teksaslı, çocuğun avucundaki bu küçük paraya baktı ve daha fazla para istedi, ancak koşum takımı ustası başını salladı ve ellerini kesin bir şekilde havaya kaldırdı.

"Peki ya botlarım?" dedi çocuk.

"Y sus botas," dedi Teksaslı.

Çizmeler mi?

Evet. Dikiş hareketleri yaptı.

Koşum takımı ustası çizmelere baktı. Sabırsızlığını belli eden küçük bir hareketle parmaklarını birleştirdi ve çocuk çizmelerini

çıkarıp tozun içinde yalınayak durdu.

Her şey bittiğinde sokakta durup birbirlerine baktılar. Çocuk yeni koşum takımını omzuna asmıştı. İkinci onbaşı Missouri'li çocuğa baktı. "Earl, paran var mı?"

Bir kuruş bile değil.

Ben de değilim. En iyisi kıçımızı kaldırıp o sefalet çukuruna geri dönelim.

Çocuk omzundaki ağırlığı biraz kaydırdı. "Şu çeyrek kartal birasını da içmemiz gerek," dedi.

Laredito'da çoktan alacakaranlık çökmüştü. Yarasalar adliye ve kuledeki yuvalarından uçup mahalleyi dolaşıyorlardı. Hava, yanmış kömür kokusuyla doluydu. Çocuklar ve köpekler çamurdan yapılmış basamakların yanında çömelmiş, horozlar kanat çırpıp meyve ağaçlarının dallarına konuyordu. Bu yoldaşlar, çıplak bir kerpiç duvar boyunca yürüyorlardı. Meydandan loş bir şekilde bando müziği geliyordu. Sokakta bir su arabasının yanından geçiyorlar ve duvardaki bir delikten, küçük bir demirci ocağının ışığında yaşlı bir adamın metal şekiller dövdüğünü görüyorlardı. Bir kapı aralığında, güzelliği etraftaki çiçekler kadar güzel olan genç bir kızın yanından geçiyorlardı.

Sonunda tahta bir kapının önüne varırlar. Bu kapı daha büyük bir kapıya veya geçide menteşelenmiştir ve herkes, binlerce botun tahtayı aşındırdığı, yüzlerce aptalın tökezlediği, düştüğü veya sarhoş bir şekilde sokağa sendelediği, bir karış yüksekliğindeki eşikten geçmek zorundadır. Eski bir üzüm asmasının yanındaki bir avludaki bir çardaktan geçerler; burada küçük kuşlar alacakaranlıkta, kıvrımlı ve çorak asmalar arasında başlarını sallarlar ve lambaların yandığı bir kantine girerler; alçak bir kirişin altından eğilerek bir bara giderler ve bir, iki, üçer kadeh içerler.

Burada yaşlı, bakımsız bir Mennonit var ve onlara bakmak için dönüyor. Deri yelekli, başında siyah, düz kenarlı bir şapka olan, ince

bıyıklı zayıf bir adam. Acemi askerler viski bardakları sipariş ediyor, içiyor ve daha fazlasını sipariş ediyor. Duvar kenarındaki masalarda monte oyunları oynanıyor ve başka bir masada da acemi askerleri süzen fahişeler var. Acemi askerler, başparmaklarını kemerlerine sokmuş bir şekilde barın kenarında yan yana durup odayı izliyorlar. Sefer hakkında kendi aralarında yüksek sesle konuşuyorlar ve yaşlı Mennonit kederli bir şekilde başını sallayıp içkisinden bir yudum alıyor ve mırıldanıyor.

"Nehirde sizi durduracaklar," diyor.

İkinci onbaşı, arkadaşlarının arkasına bakarak sordu: "Benimle mi konuşuyorsunuz?"

Nehir kenarında. Söylenir size. Sizi tek tek hapse atarlar.

Kim yapacak?

Amerika Birleşik Devletleri Ordusu. General Worth.

Bunu asla yapmazlar.

Onların böyle olmaları için dua edin.

Yoldaşlarına bakıyor. Menonite'e doğru eğiliyor. Bunun anlamı ne, yaşlı adam?

O nehirde silahlı haydutlarla karşıya geçerseniz, geri dönemezsiniz.

Geri dönmeyi hedeflemeyin. Sonora'ya gidiyoruz.

Sana ne, yaşlı adam?

Menonit, barın üzerindeki aynada yansıyan gölgeli karanlığı izliyor. Onlara dönüyor. Gözleri yaşlı, yavaşça konuşuyor: "Tanrı'nın gazabı uyuyor. İnsanlardan bir milyon yıl önce gizlenmişti ve onu uyandırma gücüne sadece insanlar sahip. Cehennemin yarısı bile dolu değil. Beni dinleyin. Bir delinin yarattığı savaşı yabancı bir toprağa taşıyorsunuz. Köpeklerden daha fazlasını uyandıracaksınız."

Ama onlar yaşlı adama hakaret edip küfrettiler, ta ki adam kendi kendine mırıldanarak barın diğer ucuna doğru uzaklaşana kadar. Başka nasıl olabilirdi ki?

Bu işler nasıl da son buluyor. Kargaşa, küfürler ve kan içinde. İçkilerini içtiler, sokaklarda rüzgar esti, tepede olan yıldızlar batıda alçaldı ve bu genç adamlar birbirleriyle ters düştüler, düzeltilemeyecek sözler söylendi ve şafakta, çocuk ve ikinci onbaşı, Missouri'den gelen ve Earl diye anılan çocuğun üzerine diz çöktüler ve adını söylediler ama çocuk hiç cevap vermedi. Avlunun tozunda yan yatmış haldeydi. Adamlar gitmişti, fahişeler gitmişti. Yaşlı bir adam kantinin içindeki toprak zemini süpürüyordu. Çocuk, kafatası kırılmış halde, kimin kırdığını kimsenin bilmediği bir kan gölünde yatıyordu. Üçüncü bir kişi avluda onlarla birlikte olmaya geldi. Mennonit'ti. Ilık bir rüzgar esiyordu ve doğu gri bir ışık taşıyordu. Asmaların arasında tüneyen kuşlar kıpırdanmaya ve ötmeye başlamıştı.

"Meyhanede, oraya giden yolda olduğu kadar neşe yoktur," dedi Mennonit. Şapkasını elinde tutuyordu, şimdi tekrar başına koydu, döndü ve kapıdan çıktı.

IV

Korsanlarla yola çıkmak – Yabancı topraklarda – Antilop avlamak – Kolera salgınıyla kovalanmak – Kurtlar – Vagon tamirleri – Çölün ıssız bir köşesi – Gece fırtınaları – Hayalet manada – Yağmur duası – Çöl çiftliği – Yaşlı adam – Yeni ülke – Terk edilmiş bir köy – Ovada çobanlar – Komançilerin saldırısı.

Beş gün sonra, ölen adamın atına binerek, meydandan geçip kasabadan çıkan ve kırsal kesime doğru giden yolda atlıları ve arabaları takip etti. Kurtların ölüleri kazıp kemiklerini etrafa saçtığı Castroville'den geçtiler, Frio Nehri'ni ve Nueces Nehri'ni geçtiler, Presidio yolundan ayrılıp önlerinde ve arkalarında gözcüler yerleştirerek kuzeye döndüler. Geceleyin del Norte'yi geçtiler ve sığ, kumlu geçitten vahşi bir ormana doğru ilerlediler.

Şafak vakti, kuru odun vagonlarının çoktan inlediği, atların homurdandığı, ovada uzun bir sıra halinde konuşlanmışlardı. Atların toynaklarının boğuk sesi, teçhizatın şıkırtısı ve koşum takımlarının sürekli hafif çıtırtısı duyuluyordu. Dağınık çalı ve dikenli armut kümeleri ile küçük kıvrımlı ot öbekleri dışında yer çıplaktı ve güneyde alçak dağlar vardı, onlar da çıplaktı. Batıya doğru ufuk, bir su terazisi gibi düz ve doğruydu.

İlk günlerde, akbabalar dışında hiçbir av hayvanı, hiçbir kuş görmediler. Uzakta, toz bulutları içinde ufuk çizgisinde ilerleyen koyun veya keçi sürüleri gördüler ve ovada vurulan yaban

eşeklerinin etini yediler. Çavuş, eyer kılıfında, sahte namlu ve kağıt yama kullanan ve koni şeklinde bir mermi atan ağır bir Wesson tüfeği taşıyordu. Bununla çölün küçük yaban domuzlarını öldürdü ve daha sonra antilop sürüleri görmeye başladıklarında, güneş batarken alacakaranlıkta durur ve namlunun altındaki dişli yuvaya bir bipod takarak, yarım mil mesafeden otlayan bu hayvanları oldukları yerde öldürürdü. Tüfeğin kabzasında bir verniyer nişangahı vardı ve mesafeyi gözleriyle ölçer, rüzgarı ölçer ve nişangahı bir mikrometre kullanan bir adam gibi ayarlardı. İkinci onbaşı, elinde bir dürbünle onun yanında uzanır ve ıskalarsa atışların yüksek mi alçak mı olduğunu söylerdi; araba, üç dört kişiyi vurana kadar bekler, sonra da serinleyen arazide dericiler itişip kakışarak ve sırıtarak ilerlerdi. Çavuş asla tüfeği kaldırmaz, sadece namlusunu siler ve yağlardı.

İyi silahlanmışlardı; her birinin elinde bir tüfek, birçoğunun ise küçük kalibreli beş atışlık Colt tabancaları vardı. Yüzbaşı, eyerin ön kısmına takılan kılıflar içinde bir çift süvari tabancası taşıyordu; bu tabancalar her iki dizinde de duruyordu. Bu silahlar Amerika Birleşik Devletleri malıydı, Colt patentliydi ve bunları Soledad'daki bir atlı araba ahırında firari bir askerden satın almış, kılıfları, kalıbı ve şişesiyle birlikte seksen dolar altın ödemişti.

Çocuğun taşıdığı tüfek, çok hafif olana kadar testereyle kısaltılmış ve yeniden delinmişti; namlusunun kalıbı o kadar küçüktü ki, mermileri geyik derisiyle yamalamak zorunda kalmıştı. Birkaç kez ateş etmişti ve tüfek istediği yere çok uzağa gidiyordu. Kılıfı olmadığı için, tüfek eyerin üzerinde önünde taşınıyordu. Yıllardır böyle taşınıyordu ve dipçiği oldukça aşınmıştı.

Gün batımının ilk ışıklarında, et yüklü araba geri döndü. Deri yüzücüler, atlarla yerden çıkardıkları mesquite çalılıkları ve kütüklerle arabanın kasasını doldurmuş, odunları boşaltmış ve arabanın tabanındaki iç organları çıkarılmış antilopları bıçak ve baltalarla doğramaya başlamışlardı; kan ve et yığını arasında kahkahalar atıp, el fenerlerinin ışığında iğrenç bir manzara oluşturmuşlardı. Tamamen karanlık çöktüğünde, kararmış kaburgalar ateşe doğru buhar çıkararak eğilmişti ve kömürlerin

üzerinde, şişlenmiş et parçalarının olduğu yontulmuş sopalarla bir düello, mataraların şangırtısı ve bitmek bilmeyen alaylar vardı. Ve o gece, yabancı bir ülkenin soğuk ovalarında, kırk altı adam aynı yıldızların altında battaniyelerine sarılıp uyudular; havlamalarıyla birbirine çok benzeyen, ama her yeri çok farklı ve garip olan bozkır kurtları.

Gün doğmadan önce her gün karanlıkta yola koyuldular, soğuk et ve bisküvi yediler ve ateş yakmadılar. Güneş, altı gündür zaten yıpranmış bir kolun üzerine doğdu. Giysileri arasında pek bir fikir birliği yoktu, şapkaları arasında ise daha da az. Küçük boyalı atlar sinsi ve kavgacı adımlarla ilerliyor, av arabasının kasasında ise sürekli olarak bir sinek sürüsü kavga ediyordu. Grubun kaldırdığı toz, o manzaranın enginliğinde hızla dağılıp kayboldu ve onları görünmeden takip eden solgun erzakçı dışında toz yoktu; zayıf atı ve zayıf arabası, o zeminde veya herhangi bir zeminde iz bırakmıyordu. Demir mavisi alacakaranlıkta binlerce ateşle erzakını koruyordu ve her sefere eşlik eden ya da Tanrı'dan saklanmak için gittikleri o beyaz badanalı bölgelerdeki inlerinden adamları kovalayan, alaycı ve sırıtan bir tüccardı. O gün iki adam hastalandı ve biri karanlık çökmeden öldü. Sabahleyin onun yerini alacak başka bir hasta vardı. İkisi de fasulye, pirinç ve kahve çuvallarının arasına, güneşten korunmaları için üzerlerine battaniyeler örtülerek erzak vagonuna yatırıldılar. Vagonun sarsıntıları ve çarpmalarıyla etleri kemiklerinden yarı yarıya ayrıldı, bu yüzden bırakılmayı haykırdılar ve sonra öldüler. Adamlar sabahın erken saatlerindeki karanlıkta antilop kemikleriyle mezarlarını kazdılar, üzerlerini taşlarla örttüler ve tekrar yola koyuldular.

Yola devam ettiler ve doğudaki güneş soluk ışık çizgileri saçtı, sonra kan gibi aniden yükselen, düzlemsel bir şekilde alevlenen daha koyu bir renk akıntısı belirdi ve yeryüzünün gökyüzüne yükseldiği, yaratılışın sınırında, güneşin tepesi büyük kırmızı bir fallus başı gibi hiçlikten yükseldi, görünmez kenarı aştı ve arkalarında çömelmiş, titreşen ve kötücül bir şekilde oturdu. En küçük taşların gölgeleri kumun üzerinde kalem çizgileri gibi uzanıyordu ve adamların ve bineklerinin şekilleri, önlerinde,

bindikleri gecenin telleri gibi, onları henüz gelmemiş karanlığa bağlayan dokunaçlar gibi uzamış bir şekilde ilerliyordu. Başları öne eğik, şapkalarının altında yüzsüz, yürüyüşte uyuyan bir ordu gibi ilerliyorlardı. Sabahın ortasına doğru bir adam daha ölmüştü ve onu, içinde yattığı çuvalları lekelediği vagondan alıp gömdüler ve yola devam ettiler.

Şimdi kurtlar da onları takip etmeye gelmişti; sarı gözlü, iri, soluk renkli kurtlar, düzgün adımlarla dörtnala koşuyor ya da parıldayan sıcakta çömelerek öğle molası verdikleri yerde onları izliyorlardı. Tekrar yola koyuldular. Uzun burunları yerde, sekerek, yan yana, ağır ağır ilerliyorlardı. Akşamları gözleri ateş ışığının kenarında hareket edip kırpışıyor, sabahları ise biniciler serin karanlıkta dışarı çıktıklarında, arkalarından gelen hırıltıları ve ağızlarından çıkan sesleri duyabiliyorlardı; kampı et artıkları için yağmalıyorlardı.

Arabalar o kadar kuruydu ki, köpekler gibi bir o yana bir bu yana sallanıyorlardı ve kum onları aşındırıyordu. Tekerlekler küçüldü, jant telleri göbeklerinde kıvrıldı ve dokuma tezgahı milleri gibi şakırdadı; geceleri de tekerlek yuvalarına sahte jant telleri takıp yeşil deri şeritlerle bağlıyorlar, tekerleklerin demirleri ile güneşten çatlamış jant telleri arasına takozlar sokuyorlardı. Yalan emeklerinin izleri kumda yılan izleri gibi yalpalayarak ilerliyorlardı. Tekerleklerin çivileri gevşedi ve arkaya düştü. Tekerlekler parçalanmaya başladı.

On gün sonra, dört adam öldükten sonra, göz alabildiğince çalılık, ot yetişmeyen, tamamen ponza taşından oluşan bir ovayı geçmeye başladılar. Kaptan durdu ve rehberlik yapan Meksikalıyı çağırdı. Konuştular, Meksikalı işaret etti, kaptan da işaret etti ve bir süre sonra tekrar yola koyuldular.

Sıradan bir adam, "Bana göre bu, cehenneme giden ana yol gibi görünüyor," dedi.

Atların ne yiyeceğini düşünüyor?

Bence onların da tıpkı tavuklar gibi kumun üzerinde tırmalamaları ve mısır taneleri geldiğinde hazır olmaları gerekiyor.

İki gün içinde kemiklere ve atılmış giysilere rastlamaya başladılar. Kemikleri o kadar beyaz ve parlak olan, o kavurucu sıcakta bile akkor gibi görünen, yarı gömülü katır iskeletleri gördüler; sepetler, yük eyerleri, insan kemikleri ve demir kadar sert, kurumuş ve kararmış bir katır gördüler. Yollarına devam ettiler. Beyaz öğle vakti, tozdan solgun, tahtaya silinmiş figürlerin gölgeleri gibi, hayalet bir ordu gibi onları çorak arazide aydınlattı. Kurtlar daha da solgun bir şekilde koşuyor, gruplar halinde toplanıyor, tepiniyor ve ince burunlarını havaya kaldırıyorlardı. Geceleri atlar, çuvallardan elle besleniyor ve kovalardan sulanıyordu. Artık hastalık yoktu. Hayatta kalanlar, o kraterli boşlukta sessizce yatıp, bembeyaz yıldızların karanlığın içinde süzülmesini izlediler. Ya da yabancı kalpleri kumda atarken, Anareta gezegeninin yüzünde bitkin düşmüş hacılar gibi, gecenin karanlığında dönen isimsizliğe tutunarak uyudular. İlerlediler ve arabaların lastiklerinin demiri, ponza taşının içinde krom gibi parladı. Güneyde, mavi sıradağlar, göldeki yansımalar gibi, kumun üzerinde daha soluk görüntüleriyle dikiliyordu ve artık kurtlar yoktu.

Geceleyin sessiz yolculuklara çıktılar; vagonların gürültüsü ve hayvanların hırıltısı dışında hiçbir ses duyulmuyordu. Ay ışığı altında, bıyıklarında ve kaşlarında kalın beyaz toz tabakası olan tuhaf bir yaşlılar topluluğu vardı. İlerlediler ve yıldızlar gökyüzünde çarpışıp yay çizerek simsiyah dağların ötesinde kayboldu. Gece gökyüzünü iyi tanıdılar. Eski çağların verdiği isimlerden çok geometrik şekiller okuyan Batılı gözler. Kutup yıldızına bağlı olarak, Orion güneybatıda büyük bir elektrikli uçurtma gibi yükselirken, Büyük Ayı takımyıldızında döndüler. Kum ay ışığında maviydi ve vagonların demir tekerlekleri, ince usturlaplar gibi yaralı ve belirsiz bir şekilde yön değiştiren parıldayan halkalar içinde binicilerin şekilleri arasında yuvarlanıyordu ve atların cilalı nalları, çöl zemininde göz kırpan sayısız göz gibi sürekli olarak havlıyordu. Uzaklarda, duyulamayacak kadar uzakta olan fırtınaları izlediler; sessiz şimşekler ardı ardına çakıyor, dağ zincirinin ince siyah omurgası karanlıkta titreyip tekrar kayboluyordu. Ovalarda vahşi atların koştuğunu, gölgelerini geceye doğru vurduğunu ve ay

ışığında geçişlerinin en soluk lekesi gibi buharlaşmış bir toz bıraktığını gördüler.

Bütün gece rüzgar esti ve ince toz dişlerini kamaştırdı. Her şeyde kum, yedikleri her şeyde çakıl vardı. Sabahleyin idrar rengi güneş, tozlu camların arasından bulanık bir şekilde, loş ve özelliksiz bir dünyaya yükseldi. Hayvanlar güçsüzleşiyordu. Durup odunsuz ve susuz kuru bir kamp kurdular ve zavallı midilliler köpekler gibi büzülüp inlediler.

O gece, atların koşum takımlarının metalinde yumuşak mavi ateşin garip şekillerinin aktığı, araba tekerleklerinin ateş halkaları içinde döndüğü ve soluk mavi ışık hüzmelerinin atların kulaklarına ve adamların sakallarına konduğu, elektrik yüklü ve vahşi bir bölgeden geçtiler. Bütün gece, gece yarısı gök gürültülü bulutlarının ötesinde, batıda kaynağı belirsiz şimşekler çaktı, uzaktaki çölü mavimsi bir güne dönüştürdü; aniden beliren ufuk çizgisindeki dağlar, gerçek jeolojisi taş değil, korku olan başka bir düzenin ülkesi gibi sert, siyah ve solgundu. Gök gürültüsü güneybatıdan yükseldi ve şimşekler, etraflarındaki çölü aydınlattı; mavi ve çorak, büyük, çınlayan uzantılar, mutlak geceden çağrılan bir şeytan krallığı veya gün geldiğinde onlara ne iz ne duman ne de yıkıntı bırakacak, rahatsız edici bir rüyadan daha fazla bir şey bırakmayacak bir şekil değiştiren ülke gibi düzenlenmişti.

Karanlıkta hayvanları toplamak için durdular ve adamlardan bazıları şimşek çakmasından korkarak silahlarını vagonlara sakladı; Hayward adındaki bir adam ise yağmur için dua etti.

Şöyle dua etti: Yüce Tanrım, eğer ebedi planında çok da sakıncalı değilse, burada biraz yağmur yağmasına izin verir misin?

"Dua et," diye seslendi bazıları ve diz çökerek gök gürültüsü ve rüzgar arasında şöyle haykırdı: "Tanrım, burada kuruyup kurutulmuş ete dönüştük. Evlerinden çok uzakta, ovadaki yaşlı adamlara sadece birkaç damla kaldı."

"Amin," dediler ve atlarına yetişip yola koyuldular. Bir saat içinde rüzgar dindi ve o vahşi karanlıktan üzerlerine misket büyüklüğünde

yağmur damlaları yağdı. Islak taşın ve ıslak atların, ıslak derinin tatlı kokusunu alabildiler. Yollarına devam ettiler.

Ertesi günün sıcağında, su fıçıları boşalmış ve atlar bitkin düşmüş halde yollarına devam ettiler ve akşamleyin, bu seçkinler, toz içinde bembeyaz ve perişan halde, delilik içinde dolaşan silahlı ve atlı değirmenciler topluluğu gibi, alçak taş tepeler arasındaki bir yarıktan geçerek çölden yukarı çıktılar ve çamur ve sazdan yapılmış ilkel bir kulübe olan, tek başına duran bir barakaya, ilkel bir ahıra ve ağıllara indiler.

Kemik çitler buradaki küçük ve tozlu mahallelere hükmediyordu ve ölüm, manzaranın en belirgin özelliği gibi görünüyordu. Kumun ve rüzgarın aşındırdığı, güneşin ağartıp çatlattığı, kuru kahverengi çatlaklarla dolu eski porselen gibi garip çitler vardı ve buralarda hiçbir yaşam belirtisi yoktu. Atlıların dalgalı bedenleri, kuru bistre topraklarında ve sulak alanın çamurlu cephesinde şıkırtılar çıkararak geçiyordu; atlar titriyor, su kokusu alıyordu. Kaptan elini kaldırdı, çavuş konuştu ve iki adam atlarından inip tüfekleriyle kulübeye doğru ilerledi. Ham deriden yapılmış bir kapıyı iterek içeri girdiler. Birkaç dakika sonra tekrar ortaya çıktılar.

Birileri buralarda bir yerlerde. Onlar kızgın kömürler.

Kaptan tetikte bir tavırla etrafı gözlemledi. Beceriksizlikle başa çıkmaya alışmış birinin sabrıyla atından indi ve su yoluna çıktı. Su yolundan çıktığında araziyi tekrar inceledi. Atlar kıpırdandı, kişnedi ve ayaklarını yere vurdu; adamlar ise çenelerini sıktılar ve atlarla sertçe konuştular.

Çavuş.

Evet efendim.

Bu insanlar çok uzakta olamazlar. Onları bulmaya çalışın. Ve burada hayvanlar için yiyecek bir şeyler olup olmadığına bakın.

Yem?

Yem.

Çavuş elini atın eyerine koydu, bulundukları yere şöyle bir baktı, başını salladı ve attan indi.

Su birikintisinin içinden geçip arkadaki çitle çevrili alana ve oradan da ahıra çıktılar. Ahırda hayvan yoktu ve yem olarak sadece kuru otlarla yarı dolu bir bölme vardı. Arkadaki taşların arasında, suyun biriktiği ve ince bir derenin kumun üzerinden aktığı bir çukura doğru yürüdüler. Su birikintisinin etrafında at ayak izleri ve kuru gübre vardı ve bazı küçük kuşlar küçük derenin kenarında amaçsızca koşuşturuyordu.

Çavuş topuklarının üzerinde çömelmişti, şimdi ayağa kalktı ve tükürdü. "Şey," dedi. "Yirmi mil ötede göremediğiniz bir yön var mı?"

Acemi askerler etraftaki boşluğu incelediler.

Buradaki insanların o kadar uzun süredir uzakta olduğuna inanmıyorum.

Su içtiler ve gölete doğru geri yürüdüler. Dar patikadan atlar götürülüyordu.

Kaptan başparmaklarını kemerine sokmuş bir şekilde ayakta duruyordu.

"Nereye gittiklerini göremiyorum," dedi çavuş.

Kulübenin içinde ne var?

Biraz eski, kuru yem.

Kaptan kaşlarını çattı. Bir keçi ya da bir domuzları olmalıydı. Bir şey. Tavuklar.

Birkaç dakika sonra iki adam ahırdan yaşlı bir adamı sürükleyerek getirdi. Adam toz ve kuru samanla kaplıydı ve bir kolunu gözlerinin üzerine koymuştu. İnleyerek kaptanın ayaklarının dibine sürüklendi ve orada beyaz pamuktan yapılmış gibi görünen bir örtüye sarılıp yere serildi. Sanki korkunç bir şeye tanık olmaya çağrılmış gibi ellerini kulaklarının üzerine, dirseklerini de gözlerinin önüne koymuştu. Kaptan tiksintiyle yüzünü çevirdi. Çavuş onu botuyla dürttü. "Nesi var bu adam?" dedi.

Çavuş, altına işiyor. Altına işiyor. Yüzbaşı eldivenli adama işaret etti.

Evet efendim.

Hadi onu buradan hemen def edelim.

Candelario'nun onunla konuşmasını mı istiyorsunuz?

O bir yarı zekâlı. Onu benden uzaklaştırın.

Yaşlı adamı sürükleyerek götürdüler. Bir şeyler gevelemeye başlamıştı ama kimse dinlemedi ve sabahleyin ortadan kaybolmuştu.

Su deposunun yanında kamp kurdular ve nalbant, nallarını atmış katır ve midillilere baktı; gece geç saatlere kadar ateş ışığında vagonlar üzerinde çalıştılar. Gökyüzü ve yeryüzünün jilet gibi keskin bir düzlemde birleştiği kızıl bir şafakta yola çıktılar. Orada, karanlık küçük bulut takımadaları ve uçsuz bucaksız kum ve çalılık dünyası, kıyısız boşluğa doğru yükseliyor, o mavi adalar titriyor ve yeryüzü belirsizleşiyor, ciddi bir şekilde eğiliyor ve gülün tonları ve şafağın ötesindeki karanlıktan uzayın en uç noktasına doğru sapıyordu.

Renkli taşların düzensiz yarıklar ve faylarda yükselen, antiklinallerin kendi üzerlerine kıvrılıp büyük taş ağaç gövdeleri ve yıldırımın yarıp açtığı taşlar gibi kırılmış, eski bir fırtınada buhar saçan sızıntılar gibi bölgelerden geçtiler. Sırtların dar kenarlarından aşağıya, ovaya doğru eski duvarların kalıntıları gibi uzanan kahverengi kayaçlardan oluşan trapezlerin yanından geçtiler; her yerde insanoğlunun veya herhangi bir canlının varlığından önce insan elinin izlerini taşıyan bu izler vardı.

O zamanlar harabe halinde olan bir köyden geçtiler ve yüksek bir kerpiç kilisenin duvarlarında kamp kurdular; karanlıkta kemerlerin arasından baykuşların çığlıkları duyulurken, çatının düşmüş kerestelerini ateş olarak yaktılar.

Ertesi gün güneydeki ufuk çizgisinde kilometrelerce uzanan toz bulutları gördüler. Tozu izleyerek ilerlemeye devam ettiler, ta ki toza yaklaşmaya başlayana kadar. Yüzbaşı elini kaldırarak durdu, eyer çantasından eski pirinç süvari teleskobunu çıkardı, bağlantısını kesti ve yavaşça araziyi taradı. Çavuş atını yanına oturttu ve bir süre sonra yüzbaşı dürbünü ona verdi.

Ne kadar da büyük bir sürü.

Bence bunlar atlar.

Onları ne kadar birbirinden uzaklaştırıyorsunuz?

Söylemesi zor.

Candelario'yu buraya çağırın.

Çavuş döndü ve Meksikalıya işaret etti. Meksikalı atıyla yanına geldiğinde ona dürbünü uzattı ve dürbünü gözüne götürüp kısarak baktı. Sonra dürbünü indirip çıplak gözle baktı, sonra tekrar kaldırıp baktı. Ardından dürbünü haç gibi göğsüne yaslayarak atının üzerinde oturdu.

"Peki?" dedi kaptan.

Başını salladı.

Bu ne demek oluyor? Bunlar bizon değil ki?

Hayır. Bence belki atlar.

Bardağı bana verin.

Meksikalı ona teleskobu uzattı, o da ufku tekrar taradı, tüpü avucunun topuğuyla kapatıp çantasına koydu, elini kaldırdı ve yollarına devam ettiler.

Sığırlar, katırlar, atlar vardı. Birkaç bin baş hayvan vardı ve birliğe doğru dörtte birlik bir hareketle ilerliyorlardı. Öğleden sonra geç saatlerde, çıplak gözle görülebilen atlılar belirdi; bir avuç paçavralı Kızılderili, çevik midillileriyle sürünün dış kanatlarını düzeltiyordu. Diğerleri şapkalıydı, belki de Meksikalıydılar. Çavuş, yüzbaşının at sürdüğü yere geri döndü.

Bu konuda ne düşünüyorsunuz, Kaptan?

Ben bunu bir grup dinsiz hırsız olarak görüyorum. Sen ne düşünüyorsun?

Bana da öyle görünüyor.

Kaptan camın ardından izledi. "Sanırım bizi gördüler," dedi.

Bizi gördüler.

Kaç binici yapıyorsunuz?

Belki bir düzine.

Kaptan eldivenli eliyle alete dokundu. Hiç de endişeli görünmüyorlar, değil mi?

Hayır efendim. Öyle değil.

Kaptan acı bir gülümsemeyle karşılık verdi. Gün bitmeden burada biraz spor müsabakası görebiliriz.

Sürünün ilk kısmı sarı toz bulutu içinde yanlarından geçmeye başladı; boynuzları garip bir şekilde uzayan ve hiçbiri birbirine benzemeyen uzun boylu, ince, kömür karası katırlar birbirlerinin omuzlarına yaslanıp, tokmak şeklindeki başlarını diğerlerinin sırtlarının üzerinde dikiyorlardı. Ardından daha fazla sığır ve nihayetinde çobanların ilki dış taraftan ilerleyerek hayvanları kendileriyle atlı birlik arasında tuttu. Arkalarından birkaç yüz midilliden oluşan bir sürü geliyordu. Çavuş Candelario'yu aradı. Sıralar boyunca geri geri gidiyordu ama onu bulamıyordu. Atını kolun arasından iterek uzak tarafa doğru ilerledi. Çobanların en arkadakileri şimdi tozun içinden geliyordu ve yüzbaşı işaretler yapıp bağırıyordu. Midilliler sürüden ayrılmaya başlamıştı ve çobanlar ovada karşılaştıkları bu silahlı birliğe doğru ilerliyorlardı. Midillilerin derilerindeki tozun arasından, boyanmış şeritleri, elleri, yükselen güneşleri, kuşları ve balıkları, eski bir işin gölgesinin tuval üzerindeki boya tabakasından görünmesi gibi her türlü motifi görebiliyordunuz; şimdi de nal takılmamış toynakların gürültüsünün üzerinde, insan kemiklerinden yapılmış flütler olan quena'nın sesini duyabiliyordunuz ve topluluktan bazıları atlarının üzerinde geri geri gitmeye, bazıları da karışıklık içinde dolaşmaya başlamıştı ki, o midillilerin yanından, düşmanlarının gözlerine binlerce parçalanmamış güneş yansıtan kırık ayna parçalarıyla süslenmiş kalkanlar taşıyan efsanevi bir mızrakçı ve okçu ordusu yükseldi. Yüzlerce kişiden oluşan, yarı çıplak ya da tavan arası veya İncil'den esinlenmiş kostümlerle, hayvan derileri ve ipekten yapılmış ince kumaşlarla, önceki sahiplerinin kanıyla hala iz taşıyan üniforma parçalarıyla, öldürülmüş süvarilerin ceketleriyle, kurbağalı ve örgülü süvari ceketleriyle, biri silindir şapkalı, biri şemsiyeli, biri beyaz çoraplı ve kan lekeli bir gelin duvağıyla, bazıları turna tüyünden veya boğa ya da manda boynuzları taşıyan ham deriden

miğferlerle, biri ters giyilmiş güvercin kuyruklu bir ceketle ve başka türlü çıplak, biri İspanyol fatih zırhıyla, göğüs zırhı ve omuzlukları başka bir ülkede kemikleri toz olmuş adamlar tarafından yapılan eski topuz veya kılıç darbeleriyle derinden ezilmiş, birçoğunun örgüleri başka hayvanların tüyleriyle birbirine bağlanmış ve yere kadar uzanan, atlarının kulakları ve kuyrukları parlak renkli kumaş parçalarıyla işlenmiş ve birinin atının tüm başı... Kırmızıya boyanmış, tüm atlıların yüzleri, atlı palyaçolar topluluğu gibi gösterişli ve grotesk bir şekilde boyanmış, ölümcül derecede komik, hepsi barbarca bir dille uluyor ve Hristiyan hesaplaşmasının kükürt diyarından bile daha korkunç bir cehennemden gelen bir ordu gibi üzerlerine doğru geliyor, çığlık atıyor, bağırıyor ve gözün dolaştığı, dudağın seğirdiği ve salya akıttığı, doğru bilginin ötesindeki bölgelerdeki buharlaşmış varlıklar gibi dumanla örtünmüşlerdi.

"Aman Tanrım," dedi çavuş.

Ok yağmuru birliğin içinden geçti ve adamlar sendeledi, atlarından düştü. Atlar şaha kalkıp şaha kalktı ve Moğol orduları yanlarından hücum ederek mızraklarıyla üzerlerine saldırdı.

Şirket artık durmuştu ve ilk atışlar yapılmış, mızraklı süvariler saflarını yararken gri tüfek dumanı tozun arasından yükseliyordu. Çocuğun atı uzun, pnömatik bir iç çekişle yere yığıldı. Tüfeğini çoktan ateşlemişti ve şimdi yere oturmuş, mermi çantasıyla uğraşıyordu. Yanındaki adam boynundan bir ok sarkmış halde oturuyordu. Sanki dua eder gibi hafifçe eğilmişti. Çocuk kanlı demir uca uzanacaktı ama sonra adamın göğsünde de ok olduğunu ve ölü olduğunu gördü. Her yerde yere düşmüş atlar ve çırpınan adamlar vardı; kulaklarından kan akarken tüfeğini dolduran bir adam gördü; tabancalarını sökmüş, yedek dolu şarjörleri takmaya çalışan adamlar gördü; yere diz çökmüş, eğilip gölgelerini kavrayan adamlar gördü; mızraklarla delinmiş, saçlarından yakalanmış ve kafa derileri yüzülmüş adamlar gördü; savaş atlarının yere düşenleri ezdiğini ve karanlığın içinden bir gözü bulanık, küçük, beyaz yüzlü bir midillinin ona köpek gibi hırladığını ve sonra kaybolduğunu gördü. Yaralılar arasında bazıları dilsiz ve anlamaz görünüyordu, bazıları toz maskelerinin altından solgundu ve bazıları da kendilerini

kirletmiş veya vahşilerin mızraklarına sendelemişlerdi. Şimdi ise gözleri oyulmuş, dişleri kesilmiş, çıplak biniciler çenelerinde ok kümeleri ve kalkanları tozun içinde parıldayarak, başı dönmüş atların vahşi bir alayı halinde, yıkılmış safların uzak tarafına kemik flütlerinin sesiyle ilerliyorlar; atlarının omuz kayışına bir topuklarını takmış, kısa yayları atların uzatılmış boyunlarının altında gerilmiş halde, topluluğu çevreleyip saflarını ikiye bölene kadar atlarının yanından iniyorlar, sonra da eğlence parkı figürleri gibi tekrar ayağa kalkıyorlar, bazıları göğüslerine kabus yüzleri çizilmiş, atlarından düşmüş Saksonların üzerine atlayıp onları mızraklıyor ve sopalarla dövüyorlar, bıçaklarla atlarından atlayıp garip bir çarpık bacaklı tırısla yerde koşuyorlar, yabancı hareket biçimlerine zorlanmış yaratıklar gibi ölülerin kıyafetlerini çıkarıp saçlarından yakalıyorlar, bıçaklarını hem yaşayanların hem de ölülerin kafataslarında gezdiriyorlar, kanlı perukları kapıp kesiyorlar ve doğrayıp parçalıyorlar. Çıplak bedenler, uzuvlar, kafalar koparılıyor, garip beyaz gövdeler parçalanıyor ve avuç dolusu iç organlar, cinsel organlar havaya kaldırılıyordu; vahşilerden bazıları kanla o kadar kaplıydı ki köpekler gibi içinde yuvarlanabilirlerdi, bazıları ise ölmekte olanların üzerine atılıp, arkadaşlarına yüksek sesle bağırarak onlara tecavüz ediyordu. Ve şimdi ölülerin atları duman ve tozun içinden fırlayıp, çırpınan derileri, vahşi yeleleri ve körlerin gözleri gibi korkudan beyazlaşmış gözleriyle daireler çizerek geliyorlardı; bazılarının tüyleri oklarla, bazılarının da mızraklarla delinmiş olduğu, tökezleyip kan kusarak katliam alanında dönüp durdukları ve tekrar gözden kayboldukları görülüyordu.Kafa derileri yüzülmüş, yaralarının altındaki saç tutamlarıyla ve kemiklerine kadar kazınmış, kanla ıslanmış tozun içinde sakat ve çıplak keşişler gibi yatanların ıslak ve çıplak başları tozla kaplanmıştı; her yerde ölenler inliyor, anlamsız sesler çıkarıyor ve atlar çığlık atıyordu.

V

Bolson de Mapimi'de Sürüklenmek – Sproule – Ölü Bebekler Ağacı – Bir Katliamdan Sahneler – Sopilotlar – Kilisede Katledilenler – Ölüler Arasında Bir Gece – Kurtlar – Geçitteki Yıkayıcılar – Batıya Doğru Yürüyüş – Bir Serap – Haydutlarla Karşılaşma – Bir Vampirin Saldırısı – Bir Kuyu Kazmak – Çorak Arazide Bir Kavşak – Carreta – Sproule'un Ölümü – Tutuklanma – Kaptanın Kafası – Hayatta Kalanlar – Chihuahua'ya Doğru – Şehir – Hapishane – Kurbağa Sarmaşığı.

birlikte Karanlıkla , yeni öldürülmüş cesetlerin arasından mucizevi bir şekilde bir ruh yükseldi ve ay ışığında uzaklaştı. Yattığı yer kan ve hayvanların boşalmış mesanelerinden sızan idrarla ıslanmıştı ve savaşın vücut bulmuş barajının pis kokulu bir akıntısı gibi lekelenmiş ve pis kokarak ilerledi. Vahşiler daha yüksek bir yere çıkmışlardı ve ateşlerinin ışığını görebiliyor, eşek kızartmaya gittikleri yerde garip ve acıklı bir ilahi duyabiliyordu. Solgun ve parçalanmış cesetlerin, yere serilmiş ve bacakları fırlamış atların arasında yol aldı, yıldızlara bakarak yönünü belirledi ve güneye doğru yola koyuldu. Gece, çalılıkların arasında binlerce şekil oluşturuyordu ve gözlerini önündeki yere dikmişti. Yıldız ışığı ve azalan ay, çölün karanlığında gezintilerinin hafif bir gölgesini oluşturuyordu ve sırtlar boyunca kurtlar uluyarak kuzeye, katliama doğru ilerliyorlardı. Bütün gece yürüdü ve hâlâ arkasında ateşleri görebiliyordu.

Gün ışığıyla birlikte vadinin tabanında bir mil ötedeki bazı kaya çıkıntılarına doğru ilerledi. Dağınık ve devrilmiş kayaların arasında tırmanırken, o uçsuz bucaksızlığın bir yerinden bir sesin çağırdığını duydu. Ovaya baktı ama kimseyi göremedi. Ses tekrar çağırınca döndü ve dinlenmek için oturdu; kısa süre sonra yamaç boyunca hareket eden bir şey gördü, paçavra gibi bir adam, moloz yığınlarının üzerinden ona doğru tırmanıyordu. Dikkatlice ilerliyor, arkasına bakıyordu. Çocuk, hiçbir şeyin onu takip etmediğini görebiliyordu.

Omuzlarında bir battaniye vardı, gömleğinin kolu yırtılmış ve kanla kararmıştı; diğer eliyle de o kolunu kendine yaslamıştı. Adı Sproule'du.

Sekiz kişi kaçmayı başarmıştı. Atı birkaç oku savurmuş ve geceleyin ayağı altında çökmüştü, diğerleri ise, aralarında kaptanın da bulunduğu, yollarına devam etmişlerdi.

Kayalıkların arasında yan yana oturdular ve aşağıdaki ovada günün uzamasını izlediler.

"Olası seçeneklerinizden hiçbirini kaydetmediniz mi?" diye sordu Sproule.

Çocuk tükürdü ve başını salladı. Sproule'a baktı.

Kolunuz ne kadar kötü durumda?

Onu kendine doğru çekti. "Daha kötüsünü de gördüm," dedi.

Oturup o kumlu, kayalık ve rüzgarlı bölgelere bakıyorlardı.

Bunlar ne tür Kızılderililerdi?

Bilmiyorum.

Sproule yumruğunun içine derin bir öksürük attı. Kanlı kolunu kendine doğru çekti. "Kahretsin, Hristiyanlara ne kadar da iyi bir uyarıda bulunuyorlar!" dedi.

Öğleden sonraya kadar bir kaya çıkıntısının gölgesinde saklandılar, uyumak için gri lav tozunda kendilerine bir yer kazdılar ve öğleden sonra savaş yolunu takip ederek vadiden aşağı doğru yola koyuldular; çok küçüktüler ve o engin arazide çok yavaş hareket ediyorlardı.

Akşam olunca tekrar uçurumun kenarına doğru yöneldiler ve Sproule, çıplak uçurumun yüzündeki koyu bir lekeyi işaret etti. Eski yangınlardan kalan siyah renge benziyordu. Çocuk gözlerini eliyle kapattı. Kavisli kanyon duvarları, sıcakta perde kıvrımları gibi dalgalanıyordu.

Sproule, "Bir sızıntı olabilir," dedi.

Orası çok uzak.

Eğer yakınlarda su görürseniz, oraya doğru gidelim.

Çocuk ona baktı ve birlikte yola koyuldular.

Bölge bir vadi oluşturuyordu ve yolları, düşmüş kayalar, cüruf ve ölümcül görünümlü dikenli bitkilerden oluşan bir karmaşaydı. Küçük siyah ve zeytin yeşili çalılıklar güneşin altında kavruluyordu. Kurumuş bir su yolunun çatlak kil zemininde tökezleyerek ilerlediler. Dinlendiler ve yola devam ettiler.

Sızıntı, kayalıkların arasında yüksekteydi; sığ sular kaygan siyah kayalardan aşağı damlıyor, maymun çiçeği ve ölüm çiçeği küçük ve tehlikeli bir bahçede sarkıyordu. Kanyon tabanına ulaşan su, ince bir damladan ibaretti ve insanlar, bir türbede bulunan dindarlar gibi, dudaklarını büzerek sırayla taşa yaslandılar.

Geceyi bu noktanın yukarısındaki sığ bir mağarada geçirdiler; taş zeminde eski bir yontma taş ve çıngırdak yığını, deniz kabuğu boncukları, cilalı kemikler ve eski ateşlerin kömürü etrafa saçılmıştı. Soğukta battaniyeyi paylaştılar, Sproule karanlıkta sessizce öksürdü ve zaman zaman kalkıp taştan su içtiler. Güneş doğmadan önce gittiler ve şafak onları tekrar ovada buldu.

Savaşçıların bıraktığı çiğnenmiş toprağı takip ettiler ve öğleden sonra, mızrakla delinmiş ve ölü bırakılmış bir katıra rastladılar, sonra bir başkasına daha. Yol kayalıklar arasında daraldı ve sonunda ölü bebeklerle dolu bir çalılığa ulaştılar.

Yan yana durdular, sıcaktan sendelediler. Bu küçük kurbanların, yedi sekiz tanesinin, çene altlarında delikler açılmıştı ve çıplak gökyüzüne gözleri kapalı bir şekilde bakmaları için kırık bir mesquite ağacının gövdelerine boğazlarından asılmışlardı. Kel,

solgun ve şişkin, hesaplanamaz bir varlığın larvaları gibiydiler. Kazazedeler topallayarak yanlarından geçtiler, arkalarına baktılar. Hiçbir şey hareket etmiyordu. Öğleden sonra, ovada, yıkıntılardan hala duman yükselen ve herkesin ölmüş olduğu bir köye rastladılar. Uzaktan, çürüyen bir tuğla fırınına benziyordu. İçeri girmeden önce uzun süre duvarların dışında durup sessizliği dinlediler.

Çamurlu küçük sokaklardan yavaşça geçtiler. Ağıllarında öldürülmüş keçiler ve koyunlar, çamurda ölü domuzlar vardı. Kapı aralarında ve yerlerde, çıplak, şişmiş ve garip bir halde, her türlü ölüm pozisyonunda yatan insanların bulunduğu çamurdan yapılmış barakaların yanından geçtiler. Yarım yenmiş yemek tabakları buldular ve bir kedi çıkıp güneşte oturup onları ilgisizce izledi; durgun ve sıcak havada her yerde sinekler vızıldıyordu.

Sokağın sonunda, bankların ve ağaçların bulunduğu bir meydana geldiler; akbabalar pis siyah koloniler halinde toplanmışlardı. Meydanda ölü bir at yatıyordu ve birkaç tavuk bir kapı girişindeki dökülmüş yem yığınında gagalarını sallıyordu. Çatıların çöktüğü yerlerde yanmış direkler tütüyordu ve bir eşek kilisenin açık kapısında duruyordu.

Bir banka oturdular ve Sproule yaralı kolunu göğsüne bastırarak ileri geri sallandı ve güneşin altında gözlerini kırpıştırdı.

"Ne yapmak istiyorsun?" dedi çocuk.

Su için.

Bunun dışında.

Bilmiyorum.

Geri dönmeyi denemek ister misin?

Teksas?

Başka nerede olduğunu bilmiyorum.

Bunu asla başaramazdık.

Öyle diyorsun.

Benim söz hakkım yok.

Tekrar öksürüyordu. Sağlam eliyle göğsünü tuttu ve nefes alacakmış gibi oturdu.

Ne oldu sana, nezle mi oldun?

Tüberküloz hastasıyım.

Tüketim?

Başını salladı. Sağlığım için buraya geliyorum.

Çocuk ona baktı. Başını salladı, ayağa kalktı ve meydanı geçerek kiliseye doğru yürüdü. Eski oyma ahşap konsolların arasında akbabalar tünemişti; çocuk bir taş alıp onlara doğru fırlattı ama akbabalar hiç kıpırdamadı.

Meydanda gölgeler uzamıştı ve kurumuş toprak sokaklarda küçük toz bulutları hareket ediyordu. Leş yiyen kuşlar, karanlık küçük piskoposlar gibi kanatlarını açmış, öğüt verircesine evlerin en üst köşelerinde oturuyorlardı. Çocuk banka geri döndü, bir ayağını kaldırdı ve dizine yaslandı. Sproule, hâlâ kolunu tutarak, eskisi gibi oturuyordu.

"Bu şerefsiz bana acı çektiriyor," dedi.

Çocuk tükürdü ve gözlerini sokağın aşağısına dikti. En iyisi bu gece burada bekleyelim.

Sence sorun olmaz mı?

Kiminle?

Ya o Kızılderililer geri dönerse?

Ne için geri döneceklerdi ki?

Peki ya öyle olsalardı?

Geri dönmeyecekler.

Kolunu tuttu.

"Keşke yanında bir bıçak olsaydı," dedi çocuk.

Keşke öyle yapsaydın.

Eğer bir adamın elinde bıçak olsaydı, burada et bulurdu.

Aç değilim.

Bence bu evleri inceleyip neler olduğunu görmeliyiz.

Devam edin.

Uyuyacak bir yer bulmamız gerekiyor.

Sproule ona baktı. "Hiçbir yere gitmeme gerek yok," dedi.

Pekala. Sen bilirsin.

Sproule öksürdü ve tükürdü. "Amacım bu," dedi.

Çocuk arkasını dönüp sokakta yürümeye devam etti.

Kapılar alçaktı ve lento kirişlerini aşmak için eğilmek zorunda kaldı, serin ve toprak kokulu odalara indi. Uyumak için kullanılan şiltelerden ve belki de tahta bir yemek kabından başka mobilya yoktu. Evden eve dolaştı. Bir odada küçük bir dokuma tezgahının iskeleti simsiyah ve dumanı tütüyordu. Başka bir odada, kömürleşmiş eti gerilmiş, gözleri yuvalarında yanmış bir adam vardı. Çamurdan yapılmış duvarda, bebek kıyafetleri giymiş aziz figürlerinin bulunduğu bir niş vardı, kaba tahta yüzler parlak renklerle boyanmıştı. Eski bir dergiden kesilmiş ve duvara yapıştırılmış resimler, küçük bir kraliçe resmi, kupa dörtlüsü olan bir çingene kartı vardı. Kurutulmuş biber dizileri ve birkaç kabak vardı. Otlarla dolu bir cam şişe. Dışarıda, ocotillo ile çitlenmiş çıplak bir toprak avlu ve içinde ışıkta titreyen siyah lorun bulunduğu yuvarlak bir kil fırın çökmüştü.

Topraktan yapılmış bir kavanoz dolusu fasulye ve birkaç kuru tortilla buldu ve bunları, çatısının közleri hala tüten sokağın sonundaki bir eve götürdü; yiyecekleri küllerde ısıttı ve orada, kaçtığı bir şehrin yıkıntıları arasında yiyecek arayan bir firari gibi çömelerek yedi.

Meydana döndüğünde Sproule gitmişti. Her yer gölgedeydi. Meydanı geçti, kilisenin kapısına çıkan taş basamaklardan çıktı ve içeri girdi. Sproule giriş holünde duruyordu. Batı duvarındaki yüksek pencerelerden uzun ışık huzmeleri içeri düşüyordu. Kilisede sıralar yoktu ve taş zemin, kendilerini putperestlere karşı bu Tanrı evine kapatmış yaklaşık kırk kişinin kafa derisi yüzülmüş, çıplak ve kısmen yenmiş cesetleriyle doluydu. Vahşiler çatıda delikler açmış ve onları yukarıdan vurmuşlardı; zemin, cesetlerden giysileri almak için kırdıkları ok uçlarıyla doluydu. Sunaklar yıkılmış, kutsal

emanet sandığı yağmalanmış ve Meksikalıların büyük uyuyan Tanrısı altın kadehinden uzaklaştırılmıştı. Çerçevelerindeki ilkel boyalı azizler, sanki bir deprem olmuş gibi duvarlarda eğik duruyordu ve cam bir tabutta ölü bir İsa, şapel zemininde kırık halde yatıyordu.

Katledilenler, toplu kanlarının oluşturduğu büyük bir gölette yatıyordu. Kan, her yerinde kurt veya köpek izleriyle kaplı, bir tür puding kıvamına gelmişti ve kenarlarında kuruyup çatlayarak bordo bir seramik gibi olmuştu. Yerde koyu renkli kan izleri vardı, kaldırım taşlarını kan kaplamış, inananların ve onlardan önceki atalarının ayak izlerinden oyulmuş taşların bulunduğu giriş holüne akmış, basamaklardan aşağı inmiş ve leş yiyicilerin koyu kırmızı izleri arasında taşlardan damlamıştı.

Sproule döndü ve çocuğun düşüncelerini biliyormuş gibi ona baktı, ama çocuk sadece başını salladı. Sinekler ölülerin soyulmuş ve peruksuz kafataslarının üzerinde dolaşıyor, küçülmüş gözbebeklerinin üzerinde yürüyorlardı.

"Hadi bakalım," dedi çocuk.

Gün batımının son ışıklarında meydanı geçtiler ve dar sokağa girdiler. Kapı girişinde, üzerinde iki akbaba oturan ölü bir çocuk yatıyordu. Sproule sağlam eliyle akbabalara vurdu; akbabalar çırpındı, tısladı ve beceriksizce kanat çırptı ama uçmadılar.

Sabahın ilk ışıklarıyla yola koyuldular; kurtlar kapı aralarından süzülerek sokakların sisinde kayboldular. Vahşilerin geldiği güneybatı yolundan gittiler. Küçük, kumlu bir dere, kavaklar, üç beyaz keçi. Kadınların yıkanırken ölü yattığı bir geçitten geçtiler.

Gün boyu dumanı tüten cüruftan oluşan bir arazide zorlukla ilerlediler, zaman zaman şişmiş ölü katır veya atların cesetlerinin yanından geçtiler. Akşama kadar taşıdıkları tüm suyu içtiler. Kumda uyudular, serin sabah karanlığında uyandılar ve küllerle kaplı arazide bayılacak hale gelene kadar yürüdüler. Öğleden sonra, iz üzerinde, dilinin üzerine eğilmiş, büyük tekerlekleri kavak ağacı gövdesinden oyulmuş ve dingillerine zıvana ile tutturulmuş bir

araba buldular. Gölge için altına girdiler, karanlık çökene kadar uyudular ve yollarına devam ettiler.

Gün boyu gökyüzünde olan ayın kabuğu kaybolmuştu ve çölün içinden yıldız ışığıyla patikayı takip ettiler; Pleiades tam tepelerinde ve çok küçük görünüyordu, Büyük Ayı ise kuzeydeki dağlarda yürüyordu.

"Kolum çok kötü kokuyor," dedi Sproule.

Ne?

Kolumun kötü koktuğunu söyledim.

Bakmamı mı istiyorsun?

Ne için? Bunun için hiçbir şey yapamazsın.

Pekala. Sen bilirsin.

"Amacım bu," dedi Sproule.

Yola devam ettiler. Gece boyunca iki kez çalılıklar arasında küçük çayır yılanlarının tıslamasını duydular ve korktular. Şafak sökerken, bazalt peygamberler gibi kulelerin yükseldiği karanlık bir monoklinin duvarının altında, şist ve bazalt taşları arasında tırmanıyorlardı ve yol kenarında, yolcuların ölümle karşılaştığı taş yığınlarına dikilmiş küçük tahta haçların yanından geçtiler. Yol tepeler arasında kıvrılıyordu ve kazazedeler virajlarda zorlanarak, güneşin altında kararak, gözleri iltihaplanarak ve köşelerde boyalı hayaletler belirerek ilerliyorlardı. Kayaların güneşin altında titrediği ve lekelendiği, kayalık ve susuz, kumlu izlerin olduğu ocotillo ve dikenli armut ağaçlarının arasından tırmandılar ve suyun varlığını gösteren herhangi bir yeşil şey aradılar ama su yoktu. Bir torbadan parmaklarıyla piñole yediler ve yola devam ettiler. Öğlen sıcağından alacakaranlığa doğru, kertenkeleler deri çenelerini serin kayalara yaslayıp, çatlak taş levhalar gibi gözleriyle ve ince gülümsemeleriyle dünyayı savuşturuyorlardı.

Gün batımında dağın zirvesine ulaştılar ve kilometrelerce uzağı görebiliyorlardı. Aşağıda, uzaktaki mavi dağların rüzgârsız su yüzeyinde yükseldiği, süzülen bir şahin şeklini andıran, sıcakta parıldayan ağaçlar ve mavi ve gölgeli tepelere karşı bembeyaz bir

şehrin göründüğü uçsuz bucaksız bir göl uzanıyordu. Oturup izlediler. Güneşin batıdaki girintili çıkıntılı dünyanın altına batışını, dağların ardında parlamasını, gölün yüzünün kararmasını ve şehrin şeklinin üzerinde kaybolmasını izlediler. Kayaların arasında, ölüler gibi yüzüstü uyudular ve sabah kalktıklarında ne şehir, ne ağaç, ne de göl vardı; sadece çorak, tozlu bir ova.

Sproule inledi ve kayalıkların arasına yığıldı. Çocuk ona baktı. Alt dudağında kabarcıklar vardı ve yırtık gömleğinin altından görünen kolu şişmişti; koyu renkli kan lekelerinin arasından iğrenç bir şey sızmıştı. Arkasını döndü ve vadiye baktı.

"İşte birisi geliyor," dedi.

Sproule cevap vermedi. Çocuk ona baktı. "Yalan söylemiyorum," dedi.

"Hintliler," dedi Sproule. "Öyle değil mi?"

Bilmiyorum. Henüz çok uzak.

Ne yapmayı hedefliyorsunuz?

Bilmiyorum.

Göle ne oldu?

Sana söyleyemem.

İkimiz de gördük.

İnsanlar görmek istediklerini görürler.

Peki o zaman neden şimdi göremiyorum? Kesinlikle görmek istiyorum.

Çocuk aşağıdaki ovaya baktı.

"Ya bunlar Kızılderililerse?" dedi Sproule.

Büyük olasılıkla öyle olacak.

Nereye saklanabiliriz?

Çocuk tükürüğünü kuru bir şekilde tükürdü ve ağzını elinin tersiyle sildi. Bir kertenkele kayanın altından çıktı, küçük dirseklerinin üzerine çömeldi ve o köpük parçasının üzerine

çömelerek onu tamamen içti ve tekrar kayaya döndü, kumda neredeyse anında kaybolan hafif bir leke bıraktı.

Bütün gün beklediler. Çocuk su aramak için kanyonlara indi ama su bulamadı. O cehennemvari çölde etobur kuşlardan başka hiçbir şey hareket etmiyordu. Öğleden sonra erken saatlerde, altlarındaki dağın yamacından yukarı doğru gelen atlıları görebildiler. Meksikalıydılar.

Sproule bacaklarını önünde uzatmış oturuyordu. "Eski botlarımın dayanıp dayanmayacağından endişeleniyordum," dedi. Başını kaldırdı. "Hadi bakalım," dedi. "Kendini kurtar." Elini salladı.

Dar bir gölgede, bir kaya çıkıntısının altında saklanmışlardı. Çocuk cevap vermedi. Bir saat içinde kayalar arasında kuru toynak seslerini ve ekipmanların şıkırtısını duyabiliyorlardı. Kayalık burnu dönüp dağdaki geçitten geçen ilk at, kaptanın iri kahverengi atıydı ve kaptanın eyerini taşıyordu ama kaptanı taşımıyordu. Mülteciler yol kenarında duruyorlardı. Biniciler güneşten çıkarken yanmış ve bitkin görünüyorlardı ve atlarına sanki hiç ağırlıkları yokmuş gibi biniyorlardı. Yedi, sekiz kişiydiler. Geniş kenarlı şapkalar ve deri yelekler giymişlerdi ve eyerlerinin önlüklerinde escopeta taşıyorlardı ve yanlarından geçerken lider, kaptanın atından onlara ciddi bir şekilde başını salladı, şapkasının kenarına dokundu ve yollarına devam ettiler.

Sproule ve çocuk onlara göz kulak oldular. Çocuk seslendi ve Sproule atların arkasından beceriksizce dörtnala yürümeye başladı.

Biniciler sarhoşlar gibi sendelemeye ve yalpalamaya başladılar. Başları yana yatmıştı. Kahkahaları kayalıklar arasında yankılandı ve atlarını çevirip üzerlerine oturdular, gezginlere kocaman sırıtışlarla baktılar.

Ne istiyorsun? diye bağırdı lider.

Biniciler kıkırdadı ve birbirlerine tokat attılar. Atlarını öne doğru itmişler ve amaçsızca sürmeye başlamışlardı. Lider, yaya olan iki kişiye döndü.

Hintlileri mi arıyorlar?

Bunun üzerine adamlardan bazıları atlarından inip birbirlerine sarılarak utanmadan ağlamaya başladılar. Lider onlara baktı ve sırıttı; dişleri bembeyaz ve iriydi, yiyecek aramak için yaratılmıştı.

"Deliler," dedi Sproule. "Onlar deli."

Çocuk önderine baktı. "Bir bardak su ister misin?" dedi.

Lider ciddileşince suratını astı. "Su?" dedi.

"Suyumuz yok," dedi Sproule.

Ama dostum, nasıl hayır? Burası çok kuru.

Arkasına dönmeden elini uzattı ve atlıların arasından eline deri bir matara uzatıldı. Matarayı sıktı ve aşağıya doğru uzattı. Çocuk tıpayı çekti, içti, nefes nefese kaldı ve tekrar içti. Lider eğildi ve mataraya vurdu. "Yeter artık," dedi.

Yutkunarak direndi. Atlı adamın yüzünün karardığını göremiyordu. Adam bir çizmesini üzengiden geriye doğru çıkardı ve matarayı çocuğun ellerinin arasından sertçe tekmeleyerek düşürdü; çocuk bir anlığına donmuş bir halde, matara havada yükselip dönerken ve içindeki su damlacıkları güneşte parıldarken, kayalara çarparak ses çıkardı. Sproule mataranın peşinden koştu, boşaldığı yerden kaptı ve içmeye başladı, kenarından izliyordu. Atlı adam ve çocuk birbirlerini izliyorlardı. Sproule nefes nefese ve öksürerek geriye yaslandı.

Çocuk kayaların üzerinden atlayıp matarayı ondan aldı. Lider atını öne doğru sürdü, bacağının altındaki yerinden bir kılıç çekti ve öne eğilerek kılıcın ucunu kayışın altından geçirip yukarı kaldırdı. Kılıcın ucu çocuğun yüzünden yaklaşık üç santim uzaktaydı ve matara kayışı kılıcın düz tarafına serilmişti. Çocuk durmuştu ve binici matarayı yavaşça ellerinden alıp kılıcın üzerinden kaydırarak yanına koydu. Adamlara döndü, gülümsedi ve onlar da tekrar maymunlar gibi bağırıp birbirlerini dövmeye başladılar.

İple asılı duran tıpayı yerinden söküp avucunun topuğuyla yerine oturttu. Matarayı arkasındaki adama fırlattı ve yolculara baktı. "Neden saklanmıyorsunuz?" dedi.

Senden mi?

I'den.

Susamıştık.

Çok susadım. Öyle mi?

Cevap vermediler. Kılıcının düz tarafını eyerinin boynuzuna hafifçe vuruyor ve zihninde kelimeler oluşturuyor gibiydi. Onlara doğru hafifçe eğildi. "Kuzular dağda kaybolunca ağlarlar," dedi. "Bazen anne gelir. Bazen kurt." Onlara gülümsedi, kılıcı kaldırdı ve geldiği yere geri sapladı, atını hızla çevirdi ve arkasındaki atların arasından dörtnala geçirdi. Adamlar da atlarına binip onu takip ettiler ve kısa süre sonra hepsi gözden kayboldu.

Sproule kıpırdamadan oturdu. Çocuk ona baktı ama o gözlerini kaçırdı. Evinden çok uzakta, düşman bir ülkede yaralanmıştı ve gözleri etraftaki yabancı taşları görse de, ötesindeki daha büyük boşluk ruhunu yutuyor gibiydi.

Dağdan aşağı indiler, ellerini önlerine uzatarak kayaların üzerinden geçtiler ve gölgeleri engebeli arazide kendi biçimlerini arayan yaratıklar gibi kıvrıldı. Alacakaranlıkta vadi tabanına ulaştılar ve mavi ve serin topraklarda yola koyuldular; batıdaki dağlar, toprağa dik olarak yerleştirilmiş sivri arduvaz bir çizgi gibiydi ve kuru otlar, hiçlikten fırlamış bir rüzgarda sallanıp bükülüyordu.

Karanlığa doğru yürüdüler ve kumda köpekler gibi uyudular; tam o sırada gece toprağından siyah bir şey kanat çırparak Sproule'un göğsüne kondu. İnce kemikli parmakları, üzerinde yürürken dengesini sağladığı deri kanatlarını tutuyordu. Kırışık bir pug yüzü, küçük ve vahşi, çıplak dudakları korkunç bir sırıtışla kıvrılmış ve dişleri yıldız ışığında soluk maviydi. Ona doğru eğildi. Boynunda iki dar oluk açtı ve kanatlarını üzerine katlayarak kanını içmeye başladı.

Yeterince yumuşak değildi. Uyandı, elini kaldırdı. Çığlık attı ve kan yarasası çırpındı, göğsüne geri oturdu, tekrar doğruldu, tısladı ve dişlerini gıcırdattı.

Çocuk ayağa kalkmış ve bir taş kapmıştı ama yarasa sıçrayıp karanlıkta kayboldu. Sproule boynunu tırmalıyor ve histerik bir

şekilde saçmalıyordu. Çocuğun orada durup kendisine baktığını görünce, sanki onu suçluyormuş gibi kanlı ellerini uzattı, sonra ellerini çocuğun kulaklarına götürdü ve sanki kendisinin bile duymayacağı bir öfke çığlığı attı; dünyanın nabzını kesecek kadar öfkeli bir çığlık. Ama çocuk sadece aralarındaki karanlığa tükürdü. "Senin türünü biliyorum," dedi. "Sende yanlış olan her şeyin ta içten içe yanlış olması."

Sabahleyin kuru bir dere yatağını geçtiler ve çocuk bir su deposu veya çukur arayarak yukarı doğru tırmandı ama hiçbir şey bulamadı. Dere yatağında bir çukur seçti ve bir kemikle kazmaya başladı. Kumun içine yaklaşık 60 cm kadar kazdıktan sonra kum nemlendi, sonra biraz daha nemlendi ve parmaklarıyla kazdığı oluklara yavaş yavaş su dolmaya başladı. Gömleğini çıkardı ve kuma batırdı, kararmasını izledi ve suyun kumaş kıvrımları arasında yavaşça yükselmesini izledi, belki bir fincan kadar su birikti. Sonra başını kazdığı yere daldırdı ve içti. Sonra oturdu ve tekrar dolmasını izledi. Bunu bir saatten fazla yaptı. Sonra gömleğini giydi ve dere yatağına geri döndü.

Sproule tişörtünü çıkarmak istemedi. Suyu ağzına çekmeye çalıştı ama ağzına kum doldu.

"Neden gömleğini kullanmama izin vermiyorsun?" dedi.

Çocuk kurumuş çakılların arasında çömelmişti. "Kendi gömleğini em," dedi.

Gömleği çıkardı. Gömlek derisine yapışmıştı ve sarı bir irin akıyordu. Kolu uyluğu kadar şişmişti, rengi çok değişmişti ve açık yarada küçük solucanlar hareket ediyordu. Gömleği deliğe doğru itti, eğildi ve su içti.

Öğleden sonra bir yol ayrımına geldiler, başka ne denebilirdi ki? Kuzeyden gelen ve yollarını kesen, sonra da güneye doğru devam eden silik bir araba izi. O ıssızlıkta yol gösterici bir şey bulmak için manzarayı taradılar. Sproule, izlerin kesiştiği yerde oturdu ve

gözlerinin bulunduğu kafatasının büyük mağaralarından dışarı baktı. Ayağa kalkmayacağını söyledi.

"İşte orada bir göl var," dedi çocuk.

Bakmak istemedi.

Uzaktan parıldayarak görünüyordu. Kenarları tuzla kaplıydı. Çocuk onu ve yolları inceledi. Bir süre sonra güneye doğru başını salladı. Sanırım burası en çok işlek yer.

"Sorun değil," dedi Sproule. "Sen devam et."

Nasıl isterseniz öyle yapın.

Sproule onun yola koyulmasını izledi. Bir süre sonra ayağa kalkıp onu takip etti.

Belki iki mil kadar yol kat etmişlerdi ki dinlenmek için durdular; Sproule bacaklarını uzatmış, ellerini kucağına koymuş oturuyordu, çocuk ise ondan biraz uzakta çömelmişti. Gözleri kırpışmış, sakallı ve paçavralar içinde kirliydiler.

"Bu size gök gürültüsü gibi mi geliyor?" dedi Sproule.

Çocuk başını kaldırdı.

Dinlemek.

Çocuk gökyüzüne baktı; soluk mavi, güneşin beyaz bir delik gibi parladığı yerler dışında hiçbir iz yoktu.

"Bunu toprağın içinde hissedebiliyorum," dedi Sproule.

Hiçbir şey değil.

Dinlemek.

Çocuk ayağa kalktı ve etrafına bakındı. Kuzeyde küçük bir toz bulutu hareketi gördü. Onu izledi. Ne yükseldi ne de uçup gitti.

Ovada hantalca ilerleyen, küçük bir katırın çektiği bir araba vardı. Sürücü uyuyor olabilirdi. Kaçakları önünde görünce katırı durdurdu ve geri dönmek için döndürmeye başladı; döndürmeyi başardı ama o sırada çocuk ham deri başlığı kapmış ve hayvanı durdurmuştu. Sproule topallayarak geldi. Arabanın arkasından iki çocuk dışarı bakıyordu. Tozdan bembeyaz olmuşlar, saçları beyazlamış ve yüzleri buruşuktu, orada çömelmiş küçük cücelere benziyorlardı. Önündeki

çocuğu görünce şoför geriye doğru ürktü ve yanındaki kadın tiz bir sesle cıvıldamaya başlayıp bir ufuktan diğerine işaret etmeye başladı, ama şoför kendini arabanın kasasına çekti ve Sproule da peşinden sürüklenerek geldi; ikisi de sıcak brandaya bakarak uzandılar, bu sırada iki kimsesiz çocuk köşeye çekilip gözleri kara kara tahta farelerini izlediler ve araba tekrar güneye döndü ve yükselen bir gürültü ve patırtıyla yola koyuldu.

Teknenin pruva direğine bir kayışla asılı, içinde su olan bir kil testi vardı; çocuk testiyi indirdi, içti ve Sproule'a verdi. Sonra testiyi geri aldı ve kalanını içti. Arabanın zemininde, eski derilerin ve tuz döküntülerinin arasında uzandılar ve bir süre sonra uyudular.

Kasabaya girdiklerinde hava kararmıştı. Arabanın gürültüsü dinince uyandılar. Çocuk doğrulup dışarı baktı. Çamurlu bir sokakta yıldız ışığı. Araba boştu. Katır koşum takımlarında hırıltılı sesler çıkarıyor ve ayaklarını yere vuruyordu. Bir süre sonra adam gölgelerden çıktı ve onları bir patikadan bir avluya götürdü, arabayı bir duvarın yanına kadar geri geri sürdü, sonra katırı koşum takımından ayırıp götürdü.

Eğik duran araba kasasına sırt üstü uzandı. Gece soğuktu ve küf ve idrar kokan bir deri parçasının altında dizlerini çekmiş yatıyordu; bütün gece uyuyup uyandı, bütün gece köpekler havladı ve şafakta horozlar öttü ve yolda atların sesini duydu.

İlk loş ışıkta sinekler üzerine konmaya başladı. Yüzüne dokunup onu uyandırdılar ve o da sinekleri eliyle uzaklaştırdı. Bir süre sonra doğruldu.

Çorak, kerpiç duvarlı bir avludaydılar ve orada kamış ve kilden yapılmış bir ev vardı. Tavuklar etrafta dolaşıyor, gıdaklıyor ve eşeleniyordu. Evden küçük bir çocuk çıktı, pantolonunu indirdi, avluya sıçtı, kalktı ve tekrar içeri girdi. Çocuk Sproule'a baktı. Yüzü araba tahtalarına dönük yatıyordu. Battaniyesiyle kısmen örtülüydü ve üzerinde sinekler geziniyordu. Çocuk onu sarsmak için uzandı. Soğuk ve tahta gibiydi. Sinekler havalandı, sonra tekrar kondular.

Çocuk, askerler avluya girdiğinde arabanın yanında işiyordu. Onu yakalayıp ellerini arkadan bağladılar, arabanın içine bakıp kendi

aralarında konuştular ve sonra onu sokağa çıkardılar.

Kerpiç bir binaya götürüldü ve boş bir odaya kapatıldı. Eski bir tüfek taşıyan, gözleri vahşi bakışlı bir çocuk onu izlerken yerde oturdu. Bir süre sonra gelip onu tekrar dışarı çıkardılar.

Onu dar, çamurlu sokaklardan geçirdiler ve giderek yükselen bir bando müziği gibi bir ses duyabiliyordu. Önce çocuklar, sonra yaşlılar ve nihayetinde hepsi bir kurumun görevlileri gibi beyaz pamuklu elbiseler giymiş, esmer tenli köylülerden oluşan bir kalabalık ona eşlik etti; kadınlar koyu renkli rebozolar giymiş, bazılarının göğüsleri açıkta, yüzleri almagre ile kırmızıya boyanmış, küçük purolar içiyorlardı. Sayıları arttı ve omuzlarında tüfek taşıyan muhafızlar, itişip kakışanlara kaşlarını çatarak bağırdılar ve kilisenin yüksek kerpiç duvarı boyunca ilerleyip meydana girdiler.

Orada bir çarşı kurulmuştu. Seyyar bir ilaç gösterisi, ilkel bir sirk. Yılanlarla dolu, iri kireç yeşili yılanlarla veya siyah ağızları zehirle ıslak boncuklu kertenkelelerle dolu, kalın söğüt kafeslerin yanından geçiyorlardı. İncecik yaşlı bir cüzzamlı, herkesin görmesi için bir kavanozdan avuç dolusu tenya çıkarıp ilaçlarını bağırarak söylüyordu ve diğer kaba eczacılar, satıcılar ve dilenciler tarafından itilip kakılıyorlardı, sonunda hepsi üzerinde berrak meskal dolu bir cam damacana duran bir sehpanın önüne geldiler. Bu kapta, saçları uçuşan ve gözleri yukarı dönük soluk bir yüze sahip bir insan kafası oturuyordu.

Bağırışlar ve işaretlerle onu öne doğru sürüklediler. "Bataklık, bataklık!" diye bağırdılar. Çocuk kavanozun önünde durdu ve onu incelemesi için ısrar ettiler, kavanozu çevirerek başının ona bakmasını sağladılar. Bu, Kaptan White'tı. Son zamanlarda putperestler arasında savaşmıştı. Çocuk, yaşlı komutanının boğulmuş ve görme yetisini kaybetmiş gözlerine baktı. Köylülere ve askerlere baktı, hepsinin gözleri üzerindeydi, tükürdü ve ağzını sildi. "Benim akrabam değil," dedi.

Onu, seferden kaçan diğer üç perişan mülteciyle birlikte eski bir taş ağıla koydular. Duvara yaslanmış şaşkın ve gözlerini kırpıştırarak oturdular ya da katır ve atların kuru izlerinde çevreyi dolaştılar, kusup dışkıladılar; bu sırada küçük çocuklar duvarın arkasından bağırıyorlardı.

Gürcistanlı zayıf bir çocukla karşılaştı. Çocuk, "Çok hastalandım," dedi. "Öleceğimden korktum, sonra da ölmeyeceğimden korktum."

Çocuk ona, "Buradan uzakta, kırsalda kaptanın atına binmiş birini gördüm," dedi.

"Evet," dedi Gürcü. "Onu, Clark'ı ve adını hiç bilmediğim başka bir çocuğu öldürdüler. Şehre geldik ve ertesi gün bizi hapishaneye attılar. Bu aynı şerefsiz, orada muhafızlarla birlikte gülüyor, içiyor ve iskambil oynuyordu; o ve şef, kaptanın atını kimin alacağını, tabancalarını kimin alacağını görmek için. Sanırım kaptanın kafasını gördünüz."

Gördüm.

Hayatımda gördüğüm en kötü şeydi.

Birileri bunu çoktan turşu yapmalıydı. Aslında benimkini de turşu yapmalıydılar. Böyle bir aptalla ilişki kurduğum için sonsuza dek pişmanım.

Gün ilerledikçe güneşten korunmak için duvardan duvara sürükleniyorlardı. Gürcistanlı çocuk ona, arkadaşlarının pazarda soğuk ve ölü olarak sergilendiğini anlattı. Kaptan, domuzlar tarafından yarı yarıya yenmiş bir çamur yığınının içinde başsız yatıyordu. Topuğunu tozun içine sokup, üzerine oturacak küçük bir yer kazdı. "Bizi Chihuahua şehrine gönderecekler," dedi.

Nereden biliyorsunuz?

Öyle diyorlar. Bilmiyorum.

Bunu kim söylüyor?

Şurada bir gemici var. Biraz yerel dil biliyor.

Çocuk, bahsi geçen adama baktı. Başını salladı ve kuru bir şekilde tükürdü.

Gün boyu küçük oğlanlar duvarlara tünemiş, nöbetleşe onları izlemiş, işaret etmiş ve gevelemişlerdi. Korkulukların etrafında dolaşıp gölgede uyuyanların üzerine işemeye çalışsalar da mahkumlar tetikteydi. İlk başta bazıları taş attı ama çocuk tozun içinden yumurta büyüklüğünde bir taş aldı ve onunla küçük bir çocuğu duvardan aşağıya, karşı tarafa düşmesinin hafif bir sesi dışında hiçbir ses çıkarmadan, temiz bir şekilde düşürdü.

Gürcü, "İşte şimdi de yaptın işte," dedi.

Çocuk ona baktı.

İçeriye kırbaçlarla ve daha neler neler getireceklerini bilmiyorum.

Çocuk tükürdü. Buraya gelip de kırbaç yiyecek değiller.

Onlar da öyle yapmadı. Bir kadın onlara pişmemiş toprak bir tabakta fasulye ve yanmış tortilla kaseleri getirdi. Kadın telaşlı görünüyordu ama onlara gülümsedi ve şalının altında onlara tatlılar saklamıştı; kaselerin dibinde ise kendi masasından getirdiği et parçaları vardı.

Üç gün sonra, önceden bildirildiği gibi, küçük, hantal katırlara binerek başkente doğru yola çıktılar.

Beş gün boyunca çöl ve dağlardan, tozlu köylerden geçtiler; halk onları görmek için dışarı çıkmıştı. Refakatçileri eski püskü, gösterişli kıyafetler giymişti, tutsaklar ise paçavralar içindeydi. Battaniyeler verilmişti ve geceleri çöl ateşlerinin yanında çömelmiş, güneşten kararmış, kemikleri çıkmış ve bu serapelere sarılmış halde, Tanrı'nın en derin köleleri gibi görünüyorlardı. Askerlerin hiçbiri İngilizce konuşmuyordu ve komuta ettikleri kişileri homurdanmalar veya jestlerle yönlendiriyorlardı. Silahları yetersizdi ve Kızılderililerden çok korkuyorlardı. Tütünlerini mısır kabuklarına sarıyor, ateşin yanında sessizce oturup geceyi dinliyorlardı. Konuştuklarında cadılardan veya daha kötüsünden bahsediyorlardı ve her zaman karanlıktan, çığlıklar arasından doğru bir hayvan sesi olmayan bir

ses veya çığlık çıkarmaya çalışıyorlardı. İnsanlar çakalın bir cadı olduğunu söylüyor. Birçok kez cadı bir çakaldır.

Kızılderililer de öyle. Sıklıkla çakallar gibi ses çıkarırlar.

Peki bu nedir?

Hiç bir şey.

Bir baykuş. Başka bir şey değil.

Belki.

Dağlardaki geçitten geçip şehre baktıklarında, seferin çavuşu atları durdurdu ve arkasındaki adama seslendi; o da attan indi, eyer çantasından ham deri kayışlar çıkardı, tutsaklara yaklaştı ve bileklerini çaprazlamalarını ve uzatmalarını işaret etti, kendi elleriyle nasıl yapılacağını gösterdi. Her birini bu şekilde bağladı ve sonra yollarına devam ettiler.

Şehre, etrafa saçılmış sakatatların arasından, sığırlar gibi kaldırım taşlı sokaklardan sürülerek girdiler; arkalarından askerlere doğru bağırışlar yükseliyordu; askerler de onlara yakışır şekilde gülümsüyor, çiçekler ve sunulan kadehler arasında başlarını sallıyor, yırtık pırtık giysili talih avcılarını, çeşmede suyun şırıldadığı ve aylakların beyaz porfirden oyulmuş koltuklarda uzandığı meydandan geçirerek, valilik sarayının ve katedralin önünden geçirdiler; katedralde akbabalar tozlu alınlıklar boyunca ve İsa ile havarilerin figürlerinin hemen yanındaki oyma cephedeki nişlerin arasında tünemişlerdi; kuşlar, garip bir iyilikseverlik duruşuyla kendi koyu renkli giysilerini sergilerken, etraflarında rüzgarda iplere dizilmiş katledilmiş Kızılderililerin kuru kafa derileri çırpınıyordu; uzun, mat saçlar bazı deniz canlılarının telleri gibi sallanıyor, kuru deriler taşlara çarpıyordu.

Kilise kapısının önünden, kirli avuçlarını uzatmış yaşlı dilencilerin, paçavralar içindeki hüzünlü bakışlı sakat dilencilerin ve gölgelerde uyuyan, sineklerin rüyasız yüzlerinde dolaştığı çocukların yanından geçtiler. Çatlak bir kapta koyu renkli bakırlar, körlerin buruşmuş gözleri. Merdivenlerin yanında tüy kalemleri, mürekkep hokkaları ve kum dolu kaseleriyle çömelmiş kâtipler, sokaklarda inleyen cüzzamlılar, tamamen kemikten oluşmuş gibi görünen

çıplak köpekler, tamale satıcıları ve kömür ateşlerinin başında, kararmış et parçalarının cızırdayıp tükürdüğü, toprak kadar karanlık ve kederli yüzlü yaşlı kadınların yanından geçtiler. Küçük yetimler, metropolün küçük pazarlarında öfkeli cüceler, aptallar ve ayyaşlar gibi salya akıtarak ve çırpınarak dolaşıyorlardı; mahkumlar ise et tezgahlarındaki katliamın, bağırsakların sineklerle simsiyah kaplı raflarının, büyük kırmızı çarşaflarda asılı et parçalarının ve donuk mavi gözleri vahşice bakan inek ve koyunların derisi yüzülmüş, çıplak kafataslarının, yaban domuzlarının, yaban domuzlarının, ördeklerin, bıldırcınların ve papağanların, çevredeki vahşi hayvanların, kancalardan baş aşağı asılı kaskatı bedenlerinin yanından geçiyorlardı.

Atlarından indirildiler ve kalabalığın arasından, eski taş basamaklardan aşağıya, sabun gibi aşınmış bir eşikten geçerek ve demir bir kapıdan içeri, uzun zamandır hapishane olan serin bir taş mahzene doğru yaya olarak sürüldüler; kapı arkalarından gürültüyle kapanırken, eski şehitlerin ve vatanseverlerin hayaletlerinin arasına yerlerini aldılar.

Gözleri körlüğünü kaybettiğinde, duvar boyunca çömelmiş figürleri seçebildiler. Saman yığınlarında, yuva yapan farelerin çıkardığı seslere benzer kıpırdanmalar duyuldu. Hafif bir horlama sesi. Dışarıda bir arabanın gürültüsü ve sokakta atların toynaklarının boğuk sesi, taşların arasından ise zindanın başka bir bölümündeki demirci atölyesinden gelen çekiçlerin loş bir tıkırtısı duyuldu. Çocuk etrafına bakındı. Taş zeminde kirli yağ birikintilerinde mum fitillerinin kararmış parçaları ve duvarlardan sarkan kurumuş tükürük izleri vardı. Işığın görebildiği yerlere birkaç isim kazınmıştı. Çömeldi ve gözlerini ovuşturdu. İç çamaşırıyla birisi odanın ortasındaki bir kovaya doğru yürüdü, orada durdu ve işedi. Sonra bu adam döndü ve ona doğru geldi. Uzun boylu ve saçları omuzlarına kadar uzanan bir adamdı. Samanların arasında sürünerek ilerledi ve ona bakarak durdu. "Beni tanımıyorsun, değil mi?" dedi.

Çocuk tükürdü ve gözlerini kısarak ona baktı. "Seni tanırım," dedi. "Seni tabakhanede bile tanırım."

BİZ

Sokaklarda – Brassteeth – Los heréticos – Son savaşın gazisi – Mier – Doniphan – Lipan cenazesi – Altın arayıcıları – Kafa derisi avcıları – Hakim – Hapishaneden serbest bırakıldı – Et de ceo se mettent en le pays.

birlikte Gün ışığıyla adamlar samanların arasından kalkıp çömeldiler ve yeni gelenleri meraksızca süzdüler. Yarı çıplaktılar ve maymunlar gibi dişlerini gıcırdatıp, burunlarını sürtüp, kıpırdanıp kendilerini kaşıyorlardı. Karanlıktan küçük, yüksek bir pencereyi cılız bir ışık aydınlatmış ve erken gelen bir sokak satıcısı mallarını bağırarak satmaya başlamıştı.

Sabahları soğuk piñole kaseleriyle besleniyorlardı ve zincirlere vurulup, şıkırdayarak ve pis kokarak sokaklara bırakılıyorlardı. Bütün gün, örgülü ham deriden bir kırbaç taşıyan altın dişli bir sapık tarafından gözetim altında tutuluyorlar ve dizlerinin üzerinde, pislikleri toplamak için kanalizasyonlara doğru sürükleniyorlardı. Dilencilerin ayaklarının altında, çöp torbalarını arkalarında sürükleyerek seyyar satıcı arabalarının tekerleklerinin altında eziliyorlardı. Öğleden sonra bir duvarın gölgesinde oturup akşam yemeklerini yiyor ve sokakta birbirine asılmış iki köpeğin yan yana yürümesini izliyorlardı.

"Şehir hayatını nasıl buluyorsunuz?" diye sordu Toadvine.

Şu ana kadar hiç beğenmedim.

Onun benimle birlikte gelmesini bekliyorum ama bir türlü olmuyor.

Gözetmen geçerken onu gizlice izlediler; elleri arkasında kenetlenmiş, şapkası bir gözünün üzerine düşmüştü. Çocuk tükürdü.

"Onu ilk ben gördüm," dedi Toadvine.

Önce kim görüldü.

Kim olduğunu biliyorsun. Şuradaki yaşlı Brassteeth.

Çocuk, ağır ağır yürüyen figüre göz kulak oldu.

En büyük endişem ona bir şey olması. Her gün Rabbimin onu koruması için dua ediyorum.

Bu büyük ikramiyeden nasıl kurtulmayı düşünüyorsun?

Çıkacağız buradan. Hapishane gibi değil.

Cárcel nedir?

Devlet hapishanesi. İçeride 1920'lerde bu yoldan geçen eski hacılar var.

Çocuk köpekleri izledi.

Bir süre sonra gardiyan duvardan geri döndü ve uyuyanların ayaklarına tekme attı. Genç gardiyan, zincirlenmiş ve paçavralar içindeki bu mahkumlar arasında efsanevi bir ayaklanma çıkacakmış gibi, elindeki sancakla hazır bekliyordu. "Vamonos, vamonos!" diye seslendi. Mahkumlar ayağa kalkıp güneşe doğru sendeleyerek çıktılar. Küçük bir çan çalıyordu ve sokaktan bir araba geliyordu. Kaldırım kenarında durup şapkalarını çıkardılar. Sancak çanı çalarak geçti, ardından araba geldi. Arabanın yan tarafına bir göz resmi çizilmişti ve onu çeken dört katır, kutsal ekmeği bir ruha götürüyordu. Şişman bir rahip, bir resim taşıdıktan sonra sendeleyerek ilerliyordu. Gardiyanlar mahkumların arasına girip yeni gelenlerin başlarından şapkalarını kapıp kafir ellerine tutuşturuyorlardı.

Otobüs geçtikten sonra şapkalarını tekrar takıp yola koyuldular. Köpekler kuyruk kuyruğa duruyordu. Diğer iki köpek biraz ayrı oturmuş, derilerinin içinde gevşekçe çömelmişlerdi; tüysüz

postlarıyla köpek iskeletleri gibi, önce çiftleşmiş köpekleri, sonra da sokakta tıkırtılar çıkararak uzaklaşan mahkumları izliyorlardı. Sıcakta hafifçe parıldayan bu canlılar, tıpkı çok küçülmüş mucizeler gibiydi. İnsanların zihninde şeylerin kendileri silindikten sonra, kulaktan duyma bilgilerle ortaya atılmış kaba benzerliklerdi bunlar.

Toadvine ile başka bir Kentuckyli, savaş gazisi arasında bir yatak almıştı. Bu adam, iki yıl önce Doniphan'ın birliği Saltillo'ya doğru doğuya çekildiğinde ve subaylar ordunun arkasından gelen, erkek kılığına girmiş yüzlerce genç kızı geri püskürtmek zorunda kaldığında geride bıraktığı esmer sevgilisini geri almak için geri dönmüştü. Şimdi sokakta zincirleri içinde yalnız başına, garip bir şekilde mütevazı bir şekilde duracak, kasaba halkının başlarının üzerinden bakacak ve geceleri onlara batıdaki yıllarını, sevimli bir savaşçı, içine kapanık bir adam olarak anlatacaktı. Mier'de, drenaj boruları, oluklar ve azoteaların borularından galonlarca kan akana kadar savaştıkları yerde bulunmuştu ve onlara, kırılgan eski İspanyol çanlarının vurulduklarında nasıl patladığını ve paramparça olmuş bacağını kaldırım taşlarının üzerine uzatarak bir duvara yaslanıp, ateşin yavaş yavaş kesildiği, tuhaf bir sessizliğe dönüşen bir durgunluğu dinlediğini ve bu sessizlikte, gök gürültüsü sandığı alçak bir uğultunun yükseldiğini, ta ki bir top mermisi köşeyi dönüp taşların üzerinden başıboş bir kase gibi yuvarlanarak geçip sokağa doğru ilerleyip gözden kaybolana kadar anlatmıştı. O, Chihuahua şehrini nasıl ele geçirdiklerini, paçavralar ve iç çamaşırlarıyla savaşan düzensiz bir orduyu, top mermilerinin nasıl saf bakırdan yapıldığını ve çimenlerin arasından nasıl kaçan güneşler gibi ilerlediğini, hatta atların bile onlardan nasıl kaçmayı veya üzerlerine nasıl basmayı öğrendiğini, şehrin hanımlarının nasıl at arabalarıyla tepelere çıkıp piknik yaptıklarını ve savaşı nasıl izlediklerini, geceleri ateş başında otururken ovada ölenlerin iniltilerini nasıl duyduklarını ve fenerinin ışığında, aralarında cenaze arabasının araftan gelen bir cenaze arabası gibi nasıl hareket ettiğini anlattı.

Gazi, "Yeterince çakılları vardı," dedi, "ama nasıl savaşacaklarını bilmiyorlardı. Sıkışırlardı. Onları, arabalarının küreklerine zincirlenmiş halde, at arabalarıyla birlikte bulduklarına dair hikayeler duymuşsunuzdur, ama eğer öyleyse ben hiç görmedim. Oradaki kilitlerden barut çıkardık. Kapıları havaya uçurduk. İçeridekiler derisi yüzülmüş farelere benziyordu. Görebileceğiniz en beyaz Meksikalılar. Yere yığılıp ayaklarımızı öpmeye başladılar. Yaşlı Bill, hepsini serbest bıraktı. Lanet olsun, ne yaptıklarını bilmiyordu. Sadece hiçbir şey çalmamalarını söyledi. Tabii ki ellerine geçirebildikleri her şeyi çaldılar. İkisini kırbaçladık ve ikisi de öldü, ertesi gün bir grup daha katırlarla kaçtı ve Bill o aptalları düpedüz astı. Onlar da öldüler. Ama kendimin de burada olacağımı hiç düşünmemiştim."

Mum ışığında bağdaş kurmuş çömelmiş, parmaklarıyla toprak kaplardan yemek yiyorlardı. Çocuk başını kaldırdı. Kabı dürttü.

"Bu nedir?" dedi.

Bu, birinci sınıf boğa eti evlat. Boğa güreşinden. Pazar akşamı alırsın.

Çiğnemeye devam etmelisin. Zayıfladığını hissetmene izin verme.

O çiğnedi. Çiğnerken onlara Comanche'lerle karşılaşmasını anlattı; onlar da çiğnediler, dinlediler ve başlarını salladılar.

"O dansı kaçırdığıma gurur duyuyorum," dedi emektar asker. "Onlar çok acımasız piç kuruları. Hollanda yerleşimlerinin yakınındaki Llano'da bir yaşlı adam tanıyorum, onu yakaladılar, atını falan aldılar. Yürüyerek gitmesi için bıraktılar. Altı gün sonra Fredericksburg'a elleri ve dizleri üzerinde, çırılçıplak sürünerek geldi ve biliyor musunuz ne yapmışlar? Ayaklarının altını kesmişler."

Toadvine başını salladı. Gaziye doğru işaret etti. "Buradaki Büyükanne onları tanıyor," dedi çocuğa. "Onlarla savaştı. Öyle değil mi, Büyükanne?"

Gazi elini salladı. "Sadece birkaç hırsız atı vurduk, hepsi bu. Saltillo'ya doğru. Zor bir şey yoktu. Orada bir mağara vardı, Lipan mezarlığı yapılmıştı. İçeride binlerce Kızılderili oturuyordu. En

güzel elbiselerini, battaniyelerini ve her şeylerini giymişlerdi. Yayları, bıçakları, her neyse. Boncukları vardı. Meksikalılar her şeyi alıp götürdüler. Çıplak soyup, her şeylerini aldılar. Bütün Kızılderililileri evlerine götürüp köşeye oturttular, hepsi giydirilmişti ama mağara havasından çıktıklarında parçalanmaya başladılar ve dışarı atılmaları gerekti. Sonlara doğru bazı Amerikalılar içeri girip geriye kalanların kafa derilerini yüzdüler ve Durango'da satmaya çalıştılar. Başarılı olup olmadıklarını bilmiyorum. Sanırım bazı Kızılderililer yüz yıldır ölüydü."

Toadvine, katlanmış bir tortilla ile kasesindeki yağı siliyordu. Mum ışığında çocuğa gözlerini kısarak baktı. "Yaşlı Brassteeth'in dişleri için ne kadar alabiliriz sence?" dedi.

Eyaletlerden gelen, altın arayıcısı kılıklı adamların, dağlardan geçerek kıyıya doğru güneye giderken katırlarla sokaklarda ilerlediklerini gördüler. Altın arayıcıları. Güneşe duyarlı bir veba gibi batıya doğru yayılan gezgin yozlaşmışlar. Mahkumlara başlarıyla selam verdiler veya onlarla konuştular ve yanlarına tütün ve para bıraktılar.

Siyah gözlü, yüzleri boyalı genç kızların küçük purolar içerek, kol kola girip onlara arsızca baktıklarını gördüler. Valinin ipek pervazlı at arabasıyla saray avlusunun çift kanatlı kapılarından dimdik ve resmi bir şekilde çıktığını gördüler ve bir gün, nal takılmamış Hint midillilerine binmiş, yarı sarhoş bir halde sokaklarda dolaşan, sakallı, barbar, hayvan derilerinden dikilmiş kaslarla giyinmiş ve her türlü silahla donanmış, devasa ağırlıkta tabancalar, kılıç büyüklüğünde bıçaklar ve başparmaklarınızı sokabileceğiniz kadar geniş namlulu kısa iki namlulu tüfekler taşıyan, atlarının koşum takımları insan derisinden, dizginleri insan saçından örülmüş ve insan dişleriyle süslenmiş, binicilerin kurumuş ve kararmış insan kulaklarından yapılmış omuzluklar veya kolyeler taktığı, atların gözlerinin vahşi ve çiğ göründüğü, dişlerinin vahşi köpekler gibi açıkta olduğu ve ayrıca at sırtında sendeleyen, tehlikeli, pis, vahşi

bir grup yarı çıplak vahşinin de onlarla birlikte bindiğini gördüler; hepsi, kendilerinin ve benzerlerinin insan etiyle beslendiği bir putperest diyardan gelmiş bir ziyaretçi gibiydi.

Aralarında en önde gelen, iri yarı ve çocuksu, çıplak yüzlü yargıç, atına binmişti. Yanakları kıpkırmızıydı, gülümsüyor, kadınlara selam veriyor ve kirli şapkasını çıkarıyordu. Başını açtığında kocaman kubbesi göz kamaştırıcı beyazlıktaydı ve etrafı o kadar mükemmel bir şekilde çevriliydi ki sanki boyanmış gibi görünüyordu. O ve yanındaki pis kokulu kalabalık, şaşkın sokaklardan geçerek vali sarayının önüne kadar geldiler; liderleri, küçük, siyah saçlı bir adam, meşe kapıları çizmesiyle tekmeleyerek içeri girmeleri için işaret verdi. Kapılar hemen açıldı ve hepsi içeri girdi, hepsi birden içeri girdi ve kapılar tekrar kapandı.

"Beyler," dedi Toadvine, "size garanti ederim ki bunun ne anlama geldiğini biliyorum."

Ertesi gün, yargıç diğerleriyle birlikte sokakta durmuş, puro içiyor ve topuklarının üzerinde sallanıyordu. İyi bir çift keçi derisi çizme giymişti ve kaldırımda diz çökmüş, çıplak elleriyle pisliği tutan mahkumları inceliyordu. Çocuk da yargıcı izliyordu. Yargıcın gözleri ona iliştiğinde, çocuk puroyu dişlerinin arasından çıkardı ve gülümsedi. Ya da gülümsüyor gibiydi. Sonra puroyu tekrar dişlerinin arasına koydu.

O gece Toadvine onları bir araya çağırdı ve onlar da duvarın dibine çömelerek fısıltılarla konuştular.

"Adı Glanton," dedi Toadvine. "Trias ile sözleşmesi var. Kafa derisi başına yüz dolar, Gómez'in kafası için de bin dolar ödeyecekler. Ona üç kişi olduğumuzu söyledim. Beyler, bu berbat yerden çıkıyoruz."

Hiç kıyafetimiz yok.

Bunu biliyor. Garantili bir eli olan herkesi bulup paylarından alacağını söyledi. Bu yüzden tecrübeli bir Hintli katili olmadığını söyleme, çünkü üçümüzün de en iyilerden olduğunu iddia ettim.

Üç gün sonra, vali ve maiyetiyle birlikte tek sıra halinde sokaklardan geçtiler; vali soluk gri bir aygırın üzerinde, katiller ise küçük savaş atlarının üzerinde, gülümseyerek ve eğilerek

ilerliyorlardı. Güzel esmer kızlar pencerelerden çiçekler atıyor, bazıları öpücükler gönderiyor, küçük oğlanlar yanlarında koşuyor, yaşlı adamlar şapkalarını sallıyor ve sevinç çığlıkları atıyorlardı. Toadvine, genç adam ve kıdemli asker en arkada geliyordu; kıdemli askerin ayakları, atınkinden çok uzun olduğu için neredeyse yere kadar sarkan tapaderoların içine sokulmuştu. Şehrin kenarındaki eski taş su kemerine kadar geldiler; vali onlara kutsama verdi, basit bir törenle sağlıklarına ve şanslarına kadeh kaldırdı ve ardından iç bölgelere doğru yola koyuldular.

VII

Siyah beyaz Jacksonlar – Şehir dışında bir buluşma – Whitneyville Colts – Bir dava – Tartışmacılar arasında yargıç – Delaware Kızılderilileri – Vandiemenlander – Bir çiftlik – Corralitos kasabası – Eski bir ülkenin yolcuları – Bir katliam sahnesi – Huccius Doccius – Kaderlerin adlandırılması – Karanlık bir nehirde tekerleksiz – Suçlu rüzgar – Tertium quid – Janos kasabası – Glanton bir kafa derisi alıyor – Jackson sahneye çıkıyor.

Bu birlikte Jackson adında iki adam at sürüyordu, biri siyah, diğeri beyaz, ikisinin de adı John'du. Aralarında düşmanlık vardı ve çorak dağların altından geçerken beyaz adam diğerinin yanına geri çekilip gölgesini algılıyor ve ona fısıldıyordu. Siyah adam onu savuşturmak için atını durduruyor veya ani hareketler yapıyordu. Sanki beyaz adam kendi kişiliğine tecavüze uğramış, karanlık kanında veya karanlık ruhunda gizli bir ritüele rastlamış, kayalık zeminde güneşe karşı durduğu şekil adamın kendisinden bir şeyler taşıyor ve böylece tehlikeye atılıyordu. Beyaz adam gülüyor ve ona aşk sözleri gibi gelen şeyler mırıldanıyordu. Herkes bunun nasıl sonuçlanacağını izliyordu ama hiçbiri ikisini de yolundan döndürmeye cesaret edemiyordu ve Glanton zaman zaman kolonun arkasına baktığında, onları kendi saflarına katıp yoluna devam ediyormuş gibi görünüyordu.

O sabahın erken saatlerinde şirket, şehrin dışındaki bir evin arkasındaki avluda toplanmıştı. İki adam, Baton Rouge cephaneliğinden şablonlu bir mühimmat kutusunu bir vagondan taşıyordu ve Speyer adında bir Prusyalı Yahudi, kutuyu bir çekiç ve bir nalbant çekiciyle açtı ve fırın ürünlerinin kağıdı gibi yağlı, saydam kahverengi kasap kağıdına sarılı düz bir paket uzattı. Glanton paketi açtı ve kağıdın yere düşmesine izin verdi. Elinde uzun namlulu, altı atışlık, Colt patentli bir tabanca tutuyordu. Süvariler için tasarlanmış devasa bir tabancaydı ve uzun silindirlerinde bir tüfeğin mermi yükünü taşıyor ve dolu halde yaklaşık beş kilo ağırlığındaydı. Bu tabancalar, yarım onsluk konik mermiyi altı inçlik sert ağaçtan geçirebiliyordu ve kutuda kırk dört tane vardı. Speyer, kalıpları, şişeleri ve aletleri çıkarıyordu ve Yargıç Holden da tabancalardan birini açıyordu. Adamlar telaşla etrafta dolaşıyorlardı. Glanton, tüfeğin namlusunu ve haznelerini temizledi ve Speyer'den şişeyi aldı.

"Çok güzel ve dolgun bir kadın," dedi biri.

Namluları doldurdu, bir mermi yerleştirdi ve namlunun alt tarafına sabitlenmiş menteşeli kolu kullanarak mermiyi yerine oturttu. Tüm hazneler dolunca kapaklarını kapattı ve etrafına bakındı. Avluda tüccarlar ve alıcıların yanı sıra bir dizi canlı da vardı. Glanton'ın ilk gördüğü şey, tam o anda diğer taraftan yüksek duvara bir kuşun konması kadar sessizce konan bir kediydi. Çamurdan yapılmış duvarın içine dikilmiş kırık cam parçalarının arasından yolunu bulmak için döndü. Glanton bir elindeki devasa tabancayı doğrulttu ve tetiği çekti. O ölüm sessizliğinde patlama muazzamdı. Kedi birdenbire ortadan kayboldu. Kan veya çığlık yoktu, sadece yok oldu. Speyer tedirgin bir şekilde Meksikalılara baktı. Glanton'ı izliyorlardı. Glanton tekrar tetiği çekti ve tabancayı salladı. Avlunun köşesinde kuru tozda gagalarıyla yiyecek arayan bir grup kümes hayvanı, başları farklı açılarda, tedirgin bir şekilde duruyordu. Tabanca gürledi ve kuşlardan biri tüy bulutu içinde patladı. Diğerleri uzun boyunlarını uzatarak sessizce koşmaya başladı. Tekrar ateş etti. İkinci bir kuş döndü ve tekmeleyerek yere yığıldı. Diğerleri ince bir şekilde öttüler ve Glanton tabancayla

döndü ve korkudan boğazını duvara dayamış küçük bir keçiyi vurdu; keçi tozun içinde taş gibi öldü. Ardından, çömlek parçaları ve su saçarak patlayan bir kil kaleye ateş etti ve tabancayı kaldırıp eve doğru çevirdi ve çatının üzerindeki çamur kuledeki çanı çaldı; silah seslerinin yankıları dindikten sonra bile boşlukta yankılanan ciddi bir çan sesiydi bu.

Avlunun üzerinde gri bir barut dumanı tabakası vardı. Glanton horozu yarıya kadar çekti, silindiri çevirdi ve horozu tekrar indirdi. Evin kapısında bir kadın belirdi ve Meksikalılardan biri onunla konuştu, kadın tekrar içeri girdi.

Glanton önce Holden'a, sonra da Speyer'e baktı. Yahudi adam gergin bir şekilde gülümsedi.

Elli dolar etmezler.

Speyer'in yüzü ciddileşti. "Hayatınızın değeri ne?" dedi.

Teksas'ta beş yüz dolar ama o zaman senet üzerindeki parayı kıçınızla düşürmeniz gerekir.

Bay Riddle bunun makul bir fiyat olduğunu düşünüyor.

Bay Riddle bunu ödemeyecek.

Parayı o koyuyor.

Glanton elindeki tabancayı çevirip inceledi.

"Anlaşmaya varıldığını sanıyordum," dedi Speyer.

Hiçbir konuda anlaşmaya varılmadı.

Onlar savaş için sözleşmeli olarak çalıştırılmışlardı. Bir daha onların benzerini görmeyeceksiniz.

Para el değiştirene kadar anlaşma sağlanmış sayılmaz.

On ya da on iki kişilik bir asker birliği, silahları hazır halde sokaktan içeri girdi.

Burada neler oluyor?

Glanton askerlere ilgisizce baktı.

"Hiçbir şey," dedi Speyer. "Her şey yolunda."

Bien? Çavuş ölü kuşlara ve keçiye bakıyordu.

Kadın tekrar kapıda belirdi.

"Pekala," dedi Holden. "Valinin işi."

Çavuş onlara baktı, sonra da kapıdaki kadına baktı.

"Biz Bay Riddle'ın arkadaşlarıyız," dedi Speyer.

"Andale," dedi Glanton. "Sen ve o yarım yamalak zenci adamların."

Çavuş öne çıktı ve otoriter bir duruş sergiledi. Glanton tükürdü. Hakim çoktan aralarındaki mesafeyi aşmıştı ve şimdi çavuşu kenara çekip onunla konuşmaya başladı. Çavuş onun koltuk altına geldi ve hakim sıcak bir şekilde konuştu ve büyük bir coşkuyla jestler yaptı. Askerler tüfekleriyle tozun içinde çömelmiş, ifadesiz bir şekilde hakime bakıyorlardı.

"O şerefsizin oğluna sakın para vermeyin," dedi Glanton.

Ancak hakim, adamı zaten resmi bir sunum için öne çağırıyordu.

"Onu Çavuş Aguilar'a takdim ediyorum," diye seslendi, paçavralar içindeki militanı kucaklayarak. Çavuş oldukça ciddi bir şekilde elini uzattı. El, orada duran herkesin dikkatini ve o boşluğu, sanki onaylanmak üzere sunulmuş bir şey gibi kapladı ve sonra Speyer öne çıktı ve eli sıktı.

Tanıştığıma memnun oldum.

Igualmente, dedi çavuş.

Hakim onu bölüğün birinden diğerine götürdü, çavuş resmi bir tavır sergilerken Amerikalılar küfürler mırıldanıyor veya sessizce başlarını sallıyorlardı. Askerler topuklarının üzerine çömelmiş, bu maskaralığın her hareketini aynı donuk ilgiyle izliyorlardı ve sonunda hakim siyahi adamın önüne geldi.

O karanlık, kederli yüz. Yüzü inceledi ve daha iyi gözlemleyebilmesi için çavuşu öne çekti, sonra da İspanyolca zahmetli bir giriş yapmaya başladı. Çavuşa, önlerindeki adamın sorunlu kariyerini özetledi; elleri, mevcut olanın nihai otoritesinde bir araya gelen çeşitli yolların şekillerini, tıpkı bir halkanın gözünden geçirilen ipler gibi, olağanüstü bir beceriyle çiziyordu. Ham'ın çocuklarına, İsrailoğullarının kayıp kabilelerine, Yunan

şairlerinden bazı pasajlara, jeolojik felaketler yoluyla ırkların dağılması ve izole edilmesiyle ilgili antropolojik spekülasyonlara ve iklimsel ve coğrafi etkilerle ilgili ırksal özelliklerin değerlendirilmesine dair referanslar sundu. Çavuş bunları ve daha fazlasını büyük bir dikkatle dinledi ve yargıç konuşmasını bitirdiğinde öne çıktı ve elini uzattı.

Jackson onu görmezden geldi. Hakime baktı.

Holden, ona ne söyledin?

Ona hakaret etme, dostum.

Ona ne söyledin?

Çavuşun yüzü asılmıştı. Hakim onu omuzlarından tuttu, eğilip kulağına bir şeyler fısıldadı; çavuş başını salladı, geri çekildi ve siyahi askere selam verdi.

Holden, ona ne söyledin?

Sizin ülkenizde el sıkışmanın adet olmadığı ortaya çıktı.

Bundan önce. Ondan önce ona ne söyledin?

Hakim gülümsedi. Burada asıl tarafların davalarıyla ilgili gerçeklere sahip olmaları gerekmediğini, çünkü eylemlerinin nihayetinde, anlayışlarıyla ya da anlayışsızlıklarıyla, tarihi şekillendireceğini söyledi. Ancak, bu gerçeklerin -kolayca elde edilebildikleri ölçüde- üçüncü bir şahsın tanıklığında yer bulması, doğru ilke anlayışıyla tutarlıdır. Çavuş Aguilar tam da böyle bir şahıstır ve görevine yönelik herhangi bir saygısızlık, mutlak bir kaderin resmi gündeminin gerektirdiği daha büyük protokoldeki sapmalarla karşılaştırıldığında ikincil bir husustur. Sözler şeylerdir. Sahip olduğu sözlerden mahrum bırakılamaz. Sözlerin otoritesi, anlamlarını bilmemesinin ötesindedir.

Siyah adam terliyordu. Şakağındaki koyu bir damar fitil gibi atıyordu. Şirket, yargıcı sessizce dinlemişti. Birkaç kişi gülümsedi. Missouri'den gelen yarı zekâlı bir katil, astım hastası gibi hafifçe kıkırdadı. Yargıç tekrar çavuşa döndü ve birlikte konuştular; yargıç ve çavuş avludaki sandığın bulunduğu yere doğru yürüdüler ve yargıç ona tabancalardan birini gösterip çalışma prensibini büyük

bir sabırla anlattı. Çavuşun adamları ayağa kalkıp beklemeye başlamışlardı. Kapıda yargıç Aguilar'ın avucuna paralar sıkıştırdı ve her bir paçavralı adamla resmi bir şekilde el sıkıştı, askeri duruşlarını övdü ve sokağa çıktılar.

O gün öğlen vakti partizanlar, her biri birer tabanca ile silahlanmış halde, kendilerine söylendiği gibi iç bölgelere doğru yola koyuldular.

Öncüler akşam geri döndüler ve adamlar o gün ilk kez atlarından indiler ve Glanton izcilerle görüşürken seyrek otlakta atlarını topladılar. Sonra karanlık çökene kadar at sürdüler ve kamp kurdular. Toadvine, kıdemli asker ve genç adam ateşlerden biraz uzakta çömelmişlerdi. Çölde öldürülen üç adamın yerine o birliğe gönderildiklerini bilmiyorlardı. Grupta çok sayıda bulunan Delaware yerlilerini izlediler ve onlar da biraz uzakta, topuklarının üzerinde çömelmiş oturuyorlardı; biri bir taşla deri bir çantada kahve çekirdeklerini döverken diğerleri silah namlusu kadar kara gözlerle ateşe bakıyordu. O gece genç adam, içlerinden birinin piposunu yakmak için közlerin arasında elini uzatıp düzgün bir kömür parçası aradığını görecekti.

Gün ağarmadan önce sabahın erken saatlerinde yola koyuldular ve hava aydınlanır aydınlanmaz atlarını eyerlediler. Sivri dağlar şafakta masmaviydi ve her yerde kuşlar cıvıldıyordu; güneş doğarken batıda ayı yakaladı, böylece yeryüzünde birbirlerine karşıt olarak uzandılar; güneş bembeyaz, ay ise soluk bir kopyası gibiydi, sanki uçlarında hesaplanamaz dünyalar yanan ortak bir tünelin uçlarıymış gibi. Biniciler, mesquite ve pyracantha ağaçlarının arasından tek sıra halinde, kollarının hafif şıkırtısı ve dizginlerin şakırtısı eşliğinde gelirken, güneş yükseldi, ay battı ve atlar ile çiğle ıslanmış katırlar et ve gölgede buharlaşmaya başladı.

Toadvine, Vandiemen's Land'den kaçmış ve yasal kefaletle batıya gelmiş Bathcat adında bir firari ile karşılaşmıştı. Aslen Galliydi ve sağ elinde sadece üç parmağı ve birkaç dişi vardı. Belki de

Toadvine'de kendisi gibi bir firari, kulaksız ve damgalanmış bir suçlu, hayatta kendisi gibi seçimler yapmış birini görmüştü ve hangi Jackson'ın hangisini öldüreceği konusunda bahse girmeyi teklif etmişti.

"Bu çocukları tanımıyorum," dedi Toadvine.

Peki siz ne düşünüyorsunuz?

Toadvine sessizce bir yana tükürdü ve adama baktı. "Bahse girmek istemezdim," dedi.

Oyun oynamayı sevmiyor musunuz?

Oyuna bağlı.

Siyah olanı ona yeter. Şansını dene.

Toadvine ona baktı. Takmış olduğu insan kulaklarından yapılmış kolye, kurumuş siyah incir dizisine benziyordu. İri ve ham görünümlüydü, bir göz kapağındaki küçük kaslar bıçakla kesilmişti ve her sınıftan, kaliteli ve kalitesiz teçhizatla donanmıştı. İyi botlar giymişti ve Alman gümüşüyle bağlanmış yakışıklı bir tüfek taşıyordu, ancak tüfek kesik bir bot kılıfına asılıydı, gömleği paramparçaydı ve şapkası çürümüş haldeydi.

Bathcat, "Daha önce yerlileri avlamadınız," dedi.

Bunu kim söylüyor?

Bunu biliyorum.

Toadvine cevap vermedi.

Onları oldukça hareketli bulacaksınız.

Öyle duydum.

Vandiemenlander gülümsedi. "Çok şey değişti," dedi. "Bu ülkeye ilk geldiğimde San Saba'da yaşayan vahşiler neredeyse hiç beyaz adam görmemişlerdi. Kampımıza geldiler, yemeğimizi onlarla paylaştık ve gözlerini bıçaklarımızdan alamadılar. Ertesi gün takas yapmak için kampa bir sürü at getirdiler. Ne istediklerini bilmiyorduk. Onların da kendi bıçakları vardı, ne kadar az olsalar da. Ama asıl mesele şu ki, daha önce hiç güveçte testereyle kesilmiş kemik görmemişlerdi."

Toadvine adamın alnına baktı ama adamın şapkası neredeyse gözlerine kadar indirilmişti. Adam gülümsedi ve başparmağıyla şapkasını hafifçe geriye doğru itti. Şapka bandının izi alnında bir yara izi gibi duruyordu ama başka bir iz yoktu. Sadece alt kolunun iç kısmında dövme şeklinde bir numara vardı; Toadvine bu numarayı bir Chihuahua hamamında ve o yılın sonbaharında Pimeria Alta'nın ıssız topraklarında, topuklarından bir ağaç dalına saplanmış adamın gövdesini kestiğinde tekrar görecekti.

Dikenli bitkilerden oluşan bodur bir orman olan kaktüs ve nopal arasından, dağlardaki bir taş geçidinden geçerek, çiçek açmış artemisia ve aloe bitkilerinin arasından aşağı indiler. Palmiye ağaçlarıyla bezenmiş geniş bir çöl ovasını geçtiler. Yamaçlarda, sırtları takip eden ve ovaya yayılıp yuvarlanan gri taş duvarlar vardı. Ne öğlen vaktini geçirdiler ne de öğle uykusuna yattılar ve ayın pamuk gibi gözü, doğudaki dağların boğazında gün ortasında çömelmişti ve gece yarısı meridyeninde onları yakaladığında hala at üzerindeydiler; aşağıdaki ovada, kuzeye doğru ilerleyen bu korkunç hacıların mavi bir portresini çiziyordu.

Geceyi, bütün gece boyunca çatılarda veya teraslarda ateş yakarak nöbet tutan adamların bulunduğu bir çiftliğin ağılında geçirdiler. Bundan iki hafta önce, bir grup köylü kendi kazmalarıyla vahşice öldürülmüş ve kısmen domuzlar tarafından yenmişti; Apachiler ise sürüp gidecek hayvanları toplayıp tepelere doğru kaybolmuşlardı. Glanton bir keçinin öldürülmesini emretti ve bu, atlar ürkerken ve titrerken ağılda yapıldı; adamlar ateşin alevli ışığında çömelip eti kızarttılar, bıçaklarla yediler, parmaklarını saçlarına sürdüler ve dövülmüş toprağın üzerinde uyumaya koyuldular.

Üçüncü günün alacakaranlığında, atlar külle kaplı yollarda ağır ağır ilerlerken ve güneş dumanın arasından kızıl bir şekilde parıldarken, Corralitos kasabasına girdiler. Eritme fırınlarının bacaları kül rengi gökyüzüne karşı sıralanmış, fırınların loş ışıkları tepelerin karanlığı altında parıldıyordu. Gün boyunca yağmur yağmıştı ve alçak kerpiç evlerin pencere ışıkları, su basmış yol boyunca oluşan su birikintilerine yansıyordu; bu su birikintilerinden, ilerleyen atların önünde bataklıktan kovulmuş

kaba saba şeytanlar gibi inleyerek büyük, damlayan domuzlar yükseliyordu. Evlerin mazgalları ve siperleri vardı ve hava arsenik dumanlarıyla doluydu. İnsanlar, Teksaslıları (onlara böyle diyorlardı) görmek için dışarı çıkmış, yol boyunca ciddi bir şekilde durmuş ve en ufak hareketlerini bile hayranlık ve şaşkınlık dolu bakışlarla izliyorlardı.

Meydanda kamp kurdular, yaktıkları ateşlerle kavak ağaçlarını kararttılar ve uyuyan kuşları kovdular; alevler, perişan haldeki kasabayı en karanlık köşelerine kadar aydınlattı ve körleri bile ellerini uzatmış, o varsayımsal güne doğru sendeleyerek uyandırdı. Glanton ve yargıç, Brown kardeşlerle birlikte General Zuloaga'nın çiftliğine gittiler, orada karşılandılar, akşam yemeği yediler ve gece olaysız geçti.

Sabahleyin atlarını eyerleyip meydanda toplanıp yola koyulmak üzereyken, Janos'a kadar güvenli bir yolculuk arayan gezgin bir sihirbaz ailesi yanlarına yaklaştı. Glanton, kafilenin başındaki yerinden onlara baktı. Eşyaları, üç eşeğin sırtına bağlanmış yırtık pırtık sepetlere yığılmıştı ve bir adam, karısı, yetişkin bir oğlan ve bir kız çocuğu vardı. Üzerlerinde yıldızlar ve hilaller işlenmiş soytarı kostümleri vardı ve bir zamanlar gösterişli olan renkler yolun tozundan solmuş ve yıpranmıştı; bu kötü arazide bir grup gezgin gibi görünüyorlardı. Yaşlı adam öne çıktı ve Glanton'ın atının dizginini aldı.

"Ellerini attan çek," dedi Glanton.

İngilizce bilmiyordu ama söylenenleri yaptı. İddialarını ortaya koymaya başladı. İşaretler yaptı, diğerlerine doğru işaret etti. Glanton onu izledi, kim bilir hiç duydu mu. Döndü ve çocuğa, iki kadına baktı, sonra tekrar adama baktı.

"Sen nesin?" dedi.

Adam kulağını Glanton'a doğru dayadı ve ağzı açık bir şekilde yukarı baktı.

"Sen nesin?" dedim. "Bir gösteri misin?"

Arkasına dönüp diğerlerine baktı.

Glanton, "Bir gösteri," dedi. Bufones.

Adamın yüzü aydınlandı. Si, dedi. Evet, bufonlar. Yapılacaklar. Çocuğa döndü. Casimero! Los perros!

Çocuk eşeklerden birine koştu ve yüklerin arasında çekiştirmeye başladı. Sıçanlardan biraz daha büyük, soluk kahverengi renkte, kel ve yarasa kulaklı iki hayvan buldu ve onları havaya fırlatıp avuçlarının içine yakaladı; hayvanlar da amaçsızca dönmeye başladılar.

"Çamur, çamur!" diye bağırdı adam. Ceplerinde bir şeyler karıştırıyordu ve kısa süre sonra Glanton'ın atının önünde dört küçük tahta topu havada çevirmeye başladı. At homurdandı ve başını kaldırdı, Glanton da eyerin üzerine eğilip tükürdü ve ağzını elinin tersiyle sildi.

"Bu da ne kadar berbat bir durum," dedi.

Adam hokkabazlık yapıyor ve omzunun üzerinden kadınlara sesleniyordu, köpekler dans ediyordu ve kadınlar bir şeye hazırlanmak için arkalarına dönüyorlardı ki Glanton adama seslendi.

Bu saçmalıklara bir daha başlamayın. Bizimle birlikte olmak istiyorsanız arka koltuğa oturun. Size hiçbir şey söz vermiyorum. Hadi gidelim.

Adam yoluna devam etti. At arabası gürültüyle hareketlendi ve hokkabaz kadınları eşeklere doğru kovaladı, çocuk ise adam onunla konuşana kadar köpekleri kolunun altında tutarak gözleri faltaşı gibi açılmış bir şekilde bekledi. Kalabalığın arasından, büyük cüruf ve atık yığınlarının yanından geçerek ilerlediler. İnsanlar onların gidişini izledi. Bazı adamlar âşıklar gibi el ele tutuşmuş duruyordu ve küçük bir çocuk kör bir adamı iple yüksek bir yere götürüyordu.

Öğle vakti Casas Grandes Nehri'nin taşlı yatağını geçtiler ve birkaç yıl önce Meksika askerlerinin bir Apaçi kampını katlettiği, kadın ve çocukların kemiklerinin ve kafataslarının yarım mil boyunca

dağıldığı, bebeklerin minik uzuvlarının ve dişsiz kağıt gibi kafataslarının, küçük maymunların katledildiği yerdeki kemik kalıntılarına benzediği, çakılların arasında ise eski, yıpranmış sepetlerin ve kırık çömleklerin bulunduğu, sarp su akıntısının üzerindeki düzlük boyunca uzanan bir platoda ilerlediler. Yollarına devam ettiler. Nehir, çorak dağlardan aşağıya doğru kireç yeşili bir ağaç koridoru oluşturuyordu. Batıda engebeli Carcaj, kuzeyde ise soluk ve mavi Animas zirveleri uzanıyordu.

O gece, çam ve ardıç ağaçlarının arasında, rüzgarlı bir platoda kamp kurdular; ateşler karanlıkta rüzgarın estiği yöne doğru eğildi ve sıcak kıvılcım zincirleri çalılıklar arasında hızla yayıldı. Hokkabazlar eşekleri indirdi ve büyük, gri bir çadır kurmaya başladılar. Kanvasın üzerine gizemli yazılar yazılmıştı ve çadır çırpınıyor, sallanıyor, yükseliyor, kabarıyor ve onları sarıyordu. Kız, bir köşesine tutunarak yerde yatıyordu. Kumda sürüklenmeye başladı. Hokkabaz küçük adımlar attı. Kadının gözleri ışıkta kaskatıydı. Topluluk izlerken, dördü de hışırtılı kumaşa tutunarak, sessizce, ateş ışığının ulaşamayacağı bir yere, uluyan çöle, vahşi ve öfkeli bir tanrıçanın eteklerine yalvaranlar gibi sürüklendiler.

Nöbetçiler, çadırın gece karanlığında korkunç bir şekilde uzaklaştığını gördüler. Cambaz ailesi geri döndüğünde kendi aralarında tartışıyorlardı ve adam yine ateşin kenarına gidip öfkeli karanlığa baktı, onunla konuştu ve yumruğuyla işaret etti; kadın çocuğu onu çağırmaya göndermedikçe geri dönmeyeceğini söyledi. Şimdi aile eşyalarını yerleştirirken adam alevlere bakarak oturuyordu. Onu huzursuzca izlediler. Glanton da onu izledi.

"Şovmen," dedi.

Cambaz yukarı baktı. Bir parmağını göğsüne koydu.

"Sen," dedi Glanton.

Ayağa kalktı ve yavaşça öne doğru yürüdü. Glanton ince, siyah bir puro içiyordu. Başını kaldırıp hokkabaza baktı.

Fal bakıyor musunuz?

Cambazın gözleri seğirdi. "Nasıl?" dedi.

Glanton puroyu ağzına koydu ve elleriyle iskambil kartlarını karıştırıyormuş gibi yaptı. "La baraja," dedi. "Para adivinar la suerte."

Cambaz bir elini havaya kaldırdı. "Evet, evet," dedi, başını şiddetle sallayarak. "Tamam, tamam." Bir parmağını kaldırdı, sonra döndü ve eşeklerden kısmen indirilmiş kalitesiz eşya yığınına doğru ilerledi. Geri döndüğünde, cana yakın bir şekilde gülümsüyor ve kartları çok çevik bir şekilde kullanıyordu.

Venga, diye seslendi. Venga.

Kadın onu takip etti. Cambaz Glanton'ın önünde çömeldi ve alçak sesle onunla konuştu. Glanton döndü, kadına baktı, kartları karıştırdı, ayağa kalktı, elinden tuttu ve onu yerden, ateşten uzaklaştırarak geceye doğru oturttu. Kadın eteğini topladı ve kendini toparladı, adam da gömleğinden bir mendil çıkarıp gözlerini bağladı.

"Bueno," diye seslendi. "Puedes ver?"

HAYIR.

Hiç bir şey?

"Hiçbir şey," dedi kadın.

"Bueno," dedi hokkabaz.

Adam elindeki iskambil kartlarıyla döndü ve Glanton'a doğru ilerledi. Kadın taş gibi oturuyordu. Glanton onu uzaklaştırmak için elini salladı.

"Beyler," dedi.

Cambaz döndü. Siyahi adam ateşin yanında çömelmiş izliyordu ve cambaz kartları yelpazeleyince ayağa kalkıp öne geldi.

Cambaz ona baktı. Kartları katlayıp tekrar açtı, sol eliyle üzerlerinden geçti ve Jackson bir kart alıp inceledi.

"Bueno," dedi hokkabaz. "Bueno." İnce dudaklarına işaret parmağıyla ihtiyatlı davranmasını söyledi, kartı aldı, havaya kaldırdı ve çevirdi. Kart bir kez sertçe patladı. Ateşin etrafında oturan kalabalığa baktı. Sigara içiyorlardı, izliyorlardı. Elinde

tuttuğu kartla önünde yavaşça bir tur attı. Kartta palyaço kılığında bir soytarı ve bir kedi resmi vardı. "El tonto," diye seslendi.

"El tonto," dedi kadın. Çenesini hafifçe kaldırdı ve melodik bir şekilde mırıldanmaya başladı. Esmer tenli sorgulayıcı, mahkemeye çıkarılmış bir adam gibi ciddi bir şekilde duruyordu. Gözleri topluluğun üzerinde gezindi. Yargıç, ateşin rüzgar yönünün tersinde, beline kadar çıplak, kendisi de soluk bir tanrı gibi oturuyordu ve esmer tenli adamın gözleri ona ulaştığında gülümsedi. Kadın sustu. Ateş rüzgarla birlikte uçup gitti.

Quién, quién, diye bağırdı hokkabaz.

Duraksadı. "El negro," dedi.

"Zenci!" diye bağırdı hokkabaz, elindeki kartla dönerek. Elbiseleri rüzgarda hışırdadı. Kadın sesini yükseltip tekrar konuştu ve siyahi adam arkadaşlarına döndü.

Ne diyor?

Cambaz arkasını dönmüş ve topluluğa hafifçe eğilerek selam veriyordu.

Tobin ne diyor?

Rahip başını salladı. Putperestlik, Blackie, putperestlik. Ona aldırma.

Hakim Bey, o ne diyor?

Hakim gülümsedi. Başparmağıyla tüysüz derisinin kıvrımlarından küçük canlıları çıkarıyordu ve şimdi başparmağı ve işaret parmağını birbirine bastırarak bir kutsama hareketi yapıyormuş gibi görünen bir hareketi yaptı, ta ki görünmeyen bir şeyi önündeki ateşe fırlatana kadar. Ne diyor?

Ne diyor?

Bence o, "Senin kaderin senin kaderinde, hepimizin kaderi de senin kaderinde yatıyor" demek istiyor.

Peki bu servet nedir?

Yargıç kayıtsızca gülümsedi, kırışık alnı bir yunusunkine benziyordu. İçki içer misin Jackie?

Bazılarından fazla değil.

Bence o, sizi içki şeytanından sakınmanız konusunda uyarırdı. Sizce de yeterince akıllıca bir tavsiye değil mi?

Bu öyle büyük bir servet değil.

Aynen öyle. Rahip haklı.

Siyahi adam hakime kaşlarını çattı, ama hakim ona bakmak için öne eğildi. "Kara kaşlarını bana karşı çatma, dostum. Her şey sonunda sana da, herkese olduğu gibi, belli olacak."

Orada oturanlardan birçoğu yargıcın sözlerini tartıyor gibiydi ve bazıları siyahi adama bakmak için döndü. Huzursuz bir şekilde ayakta duran adam, sonunda ateş ışığından geriye çekildi ve hokkabaz ayağa kalkıp kartlarla bir hareket yaptı, onları önünde yelpaze gibi savurdu ve ardından sanki kendi tebaasını bulacakmış gibi kartları elinde tutarak adamların çizmelerinin yanından geçerek çevre boyunca ilerledi.

Quién, quién, diye fısıldadı aralarında.

Hepsi de bundan tiksinmişti. Adam hakimin huzuruna çıktığında, bir eli karnının üzerine yayılmış halde oturan hakim parmağını kaldırıp işaret etti.

"Şurada genç Blasarius var," dedi.

Gibi?

Genç adam.

"Genç çocuk," diye fısıldadı hokkabaz. Gizemli bir tavırla etrafına yavaşça bakındı, ta ki gözleriyle o kişiyi bulana kadar. Maceracıların yanından hızla geçti. Çocuğun önünde durdu, kartlarla çömeldi ve onları, saraydaki bazı kuşların hareketlerine benzer yavaş ve ritmik bir hareketle yelpaze gibi savurdu.

"Bir mektup, bir mektup," diye hırıltılı bir sesle söyledi.

Çocuk adama baktı, adam da etrafındaki topluluğa baktı.

"Evet, evet," dedi hokkabaz kartları uzatarak.

Birini aldı. Daha önce böyle kartlar görmemişti, ama elinde tuttuğu kart ona tanıdık geldi. Ters çevirdi, inceledi ve tekrar düz

çevirdi.

Cambaz çocuğun elini kendi eline aldı ve kartı çevirerek çocuğun görmesini sağladı. Sonra kartı alıp havaya kaldırdı.

Cuatro de copas, diye seslendi.

Kadın başını kaldırdı. Gözleri bağlı bir mankenin iple uyandırılmasına benziyordu.

"Cuatro de copas," dedi. Omuzlarını silkti. Rüzgar elbiselerinin ve saçlarının arasından geçti.

Quién, hokkabaz olarak biliniyordu.

"O adam..." dedi kadın. "Genç adam. Çocuk."

El muchacho, yani hokkabaz. Kartı herkesin görmesi için çevirdi. Kadın, hokkabazın destesinde yazılı olan ve asla gün yüzüne çıkmayacak olan, gerçek direkler ve gerçek kart, herkes için sahte peygamberlik eden, Boaz ve Yachin arasındaki kör arabulucu gibi oturdu. İlahiler okumaya başladı.

Hakim sessizce gülüyordu. Çocuğu daha iyi görebilmek için hafifçe eğildi. Çocuk Tobin'e, David Brown'a ve Glanton'a baktı ama hiçbiri gülmüyordu. Önünde diz çökmüş hokkabaz, çocuğu garip bir yoğunlukla izliyordu. Çocuğun bakışlarını hakime ve tekrar hakime kadar takip etti. Çocuk ona baktığında çarpık bir gülümsemeyle gülümsedi.

"Defol buradan!" dedi çocuk.

Cambaz kulağını öne eğdi. Yaygın bir hareket ve her dil için geçerli bir yöntemdi. Kulak koyu renkli ve biçimsizdi, sanki bu şekilde öne çıkarılırken epey darbe almıştı ya da belki de ona haber getirenler onu mahvetmişti. Çocuk tekrar konuştu ama Kentucky'den Tate adında, McCulloch'un Koruculari'nda Tobin ve diğerleri gibi savaşmış bir adam eğilip paçavralı kahine fısıldadı ve adam ayağa kalkıp hafifçe eğildi ve uzaklaştı. Kadın ilahi okumayı bırakmıştı. Cambaz rüzgarda çırpınıyordu ve ateş uzun, sıcak bir kuyruğu yere vuruyordu. "Quén, quién," diye seslendi.

Hakim, "El jefe," dedi.

Cambazın gözleri Glanton'ı aradı. Glanton kıpırdamadan oturuyordu. Cambaz, karanlığa dönük, hafifçe sendeleyerek, paçavraları içinde geceyle yarışan yaşlı kadına baktı. Parmağını dudaklarına götürdü ve belirsizlik ifadesiyle kollarını açtı.

"El jefe!" diye tısladı yargıç.

Adam döndü, ateşin yanındaki grubun yanından geçti, Glanton'ın önüne geldi, çömeldi ve kartları iki eline yayarak uzattı. Konuşsa bile sözleri duyulmadan alınıyordu. Glanton gülümsedi, gözleri yakıcı kum tanelerine karşı küçük görünüyordu. Bir elini uzattı ve durakladı, hokkabaza baktı. Sonra bir kart aldı.

Cambaz iskambil destesini katlayıp giysilerinin arasına sakladı. Glanton'ın elindeki karta uzandı. Belki dokundu, belki dokunmadı. Kart kayboldu. Glanton'ın elindeydi, sonra yoktu. Cambazın gözleri, kartın karanlığa doğru gittiği yere doğru hızla yöneldi. Belki Glanton kartın yüzünü görmüştü. Onun için ne ifade edebilirdi ki? Cambaz, ateşin ışığının ötesindeki o çıplak karmaşaya doğru uzandı, ancak bunu yaparken dengesini kaybedip Glanton'a doğru düştü ve yaşlı adamın kollarının lideri sarması, sanki onu cılız göğsünde teselli edecekmiş gibi tuhaf bir yakınlaşma anı yarattı.

Glanton küfretti ve onu fırlatıp attı; o anda yaşlı kadın ilahi okumaya başladı.

Glanton yükseldi.

Çenesini yukarı kaldırdı ve geceye doğru anlamsızca mırıldandı.

"Sustur onu," dedi Glanton.

"Araba, araba!" diye bağırdı cadı. Tersine dönmüş. Savaş mektubu, intikam mektubu. Onu karanlık bir nehirde tekerleksiz gördüm...

Glanton ona seslendi ve kadın sanki onu duymuş gibi duraksadı, ama öyle değildi. Kehanetlerinde yeni bir sezgi yakalamış gibiydi.

Kayboldu, kayboldu. Mektup gece karanlığında kayboldu.

Uğultulu karanlığın kenarında duran kız sessizce haç çıkardı. Yaşlı malabarista, fırlatıldığı yerde dizlerinin üzerindeydi. "Perdida, perdida," diye fısıldadı.

Un maleficio, diye bağırdı yaşlı kadın. Qué viento tan maleante…

"Tanrı aşkına, susacaksın!" dedi Glanton tabancasını çekerek.

Kemiklerle dolu bir cenaze arabası. O genç adam ki…

Hakim, iri yarı bir cin gibi ateşin içinden geçti ve alevler onu sanki onların elementine aitmiş gibi yukarı kaldırdı. Kollarını Glanton'ın etrafına doladı. Birisi yaşlı kadının göz bağını kaptı ve kadınla hokkabaz bir anda uzaklaştırıldı. Topluluk uykuya daldığında ve alçak ateş canlı bir şey gibi kükreyerek yanarken, bu dört kişi hâlâ garip eşyalarının arasında ateş ışığının kenarında çömelmiş, yırtık pırtık alevlerin rüzgarla nasıl uçtuğunu, sanki boşluktaki bir girdap tarafından emiliyormuş gibi, insanın geçişinin ve hesaplarının geçersiz olduğu o ıssızlığın bir girdabı tarafından çekiliyormuş gibi izlediler. Sanki irade veya kaderin ötesinde, o ve hayvanları ve eşyaları hem fiziksel hem de maddi olarak üçüncü ve başka bir kaderin emri altında hareket ediyordu.

Sabahleyin yola çıktıklarında, güneş henüz doğmamış, rüzgar gece boyunca dinmiş ve gecenin etkileri ortadan kalkmış, solgun bir gündü. Eşeğine binmiş hokkabaz, birliğin başına doğru dörtnala ilerledi ve Glanton'la karşılaştı; birlikte yola devam ettiler ve öğleden sonra Janos kasabasına girdiklerinde de aynı şekilde yol alıyorlardı.

Tamamen çamurdan yapılmış, surlarla çevrili eski bir kale, yüksek bir çamur kilisesi ve çamurdan gözetleme kuleleri; hepsi yağmurla yıkanmış, pürüzlü ve yumuşak bir çürümeye doğru kayıyordu. Atlıların gelişi, yıkık duvarlar arasında yaralı bir şekilde uluyan ve sümüklü bir şekilde dolaşan iskorbüt köpekleri tarafından müjdelenmişti.

Yaşlılıktan yeşile dönmüş eski İspanyol çanlarının alçak çamurdan yapılmış dolmenler arasında bir direğe asılı olduğu kilisenin yanından geçtiler. Koyu gözlü çocuklar barakalardan izliyorlardı. Hava kömür ateşlerinden çıkan dumanla ağırdı ve birkaç yaşlı pelado kapı aralarında sessizce oturuyordu; evlerin çoğu çökmüş ve

harabe halindeydi, ahır görevi görüyordu. Sabunlu gözlü yaşlı bir adam onlara doğru sendeleyerek elini uzattı. Geçen atlara hırıltılı bir sesle, "Una corta caridad," dedi. "Por Dios."

Meydanda, Delawarelilerden ikisi ve öncü atlı Webster, kil renginde, yaşlı ve yıpranmış bir kadınla birlikte tozun içinde çömelmişlerdi. Kuru, yaşlı cadı, yarı çıplak, göğüsleri buruşuk patlıcanlar gibi şalının altından sarkıyordu. Yere bakıyordu, atlar etrafında dikildiğinde bile başını kaldırmadı.

Glanton meydana doğru baktı. Şehir bomboş görünüyordu. Burada küçük bir asker birliği konuşlanmıştı ama dışarı çıkmadılar. Sokaklarda toz uçuşuyordu. Atı yaşlı kadına doğru eğildi, onu kokladı, başını salladı ve titredi. Glanton hayvanın boynunu okşadı ve attan indi.

Webster, kadının nehrin yaklaşık sekiz mil yukarısındaki bir kervan kampında olduğunu söyledi. Yürüyemiyordu.

Kaç kişi vardı?

Tahminimizce on beş ya da yirmi kişiydiler. Hiçbir işe yarayacak stokları yoktu. Orada ne yaptığını bilmiyorum.

Glanton atının önünden geçti ve dizginleri arkasından geçirdi.

Dikkat et onu, Kaptan. Isırır.

Kadın gözlerini adamın diz hizasına kadar kaldırmıştı. Glanton atı geriye doğru itti ve kılıfından ağır eyer tabancalarından birini çıkarıp kurdu.

Kendinize dikkat edin.

Adamlardan birkaçı geri çekildi.

Kadın yukarı baktı. O yaşlı gözlerde ne cesaret ne de umutsuzluk vardı. Adam sol eliyle işaret etti ve kadın da bakışlarını adamın elini takip edecek şekilde çevirdi; adam tabancayı kadının başına dayadı ve ateş etti.

Patlama, o küçük, kasvetli parkın her yerini doldurdu. Atların bazıları ürktü ve geri çekildi. Kadının kafasının uzak tarafında yumruk büyüklüğünde bir delik açıldı ve büyük bir kan fışkırması oldu; kadın yere yığıldı ve kanlar içinde çaresizce cansız yattı.

Glanton çoktan tabancayı yarı kurulu hale getirmişti, boş kapsülü başparmağıyla itti ve silindiri yeniden doldurmaya hazırlanıyordu. McGill, dedi.

O toplulukta kendi ırkından tek kişi olan bir Meksikalı öne çıktı.

Bize o fişi getirin.

Kemerinden bir derleme bıçağı çıkardı, yaşlı kadının yattığı yere gitti, saçlarını tuttu ve bileğine doladı, bıçağın keskin tarafını kafatasının üzerinde gezdirdi ve kafa derisini yüzdü.

Glanton adamlara baktı. Bazıları yaşlı kadına bakarak, bazıları da atlarına veya teçhizatlarına bakarak ayakta duruyorlardı. Sadece acemi askerler Glanton'ı izliyordu. Tabancanın namlusuna bir mermi yerleştirdi, sonra gözlerini kaldırıp meydanın karşısına baktı. Cambaz ve ailesi şahitler gibi sıralanmış duruyorlardı ve onların ötesinde, uzun çamur cephede, kapılardan ve çıplak pencerelerden izleyen yüzler, gözlerinin yavaşça taramasında bir galerideki kuklalar gibi kayboldu. Mermiyi yerine yerleştirdi, kapağı taktı, elindeki ağır tabancayı çevirdi ve atın omzundaki kılıfına geri koydu, McGill'den damlayan ganimeti aldı ve bir adamın bir hayvanın postunu inceler gibi güneşte çevirdi, sonra geri verdi, arkadaki dizginleri aldı ve atını meydandan geçirerek su geçidine doğru sürdü.

Kasaba surlarının hemen ötesinde, derenin karşısındaki bir kavak korusunda kamp kurdular ve karanlık çöktüğünde küçük gruplar halinde dumanlı sokaklarda dolaştılar. Sirk çalışanları tozlu meydanda küçük bir çadır kurmuş ve etrafına yanan yağ dolu meşalelerle donatılmış birkaç direk dikmişlerdi. Cambaz, teneke ve ham deriden yapılmış bir tür trampet çalıyor ve tiz, burun sesiyle gösterilerini duyuruyordu; kadın ise "Pase pase pase" diye çığlık atarak, en büyük gösteri jestiyle kollarını etrafında sallıyordu. Toadvine ve çocuk, kalabalık arasında olanları izliyordu. Bathcat eğilip onlarla konuştu.

Bakın oraya beyler.

İşaret ettiği yere bakmak için döndüler. Siyahi adam çadırın arkasında beline kadar çıplak duruyordu ve hokkabaz kolunu

savurarak döndüğünde kız ona bir itme verdi ve adam çadırdan fırlayıp meşalelerin sönmekte olan ışığı altında garip pozlar vererek etrafta dolaşmaya başladı.

VIII

Başka bir kantin, başka bir danışman – Monte – Bir bıçaklama – Meyhanenin en karanlık köşesi en dikkat çekici – Sereño – Kuzeye doğru yolculuk – Et kampı – Büyükanne sıçanı – Animas zirvelerinin altında – Bir yüzleşme ve bir cinayet – Başka bir münzevi, başka bir şafak.

durdular Kantinanın önünde , paralarını bir araya topladılar ve Toadvine kapı görevi gören kurumuş inek derisini kenara itti. İçeri girdiler; her yer karanlık ve belirsizdi. Tavandaki bir kirişten tek bir lamba sarkıyordu ve gölgelerde karanlık figürler sigara içiyordu. Odanın karşısındaki kiremitli bara doğru ilerlediler. Mekan odun dumanı ve ter kokuyordu. Önlerinde ince, ufak tefek bir adam belirdi ve ellerini törensel bir şekilde kiremitlerin üzerine koydu.

"Söyle bana," dedi.

Toadvine şapkasını çıkarıp bara koydu ve pençeli eliyle saçlarını düzeltti.

Bir insanın körlük ve ölüm riskini en aza indirerek içebileceği ne tür bir içkiniz var?

Gibi?

Başparmağını boğazına dayadı. "Ne içeceksin?" dedi.

Barmen arkasına dönüp elindeki mallara baktı. Orada bulunanlardan herhangi birinin ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamayacağından emin görünmüyordu.

Mezcal?

Herkese uygun mu?

"Hadi bakalım, ortaya koyalım," dedi Bathcat.

Barmen, ölçüleri toprak bir kaptan üç ezik teneke bardağa döktü ve onları bir tahta üzerindeki sayılar gibi dikkatlice öne doğru itti.

"Ne kadar?" diye sordu Toadvine.

Barmen korkmuş görünüyordu. "Seis?" dedi.

Seis ne?

Adam altı parmağını kaldırdı.

Centavos, dedi Bathcat.

Toadvine, bozuk paraları bara bıraktı, bardağını boşalttı ve tekrar ödedi. Parmağını sallayarak üç bardağı da işaret etti. Çocuk bardağını aldı, boşalttı ve tekrar yerine koydu. İçki kötü, ekşiydi, hafifçe kreozot tadı vardı. Diğerleri gibi sırtı bara dönük duruyordu ve odayı gözlemledi. Uzak köşedeki bir masada adamlar tek bir mum ışığında iskambil oynuyorlardı. Karşı duvarda, ışığa yabancı gibi görünen, Amerikalıları hiçbir ifade göstermeden izleyen çömelmiş figürler vardı.

"İşte size bir oyun," dedi Toadvine. "Karanlıkta bir grup zenciyle Monte oynayın." Bardağı kaldırdı, boşalttı, bara koydu ve kalan paraları saydı. Karanlıktan onlara doğru bir adam sürünerek geliyordu. Kolunun altında bir şişe vardı ve onu bardağıyla birlikte dikkatlice fayansların üzerine koydu, barmenle konuştu ve barmen ona toprak bir su testisi getirdi. Testiyi sapı sağında olacak şekilde çevirdi ve çocuğa baktı. Yaşlıydı ve o ülkede artık pek görülmeyen türden, yassı tepeli bir şapka takıyordu; kirli beyaz pamuklu iç çamaşırı ve gömlek giymişti. Giydiği ayakkabılar, ayaklarının tabanına bağlanmış kurumuş ve kararmış balıklara benziyordu.

"Sen Teksaslı mısın?" dedi.

Çocuk Toadvine'e baktı.

"Sen Teksas'sın," dedi yaşlı adam. "Üç yıl Teksas'tım." Elini kaldırdı. İşaret parmağı ilk eklemden kopmuştu ve belki de Teksas'ta neler olduğunu gösteriyordu ya da belki de sadece yılları sayıyordu. Elini indirdi, bara döndü, bardağa şarap doldurdu ve ardından su sürahisini alıp azar azar üzerine döktü. İçti, bardağı bıraktı ve Toadvine'e döndü. Çenesinin ucunda ince beyaz bıyıkları vardı ve tekrar yukarı bakmadan önce elinin tersiyle sildi.

Siz bir savaşçı toplumsunuz. Barbarlara karşı savaşıyorsunuz.

Toadvine bilmiyordu. Bir trolün beline bere takmış kaba saba bir şövalyeye benziyordu.

Yaşlı adam hayalet tüfeğini omzuna dayadı ve ağzıyla bir ses çıkardı. Amerikalılara baktı. "Apaçileri öldürdünüz, değil mi?"

Toadvine, Bathcat'e baktı. "Ne istiyor?" dedi.

Vandiemenlander üç parmaklı elini ağzının üzerinden geçirdi ama hiçbir yakınlık belirtisi göstermedi. Yaşlı adam tok, dedi. Ya da deli.

Toadvine dirseklerini arkasındaki fayanslara dayadı. Yaşlı adama baktı ve yere tükürdü. "Kaçak bir zenciden daha delisin, değil mi?" dedi.

Odanın uzak tarafından bir inilti duyuldu. Bir adam ayağa kalktı, duvar boyunca yürüdü ve diğerleriyle konuşmak için eğildi. İniltiler tekrar geldi ve yaşlı adam elini iki kez yüzünün önünden geçirdi, parmak uçlarını öptü ve yukarı baktı.

"Size ne kadar para ödüyorlar?" dedi.

Kimse konuşmadı.

Gómez'i öldürürsen sana çok para öderler.

Uzak duvardaki karanlıkta duran adam tekrar inledi. "Tanrım!" diye seslendi.

"Gómez, Gómez," dedi yaşlı adam. "Hatta Gómez bile. Tejanolara kim karşı koyabilir? Onlar asker. Ne cesur askerler. Gómez'in kanı, halkın kanı..."

Başını kaldırdı. "Kan," dedi. "Bu ülke çok kan döktü. Bu Meksika. Bu susamış bir ülke. Binlerce İsa'nın kanı." Hiçbir şey.

Öteki dünyaya, tüm toprakların karanlığa büründüğü ve her yerin büyük, lekeli bir sunak taşı gibi olduğu yere doğru bir işaret yaptı. Döndü, şarabını doldurdu, sonra su testisinden tekrar doldurdu, ölçülü yaşlı adam, ve içti.

Çocuk onu izledi. İçki içmesini ve ağzını silmesini izledi. Döndüğünde ne çocuğa ne de Toadvine'e konuştu, sanki odaya sesleniyordu.

Bu ülke için Tanrı'ya dua ediyorum. Bunu size söylüyorum. Dua ediyorum. Kiliseye gitmiyorum. Oradaki kuklalarla konuşmam mı gerekiyor? Burada konuşuyorum.

Göğsünü işaret etti. Amerikalılara döndüğünde sesi tekrar yumuşadı. "Siz iyi süvarilersiniz," dedi. "Barbarları öldürüyorsunuz. Sizden saklanamazlar. Ama başka bir süvari daha var ve sanırım ondan kimse saklanamaz. Ben bir askerdim. Bu bir rüya gibi. Çölde kemikleriniz bile yok olduğunda rüyalar sizinle konuşur, sonsuza dek uyanamazsınız."

Bardağını bitirdi, şişesini aldı ve sandaletleriyle sessizce kantinin daha loş köşesine doğru uzaklaştı. Duvardaki adam tekrar inledi ve tanrısına yalvardı. Vandiemenlander ve barmen birlikte konuştular, barmen köşedeki karanlığa işaret etti ve başını salladı, Amerikalılar son bardaklarını bitirdiler ve Toadvine birkaç tlacoyu barmene doğru itti ve dışarı çıktılar.

Bathcat, "O onun oğluydu," dedi.

Kimdi o?

Köşedeki çocuk bıçakla kendini kesti.

O mu kesilmişti?

Masadaki adamlardan biri onu bıçakladı. Kart oynuyorlardı ve içlerinden biri onu bıçakladı.

Neden gitmiyor?

Ben de ona aynı soruyu sordum.

Ne dedi?

Bana bir sorusu vardı. Nereye gideceğini sordu.

Dar duvarlı sokaklardan geçerek kampın kapısına ve ötesindeki ateşlere doğru ilerlediler. Bir ses çağırıyordu. Şöyle diyordu: Las diez y media, tiempo sereño. Devriye gezen nöbetçiydi ve elinde feneriyle yanlarından geçerken saati usulca söylüyordu.

Şafak öncesi karanlıkta, etraftaki sesler gelecek manzarayı anlatıyor. Nehir kıyısındaki ağaçlarda kuşların ilk çığlıkları, koşum takımlarının şıkırtısı, atların homurtuları ve kırbaçlarının hafif sesi. Karanlık köyde horozlar ötmeye başlamış. Hava at ve kömür kokuyor. Kamp hareketlenmeye başlamış. Artan ışıkta etrafta kasabadan gelen çocuklar oturuyor. Ayağa kalkan erkeklerin hiçbiri ne kadar zamandır karanlıkta ve sessizlikte olduklarını bilmiyor.

Meydandan geçerken ölü Kızılderili kadını ortadan kaybolmuş, toz bulutu yeni temizlenmişti. Cambazın lambaları direklerinin tepesinde simsiyah yanıyordu ve çadırın önündeki ateş soğumuştu. Geçerken odun kesen yaşlı bir kadın ayağa kalktı ve baltayı iki eliyle tutarak durdu.

Öğleden önce, yağmalanmış Kızılderili kampının içinden geçtiler; kararmış et parçaları çalılıkların üzerine serilmiş veya direklerden garip, koyu renkli çamaşırlar gibi sarkıyordu. Geyik derileri yere serilmişti ve beyaz veya buruşuk kemikler ilkel bir karmaşa içinde kayaların üzerine saçılmıştı. Atlar kulaklarını dikti ve hızla ilerledi. Yola devam ettiler. Öğleden sonra, siyahi Jackson onlara yetişti, atı bitkin ve neredeyse tükenmişti. Glanton eyerde döndü ve atını gözüyle ölçtü. Sonra atını öne doğru itti ve siyahi, soluk tenli yol arkadaşlarına katıldı ve hepsi daha önce olduğu gibi yola devam etti.

O akşama kadar gazinin yokluğunu fark etmediler. Hakim, yemek pişirme ateşlerinin dumanı arasından aşağı indi ve Toadvine ile çocuğun önüne çömeldi.

Chambers'ın hali ne oldu, diye sordu.

Sanırım istifa etti.

Çıkış yapmak.

Bence öyle.

Bu sabah yola çıktı mı?

O, bizimle asla birlikte olmadı.

Anladığım kadarıyla siz grubunuz adına konuştunuz.

Toadvine tükürdü. Görünüşe göre kendi adına konuştu.

Onu en son ne zaman gördünüz?

Onu dün akşam gördüm.

Ama bu sabah öyle değildi.

Bu sabah değil.

Hakim ona baktı.

"Lanet olsun," dedi Toadvine. "Onun gittiğini bildiğini kabul ettim. Öyle önemsiz biri değildi ki, onu hiç özlemeyeceksin."

Hakim çocuğa baktı. Tekrar Toadvine'e baktı. Sonra ayağa kalkıp geri döndü.

Sabahleyin Delaware atlarından ikisi gitmişti. Yollarına devam ettiler. Öğlen vakti dağlardaki geçide doğru tırmanmaya başlamışlardı. Animas zirvelerinin altından, yabani lavanta veya sabun otu arasından yukarı doğru ilerliyorlardı. O yüksek ve sarp kayalıklardan yola çıkan bir kartalın gölgesi aşağıdaki atlıların hattını geçti ve onlar da o kırılgan mavi ve kusursuz boşlukta nereye uçtuğunu işaretlemek için yukarı baktılar. Çam ve bodur meşe ağaçlarının arasından geçtiler, yüksek bir çam ormanından geçerek geçidi aştılar ve dağların arasından yollarına devam ettiler.

Akşam vakti, kuzeydeki tüm ülkeyi gören bir platoya çıktılar. Batıda güneş, küçük çöl yarasalarının sürekli yükseldiği bir külfet gibi yanıyordu ve kuzeyde, dünyanın titreyen çevresi boyunca, uzak orduların dumanı gibi boşluğa toz bulutları uçuşuyordu. Buruşuk kasap kağıdı gibi dağlar, uzun mavi alacakaranlığın altında keskin gölgeler içinde uzanıyordu ve orta mesafede, kurumuş bir gölün

cam gibi parlayan yatağı, deniz simidi gibi ışıldıyordu ve alacakaranlığın son ışıklarında geyik sürüleri kuzeye doğru ilerliyor, çöl zemininin renginde olan kurtlar tarafından ovada kovalanıyordu.

Glanton atına bindi ve uzun uzun bu manzaraya baktı. Platoda seyrek olan kuru otlar, eski karşılaşmalarda mızrak ve kargıların yankısı gibi rüzgârda savruluyordu, sonsuza dek kaydedilmemiş eski karşılaşmaların yankısı gibiydi. Gökyüzünün tamamı huzursuz görünüyordu ve gece hızla akşam topraklarının üzerine çökmüş, küçük gri kuşlar kaçan güneşin ardından usulca ağlayarak uçuyordu. Atını fırlattı. Geçti ve böylece her şey karanlığın sorunlu yıkımına doğru gitti.

O gece, bir moloz yamacının eteğindeki düzlükte kamp kurdular ve önceden planlanmış olan cinayet gerçekleşti. Beyaz adam Jackson, Janos'ta sarhoş olmuş ve iki gün boyunca gözleri kızarmış ve somurtkan bir halde dağlarda at sürmüştü. Şimdi, arkadaşları ve kurtların çığlıkları ve gecenin karanlığıyla çevrili bir şekilde, çizmelerini çıkarmış, bir şişeden aguardiente içerek ateşin yanında perişan bir halde oturuyordu. Tam o sırada siyahi adam ateşe yaklaştı, piposunu yere attı, üzerine oturdu ve piposunu yakmaya başladı.

Bu kampta iki ateş vardı ve kimin hangi ateşi yakacağına dair açık veya örtülü hiçbir kural yoktu. Ancak beyaz adam diğer ateşe baktığında, Delaware yerlilerinin, John McGill'in ve yeni gelenlerin orada akşam yemeği yediklerini gördü ve bir işaretle ve kekeleyerek küfrederek siyahi adamı oradan uzaklaştırdı.

Burada, insanların yargılarının ötesinde, tüm antlaşmalar kırılgandı. Siyahi adam piposunun başından başını kaldırdı. O ateşin etrafında, gözleri kafataslarına yerleştirilmiş korlar gibi ışık saçan adamlar ve gözleri ışık saçmayan adamlar vardı; ama siyahi adamın gözleri, çıplak ve düzeltilmemiş gecenin, geride kalanlardan henüz gelecek olanlara geçişini sağlayan koridorlar gibiydi. Bu topluluktaki herkes istediği yere oturabilir, dedi.

Beyaz adam başını salladı, bir gözü yarı kapalı, dudağı gevşekti. Silah kemeri yerde kıvrılmış duruyordu. Uzandı, tabancayı çekti ve

kurdu. Dört adam ayağa kalkıp uzaklaştı.

"Beni vurmayı mı hedefliyorsun?" dedi siyahi adam.

Kara kıçını bu ateşten uzaklaştırmazsan seni mezarlıkta öldürürüm.

Glanton'ın oturduğu yere baktı. Glanton onu izliyordu. Piposunu ağzına koydu, ayağa kalktı, apishamore'u aldı ve koluna doladı.

Bu, son sözünüz mü?

Son karar, Tanrı'nın hükmü gibidir.

Siyahi adam alevlerin arasından Glanton'a bir kez daha baktı ve sonra karanlıkta uzaklaştı. Beyaz adam tabancanın tetiğini çekti ve önüne yere koydu. Diğer ikisi ateşe geri döndü ve huzursuzca durdu. Jackson bacak bacak üstüne atmış oturuyordu. Bir eli kucağında, diğer eli ise dizinin üzerinde uzanmış, ince siyah bir sigara tutuyordu. Ona en yakın adam Tobin'di ve siyahi adam karanlıktan elinde bir tören aleti gibi iki bıçakla çıktığında Tobin ayağa kalkmaya başladı. Beyaz adam sarhoş bir şekilde yukarı baktı ve siyahi adam öne doğru adım atarak tek bir darbeyle kafasını kesti.

Boynunun kesik yerinden iki kalın, koyu kan ipi ve iki ince, yılan gibi yükselen kan, tıslayarak ateşe doğru kıvrıldı. Baş sola doğru yuvarlandı ve rahibin ayaklarının dibinde, dehşete düşmüş gözlerle orada kaldı. Tobin ayağını hızla çekti, ayağa kalktı ve geri adım attı. Ateş buharlaştı ve karardı, gri bir duman bulutu yükseldi ve sütun şeklindeki kan kemerleri yavaşça söndü, ta ki sadece boyun hafifçe bir güveç gibi fokurdayana kadar, sonra o da durdu. Başsız, kana bulanmış, sigarası hala parmaklarının arasında, hayatının sona erdiği alevlerin içindeki karanlık ve dumanlı mağaraya doğru eğilmiş bir şekilde oturuyordu.

Glanton ayağa kalktı. Adamlar uzaklaştı. Kimse konuşmadı. Şafak vakti yola çıktıklarında, başsız adam küller ve ipek kumaşlar içinde, öldürülmüş bir münzevi gibi oturuyordu. Birisi silahını almıştı ama çizmeleri koyduğu yerde duruyordu. Grup yola devam etti. O ovada bir saat bile geçmeden Apachiler tarafından saldırıya uğradılar.

IX

Bir pusu – Ölü Apaçiler – Çukur zemin – Bir alçı gölü – Trebillonlar – Kar körü atlar – Delaware'lerin dönüşü – Bir miras davası – Hayalet araba – Bakır madenleri – İzinsiz yerleşenler – Yılan ısırmış at – Jeolojik kanıtlara göre yargıç – Ölü çocuk – Geçmişteki olaylarda paralaks ve yanlış yönlendirme üzerine – Cibolerolar.

durduGlanton, bataklığın batı kenarını geçerken . Arkasını döndü, bir elini tahta bastona koydu ve doğudaki çıplak ve sinek lekeli dağların üzerinden yeni doğmuş güneşe doğru baktı. Bataklığın zemini pürüzsüz ve hiçbir iz olmadan uzanıyordu ve dağlar, mavi adacıklarında, boşlukta ayak basılmamış, yüzen tapınaklar gibi duruyordu.

Toadvine ve keçi yavrusu atlarına binip diğerleriyle birlikte o ıssızlığa baktılar. Çölün ortasında soğuk bir deniz dalgalanıyor, bin yıl önce kaybolan sular sabah rüzgarında gümüş gibi dalgalanıyordu.

"Bir av köpeği sürüsü gibi geliyor," dedi Toadvine.

Bana kaz sesi gibi geliyor.

Aniden Bathcat ve Delaware kabilesinden biri atlarını döndürdü, kamçıladı ve bağırdı; topluluk döndü, dağıldı ve göl yatağında kıyı şeridini belirleyen ince çalılık çizgisine doğru sıralanmaya başladı. Adamlar atlarından atlayıp, hazırda beklettikleri iplerle anında

atlarını bağlıyorlardı. Hayvanlar emniyete alınıp, silahları hazır halde kreozot çalılıklarının altına yere yattıklarında, atlılar göl yatağında uzakta görünmeye başlamıştı; yükselen sıcakta titreyen ve savrulan ince bir atlı okçu silsilesi. Güneşin önünden geçtiler ve birer birer kayboldular ve tekrar ortaya çıktılar ve güneşin altında simsiyahdılar ve o kaybolmuş denizden yanmış hayaletler gibi çıktılar, hayvanların bacakları gerçek olmayan köpüğü kaldırıyordu ve güneşte kayboldular ve gölde kayboldular ve parıldadılar ve birbirlerine karışıp tekrar ayrıldılar ve korkunç avatarlar halinde düzlemlerle çoğaldılar ve birleşmeye başladılar ve şafakla aydınlanmış gökyüzünde, sıralarının cehennemvari bir benzeri belirmeye başladı, devasa ve ters dönmüş atlar üzerinde ve atların bacakları inanılmaz derecede uzun, yüksek ince bulutları çiğniyordu ve uluyan savaşçı karşıtları bineklerinden sarkıyordu, devasa ve hayaliydiler ve yüksek vahşi çığlıklar, o düz ve çorak tavayı ruhların çığlıkları gibi taşıyordu, şeylerin dokusundaki bir yanlış dokumadan aşağıdaki dünyaya yayıldı.

Glanton, "Sağa dönecekler," diye seslendi ve o konuşurken onlar da öyle yaptılar, yaylarını öne doğru eğdiler. Oklar, güneş ışınlarının ok tüylerine vurduğu mavi gökyüzünde yükseliyor, sonra aniden hız kazanıp yabani ördeklerin uçuşu gibi tuhaf bir ıslıkla geçiyorlardı. İlk tüfek patladı.

Çocuk karnının üzerine yatmış, iki eliyle büyük Walker tabancasını tutuyor ve sanki her şeyi daha önce bir rüyada yapmış gibi yavaş ve dikkatli bir şekilde ateş ediyordu. Savaşçılar yüz metre, kırk, elli tanesi kadar yakından geçtiler, gölün kenarına doğru ilerlediler ve sıkışık ısı düzlemlerinde dağılmaya, sessizce parçalanmaya ve kaybolmaya başladılar.

Şirket, kreozotun altında silahlarını yeniden dolduruyordu. Midillilerden biri kumda yatmış, düzenli bir şekilde nefes alıyordu, diğerleri ise merak uyandıran bir sabırla oklarını taşıyordu. Tate ve Doc Irving onları görmek için geri çekildiler. Diğerleri ise çölü izliyordu.

Toadvine, Glanton ve yargıç dışarı çıktılar. Deriyle kaplı, dipçiği çeşitli desenlerde pirinç başlı çivilerle süslenmiş kısa, yivli bir tüfek

aldılar. Yargıç, putperestlerin kaçtığı kuru gölün soluk kıyısı boyunca kuzeye baktı. Tüfeği Toadvine'e verdi ve yola devam ettiler.

Ölü adam kumlu bir dere yatağında yatıyordu. Üzerinde sadece deri çizmeler ve geniş paçalı Meksika pantolonu vardı. Çizmelerin burunları çizme gibi sivriydi, tabanları deri kaplıydı ve dizlerine kadar kıvrılıp bağlanan yüksek bilekleri vardı. Dere yatağındaki kum kanla koyu renkliydi. Rüzgarsız sıcakta kuru gölün kenarında durdular ve Glanton onu çizmesiyle itti. Boyalı yüz ortaya çıktı, gözbebeğine kum yapışmıştı, gövdesine sürdüğü bayat yağa da kum yapışmıştı. Toadvine'in tüfeğinden çıkan merminin alt kaburga kemiğinin üstünde girdiği delik görünüyordu. Adamın saçları uzun, siyah ve tozdan matlaşmıştı, üzerinde birkaç bit vardı. Yanaklarında beyaz boya izleri, burnunun üzerinde boya şeritleri ve gözlerinin altında ve çenesinde koyu kırmızı boyayla çizilmiş figürler vardı. Yaşlıydı ve kalça kemiğinin hemen üzerinde iyileşmiş bir mızrak yarası ile sol yanağında gözünün köşesine kadar uzanan eski bir kılıç yarası taşıyordu. Bu yaralar, belki de yaşla birlikte silikleşmiş, ancak bilinen çölde benzeri olmayan dövmelerle süslenmişti.

Hakim bıçağıyla diz çöktü ve adamın taşıdığı kaplan derisinden savaş çantasının kayışını kesip içindekileri kuma boşalttı. Çantada bir karga kanadından yapılmış göz siperi, meyve çekirdeklerinden bir tesbih, birkaç çakmak taşı, bir avuç kurşun bilye vardı. Ayrıca bir hayvanın iç organlarından alınmış bir taş veya deli taşı da vardı; hakim bunu inceleyip cebine koydu. Diğer eşyaları, sanki okunacak bir şey varmış gibi avucunun içinde yaydı. Sonra adamın iç çamaşırını bıçağıyla yırttı. Koyu renkli cinsel organlarının yanına bağlı küçük bir deri torba vardı; hakim bunu da kesip yeleğinin cebine koydu. Son olarak koyu renkli saç tutamlarını kumdan topladı ve kafa derisini kesti. Sonra saçlar kalkıp geri döndü, hakimi kuruyan gözleriyle güneşin felaket ilerleyişini incelemeye bıraktı.

Gün boyu, seyrek olarak tuz çalısı ve panik otuyla kaplı soluk bir çimenlikte yolculuk ettiler. Akşamları, atların toynaklarının altında öylesine yankılanan çukur bir zemine çıktılar ki, sirk hayvanları gibi adımlar attılar, yana kaydılar ve gözlerini devirdiler; o gece o

zeminde yatarken, her biri, dünyanın içindeki korkunç karanlığın derinliklerinde bir yerlerde düşen kayaların boğuk gürültüsünü duydu.

Ertesi gün, midillilerin üzerinde hiçbir iz bırakmadığı kadar ince bir alçı gölünü geçtiler. Biniciler gözlerinin etrafına kemik siyahı sürülmüş maskeler takmışlardı ve bazıları atlarının gözlerini de karartmıştı. Güneş, tavanın üzerinden yansıyarak yüzlerinin alt kısımlarını yakıyordu ve atın ve binicinin gölgeleri, en saf çivit mavisiyle ince beyaz tozun üzerine resmedilmişti. Kuzeydeki çölün uzaklarında, toz hortumları sallanarak yükseliyor ve toprağı delip geçiyordu ve bazıları, dervişler gibi o akılsız kıvrımlarda havaya kaldırılan hacıların, kırık ve kan içinde çöle tekrar bırakıldığını ve belki de onları yok eden şeyin sarhoş bir cin gibi sendelediğini ve bir kez daha ortaya çıktığı unsurlara karıştığını izlemek için orada kaldıklarını duyduklarını söylüyordu. O kasırganın içinden hiçbir ses çıkmadı ve kırık kemikleri içinde yatan hacı ağlayabilir ve ıstırabı içinde öfkelenebilir, ama neye öfkelenecek? Ve eğer onun kurumuş ve kararmış bedeni, gelecek yolcular tarafından kumlar arasında bulunursa, onun yıkımının sebebini kim keşfedebilir?

O gece, tozlu sakalları ve giysileriyle hayaletler gibi ateşin başında oturdular, kendinden geçmiş, ateşin büyüsüne kapılmışlardı. Ateşler söndü ve küçük közler ovada uçuştu, kumlar gece boyunca karanlıkta hareket halindeki bit orduları gibi süzüldü. Geceleyin atlardan bazıları çığlık atmaya başladı ve şafak vakti birkaç tanesi kar körlüğünden o kadar çılgına dönmüştü ki vurulmaları gerekti. Yola çıktıklarında, McGill dedikleri Meksikalı, üç gün içinde üçüncü atına binmişti. Kurumuş gölden gelirken bindiği midillinin gözlerini morartmak için onu bir köpek gibi ağzına bağlaması gerekirdi ve şimdi bindiği at daha da vahşiydi ve atlı arabada sadece üç hayvan kalmıştı.

O öğleden sonra, Janos'tan bir gün uzakta onları terk eden iki Delawareli, öğlen vakti bir maden kuyusunda onlara yetişti. Yanlarında, hala eyerli olan gazinin atı da vardı. Glanton, hayvanın durduğu yere doğru yürüdü, arka dizginleri tuttu ve atı ateşe doğru götürdü. Orada tüfeği kınından çıkardı ve David Brown'a verdi,

ardından eyerin arkasına bağlı cüzdanı karıştırmaya ve gazinin az sayıdaki eşyasını ateşe atmaya başladı. Eyer kayışlarını çözdü, diğer teçhizatları da gevşetti ve hepsini, battaniyeleri, eyeri, her şeyi alevlerin üzerine yığdı; yağlı yün ve deri, iğrenç gri bir duman yükseltti.

Sonra yollarına devam ettiler. Kuzeye doğru ilerliyorlardı ve iki gün boyunca Delaware yerlileri uzaktaki zirvelerdeki dumanları okudular, sonra dumanlar kesildi ve bir daha görünmedi. Dağ eteklerine girdiklerinde, çorak kayalıkların arasında bir ağılda kuru otları otlayan, koşum takımlarında altı at bulunan tozlu, eski bir yük arabasına rastladılar.

Bir heyet arabayı yakalamak için önünü kesti ve atlar başlarını silkeleyip ürkerek dörtnala koşmaya başladılar. Biniciler onları havzada kovalayıp durdular, ta ki rüzgar tuzağında kağıttan atlar gibi daireler çizene ve arkalarından kırık bir tekerleği olan araba gürültüyle ilerleyene kadar. Siyahi adam şapkasını sallayarak dışarı çıktı, onları durdurdu ve elinde şapkasıyla koşumlanmış atlara yaklaştı ve titreyen atlarla, arkadaki kayışlara ulaşana kadar konuştu.

Glanton onun yanından geçti ve araba kapısını açtı. Arabanın içi yeni tahtalarla parçalanmıştı ve ölü bir adam baş aşağı sarkmış halde dışarı yığılmıştı. İçeride başka bir adam ve genç bir çocuk vardı ve bir akbabayı bir yük arabasından kovmak için silahlarıyla ateş açmış halde yatıyorlardı. Glanton silahları ve mühimmatı aldı ve dışarı dağıttı. İki adam yük güvertesine tırmandı, halatları ve yırtık brandayı kestiler ve bir buhar sandığını ve eski bir ham deri evrak kutusunu devirip açtılar. Glanton evrak kutusunun kayışlarını bıçağıyla kesti ve kutuyu kuma devirdi. Buraya değil herhangi bir yere yazılmış mektuplar kanyon boyunca savrulmaya ve uzaklaşmaya başladı. Kutuda birkaç etiketli cevher örneği torbası vardı ve onları yere boşalttı, cevher parçalarına tekme attı ve etrafına bakındı. Tekrar arabanın içine baktı, sonra tükürdü, döndü ve atları inceledi. Büyük Amerikan atlarıydı ama çok yıpranmışlardı. İki atı koşumlarından ayırdı, sonra öndeki attan siyah bayrağı uzaklaştırdı ve şapkasını hayvanlara doğru salladı. Koşum

takımlarında uyumsuz ve testere gibi sesler çıkararak kanyonun tabanından aşağı doğru yola koyuldular; at arabası deri yaylarında sallanıyor, ölü adam ise gıcırdayan kapıdan sarkıyordu. Batıdaki ovada önce sesleri, sonra da kumdan yükselen sıcakta şekilleri kayboldu, ta ki o halüsinasyon dolu boşlukta çırpınan bir zerrecik haline gelene kadar, sonra da tamamen yok oldular. Biniciler yollarına devam ettiler.

Öğleden sonra boyunca tek sıra halinde dağlardan yukarı doğru at sürdüler. Küçük, gri bir mızraklı kuş, sanki sancaklarını arıyormuş gibi etraflarında uçtu ve sonra ince şahin kanatlarıyla aşağıdaki ovanın üzerinden ürkekçe uzaklaştı. O günün alacakaranlığında kumtaşı şehirlerinden, kalelerden, burçlardan, rüzgârın şekillendirdiği gözetleme kulelerinden ve taş tahıl ambarlarından geçtiler; güneşte ve gölgede kaldılar. Kireçtaşı ve pişmiş topraktan, bakır şist yarıklarından geçtiler ve ormanlık bir alandan geçerek, Santa Rita del Cobre'nin terk edilmiş kalıntılarının bulunduğu kasvetli ve çorak bir kalderaya bakan bir buruna çıktılar.

Burada kuru ve ateşsiz bir kamp kurdular. Gözcüler gönderdiler ve Glanton, alacakaranlıkta uçurumun tepesine çıkıp aşağıdaki körfezde karanlığın derinleşmesini izleyerek, orada herhangi bir ışık görünüp görünmeyeceğini gözlemledi. Gözcü ekibi karanlıkta geri döndü ve sabahleyin, birlik atlarına binip yola çıktığında hala karanlıktı.

Yarı gri bir şafak vaktinde kalderaya girdiler, Apachilerin Chihuahua'dan gelen kervanları kesip maden ocaklarını kuşatma altına almasından on iki yıl önce terk edilmiş eski kerpiç evlerin sıraları arasındaki kayalık sokaklardan tek sıra halinde ilerlediler. Açlıktan kırılan Meksikalılar güneye doğru uzun bir yolculuğa yaya olarak çıkmışlardı ama hiçbiri varamamıştı. Amerikalılar cüruf ve molozların, karanlık kuyu ağızlarının ve cevher yığınlarının, şafakta kemik beyazı olmuş eski vagonların ve cevher arabalarının ve terk edilmiş makinelerin karanlık demir şekillerinin bulunduğu eritme tesisinin yanından geçtiler. Taşlı bir dere yatağını geçtiler ve o engebeli araziden, köşelerinde yuvarlak kuleleri olan büyük, üçgen bir kerpiç bina olan eski kalenin bulunduğu hafif bir yükseltiye

doğru ilerlediler. Doğu duvarında tek bir kapı vardı ve yaklaştıkça sabah havasında kokusunu aldıkları dumanın yükseldiğini görebiliyorlardı.

Glanton, ham deri kaplı sopasıyla kapıyı bir handa kalan bir yolcu gibi yumrukladı. Etraftaki tepeleri mavimsi bir ışık kaplamıştı ve kuzeydeki en yüksek zirveler tek güneş ışığında yükselirken, kalderanın tamamı hala karanlıktaydı. Vuruşlarının yankısı, sert ve yarık kaya duvarlarında yankılandı ve geri döndü. Adamlar atlarına bindiler. Glanton kapıya bir tekme attı.

"Beyazsanız dışarı çıkın," diye seslendi.

"Kim var orada?" diye bir ses duyuldu.

Glanton tükürdü

"Kim o?" diye sordular.

"Aç onu," dedi Glanton.

Beklediler. Zincirler tahtaların üzerinde şıkırdayarak geriliyordu. Yüksek kapı gıcırdadı ve önlerinde tüfekli bir adam hazır bekliyordu. Glanton dizini atına değdirdi ve at başını kapıya doğru kaldırıp kapıyı zorla açtı ve içeri girdiler.

Yerleşkenin içindeki gri loşlukta atlarından indiler ve atlarını bağladılar. Etrafta birkaç eski yük vagonu duruyordu, bazılarının tekerlekleri yolcular tarafından yağmalanmıştı. Ofislerden birinde bir lamba yanıyordu ve kapıda birkaç adam duruyordu. Glanton üçgeni geçti. Adamlar kenara çekildi. "Sizi cin sandık," dediler.

Dağlara değerli metaller aramak için yola çıkan yedi kişilik gruptan geriye kalan dört kişiydiler. Üç gündür eski kalede mahsur kalmışlardı; vahşilerin takibi altında güneydeki çölden buraya kaçmışlardı. Adamlardan biri göğsünün alt kısmından vurulmuştu ve ofiste duvara yaslanmış yatıyordu. Irving içeri girdi ve ona baktı.

"Onun için ne yaptın?" dedi.

Hiçbir şey yapmadım.

Onun için ne yapmamı istiyorsunuz?

Senden hiçbir şey yapmanı istemedim.

"Bu iyi," dedi Irving. "Çünkü yapılacak bir şey yok."

Onlara baktı. Pis, yırtık pırtık ve yarı deliydiler. Geceleyin odun ve su için dere yatağına baskınlar düzenliyorlarmış ve avlunun uzak köşesinde iç organları çıkarılmış ve pis kokan ölü bir katırdan besleniyorlarmış. İlk istedikleri viski, sonra da tütün. Sadece iki hayvanları vardı ve bunlardan biri çölde yılan tarafından ısırılmıştı; bu şey şimdi avluda, kafası aşırı şişmiş ve bir Attika trajedisinden çıkmış efsanevi bir at figürü gibi grotesk bir halde duruyordu. Burnundan ısırılmıştı ve şekilsiz kafasından gözleri acı içinde fırlamış, uzun, biçimsiz burnu sallanarak ve ağzından hırıltılı nefesler çıkararak, sürüdeki atlara doğru sendeleyerek ilerliyordu. Burnunun köprüsünden derisi yarılmıştı ve kemik pembe beyaz bir şekilde parlıyordu; küçük kulakları ise tüylü bir hamur yığınının iki yanına kıvrılmış kağıt parçalarına benziyordu. Amerikan atları yaklaşırken duvar boyunca dağılmaya ve ayrılmaya başladı ve yaratık körü körüne onların peşinden saldırdı. Bir dizi vurma ve tekme sesi duyuldu ve atlar avlunun etrafında dönmeye başladı. Delaware atlarından birine ait küçük benekli bir aygır, sürüden çıktı ve yaratığa iki kez vurdu, sonra döndü ve dişlerini boynuna sapladı. Çılgın atın boğazından çıkan bir ses, adamları kapıya getirdi.

"Neden o şeyi vurmuyorsun?" dedi Irving.

Ne kadar erken ölürse o kadar çabuk çürür, dediler.

Irving tükürdü. "Onu yemeyi hedefliyorsun ama yılan mı ısırdı?"

Birbirlerine baktılar. Ne olduğunu bilmiyorlardı.

Irving başını salladı ve dışarı çıktı. Glanton ve yargıç işgalcilere baktılar, işgalciler de yere baktılar. Çatı kirişlerinin bazıları odanın içine yarıya kadar çökmüştü ve zemin çamur ve molozla doluydu. Sabah güneşi şimdi bu yıkık dökük yapıların içine eğik bir şekilde vuruyordu ve Glanton bir köşede çömelmiş, belki on iki yaşında, Meksikalı veya melez bir çocuk gördü. Üzerinde eski bir çift kalzone ve işlenmemiş deriden yapılmış derme çatma sandaletler dışında çıplaktı. Glanton'a bir tür korkmuş küstahlıkla baktı.

"Bu çocuk kim?" dedi yargıç.

Omuz silktiler, başka yöne baktılar.

Glanton tükürdü ve başını salladı.

Azoteanın tepesine nöbetçiler yerleştirdiler, atların eyerlerini çıkardılar ve otlatmaya sürdüler; yargıç da yük hayvanlarından birini alıp sepetlerini boşalttı ve maden ocağını keşfetmeye gitti. Öğleden sonra, maden ocağında oturup çekiçle cevher örneklerini kırıyordu; kırmızı bakır oksit bakımından zengin feldspat ve organik loblarında dünyanın kökenine dair haberler okuduğunu iddia ettiği doğal külçeler arasında, küçük bir topluluğa doğaçlama bir jeoloji dersi veriyordu; topluluk başlarını sallayıp tükürüyordu. Birkaç kişi, kadim kaostan çağları sıralaması ve diğer sapkın varsayımlarını çürütmek için ona kutsal kitaptan ayetler okuyordu. Yargıç gülümsedi.

"Kitaplar yalan söyler," dedi.

Tanrı yalan söylemez.

Hayır, dedi yargıç. Öyle değil. Ve bunlar onun sözleri.

Elinde bir kaya parçası tutuyordu.

O, taşlarla, ağaçlarla, şeylerin kemikleriyle konuşur.

Paçavralar içindeki işgalciler kendi aralarında başlarını salladılar ve kısa süre sonra bu bilgili adamın tüm tahminlerinde haklı olduğuna karar verdiler; yargıç da onları yeni düzenin tam müritleri olana kadar teşvik etti ve ardından onlara aptal oldukları için güldü.

O akşam, şirketin büyük bir kısmı yıldızların altında, yerleşkenin kuru kil zeminine yerleşti. Sabah yağmuru onları içeri sürmeden önce, güney duvarı boyunca uzanan karanlık çamurdan yapılmış küçük odalarda büzüştüler. Kale ofisinde zeminde bir ateş yakmışlardı ve duman yıkık çatıdan yükseliyordu. Glanton, yargıç ve yardımcıları ateşin etrafında oturup pipolarını içerken, işgalciler bir kenarda kendilerine verilen tütünü çiğneyip duvara tükürüyorlardı. Melez çocuk onları koyu gözleriyle izliyordu. Batıda, alçak, karanlık tepeler arasında, işgalcilerin güvensizlik duyduğu bir kurdun ulumasını duyabiliyorlardı ve avcılar kendi aralarında gülümsüyorlardı. Çakalların ulumaları ve baykuşların çığlıklarıyla dolu bir gecede, o yaşlı kurt köpeğinin uluması, doğru formundan çıktığını bildikleri tek sesti; belki de burnu grileşmiş, yalnız bir kurt,

uzun ağzıyla aydan bir kukla gibi sarkmış, anlamsız sesler çıkarıyordu.

Geceleyin hava soğudu, fırtınalı rüzgar ve yağmur esti ve kısa süre sonra o ülkenin tüm vahşi hayvanları sessizliğe büründü. Bir at uzun, ıslak yüzünü kapıya dayadı ve Glanton yukarı bakıp onunla konuştu; at başını kaldırdı, dudağını kıvırdı ve yağmurun ve gecenin içine çekildi.

Gecekondu sakinleri, her şeyi gözlemledikleri gibi bunu da gözleriyle izlediler ve içlerinden biri asla bir atı evcil hayvan olarak beslemeyeceğini söyledi. Glanton ateşe tükürdü ve paçavralar içinde atı olmayan adama baktı ve aptallığın bu kılık ve biçimlerine hayretle başını salladı. Yağmur dinmişti ve sessizlikte uzun bir gök gürültüsü sesi tepede yankılandı ve kayalar arasında çınladı, ardından yağmur daha da şiddetlendi ve çatıda kararmış açıklıktan içeri dökülerek ateşte buharlaşıp tıslamaya başladı. Adamlardan biri ayağa kalktı ve bazı eski kirişlerin çürümüş uçlarını sürükleyip alevlerin üzerine yığdı. Duman, üzerlerindeki sarkık kirişler boyunca yayıldı ve toprak çatıdan küçük sıvı kil akıntıları akmaya başladı. Dışarıda, rüzgarın şiddetiyle savrulan su tabakaları vardı ve kapıdan düşen ateşin ışığı, atların yol kenarında bir olayı bekleyen seyirciler gibi durduğu sığ denizin üzerine soluk bir şerit oluşturuyordu. Zaman zaman adamlardan biri kalkıp dışarı çıkar, gölgesi hayvanların arasına düşer, hayvanlar sırılsıklam başlarını kaldırıp indirir, toynaklarını silkeler ve sonra tekrar yağmurda beklerlerdi.

Nöbet tutan adamlar odaya girdiler ve ateşin önünde ter içinde durdular. Siyah giysili adam kapıda ne içeri ne de dışarı bakıyordu. Birileri, hakimin duvarların tepesinde çıplak, devasa ve solgun bir şekilde, şimşek çakmalarının aydınlattığı yerde, çevreyi dolaşıp eski destan tarzında nutuklar attığını bildirmişti. Glanton ateşi sessizce izledi ve adamlar zeminin daha kuru yerlerinde battaniyelerine sarılıp uykuya daldılar.

Sabahleyin yağmur dinmişti. Avluda su birikintileri oluşmuştu ve yılan ısırığına maruz kalmış at, şekilsiz başı çamurda uzanmış halde ölü yatıyordu; diğer hayvanlar ise kulenin altındaki kuzeydoğu

köşesinde toplanmış, duvara dönük duruyorlardı. Kuzeydeki tepeler yeni doğan güneşin altında karla kaplıydı ve Toadvine gün ışığına çıktığında güneş, avlunun üst duvarlarına yeni yeni değiyordu ve yargıç, sanki yeni yemek yemiş gibi, hafif buharlaşan sessizlikte bir dikenle dişlerini temizliyordu.

"Günaydın," dedi yargıç.

"Günaydın," dedi Toadvine.

Hava durumu tahminleri olumlu görünüyor.

Toadvine, "Sorun çözüldü," dedi.

Hakim başını çevirip, gün ışığının berrak kobalt mavisi kalesine doğru baktı. Bir kartal, başı ve kuyruk tüyleri güneş ışınlarıyla bezenmiş halde, kanyonu geçiyordu.

"Öyle oldu," dedi yargıç. "Öyle oldu."

Gecekondu sakinleri ortaya çıktı ve kuşlar gibi göz kırparak kışlanın etrafında toplandılar. Kendi aralarında birliğe katılmaya karar vermişlerdi ve Glanton atıyla avluya geldiğinde, gruplarının sözcüsü kararlarını ona bildirmek için öne çıktı. Glanton ona bakmadı bile. Kışlaya girdi ve eyerini ve teçhizatını aldı. Bu arada birileri çocuğu bulmuştu.

Hücrelerden birinde yüzüstü çıplak yatıyordu. Kil zeminde çok sayıda eski kemik dağılmıştı. Sanki o da kendisinden önce gelenler gibi düşmanca bir şeyin yaşadığı bir yere rastlamıştı. İşgalciler cesedin etrafına toplanıp sessizce durdular. Kısa süre sonra, ölen çocuğun erdemleri ve meziyetleri hakkında anlamsızca konuşmaya başladılar.

Yerleşkede kafa derisi avcıları atlarına bindiler ve doğuya doğru açık olan, ışığı içeriye davet eden ve yolculuklarına davet eden kapılara doğru atlarını çevirdiler. Dışarı çıktıklarında, o yerde konaklayan mahkumlar çocuğu sürükleyerek dışarı çıkardılar ve çamura yatırdılar. Boynu kırılmıştı ve başı dümdüz aşağı sarkıyordu; yere bıraktıklarında ise garip bir şekilde yana yattı. Avludaki yağmur suyu birikintilerinde maden ocağının ötesindeki tepeler gri bir şekilde yansıyordu ve kısmen yenmiş katır, arka bacakları eksik

bir şekilde, korkunç bir savaşın fotoğrafından fırlamış gibi çamurda yatıyordu. Kapısız avluda, vurulan adam kilise ilahileri söylüyor ve dönüşümlü olarak Tanrı'ya lanetler yağdırıyordu. İşgalciler, perişan haldeki ateşli silahlarını ellerinde tutarak, paçavralar içinde bir onur kıtası gibi ölü çocuğun etrafında duruyorlardı. Glanton onlara yarım kilo tüfek barutu, birkaç kapsül ve küçük bir kurşun külçesi vermişti ve grup yola koyulurken bazıları arkalarına baktı; orada ifadesizce duran üç adam vardı. Kimse veda için elini kaldırmadı. Ateşin küllerinin yanında ölmekte olan adam şarkı söylüyordu ve yola koyulurken çocukluklarının ilahilerini duyabiliyorlardı; dere yatağını tırmanırken ve yağmurdan hala ıslak olan alçak ardıç ağaçlarının arasından geçerken de onları duyabiliyorlardı. Ölmekte olan adam büyük bir berraklık ve niyetle şarkı söylüyordu ve kırsal kesime doğru yola çıkan atlılar, onu daha uzun süre duyabilmek için daha yavaş at sürmüş olabilirlerdi, çünkü kendileri de aynı niteliklere sahiptiler.

O gün, çalılıklarla kaplı, her daim yeşil kalan ağaçlar dışında çorak alçak tepelerden geçtiler. Bu yüksek park alanının her yerinde geyikler sıçrayıp dağılıyordu ve avcılar atlarının sırtından birkaçını vurup iç organlarını çıkarıp paketlediler ve akşama doğru, çeşitli boyut ve renkte yarım düzine kurttan oluşan bir maiyet edinmişlerdi; bu kurtlar tek sıra halinde arkalarından dörtnala koşuyor ve her birinin kendi yerini takip etmesi için omuzlarının üzerinden bakıyorlardı.

Alacakaranlıkta durup ateş yaktılar ve geyikleri kızarttılar. Gece onları iyice sarmıştı ve hiç yıldız görünmüyordu. Kuzeyde, görünmez dağ sıraları boyunca kızıl ve kasvetli yanan başka ateşler görebiliyorlardı. Yemeklerini yiyip yola devam ettiler, ateşi arkalarında yerde bıraktılar ve dağlara doğru ilerlerken bu ateşin yeri değişiyor gibiydi; bir an burada, bir an orada, uzaklaşıyor veya hareketlerinin yanında açıklanamaz bir şekilde yer değiştiriyordu. Sanki arkalarındaki yolda gecikmiş, herkesin görebildiği ama kimsenin bahsetmediği bir aldatmaca gibiydi. Çünkü ışıklı

şeylerdeki bu aldatma isteği, geriye dönük olarak da kendini gösterebilir ve böylece zaten tamamlanmış bir yolculuğun sabit bir bölümünün hilesiyle insanları sahte kaderlere sürükleyebilir.

O gece platoda ilerlerken, kuzeyden gelen kuru şimşeklerin aralıklı parıltılarıyla karanlığın içinden beliren, kendi suretlerine çok benzeyen bir grup atlıyı kendilerine doğru gelirken gördüler. Glanton durdu ve atına bindi, diğerleri de onun arkasında durdu. Sessiz atlılar ilerlemeye devam etti. Yüz metre kadar yaklaştıklarında onlar da durdular ve bu karşılaşmayı sessizce düşünmeye daldılar.

"Sen kimsin?" diye sordu Glanton.

Arkadaşlar, biz arkadaşız.

Birbirlerinin numaralarını sayıyorlardı.

Nereden geliyor? Yabancılar diye adlandırılıyor.

"Nereye gidiyorsunuz?" diye sordu hakim.

Kuzeyden gelen cibolerolar (kırsal kesimdeki dağcılar) idiler, yük atları kurutulmuş etle doluydu. Hayvan bağlarıyla dikilmiş derilerden yapılmış giysiler giymişlerdi ve hayvanlarını insanlar gibi, nadiren üzerlerinden indirerek oturtuyorlardı. Ovalarda yabani bufalo avladıkları mızraklar taşıyorlardı ve bu silahlar tüy ve renkli kumaş püsküllerle süslenmişti; bazıları yay, bazıları ise namlularında püsküllü tıpa bulunan eski tüfekler taşıyordu. Kurutulmuş et derilere sarılıydı ve aralarındaki birkaç silah dışında, o toprakların en ilkel vahşileri gibi, medenileşmiş aletlerden yoksundular.

Atlarından inmeden pazarlık yaptılar ve sigaracılar küçük sigaralarını yakarak Mesilla'daki pazarlara gideceklerini söylediler. Amerikalılar etin bir kısmıyla takas yapabilirlerdi ama yanlarında eşdeğer bir mal yoktu ve takas yapma eğilimi onlara yabancıydı. Ve böylece bu gruplar o gece yarısı ovasında ayrıldılar, her biri diğerinin geldiği yoldan geri döndü, tüm yolcuların yaptığı gibi, başkalarının yolculuklarını sonsuza dek takip ederek.

X

Tobin – Küçük Colorado'daki Çatışma – Katabasis – Bilge Adam Nasıl Geldi – Glanton ve Yargıç – Yeni Bir Yol – Yargıç ve Yarasalar – Gübre – Firariler – Güherçile ve Kömür – Malpailer – At İzleri – Volkan – Kükürt – Matris – Aborjinlerin Katliamı.

İlerleyen günlerde Gileñoların tüm izleri kayboldu ve dağların derinliklerine doğru ilerlediler. Kemik kadar solgun dağ odunlarından yaktıkları ateşlerin başında sessizce çömeldiler, alevler gece rüzgarlarında taşlı vadilere doğru yükselirken yalpalıyordu. Çocuk bacak bacak üstüne atmış, rahip Tobin'den ödünç aldığı bir bızla bir kayışı tamir ediyordu ve cübbesiz olan da onu çalışırken izliyordu.

"Bunu daha önce de yapmıştınız," dedi Tobin.

Çocuk yağlı koluyla burnunu sildi ve kucağındaki parçayı çevirdi. "Ben değil," dedi.

Sen bu işte yeteneklisin. Benden daha yeteneklisin. Tanrı'nın armağanlarında eşitlik pek yoktur.

Çocuk ona baktı ve sonra tekrar işine döndü.

"Öyle," dedi rahip. "Etrafınıza bakın. Hakimi inceleyin."

Onu inceledim.

Belki de hoşunuza gitmiyor, bunda bir sakınca yok. Ama adam her işe yatkın. Başaramadığı bir iş görmedim.

Çocuk, yağlanmış ipliği derinin içinden geçirdi ve gerdi.

Rahip, "Hollandaca konuşuyor," dedi.

Flemenkçe?

Şans.

Çocuk rahibe baktı, sonra da işini yapmaya koyuldu.

Evet, öyle yapıyor, çünkü ben onun yaptığını duydum. Llano'dan bir grup çılgın hacıyı indirdik ve onların başındaki yaşlı adam, sanki hepimiz Hollanda'daymışız gibi, Hollandaca konuşmaya başladı ve yargıç onu hemen geri çevirdi. Glanton neredeyse atından düşüyordu. Hiçbirimiz onun Hollandaca konuştuğunu bilmiyorduk. Nereden öğrendiğini sorduk, biliyor musunuz ne dedi?

Ne dedi?

Bir Hollandalıdan alıntı.

En eski tartışma. Bunu on Hollandalıdan bile öğrenemezdim. Ya sen?

Çocuk başını salladı.

Hayır, dedi Tobin. Yüce Tanrı'nın lütufları, kendisine özgü bir terazide tartılıp paylaştırılır. Bu adil bir hesaplama değil ve eminim ki bunu ilk itiraf edecek kişi o olacaktır, hele ki bu soruyu ona açıkça sorarsanız.

DSÖ?

Yüce Tanrı, Yüce Tanrı. Rahip başını salladı. Ateşin karşısındaki hakime baktı. O koca, kel şey. Ona bakıp da şeytanı bile dans konusunda geçebileceğini düşünmezsiniz, değil mi? Tanrım, adam bir dansçı, bunu ondan alamazsınız. Ve keman çalıyor. Duyduğum en iyi kemancı ve bu kadar. En iyisi. İz sürebilir, tüfekle ateş edebilir, ata binebilir, geyik takip edebilir. Dünyanın her yerini gezmiş. O ve vali kahvaltıya kadar oturup beş dilde Paris'ten, Londra'dan bahsettiler, onları duymak için bir şey verirdiniz. Vali de bilgili bir adam, ama hakim…

Rahip başını salladı. Ah, belki de bu, Tanrı'nın bilginlere ne kadar az değer verdiğini gösterme biçimidir. Her şeyi bilen biri için bunun

ne anlamı olabilir ki? O, sıradan insana karşı alışılmadık bir sevgi besliyor ve ilahi bilgelik en küçük şeylerde bile bulunur; bu yüzden Yüce Tanrı'nın sesi, sessizlik içinde yaşayan varlıklarda en derin şekilde yankılanıyor olabilir.

Çocuğu izledi.

"Ne olursa olsun, bırakalım öyle olsun," dedi, "Tanrı en küçük yaratıklar aracılığıyla konuşur."

Çocuk onun kuşları veya sürünen şeyleri kastettiğini sandı, ama rahip, onu izlerken, başını hafifçe yana eğerek, "Hiç kimseye o sesi kullanma izni verilmez" dedi.

Çocuk ateşe tükürdü ve işine koyuldu.

"Hiçbir ses duymadım," dedi.

Tobin, "Bittiğinde, onu tüm hayatınız boyunca duyduğunuzu anlayacaksınız," dedi.

Öyle mi?

Şans.

Çocuk kucağındaki deriyi çevirdi. Rahip onu izledi.

Tobin, "Geceleyin, atlar otlarken ve topluluk uyurken, onların otlama seslerini kim duyar ki?" dedi.

Uyudukları zaman kimse onları duymaz.

Evet. Peki ya otlamayı bırakırlarsa kim uyanacak?

Her erkek.

"Evet," dedi rahip. "Herkes."

Çocuk yukarı baktı. Peki ya yargıç? Ses onunla da mı konuşuyor?

Tobin, "Hakim," dedi. "Cevap vermedi."

"Onu daha önce görmüştüm," dedi çocuk. "Nacogdoches'te."

Tobin gülümsedi. Şirketteki her adam, o kara ruhlu haydutla başka bir yerde karşılaştığını iddia ediyor.

Tobin sakalını elinin tersiyle ovuşturdu. Hepimizi kurtardı, hakkını vermek gerek. Küçük Colorado'dan aşağı inerken, bölükte bir kilo bile barutumuz yoktu. Kilo mu? Neredeyse bir damla bile

yoktu. İşte orada, görebileceğiniz en büyük çölün ortasında bir kayanın üzerinde oturuyordu. Bir araba bekleyen adam gibi kayanın üzerinde öylece duruyordu. Brown onu bir serap sandı. Eğer onu vuracak bir şeyi olsaydı, serap yüzünden vurabilirdi.

Neden hiç tozunuz yok?

Vahşilere ateş açtık. Dokuz gün bir mağarada saklandık, atlarımızın çoğunu kaybettik. Chihuahua şehrinden ayrıldığımızda otuz sekiz kişiydik, yargıç bizi bulduğunda ise on dört kişiydik. Ölümcül şekilde dövülmüştük, kaçaktık. Her birimiz o ıssız topraklarda bir yerlerde bir vadi, bir çıkmaz sokak ya da belki de sadece bir kaya yığını olduğunu ve orada boş silahlarımızla pusuya düşürüleceğimizi biliyorduk. Yargıç... Şeytana hakkını verelim.

Çocuk bir elinde raptiyeyi, diğer elinde de bizi tutuyordu. Rahibi izliyordu.

Bütün gece ve ertesi günün büyük bir bölümünde ovadaydık. Delaware yerlileri durup yere yatıp dinliyorlardı. Kaçacak yer yoktu, saklanacak yer de yoktu. Ne duymak istediklerini bilmiyorum. O kanlı zencilerin orada olduğunu biliyorduk ve kendi adıma konuşacak olursam, bu zaten bolca bilgiydi, daha fazlasına ihtiyacım yoktu. O gün doğumu son güneşimiz olacaktı. Hepimiz geriye doğru giden yolu izliyorduk, ne kadar uzağı görebildiğimizi bilmiyorum. On beş, yirmi mil.

Sonra o günün öğle vaktinde, o ıssız yerde, tek başına, kayanın üzerinde duran yargıcı bulduk. Evet, orada kaya yoktu, sadece bir tane vardı. Irving, onu yanında getirdiğini söyledi. Ben de bunun, onu hiçlikten ayırt etmek için yapılmış bir taş olduğunu söyledim. Yanında, şimdi yanında gördüğünüz aynı tüfek vardı, Alman gümüşüyle kaplıydı ve kabzasının altına gümüş tel ile Latince olarak " *Et In Arcadia Ego"* yazılmıştı. Bu, içindeki ölümcüllüğe bir göndermeydi. Bir erkeğin tüfeğine isim vermesi oldukça yaygın bir durum. "Sweetlips", "Hark From The Tombs" ve her türlü kadın ismi duydum. Onunki, klasiklerden bir yazıt içeren ilk ve tek örnek.

Ve orada oturdu. Atı yoktu. Sadece o ve bacakları çapraz, biz yaklaşırken gülümsüyordu. Sanki bizi bekliyormuş gibiydi. Eski bir

kanvas çanta ve omzunda eski bir yünlü banknot vardı. Çantanın içinde bir çift tabanca ve iyi bir çeşit altın ve gümüş para vardı. Matarası bile yoktu. Sanki... Nereden geldiğini anlayamazdınız. Bir yük arabası şirketinde olduğunu ve kendi başına gitmek için ayrıldığını söyledi.

Davy onu orada bırakmak istedi. Şerefine ters düşüyordu ve bugüne kadar da öyle. Glanton ise onu inceledi. O yerde yatan o figür hakkında ne düşündüğünü tahmin etmek bile bir günlük işti. Bugün bile bilmiyorum. Gizli bir ticaretleri var. Korkunç bir anlaşma. Dikkat et. Haklı olduğumu göreceksin. Sahip olduğumuz iki yük hayvanından sonuncusunu çağırdı, kayışları kesti ve cüzdanları düştükleri yerde bıraktı. Hakim atına bindi ve Glanton ile yan yana gittiler ve kısa süre sonra kardeş gibi konuşmaya başladılar. Hakim o hayvana bir Kızılderili gibi çıplak sırtla bindi, tüfeğini omuzlarına yaslayarak ilerledi ve dünyanın en büyük memnuniyetiyle etrafına bakındı, sanki her şey planladığı gibi gitmişti ve gün daha güzel olamazdı.

Çok uzaklaşmamıştık ki, bize doğuya doğru yaklaşık dokuz mil mesafede yeni bir rota gösterdi. Yaklaşık otuz mil uzaktaki bir dağ sırasını işaret etti ve biz de o dağlara doğru yöneldik, hiçbirimiz nedenini sormadık. O zamana kadar Glanton ona kendini yerleştirdiği durumun ayrıntılarını anlatmıştı, ancak o vahşi doğada silahsız kalmak ve tüm Apachia'nın yarısının peşinde olması onu endişelendirdiyse de bunu tamamen kendine sakladı.

Rahip, piposunu yeniden yakmak için durakladı, tıpkı kızıl izciler gibi elini ham ateşe uzatarak bir kömür parçası aldı ve sanki oraya aitmiş gibi alevlerin arasına geri koydu.

Peki sizce o dağlarda aradığımız şey neydi? Ve o bunu nasıl öğrendi? Nasıl buldu? Nasıl kullandı?

Tobin bu soruları kendi kendine soruyor gibiydi. Ateşe bakıyor ve piposunu çekiyordu. "Nasıl yani?" dedi. "Akşamın erken saatlerinde dağ eteklerine ulaştık ve kuru bir dere yatağından yukarı doğru ilerledik, sanırım gece yarısına kadar yol aldık ve ne odun ne de su olmadan kamp kurduk. Sabahleyin onları kuzeydeki ovada, belki on

mil uzakta görebiliyorduk. Dört ve altı kişi yan yana gidiyorlardı ve sayıları az değildi, aceleleri de yoktu."

Hakim, video kayıtlarının söylediğine göre bütün gece ayakta kalmıştı. Yarasaları izliyordu. Dağın yamacına çıkıp küçük bir deftere notlar alıyor, sonra da aşağı iniyordu. Çok neşeliydi. Gece iki adam firar etmişti ve bu da bizi on iki kişiye, hakimi de on üç kişiye düşürmüştü. Hakime en iyi dersimi verdim. O zaman da şimdi de. Bir deli gibi görünüyordu, bir de değildi. Glanton'ın her zaman deli olduğunu biliyordum.

İlk ışıkla birlikte küçük, ağaçlık bir vadiden yukarı doğru yola çıktık. Kuzey yamacındaydık ve kayaların arasından söğüt, kızılağaç ve kiraz ağaçları fışkırıyordu, sadece küçük ağaçlar. Yargıç bitkileri incelemek için durur, sonra da yetişmek için atıyla giderdi. Tanrı şahit. Yaprakları defterine bastırıyordu. Emin olun, bunun benzerini hiç görmemiştim ve her zaman aşağıda, gözümüzün önünde vahşiler vardı. O tavada gidiyorlardı. Tanrım, boynum tutuldu, gözlerimi onlardan alamıyordum ve tek bir kişi olsalar bile yüz kişiydiler.

Ardıç ağaçlarıyla kaplı, çakıllı bir araziye çıktık ve yolumuza devam ettik. İz sürücülerini suçlama girişiminde bulunmadık. Bütün gün at sürdük. Vahşilerden bir daha görmedik çünkü dağın korunaklı tarafına çekilmişlerdi ve aşağıdaki yamaçlarda bir yerlerdeydiler. Akşam karanlığı çöker çökmez ve yarasalar ortalıkta dolaşmaya başlayınca, yargıç tekrar rotamızı değiştirdi, şapkasına tutunarak, küçük hayvanlara bakarak at sürdü. Dağıldık ve ardıç ağaçlarının arasına dağıldık, yeniden toplanmak ve atları toplamak için durduk. Karanlıkta oturduk, kimse tek kelime etmedi. Yargıç geri döndüğünde, o ve Glanton kendi aralarında fısıldaştılar ve sonra yolumuza devam ettik.

Karanlıkta atları yönlendirdik. Patika yoktu, sadece dik ve engebeli kayalıklar vardı. Mağaraya vardığımızda, adamlardan bazıları onun orada saklanmamızı istediğini ve tamamen aklını kaçırdığını düşündü. Ama bunun sebebi nitrattı. Anlıyorsunuz işte, nitrat. Sahip olduğumuz her şeyi mağaranın ağzında bıraktık ve cüzdanlarımızı, sepetlerimizi ve sırt çantalarımızı mağara toprağıyla doldurup şafak vakti yola koyulduk. O yerin üzerindeki tepeye

çıktığımızda ve geriye baktığımızda, binlerce yarasanın mağaraya doğru çekildiğini gördük ve bu durum bir saatten fazla sürdü, hatta o zaman bile onları artık göremiyorduk.

Hakim. Onu yüksek bir geçitte, küçük, berrak bir dere kenarında bıraktık. Onu ve Delaware atlarından birini. Bize dağın etrafını dolaşmamızı ve kırk sekiz saat içinde oraya geri dönmemizi söyledi. Tüm konteynerleri yere indirdik ve iki atı da yanımıza aldık; o ve Delaware atı, sepetleri ve cüzdanları o küçük dere boyunca yukarı taşımaya başladılar. Gidişini izledim ve o adamı bir daha asla görmeyeceğimi söyledim.

Tobin çocuğa baktı. Asla. Glanton'ın onu bırakacağını düşünmüştüm. Yolumuza devam ettik. Ertesi gün dağın öbür tarafında, bizi terk eden iki gençle karşılaştık. Bir ağaçta baş aşağı asılıydılar. Derileri yüzülmüştü ve size söyleyebilirim ki bu bir insanın görünüşüne pek bir şey katmaz. Ama vahşiler bunu daha önce tahmin etmemiş olsalar bile, artık kesin olarak biliyorlardı. Hiçbirimizde barut kalmamıştı.

Hayvanlara binmeyecektik. Sadece onları yönlendirecek, kayalardan uzak tutacak, burunlarını çekerlerse tıkayacaktık. Ama o iki gün içinde yargıç, dere suyu ve odun külüyle güanoyu yıkayıp çöktürdü ve bir kil fırın inşa edip içinde kömür yaktı, gündüz ateşi söndürüp gece tekrar yaktı. Onu bulduğumuzda, o ve Delaware yerlisi derede çırılçıplak oturuyorlardı ve ilk başta sarhoş gibi görünüyorlardı ama neyden sarhoş olduklarını kimse tahmin edemedi. O dağın tepesinin tamamı Apaçi Kızılderililerileriyle doluydu ve o da orada oturuyordu. Bizi görünce kalktı, söğütlerin yanına gitti ve iki cüzdanla geri döndü; birinde yaklaşık sekiz kilo saf kristal güherçile, diğerinde ise yaklaşık üç kilo ince kızılağaç kömürü vardı. Kömürü bir kayanın oyuğunda toz haline getirmişti, ondan mürekkep bile yapabilirdiniz. Çuvalları bağlayıp Glanton'ın eyerinin ön kısmına astı ve hem o hem de Kızılderili kıyafetlerini aldılar ve ben buna sevindim çünkü vücudunda tek bir kıl bile olmayan, 124 taş ağırlığında (o zaman da şimdi de öyle) bir yetişkin adam görmemiştim. Ve bunu kendi yetki belgemle söylüyorum,

çünkü aynı ay ve yılda Chihuahua şehrindeki bir tartıda kendi gözlerimle, ayık gözlerimle barın üzerindeki sayıları topladım.

Hiçbir izci olmadan, hiçbir şey olmadan dağdan aşağı indik. Direkt yola koyulduk. Uykusuz kalmıştık. Ovaya vardığımızda hava kararmıştı, gruplaştık, sayım yaptık ve sonra yola koyulduk. Ay yaklaşık üçte dört dolunaydı ve büyüyordu, biz de sirk atlıları gibiydik, hiç ses çıkarmıyorduk, atlar diken üstündeydi. Vahşilerin nerede olduğunu bilmiyorduk. Onların yakınlarında olduğuna dair son ipucu, ağaçta derisi yüzülmüş zavallı heriflerdi. Çölün batısına doğru yola koyulduk. Doktor Irving benden önceydi ve o kadar parlaktı ki başındaki saç tellerini sayabilirdim.

Bütün gece at sürdük ve sabaha doğru, ay batarken bir kurt sürüsüne rastladık. Dağılıp geri döndüler, duman dışında hiçbir ses çıkarmadılar. Uzaklaşıp atların etrafında dönüyorlardı. Çok cesurlardı. Biz de atlarımızın bağlarıyla onları dürttük, onlar da kayıp gittiler. Sert zeminde seslerini duyamazdınız, sadece nefeslerini duyardınız ya da homurdanıp dişlerini gıcırdatıyorlardı. Glanton durdu ve yaratıklar dönüp kaçıp geri döndüler. Delawarelilerden ikisi sola doğru biraz geri çekildi -benden daha cesur ruhlardı- ve avı buldular. Bir önceki akşam avlanmış genç bir antiloptu. Yarısı yenmişti ve biz de bıçaklarımızla saldırdık, geri kalan eti yanımıza aldık ve eyerde çiğ çiğ yedik. Altı gündür gördüğümüz ilk etti. Donmuştuk. Dağda ayılar gibi çam fıstığı aradık ve bulduğumuza sevindik. Kurtlara kemiklerden başka pek bir şey bırakmadık, ama ben asla bir kurdu vurmazdım ve aynı düşüncede olan başka adamlar da tanıyorum.

Bütün bu süre boyunca yargıç neredeyse tek kelime etmemişti. Şafak vakti, uçsuz bucaksız bir dağın kenarındaydık ve sayın yargıç oradaki lav kayalıklarının üzerine çıktı ve bize hitap etmeye başladı. Bir vaaz gibiydi ama aramızdan hiç kimsenin daha önce duymadığı türden bir vaazdı. Dağ yamacının ötesinde volkanik bir zirve vardı ve gün doğumuyla birlikte birçok renkteydi; rüzgarda küçük, karanlık kuşlar uçuşuyordu ve rüzgar yargıcın eski binek hayvanını savuruyordu. Yargıç o sarp ve yalnız dağa işaret etti ve ne amaçla olduğunu bilmediğim, o zaman da şimdi de bilmediğim bir nutuk

çekti ve sonunda, dediği gibi, anamız Dünya'nın bir yumurta gibi yuvarlak olduğunu ve içinde tüm iyi şeyleri barındırdığını söyleyerek konuşmasını bitirdi. Sonra döndü ve bindiği atı, insan ve hayvan için tehlikeli olan o siyah ve camsı cüruf arazisinden geçirdi; biz de arkasından yeni bir inancın müritleri gibi ilerledik.

Rahip su borusunu kesti ve ölü boruyu çizmesinin topuğuna vurdu. Karşı tarafta, her zamanki gibi gövdesi alevlere açık bir şekilde oturan hakime baktı. Döndü ve çocuğa baktı.

Malpais. Bir labirentti. Küçük bir buruna çıkıyordunuz ve dik yarıklar sizi durduruyordu, üzerlerinden atlamaya cesaret edemiyordunuz. Kenarları keskin siyah cam gibiydi ve altındaki çakmaktaşı kayalar da keskindi. Atları büyük bir dikkatle yönlendirdik ama yine de toynaklarından kan akıyordu. Botlarımız paramparça olmuştu. O eski, çökmüş ve dalgalı levhaların üzerinden tırmanırken, o yerde işlerin nasıl gittiğini gayet iyi görebiliyordunuz; kayalar erimiş ve puding gibi buruş buruş olmuştu, toprak erimiş çekirdeğine kadar yanmıştı. Her insanın bildiği kadarıyla cehennemin yeri orasıdır. Çünkü dünya boşlukta bir küredir ve gerçekte yukarısı ya da aşağısı yoktur ve bu toplulukta benden başka insanlar da taşta küçük toynak izleri gördüler, küçük bir ceylanın zekice adımları gibi ama hangi küçük ceylan erimiş kayaya basmıştır ki? Kutsal yazının gerisine gitmem ama belki de o kadar kötü günahkarlar olmuştur ki, ateşler onları tekrar kustu ve çok eski zamanlarda, küçük şeytanların tırmıklarıyla o ateşli kusmuğun üzerinden geçerek, talihsizlik sonucu lanetlerinden kurtulup dünyanın dış katmanlarına savrulmuş ruhları nasıl kurtardıklarını görebiliyorum. Evet. Bu sadece bir düşünce, hepsi bu. Ama bir şekilde, bu dünya diğerine dokunmalı. Ve bir şey o küçük toynak izlerini lav akıntısına bıraktı, çünkü onları orada kendim gördüm.

Hakim, çölün ortasında büyük bir şankır gibi yükselen o ölü koniden gözlerini ayırmıyor gibiydi. Baykuşlar gibi ciddi bir şekilde onu takip ettik, bu yüzden dönüp bize baktı ve yüzlerimizi görünce güldü. Dağın eteğinde kura çektik ve iki adamı atlarla birlikte önden gitmeleri için gönderdik. Onların gidişini izledim. Onlardan biri bu

gece bu ateşin başında ve onu, kaderine mahkum bir adam gibi, atları cüruf arazilerinin üzerinden uzaklaştırırken gördüm.

Ve sanırım biz de mahvolmamıştık. Yukarı baktığımda, yargıç çoktan yamaçta, elleri ve ayakları üzerinde, omzunda çantası ve dağcı bastonu gibi tüfeğiyle birlikteydi. Ve biz de öyle yaptık. Yarı yola bile varmadan, vahşileri ovada görebiliyorduk. Tırmanmaya devam ettik. En kötü ihtimalle, o canavarlar tarafından yakalanmaktansa kendimizi kazana atmayı tercih ederdik diye düşündüm. Tırmandık ve sanırım tepeye vardığımızda öğle vaktiydi. Bitmiştik. Vahşiler on mil ötedeydi. Etrafımdaki adamlara baktım ve gerçekten de pek iyi görünmüyorlardı. Onlardan haysiyet gitmişti. Hepsi o zaman da şimdi de iyi kalpliydi ve onları böyle görmek hoşuma gitmedi ve yargıcın aramıza lanet okumak için gönderildiğini düşündüm. Yine de beni yanılttı. O zamanlar öyleydi. Şimdi yine iki arada bir derede kaldım.

O, tüm cüssesine rağmen koninin kenarına ilk ulaşan kişiydi ve manzarayı seyretmeye gelmiş gibi etrafa bakarak durdu. Sonra oturdu ve bıçağıyla kayayı yontmaya başladı. Teker teker yukarı çıktık ve o da sırtını o kocaman deliğe dayayarak oturdu ve bizi de aynısını yapmaya çağırdı. Kükürttü. Kazanın kenarında, yer yer küçük silika parçacıklarıyla parıldayan, parlak sarı ve çoğunlukla saf kükürt tanelerinden oluşan bir kükürt yığını vardı. Onu gevşettik ve bıçaklarımızla ince ince doğradık, yaklaşık iki kilo elde ettik ve sonra hakim keseleri aldı, kayanın içindeki çukur bir yere gitti, kömürü ve nitratı boşalttı, eliyle karıştırdı ve kükürtü içine döktü.

Bilmiyordum ama masonlar gibi içine kanımızı akıtmamız gerekecekti, ama öyle olmadı. Elleriyle kuru kuru karıştırdı ve bu sırada ovadaki vahşiler bize yaklaşıyordu ve ben arkamı döndüğümde yargıç, o koca kel herif, ayakta duruyordu ve penisini çıkarıp karışıma işiyordu, büyük bir öfkeyle ve bir eli havada işiyordu ve bize de aynısını yapmamızı söyledi.

Zaten yarı deliydik. Hepimiz sıraya dizildik. Delawareliler de dahil. Glanton hariç herkes, o da ilginç bir tipti. Üyelerimizi çıkardık ve işe koyulduk. Hakim dizlerinin üzerinde, çıplak kollarıyla hamuru yoğuruyordu, idrar etrafa sıçrıyordu ve bize

"İşeyin, adamım, canınız pahasına işeyin, şuradaki Kızılderilileri görmüyor musunuz?" diye bağırıyordu, bir yandan da gülüyor, bu büyük kütleyi iğrenç, siyah bir hamur haline getiriyordu, kokusundan şeytan hamuru gibiydi ve kendisi de pek iyi bir hamur ustası değildi sanırım. Bıçağını çıkardı ve güneye bakan kayaların üzerine yayarak, bıçağın ucuyla ince ince yaymaya başladı, bir gözüyle güneşi izliyordu, siyah boyayla bulaşmış, idrar ve kükürt kokuyordu, sırıtıyordu ve bıçağı sanki hayatının her günü yapıyormuş gibi inanılmaz bir ustalıkla kullanıyordu. İşini bitirdikten sonra arkasına yaslandı, ellerini göğsüne sildi ve sonra vahşileri izledi, biz de öyle yaptık.

O sırada Malpais kayalıklarındaydılar ve bizi o çıplak kayalıkta her adımda takip eden, her kör noktada geri çekilip diğerlerine seslenen bir izcileri vardı. Ne takip ettiğini bilmiyorum. Belki de koku. Kısa süre sonra aşağıda konuşmalarını duyabiliyorduk. Sonra bizi gördüler.

Tanrı'nın yüceliğiyle, ne düşündüklerini kim bilebilir ki? Lavların üzerine dağılmışlardı ve içlerinden biri işaret etti, hepsi yukarı baktı. Şüphesiz ki, şok olmuşlardı. O kavrulmuş mercan adasının en tepesinde, yanlış uçmuş kuşlar gibi tünemiş on bir adamı görünce şaşırdılar. Pazarlık yaptılar ve atların peşinden içlerinden birini gönderecekler mi diye izledik, ama göndermediler. Açgözlülükleri her şeyin önüne geçti ve koninin dibine doğru ilerlemeye başladılar, kimin önce varacağını görmek için lavların üzerinde tırmanıyorlardı.

Sanırım bir saatimiz vardı. Vahşileri izledik, yargıcın kayaların üzerinde kuruyan iğrenç matrisini izledik ve güneşe doğru ilerleyen bir bulutu izledik. Teker teker kayaları ya da vahşileri izlemekten vazgeçtik, çünkü bulut güneşe doğru ilerliyor gibi görünüyordu ve onu geçmesi bir saatten fazla sürerdi ve bu da sahip olduğumuz son saatti. Neyse, yargıç küçük defterine notlar alıyordu ve bulutu diğer herkes gibi gördü, defterini bıraktı ve izledi, hepimiz de öyle yaptık. Kimse konuşmadı. Kimse küfretmedi, kimse dua etmedi, sadece izledik. Ve o bulut güneşten köşeyi döndü ve geçti, üzerimize hiçbir gölge düşmedi ve yargıç defterini aldı ve eskisi gibi notlarına devam

etti. Onu izledim. Sonra aşağı indim ve elimle o maddeden bir parça test ettim. Ondan ısı yayılıyordu. Yamaç boyunca yürüdüm ve vahşiler her yönden yukarı çıkıyordu, çünkü o çıplak ve çakıllı yamaçta tercih edilecek bir yol yoktu. Aşağı atmak için her boyutta kaya aradım ama yumruğunuzdan daha büyük hiçbir şey yoktu, sadece ince çakıl ve ufalanmış kaya parçaları vardı. Glanton'a baktım, hakimi izliyordu ve aklını kaçırmış gibiydi.

Hakim küçük kitabını kapattı, deri gömleğini aldı ve küçük çukur yere serdi, sonra da malzemeleri getirmemizi istedi. Bütün bıçaklar çıkarılmıştı ve biz de malzemeleri toplamaya başladık. Hakim, çakmak taşlarını yakmamamız konusunda bizi uyardı. Malzemeleri gömleğin içine yığdık ve o da bıçağıyla doğramaya ve öğütmeye başladı. Sonra da Yüzbaşı Glanton diye seslendi.

Kaptan Glanton. İnanır mısınız? Kaptan Glanton, diyor. Gelin şu döner topunuzu yükleyin de bakalım burada ne tür bir şey var.

Glanton tüfeğiyle geldi, şarjörünü doldurdu, iki namluyu da doldurdu, iki mermiyi nişan alıp hedefe doğru sürdü, tüfeğin kapağını kapattı ve potaya doğru adım atmaya hazırlandı. Ama bu asla hakimin tarzı değildi.

"O şeyin ağzına doğru indi," dedi ve Glanton bunu hiç sorgulamadı. İç kenarın eğiminden aşağıya, o korkunç bacanın son noktasına kadar indi, silahını üzerine doğrulttu, dümdüz aşağıya doğrulttu, horozu kurdu ve ateş etti.

Uzun bir yolculukta bile böyle bir ses duymazdınız. Beni yerimde duramaz hale getirdi. İki namluyu da ateşledi, bize ve hakime baktı. Hakim sadece el salladı ve öğütme işine devam etti, sonra hepimizi borularımızı ve mataralarımızı doldurmaya çağırdı ve biz de teker teker, ayin yapanlar gibi etrafında dönerek doldurduk. Herkes paylaştıktan sonra kendi matarasını doldurdu, tabancalarını çıkardı ve ateşlemeye başladı. Vahşilerin en öndekisi yamaçta bir furlongdan daha uzakta değildi. Onlara saldırmaya hazırdık ama hakim yine izin vermedi. Tabancalarını kazana doğru ateşledi, atışları aralıklı yaptı ve on haznenin hepsini ateşledi ve silahları yeniden doldururken bizi gözden uzak tutmamızı söyledi. Bu kadar

silah sesi vahşileri şüphesiz biraz duraksatmıştı, çünkü muhtemelen tamamen barutsuz olduğumuzu düşünüyorlardı. Sonra hakim potaya doğru ilerledi, çantasından beyaz, keten bir gömlek çıkardı ve Kızılderililere doğru sallayarak onlara İspanyolca seslendi.

Bu, gözlerinizi yaşartırdı. "Ben hariç herkes öldü," diye bağırdı. "Bana merhamet edin. Todos muertos. Todos." Gömleği sallayarak. Tanrım, bu onları yamaçta köpekler gibi havlattı ve o yargıç, o gülümsemesiyle bize döndü ve dedi ki: "Beyler." Sadece bunu söyledi. Tabancaları kemerinin arkasına sıkıştırmıştı ve her iki eline de birer tane çekti; örümcek gibi iki elini de kullanabiliyordu, aynı anda iki eliyle de yazabiliyordu ve bunu yaptığını gördüm ve Kızılderilileri öldürmeye başladı. İkinci bir davete ihtiyacımız yoktu. Tanrım, tam bir katliamdı. İlk ateşle on iki kişiyi öldürdük ve durmadık. Son zavallı zenci yamacın dibine ulaşmadan önce, çakılların arasında elli sekiz tanesi katledilmiş yatıyordu. Bir huniden aşağı yuvarlanan saman gibi yamaçtan aşağı kaydılar, bazıları bir o yana, bazıları o yana döndüler ve dağın eteğinde bir zincir oluşturdular. Tüfeklerimizin namlularını kükürtün üzerine dayadık ve koştukları lavların üzerinde dokuz tane daha ateş ettik. Bir direnişti, ne olursa olsun. Bahisler oynandı. Sonuncusu, tüfeklerin namlularından yaklaşık bir mil uzakta, tam koşarken vuruldu. Her yerde isabetli atışlar oldu ve o tuhaf barutla tek bir atış bile isabetsiz olmadı.

Yaşlı rahip döndü ve çocuğa baktı. Ve bu, onu ilk gördüğümde yargıçtı. Evet. İncelenmeye değer bir çocuk.

Çocuk Tobin'e baktı. "Ne konuda hakimlik yapıyor?" dedi.

O neyin hakimi?

O neyin hakimi?

Tobin ateşin karşısına doğru baktı. "Ah evlat," dedi. "Şimdi sus. Adam seni duyacak. Tilki gibi kulakları var."

XI

Dağlara doğru – Yaşlı Efraim – Kaçırılan bir Delaware – Arama – Başka bir miras davası – Kanyonda – Harabeler – Keet seel – Solerette – Temsiller ve şeyler – Hakim bir hikaye anlatıyor – Kayıp bir katır – Meskal çukurları – Ay, çiçekler ve hakimle gece manzarası – Köy – Glanton'ın hayvan yönetimi üzerine görüşleri – Çıkış yolu.

ilerlediler Dağlara doğru ve yolları onları yüksek çam ormanlarından, ağaçlarda esen rüzgardan, yalnız kuş cıvıltılarından geçirdi. Ayakkabısız katırlar kuru otların ve çam iğnelerinin arasından slalom yaparak ilerliyordu. Kuzey yamaçlarındaki mavi vadilerde, eski kardan kalma dar patikalar vardı. Düşmüş yaprakların nemli, siyah patikada altın diskler gibi durduğu yalnız bir titrek kavak ormanından kıvrımlı yollardan yukarı çıktılar. Yapraklar soluk koridorlarda milyonlarca parıltı halinde hareket ediyordu ve Glanton birini alıp sapından küçük bir yelpaze gibi çevirdi, tuttu ve düşmesine izin verdi; mükemmelliği onu etkilemedi. Yaprakların buzla kaplı olduğu dar bir vadiden geçtiler ve gün batımında, vahşi güvercinlerin rüzgarla hızla uçtuğu, yerden birkaç metre yükseklikteki boşluktan geçtiği, midillilerin arasında çılgınca yön değiştirdiği ve aşağıdaki mavi körfeze daldığı yüksek bir geçitten geçtiler. Karanlık bir çam ormanına doğru ilerlediler, küçük İspanyol midillileri ince havayı soluyorlardı ve tam alacakaranlıkta Glanton'ın atı devrilmiş bir kütüğün üzerinden

tırmanırken, uzaktaki çukurdan, otladığı yerden, zayıf, sarı tüylü bir ayı kalktı ve onlara donuk domuz gözleriyle baktı.

Glanton'ın atı şaha kalktı ve Glanton kendini atın omzuna yaslayıp tabancasını çekti. Delaware yerlilerinden biri hemen arkasındaydı ve bindiği at geriye doğru düşüyordu; adam onu döndürmeye çalışıyor, yumruğuyla başına vuruyordu. Ayının uzun burnu şaşkınlıkla onlara doğru döndü, ağzından iğrenç bir parça sarkıyordu ve yanakları kanla kıpkırmızı olmuştu. Glanton ateş etti. Kurşun ayının göğsüne isabet etti ve ayı garip bir iniltiyle eğilip Delaware yerlisini yakaladı ve attan indirdi. Ayı dönerken Glanton, ayının omzunun önündeki kalın kürke tekrar ateş etti ve ayının ağzından sarkan adam, sanki çılgın bir hainmiş gibi, meydan okuyan bir dostluk gösterisiyle, yanak yana ve çenesine bakmış, bir kolunu da ayının boynuna dolamış bir şekilde onlara bakıyordu. Ormanın her yerinde bağırışlar ve çığlık atan atları boyun eğdirmek için kullanılan sopaların sesi yankılanıyordu. Glanton, ayı ağzında bir kukla gibi sallanan Kızılderiliyle birlikte savrulurken tabancasını üçüncü kez kurdu ve bal rengi tüyleri kanla bulaşmış, leş kokusu ve yaratığın kök kokusuyla karışık bir denizin içinde üzerinden geçti. Atış yükseldi ve yükseldi, küçük bir metal parçası, yukarıda, batıda sessizce öğütülen uzak madde yollarına doğru hızla ilerledi. Birkaç tüfek atışı yankılandı ve canavar rehinesiyle birlikte korkunç bir şekilde ormana doğru koştu ve kararan ağaçların arasında kayboldu.

Delaware yerlileri, grup ilerlerken hayvanın izini üç gün boyunca sürdüler. İlk gün kan izlerini takip ettiler ve hayvanın nerede dinlendiğini ve yaraların nerede kapandığını gördüler; ertesi gün yüksek bir orman tabanındaki toprak örtüsünün arasından sürükleme izlerini takip ettiler; ondan sonraki gün ise yüksek bir taş platoda sadece çok silik bir iz buldular ve sonra hiçbir şey bulamadılar. Karanlık çökene kadar iz aradılar ve çıplak çakmak taşlarının üzerinde uyudular; ertesi gün kalkıp kuzeydeki o vahşi ve taşlı ülkeye baktılar. Ayı, akrabalarını efsanevi bir masal canavarı gibi kaçırmıştı ve toprak onları kurtarılamayacak veya kurtarılamayacak şekilde yutmuştu. Atlarına binip geri döndüler. O yüksek vahşi doğada rüzgardan başka hiçbir şey hareket etmiyordu.

Konuşmadılar. Hristiyan isimleri taşıyor olsalar da, ataları gibi tüm hayatlarını vahşi doğada geçirmişlerdi ve başka bir zamanın insanlarıydılar. Savaşarak savaşı öğrenmişlerdi; nesiller boyu doğu kıyısından bir kıta boyunca, Gnadenhutten'deki küllerden ovalara ve batının kanlı topraklarına doğru sürülmüşlerdi. Dünyadaki birçok şey gizemli olsa da, o dünyanın sınırları gizemli değildi, çünkü ölçüsüz ve sınırsızdı ve içinde daha da korkunç yaratıklar, farklı renklerde insanlar ve hiçbir insanın görmediği varlıklar barındırıyordu; yine de, ne kadar vahşi doğa ve ne kadar canavar olursa olsun, bunların hiçbiri onlara yabancı değildi, tıpkı kendi kalplerinin onlara yabancı olmadığı gibi.

Ertesi günün erken saatlerinde grubun izini sürdüler ve ertesi günün akşamına kadar onlara yetiştiler. Kayıp savaşçının atı, bıraktıkları gibi at arabasında eyerlenmiş halde duruyordu; çantaları indirdiler ve mal varlığını aralarında paylaştırdılar; o adamın adı bir daha asla anılmadı. Akşamleyin yargıç ateşin başına geldi, onlarla oturdu, onları sorguladı, yere bir harita çizdi ve inceledi. Sonra kalktı, çizmeleriyle haritayı çiğnedi ve sabahleyin herkes eskisi gibi yola koyuldu.

Yolları şimdi bodur meşe ve meşe ağaçlarının arasından, yamaçlardaki çatlaklara kök salmış siyah ağaçların bulunduğu taşlı bir zeminden geçiyordu. Güneş ışığı ve uzun otların arasından ilerlediler ve öğleden sonra geç saatlerde, bilinen dünyayı çevreliyormuş gibi görünen bir uçurumun üzerine çıktılar. Aşağıda, solgun ışıkta, kuzeydoğuya doğru uzanan San Agustin ovaları tütüyordu; bin yıldır orada yanan yeraltı kömür yataklarından yükselen duman bulutlarının altında, yeryüzü uzun bir kavis çizerek sessizce uzanıyordu. Atlar dikkatlice uçurumun kenarı boyunca ilerlediler ve biniciler o kadim ve çıplak toprağa çeşitli bakışlar attılar.

İlerleyen günlerde, kayaların elinizdeki eti pişireceği ve kayadan başka hiçbir şeyin olmadığı bir ülkeden yukarı doğru at süreceklerdi. Keçilerin kuru, yuvarlak dışkılarıyla dolu bir patika boyunca dar bir sıra halinde ilerliyorlardı ve yüzlerini kaya duvarından ve onun geri püskürttüğü fırın gibi sıcak havadan

çevirmişlerdi; atlı adamların eğik siyah silüetleri, onları yaratan bedenle olan ahitlerini bozabilecek ve güneşe, insana veya tanrıya atıfta bulunmadan çıplak kayanın üzerinde özerk bir şekilde ilerleyebilecek şekiller gibi, sert ve acımasız bir tanımla taşın üzerine işlenmişti.

Bu ülkeden derin bir kanyondan aşağıya doğru, serin mavi tonlu yarıkların üzerindeki taşların üzerinde şakırdayarak ilerlediler. Dere yatağının kuru kumunda eski kemikler ve boyalı çömleklerin kırık şekilleri, üzerlerindeki kayalara kazınmış at, puma, kaplumbağa resimleri ve miğferli, kemerli, taşa, sessizliğe ve zamanın kendisine karşı küçümseyici İspanyol atlıları vardı. Yüz metre yukarıdaki fay ve çatlaklarda eski yüksek sulardan kalma saman ve döküntülerden oluşan yuvalar vardı ve atlılar isimsiz bir mesafeden gelen gök gürültüsünün mırıltısını duyabiliyorlardı; yaklaşan yağmurun karanlığı için başlarının üzerindeki dar gökyüzünü izliyor, kanyonun sıkıca bastırılmış yamaçlarını, ölü nehir yatağının kuru beyaz kayalarını, gizemli yumurtalar gibi yuvarlak ve pürüzsüz bir şekilde geçiyorlardı.

O gece, taş dağların derinliklerinde, berrak su akan ve bol otlu küçük bir vadide, eski bir kültürün kalıntıları arasında kamp kurdular. Çamur ve taştan yapılmış evler, çıkıntılı bir uçurumun altında duvarlarla çevriliydi ve vadi, eski sulama kanallarının izleriyle doluydu. Vadi tabanındaki gevşek kum, her yerde çömlek parçaları ve kararmış tahta parçalarıyla doluydu ve geyiklerin ve diğer hayvanların izleriyle defalarca geçilmişti.

Hakim alacakaranlıkta harabelerde dolaştı; eski odalar hâlâ odun dumanıyla simsiyahdı, küllerin ve küçük kuru mısır koçanlarının arasında eski çakmak taşları ve kırık çömlekler vardı. Birkaç çürümüş tahta merdiven hâlâ evin duvarlarına yaslanmış duruyordu. Harabe halindeki kivalarda dolaşarak küçük eserler topladı ve yüksek bir duvara oturup gün batımına kadar defterine çizimler yaptı.

Ay kanyonun üzerinden dolunay olarak yükselmişti ve küçük vadide derin bir sessizlik hakimdi. Belki de kendi gölgeleri çakalları dışarıdan uzak tutuyordu, çünkü o yerde ne onların ne rüzgarın ne

de kuşların sesi duyuluyordu; sadece ateşlerinin altında karanlıkta kumların üzerinden akan hafif su akıntısının sesi vardı.

Yargıç gün boyunca geçtikleri kanyonun kayalıkları arasında küçük keşifler yapmıştı ve şimdi ateşin başında yere bir araba örtüsünün bir parçasını sermiş, bulduklarını ayıklayıp önüne yerleştiriyordu. Kucağında deri defteri tutuyordu ve her bir parçayı, çakmak taşını, çömlek parçasını veya kemik aletini alıp ustaca deftere çiziyordu. Alışkanlık kazanmış bir kolaylıkla çiziyordu ve o kel alnında hiçbir kırışıklık ya da tuhaf bir şekilde çocuksu dudaklarında hiçbir büzülme yoktu. Parmakları, bir parça çömlek kilinin üzerindeki eski söğüt hasırının izini takip etti ve bunu güzel gölgelendirmelerle, az sayıda kalem darbesiyle defterine işledi. Diğer şeylerde olduğu gibi, bu iş için de yeterince yetenekli bir ressamdı. Zaman zaman ateşe, silah arkadaşlarına veya ötesindeki geceye bakıyordu. Son olarak, önüne üç yüzyıl önce Toledo'daki bir atölyede dövülmüş bir zırhın ayak parçasını, küçük, çelikten yapılmış, kırılgan ve çürümüş bir tapadero koydu. Yargıç bunu yandan ve perspektiften çizdi, düzgün yazısıyla boyutlarını belirtti ve kenar notları aldı.

Glanton onu izledi. İşini bitirdiğinde küçük ayak koruyucusunu eline aldı, çevirdi, tekrar inceledi ve sonra onu bir top folyo haline getirip ateşe attı. Diğer eserleri de topladı ve ateşe attı, vagon örtüsünü silkeledi ve defterle birlikte olası eşyalarının arasına katlayıp sakladı. Sonra ellerini kucağında birleştirerek oturdu ve sanki dünyanın yaratılışında onun tavsiyesi istenmiş gibi, dünyadan oldukça memnun görünüyordu.

Tennessee'li Webster adında biri onu izliyordu ve hakime bu notlar ve çizimlerle ne yapmayı amaçladığını sordu. Hakim gülümsedi ve amacının bunları insanların hafızasından silmek olduğunu söyledi. Webster gülümsedi ve hakim güldü. Webster bir gözünü kısarak ona baktı ve şöyle dedi: "Eh, bir yerlerde ressamlık yapmışsınız ve bu resimler şeylerin kendisi gibi. Ama hiçbir insan bütün dünyayı bir kitaba sığdıramaz. Tıpkı bir kitapta çizilen her şeyin gerçek olması gibi."

"Çok doğru söyledin Marcus," dedi yargıç.

"Ama beni çizmeyin," dedi Webster. "Çünkü kitabınızda yer almak istemiyorum."

Hakim, "Benim kitabım ya da başka bir kitap," dedi. "Yazılacak olan, yazıldığı kitaptan zerre kadar sapmaz. Nasıl sapabilir ki? Bu sahte bir kitap olurdu ve sahte bir kitap hiç kitap değildir."

Sen müthiş bir bilmece ustasısın ve seninle kelime oyununa girmeyeceğim. Sadece benim kirli suratımı defterinden sakla, çünkü onu yabancılara göstermek istemem.

Hakim gülümsedi. Benim kitabımda yer alsın ya da almasın, her insan diğer her insanın içinde yuva kurar ve o da karşılığında diğer her insanla yuva kurar ve bu böylece dünyanın en uç noktasına kadar uzanan sonsuz bir varoluş ve tanıklık karmaşıklığı içinde devam eder.

Webster, "Kendi şahidim olacağım," dedi, ama diğerleri artık onun kibrini eleştirmeye başlamıştı; zaten kim onun kanlı portresini görmek isterdi ki? Açılışını bekleyen büyük kalabalıklar arasında kavgalar çıkabilirdi ve belki de resmin kendisi olmadığı için onu ziftleyip tüylendirebilirlerdi. Ta ki yargıç elini kaldırıp af ilan edene ve Webster'ın duygularının farklı türden olduğunu, hiç de kibirle motive edilmediğini ve bir zamanlar yaşlı bir Hueco'nun portresini çizdiğini ve farkında olmadan adamı kendi suretine zincirlediğini söyleyene kadar. Düşmanının onu alıp tahrip etmesinden korktuğu için uyuyamıyordu; portre o kadar güzeldi ki, kırışmasına veya herhangi bir şeye dokunmasına izin vermek istemiyordu. Bu yüzden, duyduğu kadarıyla yargıcın bulunduğu yere gitmek için çölü geçerek bir yolculuk yaptı ve portreyi nasıl koruyabileceği konusunda yargıçtan tavsiye istedi. Yargıç onu dağların derinliklerine götürdü ve portreyi bir mağaranın dibine gömdüler; yargıcın bildiği kadarıyla portre hâlâ orada duruyor.

Sözlerini bitirdikten sonra Webster tükürdü, ağzını sildi ve tekrar hakime baktı. O adam, dedi, cahil bir barbar vahşiden başka bir şey değildi.

"Öyle," dedi yargıç.

Benim durumum öyle değil.

"Mükemmel," dedi yargıç bavuluna uzanırken. "Öyleyse bir taslak çizime itirazınız yok mu?"

"Portre için poz vermeyeceğim," dedi Webster. "Ama dediğin gibi değil."

Şirket sessizliğe büründü. Biri kalkıp ateşi harladı ve ay yükselip yıkık evlerin üzerinde küçüldü; vadinin tabanındaki kumların üzerinden örülmüş küçük dere, dokunmuş metal gibi parlıyordu ve çıkardığı sesten başka hiçbir ses yoktu.

Hakim Bey, buradaki Kızılderililer ne tür insanlardı?

Hakim başını kaldırdı.

Ölüler derdim, peki ya siz, Hakim Bey?

Yargıç, "O kadar da ölü değil," dedi.

Bence idare eder duvar ustalarıydılar. Ama buraların zencileri hiç iyi değil.

"O kadar da ölü değil," dedi yargıç. Sonra onlara başka bir hikaye anlattı ve bu hikaye şuydu.

Birkaç yıl önce, Allegheny'in batı bölgesinde, henüz ıssız bir yerken, federal yolun kenarında bir koşum takımı dükkanı işleten bir adam vardı. Bunu mesleği olduğu için yapıyordu, ancak o bölgede çok az yolcu olduğu için pek iş yapmıyordu. Bu yüzden kısa süre içinde Kızılderili kılığına girip dükkanının birkaç mil yukarısında yol kenarında bekleyerek, o yoldan geçen herkesten para isteme alışkanlığı edindi. O zamana kadar kimseye zarar vermemişti.

Bir gün belli bir adam oradan geçti ve koşum takımı ustası, boncukları ve tüyleriyle ağacının arkasından çıktı ve bu adamdan biraz para istedi. Genç bir adam olan koşum takımı ustası, koşum takımı ustasını beyaz bir adam olarak tanıdı ve reddetti. Koşum takımı ustası, onu utandıracak şekilde konuştu ve genç adamı birkaç mil ötedeki evine davet etti.

Bu koşum takımı ustası, kendi yaptığı ağaç kabuğundan bir evde yaşıyordu ve karısı ile iki çocuğu vardı; hepsi de yaşlı adamın deli olduğunu düşünüyor ve ondan ve onları getirdiği vahşi yerden

kaçmak için bir fırsat kolluyorlardı. Bu yüzden misafiri memnuniyetle karşıladılar ve kadın ona akşam yemeğini verdi. Ancak yaşlı adam yemek yerken yine ondan para koparmaya çalışmaya başladı ve gerçekten de fakir olduklarını söyledi. Gezgin onu dinledi ve sonra yaşlı adamın daha önce hiç görmediği iki madeni para çıkardı. Yaşlı adam paraları aldı, inceledi ve oğluna gösterdi. Yabancı yemeğini bitirdi ve yaşlı adama bu paraları alabileceğini söyledi.

Fakat nankörlük sandığınızdan daha yaygındı ve koşum takımı ustası tatmin olmadı ve belki de karısı için başka bir madeni para daha alması gerekip gerekmediğini sorgulamaya başladı. Gezgin tabağını geri itti, sandalyesinde döndü ve yaşlı adama bir nutuk çekti; bu nutukta yaşlı adam bir zamanlar bildiği ama unuttuğu şeyleri ve bunlara eşlik eden bazı yeni şeyleri duydu. Gezgin, yaşlı adama hem Tanrı hem de insan için bir kayıp olduğunu ve kardeşini kalbine aldığı gibi kendisi de kalbine alana ve dünyanın bir yerinde kendi canına muhtaç halde bulana kadar böyle kalacağını söyleyerek sözlerini bitirdi.

Konuşmasını bitirirken yoldan, kendi türünden birinin cenaze arabasını çeken bir zenci geçti. Araba pembeye boyanmıştı ve zenci, karnaval palyaçosu gibi her renkten kıyafet giymişti. Genç adam yoldan geçen bu zenciyi işaret ederek, "Siyah bir zenci bile..." dedi.

Hakim burada duraksadı. Ateşe bakıyordu, sonra başını kaldırıp etrafına baktı. Anlatımı adeta bir şiir okuma gibiydi. Hikayesinin akışını kaybetmemişti. Etrafındaki dinleyicilere gülümsedi.

"Deli bir zenci bile, insanlar arasında bir insandan aşağı değildir," dedi. Sonra yaşlı adamın oğlu ayağa kalktı ve yola işaret ederek, zenci için bir yer açılmasını istedi. Bu sözleri kullandı: "Bir yer açılsın." Tabii ki bu sırada zenci ve cenaze arabası gözden kaybolmuştu.

Bunun üzerine yaşlı adam tekrar pişman oldu ve çocuğun haklı olduğuna yemin etti. Ateşin yanında oturan yaşlı kadın duyduklarına hayret etti ve misafir ayrılma vaktinin geldiğini

söylediğinde gözlerinde yaşlar vardı. Küçük kız da yatağın arkasından çıktı ve adamın kıyafetlerine sarıldı.

Yaşlı adam, onu yolculuğuna uğurlamak ve hangi yol ayrımından geçmesi gerektiğini, hangisinden geçmemesi gerektiğini anlatmak için yola kadar eşlik etmeyi teklif etti; çünkü dünyanın o bölgesinde neredeyse hiç yol işareti yoktu.

Yürümeye başlarken, böyle vahşi bir yerdeki yaşamdan, gördüğünüz gibi bir insanı bir daha asla görmediğinizden bahsettiler. Bir süre sonra yolun çatallandığı yere geldiler ve burada yolcu yaşlı adama onunla yeterince yol geldiğini söyledi. Yaşlı adam ona teşekkür etti ve birbirlerinden ayrılıp gittiler. Yabancı yoluna devam etti. Ancak koşum takımı ustası arkadaşlığını kaybetmeye dayanamadı ve onu çağırdı, onunla birlikte yolda biraz daha yürüdü. Bir süre sonra, yolun karanlık olduğu derin bir ormana geldiler ve burada yaşlı adam yolcuyu öldürdü. Onu bir taşla öldürdü, elbiselerini, saatini ve parasını aldı ve yol kenarındaki sığ bir mezara gömdü. Sonra evine gitti.

Yolda kendi elbisesini yırttı ve bir çakmak taşıyla kendini kanattı. Karısına soyguncuların kendilerine saldırdığını, genç yolcunun öldürüldüğünü, kendisinin ise kurtulduğunu söyledi. Karısı ağlamaya başladı ve bir süre sonra onu o yere götürmesini istedi. Orada bolca yetişen yabani çuha çiçeğini topladı ve taşların üzerine koydu. Yaşlanıncaya kadar oraya birçok kez geldi.

Koşum takımı ustası, oğlu büyüyene kadar yaşadı ve bir daha kimseye zarar vermedi. Ölmek üzereyken oğlunu yanına çağırdı ve yaptıklarını anlattı. Oğlu, eğer affetmesi gerekiyorsa onu affettiğini söyledi ve yaşlı adam da affetmesinin gerektiğini söyledi ve sonra öldü.

Fakat oğlan üzülmedi, çünkü ölen adamı kıskanıyordu ve gitmeden önce o yeri ziyaret etti, taşları kenara attı, kemikleri çıkardı ve ormana saçtı, sonra da gitti. Batıya gitti ve kendisi de bir insan katili oldu.

Yaşlı kadın o zamanlar hâlâ hayattaydı ve olanlardan hiçbir şey bilmiyordu; vahşi hayvanların kemikleri kazıp etrafa saçtığını

düşünüyordu. Belki de tüm kemikleri bulamamıştı ama bulduklarını mezara geri koymuş, üzerlerini örtmüş, taşlar yığmış ve eskiden olduğu gibi oraya çiçekler taşımıştı. Yaşlı bir kadın olduğunda insanlara oraya oğlunun gömüldüğünü söylemişti ve belki de o zamana kadar öyle olmuştu.

Hakim başını kaldırıp gülümsedi. Bir sessizlik oldu, sonra herkes birden her türlü itirazı dile getirerek bağırmaya başladı.

O bir koşum takımı ustası değil, ayakkabı ustasıydı ve bu suçlamalardan aklandı, öyle denildi.

Bir diğeri de şuydu: Hiçbir zaman ıssız bir yerde yaşamadı, Maryland, Cumberland'ın tam merkezinde bir dükkanı vardı.

Kemiklerin nereden geldiğini asla öğrenemediler. Yaşlı kadın deliydi, zaten öyle biliniyordu.

Tabutta yatan benim kardeşimdi, Cincinnati, Ohio'lu bir minstrel dansçısıydı ve bir kadın yüzünden vurularak öldürüldü.

Ve diğer protestolar, yargıç iki elini de sessizlik işareti olarak kaldırıncaya kadar devam etti. "Durun şimdi," dedi. "Çünkü hikâyenin bir de eki var. Kemiklerini tanıdığımız o gezgini bekleyen genç bir gelin vardı ve karnında gezginin oğlu olan bir çocuk taşıdı. Şimdi, babasının bu dünyadaki varlığı, oğul daha dünyaya girmeden bile tarihsel ve spekülatif olan bu oğul kötü durumda. Tüm hayatı boyunca, asla ulaşamayacağı bir mükemmellik putunu önünde taşıyor. Ölen baba, oğlunu mirasından mahrum etti. Çünkü oğulun hak ettiği ve mirasçısı olduğu şey, mallarından çok babasının ölümüdür. Adamı hayatta terbiye eden küçük, alçakça yollardan bahsetmek istemiyor. Kendi uydurduğu aptallıklarla boğuşmasını görmek istemiyor. Hayır. Miras aldığı dünya ona yalancı şahitlik ediyor. Donmuş bir tanrının önünde kırılmış durumda ve asla yolunu bulamayacak."

Yargıç, "Bir kişi için geçerli olan, birçok kişi için de geçerlidir," dedi. Bir zamanlar burada yaşayan insanlara Anasazi denirdi. Eskiler. Kuraklık, hastalık veya yağmacı çetelerin saldırısı sonucu bu topraklardan ayrıldılar, yüzyıllar önce bu topraklardan ayrıldılar ve onlardan hiçbir hatıra kalmadı. Bu topraklarda söylentiler ve

hayaletler olarak anılıyorlar ve çok saygı görüyorlar. Aletler, sanat, yapılar—bunlar sonraki nesiller için bir yargı niteliğinde. Yine de onların mücadele edecek hiçbir şeyleri yok. Eskiler hayaletler gibi gittiler ve vahşiler bu kanyonlarda eski bir kahkahanın sesiyle dolaşıyorlar. İlkel kulübelerinde karanlıkta çömelip kayadan sızan korkuyu dinliyorlar. Daha yüksek bir seviyeden daha düşük bir seviyeye tüm ilerlemeler, harabeler, toprak gizemi ve isimsiz bir öfke kalıntısıyla işaretlenmiştir. İşte ölü babalar. Ruhları taşa gömülmüş. Aynı ağırlık ve aynı her yerde bulunma haliyle toprağın üzerinde yatıyor. Kamış ve deriden barınak yapan, ruhunu yaratıkların ortak kaderine bağlamış olur ve neredeyse hiç ses çıkarmadan ilk çamurun içine geri döner. Ama taştan yapı inşa eden, evrenin yapısını değiştirmeye çalışır; bu durum, eserleri bize ne kadar ilkel görünse de, bu taş ustaları için de geçerliydi.

Hiç kimse konuşmadı. Yargıç yarı çıplak oturuyordu ve tüm gece boyunca terliyordu, hava serindi. Sonunda kıdemli yargıç Tobin başını kaldırdı.

"Bana öyle geliyor ki," dedi, "iki oğul da dezavantaj açısından eşit durumda. Öyleyse çocuk yetiştirmenin yolu nedir?"

Yargıç, "Genç yaşta vahşi köpeklerle dolu bir çukura atılmalılar," dedi. "Doğru ipuçlarından yola çıkarak üç kapıdan hangisinin vahşi aslan barındırmadığını bulmaları istenmeli. Çölde çıplak koşmaya zorlanmalılar ta ki..."

"Durun şimdi," dedi Tobin. Soru son derece ciddi bir şekilde sorulmuştu.

Yargıç, "Ve cevap şu," dedi. "Tanrı insanlığın yozlaşmasına müdahale etmek isteseydi, şimdiye kadar yapmaz mıydı? Kurtlar kendi kendilerini yok eder, insan. Başka hangi yaratık bunu yapabilir ki? Ve insan ırkı daha da yırtıcı değil mi? Dünyanın yolu çiçek açmak, solmak ve ölmektir, ama insan işlerinde bir azalma yoktur ve ifadesinin öğle vakti gecenin başlangıcını işaret eder. Ruhu, başarısının zirvesinde tükenir. Öğle vakti aynı anda hem kararması hem de gününün akşamıdır. Oyunları mı seviyor? Bahisler için oynasın. Burada gördüğünüz, vahşi kabilelerin hayret

ettiği bu harabeler, sizce bu tekrar olmayacak mı? Evet. Ve tekrar. Başka insanlarla, başka oğullarla."

Hakim etrafına bakındı. Ateşin önünde, sadece pantolonu ve elleri avuç içleri dizlerinin üzerinde olacak şekilde çıplak oturuyordu. Gözleri boş bakışlardı. Topluluktan hiç kimse bu duruşun ne anlama geldiğine dair bir fikre sahip değildi, ancak oturuş şekli o kadar bir ikona benziyordu ki, sanki uyuyan bir şeyi uyandırmak istemiyorlarmış gibi temkinli bir şekilde kendi aralarında konuşmaya başladılar.

Ertesi akşam batı yamacına doğru ilerlerken katırlardan birini kaybettiler. Katır, sıcak ve kuru havada sessizce patlayan yükleriyle birlikte kanyon duvarından aşağı doğru yuvarlandı ve güneş ışığından ve gölgeden geçerek, o ıssız boşlukta dönüp durdu, ta ki gözden kaybolana ve onu yaşayan herhangi bir varlığın zihninden sonsuza dek silen soğuk mavi bir boşluğun bataklığına düşene kadar. Glanton atına bindi ve altındaki elmas gibi sert kayaları inceledi. Aşağıdaki kayalıklardan bir karga dönüp ötmeye başlamıştı. Keskin ışıkta, dik taş duvar garip hatlar sergiliyordu ve o burundaki atlılar kendilerine bile çok küçük görünüyordu. Glanton, o kusursuz porselen gökyüzünde bir şey olup olmadığını anlamak için kısa bir süre yukarı baktı, sonra atını fırlattı ve yollarına devam ettiler.

Sonraki günlerde yüksek platoları geçerken, Kızılderililerin meskal pişirdiği yanmış çukurlara rastlamaya başladılar ve çölde kırk metre yüksekliğe ulaşan devasa çiçek saplarıyla dolu, garip agav ormanlarından geçtiler. Her şafakta atlarını eyerlerken, kuzeydeki ve batıdaki soluk dağlarda herhangi bir duman izi aradılar. Hiçbir şey yoktu. İzciler çoktan gitmiş, güneş doğmadan önce karanlıkta yola çıkmış olurlardı ve geceye kadar geri dönmezlerdi; kampı o orantısız çölde, en soluk yıldız ışığında veya mutlak karanlıkta, ateşsiz, ekmeksiz ve maymunlar gibi bir arada olmadan kayalıklar arasında otururken bulurlardı. Delaware

yerlilerinin ovada oklarla öldürdüğü çiğ eti sessizce yiyerek çömelmiş ve kemiklerin arasında uyumuşlardı. Ayın loblu şekli, dağların siyah silüetlerinin üzerinden yükselerek doğudaki yıldızları kararttı ve yakındaki sırt boyunca açan yukaların beyaz çiçekleri rüzgarda sallandı ve geceleyin dünyanın bir köşesinden gelen yarasalar, karanlık şeytani sinek kuşları gibi deri kanatlarıyla o çiçeklerin ağızlarında beslenmeye başladı. Sırtın daha ilerisinde ve kumtaşı bir çıkıntının üzerinde, solgun ve çıplak yargıç çömelmişti. Elini kaldırdı ve yarasalar şaşkınlıkla kanat çırptı, sonra elini indirdi ve eskisi gibi oturdu ve kısa süre sonra tekrar beslenmeye başladılar.

Glanton geri dönmeyecekti. Düşmanla ilgili hesaplamaları her türlü hilekarlığı içeriyordu. Pusulardan bahsetti. Tüm gururuna rağmen, on dokuz kişilik bir birliğin on bin mil karelik bir alanı tüm canlı insanlardan arındırdığına inanamazdı. İki gün sonra, izciler öğleden sonra geri döndüklerinde ve Apaçi köylerinin terk edilmiş olduğunu bildirdiklerinde, Glanton içeri girmeyi reddetti. Platoda kamp kurdular, sahte ateşler yaktılar ve gece boyunca tüfekleriyle o taşlı fundalıkta yattılar. Sabahleyin atlarına binip, ot kulübelerle ve eski yemek pişirme ateşlerinin kalıntılarıyla dolu vahşi bir vadiye indiler. Atlarından inip, yere saplanmış ve tepeleri yuvarlak bir baraka oluşturacak şekilde eğilmiş, üzerinde birkaç deri parçası veya eski battaniye bulunan, fidan ve otlardan yapılmış kırılgan yapılar arasında dolaştılar. Arazide kemikler, çakmak taşı veya kuvarsit parçaları saçılmıştı; ayrıca kavanoz parçaları, eski sepetler, kırık taş havanlar, mesquite ağacından kurumuş fasulye kabuklarının parçaları, bir çocuğun saman bebeği, ezilmiş ilkel tek telli bir keman ve kurumuş kavun çekirdeklerinden yapılmış bir kolyenin parçası bulundu.

Kulübelerin kapıları bel hizasındaydı ve doğuya bakıyordu; barınakların çoğu ayakta durulabilecek kadar yüksek değildi. Glanton ve David Brown'ın girdiği son kulübe, iri ve vahşi bir köpek tarafından korunuyordu. Brown kemerindeki tabancayı çekti ama Glanton onu durdurdu. Bir dizinin üzerine çöktü ve hayvanla

konuştu. Hayvan kulübenin arka duvarına yaslandı, dişlerini gösterdi ve başını bir yandan diğer yana salladı, kulakları kafatasının yanına doğru yassılaşmıştı.

"Seni ısırır," dedi Brown.

Bana bir parça kurutulmuş et getir.

Çömelmiş, köpekle konuşuyordu. Köpek onu izliyordu.

"O şerefsizin başını belaya sokamazsın," dedi Brown.

Yemeye alışkın her şeyi yiyebilirim. Bana bir parça kurutulmuş et getirin.

Brown kurutulmuş etle geri döndüğünde köpek huzursuzca etrafına bakınıyordu. Kanyondan batıya doğru atlarıyla çıktıklarında, Glanton'ın atının topuklarında hafifçe topallayarak dörtnala gidiyordu.

Vadiden yukarı doğru eski bir taş patikayı takip ederek yüksek bir geçitten geçtiler, katırlar keçiler gibi kayalıkların üzerinde tırmanıyordu. Glanton atını öne sürdü ve diğerlerini çağırdı, ancak karanlık onları yakaladı ve kanyonun duvarındaki bir çatlak boyunca sıralanıp kaldılar. Onları en derin karanlığın içinde küfürler ederek yukarı doğru götürdü, ancak yol o kadar daraldı ve zemin o kadar tehlikeli hale geldi ki durmak zorunda kaldılar. Delaware yerlileri, atlarını geçidin tepesinde bırakarak yaya olarak geri döndüler ve Glanton, orada saldırıya uğrarlarsa hepsini vurmakla tehdit etti.

Geceyi, her biri atının ayaklarının dibinde, dik bir yükselti ile dik bir iniş arasındaki patikada geçirdiler. Glanton, önünde silahları serili halde, kolun başında oturuyordu. Köpeğini gözetliyordu. Sabahleyin kalkıp yola devam ettiler, geçidin tepesinde diğer izcileri ve atlarını alıp tekrar yola gönderdiler. Bütün gün dağlarda at sürdüler ve Glanton uyuduysa kimse onu uyurken görmedi.

Delaware yerlileri köyün on gündür boş olduğunu hesaplamış, Gileño yerlileri ise her çıkıştan küçük gruplar halinde kaçmışlardı. Takip edilecek bir iz yoktu. Grup dağlardan tek sıra halinde ilerledi. İzciler iki gün boyunca yoktu. Üçüncü gün, atları neredeyse

tamamen harap halde kampa geri döndüler. O sabah, güneyde elli mil uzaklıktaki ince mavi bir platoda ateşler görmüşlerdi.

XII

Sınırı geçmek – Fırtınalar – Buz ve şimşek – Öldürülen argonotlar – Azimut – Buluşma – Savaş konseyleri – Gileñoların katliamı – Juan Miguel'in ölümü – Göldeki ölüler – Şef – Bir Apaçi çocuğu – Çölde – Gece ateşleri – El virote – Bir ameliyat – Hakim kafa derisi alıyor – Bir çiftlik sahibi – Gallego – Ciudad de Chihuahua.

boyunca Sonraki iki hafta geceleyin at sürdüler, ateş yakmadılar. Atlarının nallarını söküp çivi deliklerini kil ile doldurdular ve hâlâ tütünü olanlar tükürüklerini keselerine koydular; mağaralarda ve çıplak taşların üzerinde uyudular. Atlarından indikleri izleri takip ederek atlarını sürdüler, dışkılarını kediler gibi gömdüler ve neredeyse hiç konuşmadılar. Geceleyin o ıssız çakıl kayalıklarını geçerken, uzak ve özden yoksun görünüyorlardı. Sanki kadim bir laneti atlatmak için yola çıkmış bir devriye gibiydiler. Karanlıktan deri gıcırtıları ve metal çıtırtılarıyla tahmin edilen bir şey.

Yük hayvanlarının boğazlarını kestiler, etlerini didikleyip paylaştılar ve güneyde kuru gök gürültüsü ve ışık söylentileriyle dolu geniş bir soda ovasında, vahşi dağların burnunun altından yolculuk ettiler. Hilal şeklindeki ay altında, at ve binicisi kar mavisi zeminde gölgelerine büründüler ve fırtına ilerledikçe her şimşek çakmasında, aynı şekiller, varlıklarının üçüncü bir yönü gibi, çıplak

zemine siyah ve vahşi bir şekilde dövülmüş gibi, korkunç bir fazlalıkla arkalarında yükseliyordu. Yola devam ettiler. Kökenleri kendilerinden önce gelen bir amaçla donatılmış adamlar gibi, hem zorunlu hem de uzak bir düzenin kan mirasçıları gibi yola devam ettiler. Çünkü her biri kendi başına ayrı olsa da, bir araya geldiklerinde daha önce var olmayan bir şey yarattılar ve bu ortak ruhta, canavarların yaşadığı ve bilinen dünyadan varsayımsal rüzgarlardan başka hiçbir şeyin olmadığı eski haritalardaki beyaz bölgelerden daha fazla sayılamayacak kadar ıssız yerler vardı.

Kuzey Boğazı'nı geçtiler ve daha da düşmanca bir diyara doğru güneye doğru ilerlediler. Bütün gün, cimri akasya ağaçlarının gölgesinde baykuşlar gibi çömeldiler ve o kavurucu dünyaya baktılar. Ufukta toz fırtınaları uzaktaki ateşlerin dumanı gibi yükseliyordu ama canlı bir şey yoktu. Güneşin sirkini izlediler ve alacakaranlıkta batı gökyüzünün kan renginde olduğu serin ovaya çıktılar. Bir çöl kuyusunda atlarından indiler, atlarıyla birlikte çene çeneye su içtiler, tekrar bindiler ve yollarına devam ettiler. Küçük çöl kurtları karanlıkta havladı ve Glanton'ın köpeği atın karnının altında koştu, ayak sesleri toynakların arasına tam olarak işlendi.

O gece, kusursuz bir gökyüzünden yağan dolu fırtınasına yakalandılar; atlar ürktü ve inledi, adamlar atlarından inip eyerlerini başlarının üzerine koyarak yere oturdular, dolu taneleri çöl karanlığından simyasal olarak yaratılmış küçük, saydam yumurtalar gibi kumda sıçradı. Tekrar eyerlerini takıp yola devam ettiklerinde, kutup ayı kör bir kedinin gözü gibi dünyanın kenarından yükselirken, kilometrelerce buzlu yollardan geçtiler. Geceleyin ovadaki bir köyün ışıklarını gördüler ama rotalarından sapmadılar.

Sabaha doğru ufukta ateşler gördüler. Glanton, Delawarelileri gönderdi. Şafak yıldızı doğuda soluk bir şekilde parlıyordu. Geri döndüklerinde Glanton, yargıç ve Brown kardeşlerle birlikte çömeldiler, konuştular, işaretler yaptılar ve sonra hepsi atlarına binip yola koyuldular.

Çölün zemininde beş vagon dumanlar içinde yanıyordu ve biniciler atlarından inip sessizce ölü Argonotların cesetlerinin

arasında dolaşıyorlardı; o gerçek hacılar, korkunç yaralarıyla, iç organları yanlarından dışarı saçılmış ve çıplak gövdeleri ok uçlarıyla dolu halde, taşların arasında isimsiz kalmışlardı. Bazıları sakallarından erkekti ama bacaklarının arasında garip adet yaraları vardı ve bunlar erkek cinsel organları değildi, çünkü bunlar kesilip karanlık ve garip bir şekilde sırıtan ağızlarından sarkıyordu. Kurumuş kandan peruklarıyla, maymun gözleriyle doğudan yükselen kardeş güneşe bakıyorlardı.

Vagonlar, kararmış çember demirleri ve lastiklerle güçlendirilmiş közlerden başka bir şey değildi; kızgın akslar kömürlerin derinliklerinde titriyordu. Biniciler ateşlerin başında çömelip su kaynatıyor, kahve içiyor, et kızartıyor ve ölülerin arasında uyumak için yatıyorlardı.

Şirket akşam yola çıktığında, daha önce olduğu gibi güneye doğru ilerlemeye devam etti. Katillerin izleri batıya doğru uzanıyordu, ancak bunlar o vahşi doğada yolcuları avlayan ve işlerini vahşilerin işi gibi gösteren beyaz adamlardı. Şans ve kader kavramları, aceleci girişimlerde bulunan insanların meşguliyetidir. Argonotların izi, anlatıldığı gibi küllerle son buldu ve böylesine bir çorak arazide, küçük bir ulusun kalbinin ve girişiminin bir başkası tarafından yutulup götürüldüğü bir yerde, bu tür vektörlerin birleşmesiyle, en deneyimli kişi, bazılarının, böylesine ölümcül bir uyumu ne kadar sertlik ve ne kadar sahte bir şaşkınlıkla yöneten alaycı bir tanrının elini görüp görmeyeceğini sordu. Tanıkların üçüncü ve tamamen farklı bir yoldan gönderilmesi de tesadüfe aykırı görünmek olarak delil olarak sunulabilir; ancak spekülatörlerin hizasına gelene kadar atını öne süren hakim, bunun tanığın öz doğasını ifade ettiğini ve yakınlığının üçüncü bir şey değil, aksine en önemli şey olduğunu söyledi; çünkü gözlemlenmeden gerçekleşen ne söylenebilirdi ki?

Alacakaranlıkta Delawareliler önden ilerledi ve Meksikalı John McGill, zaman zaman atından inip karnının üzerine yatarak önlerindeki çölde ilerleyen öncüleri aydınlatıyor, ardından atını veya arkasındaki grubu durdurmadan tekrar ata biniyordu. Sürüklenen bir yıldızın altında göç edenler gibi hareket ediyorlardı ve arazideki izleri, hafif yay şeklinde, dünyanın hareketlerini

yansıtıyordu. Batıda, bulut kümeleri dağların üzerinde gökyüzünün karanlık bir kıvrımı gibi duruyor ve galaksilerin yıldızlarla dolu uzantıları, atlıların başlarının üzerinde engin bir hale halinde asılı duruyordu.

İki sabah sonra Delawareliler şafak vakti yaptıkları keşiften döndüler ve Gileñoların güneyde, dört saatten daha kısa bir mesafede sığ bir gölün kıyısında kamp kurduklarını bildirdiler. Yanlarında kadınları ve çocukları vardı ve sayıları çoktu. Glanton bu toplantıdan kalktıktan sonra tek başına çöle çıktı ve uzun süre aşağıda uzanan karanlığa bakarak durdu.

Silahlarını kontrol ettiler, tüfeklerinden barutları çıkardılar ve yeniden doldurdular. Çölün geniş, çorak bir levha gibi sıcağın etkisiyle hafifçe titremesine rağmen, kendi aralarında alçak sesle konuşuyorlardı. Öğleden sonra bir müfreze atları suya götürdü ve geri getirdi; karanlık çöktüğünde ise Glanton ve teğmenleri, düşmanın mevzisini keşfetmek için Delawarelileri takip etti.

Kampın kuzeyindeki bir tepeye bir sopa saplamışlardı ve Büyük Ayı takımyıldızının açısı bu yöne döndüğünde Toadvine ve Vandiemanlander grubu harekete geçirdiler ve diğerleri en ham kader ezgilerine kapılarak güneye doğru ilerlediler.

Şafaktan önceki serin saatlerde gölün kuzey ucuna ulaştılar ve kıyı boyunca ilerlediler. Su çok siyahtı ve kumsalda köpük yığınları uzanıyordu; uzakta, gölde ördeklerin seslerini duyabiliyorlardı. Kamp ateşinin közleri, aşağıda, uzaktaki bir limanın ışıkları gibi hafif bir kavis çiziyordu. Önlerinde, o ıssız kumsalda, yalnız bir binici atıyla oturuyordu. Delaware yerlilerinden biriydi ve konuşmadan atını çevirdi; onlar da onu takip ederek çalılıkların arasından çöle doğru ilerlediler.

Grup, düşman ateşinden yarım mil uzakta, bir söğüt korusunun içinde çömelmişti. Atların başlarını battaniyelerle örtmüşlerdi ve başları örtülü hayvanlar arkalarında dimdik ve törensel bir şekilde duruyorlardı. Yeni biniciler atlarından indiler, kendi atlarını bağladılar ve Glanton onlara hitap ederken yere oturdular.

Bir saatimiz var, belki daha fazla. İçeri girdiğimizde herkes kendi başının çaresine bakacak. Mümkünse köpeği sağ bırakmayın.

Kaç tane var, John?

Fısıldamayı kereste fabrikasında mı öğrendin?

Hakim, "Herkese yetecek kadar var," dedi.

Karşılık veremeyen hiçbir şeye barut ve top israf etmeyin. Eğer buradaki her zenciyi öldürmezsek, kırbaçlanıp evlerimize gönderilmemiz gerekiyor.

Konseylerinin kapsamı buydu. Ardından gelen saat uzun bir saatti. Gözleri bağlı atları aşağı indirdiler ve kamp alanına bakarak durdular, ancak doğudaki ufka bakıyorlardı. Bir kuş öttü. Glanton atına döndü ve sabahleyin bir şahin avcısı gibi başını açtı. Bir rüzgar yükselmişti ve at başını kaldırıp havayı kokladı. Diğer adamlar da onu takip etti. Battaniyeler düştükleri yerde duruyordu. Ellerinde tabancalarla, bileklerine ilkel bir binicilik oyununun aletleri gibi ham deri ve nehir taşlarından yapılmış sopalar dolanmış halde atlarına bindiler. Glanton onlara baktı ve sonra atını ileri doğru dürttü.

Beyaz tuzlu kıyıya doğru dörtnala çıktıklarında, çalılıkların arasında çömelmiş yaşlı bir adam kalktı ve onlara doğru döndü. Tahtına saldırmak için bekleyen köpekler havlayarak fırladılar. Gölde ördekler birer birer, çiftler halinde su yüzüne çıkmaya başladı. Biri yaşlı adamı sopayla yere serdi ve atlılar, sopalarını savurarak ve köpeklerin ulumaları eşliğinde, cehennemvari bir av tablosu oluşturarak, köpeklerin arkasından kampa doğru sıralandılar; on dokuz partizan, binden fazla insanın uyuduğu kampa doğru ilerliyordu.

Glanton, atıyla ilk sığınağı tamamen geçerek içindekileri ayaklarının altında ezdi. Alçak kapılardan insanlar dışarı fırlıyordu. Baskıncılar köyün içinden dörtnala geçtiler, sonra geri döndüler. Bir savaşçı yollarına çıktı ve mızrağını doğrulttu, Glanton da onu vurarak öldürdü. Diğer üçü kaçtı ve Glanton ilk ikisini o kadar yakın mesafeden vurdu ki, ikisi birlikte yere düştü; üçüncüsü ise koşarken

altı tane tabanca mermisiyle vurulmuş ve parçalanıyormuş gibi görünüyordu.

O ilk dakika içinde katliam genel bir hal almıştı. Kadınlar çığlık atıyor, çıplak çocuklar ve yaşlı bir adam sendeleyerek beyaz bir pantolon sallayarak öne çıkıyordu. Atlılar aralarına girip onları sopalarla veya bıçaklarla öldürüyorlardı. Yüzlerce bağlı köpek uluyordu ve diğerleri kulübeler arasında çılgınca koşuşturup birbirlerini ve bağlı köpekleri parçalıyordu; bu kargaşa ve gürültü, atlılar köye girdikleri ilk andan itibaren durmayacak veya azalmayacaktı. Zaten kulübelerin birçoğu alev almıştı ve atlılar arasında, çobanlar gibi önce geride kalanları sopalarla döven bir grup mülteci, kıyı boyunca kuzeye doğru çılgınca feryat ederek akın etmeye başlamıştı.

Glanton ve şefleri köyden geri döndüklerinde, insanlar atların ayaklarının altında koşuyor, atlar şaha kalkıyor ve bazı adamlar ellerinde meşalelerle kulübelerin arasında yürüyerek, kan içinde ve sırılsıklam kurbanları dışarı sürüklüyor, ölmekte olanlara baltayla vuruyor ve merhamet dilenenlerin kafalarını kesiyorlardı. Kampta bir grup Meksikalı köle vardı ve bunlar İspanyolca bağırarak koşuyorlardı; beyinleri parçalanıyor veya vuruluyorlardı. Delaware kabilesinden bir adam dumanın içinden, her iki elinde çıplak bir bebekle çıktı, bir taş yığınının etrafında çömeldi ve onları sırayla topuklarından tutarak başlarını taşlara vurdu, böylece beyinler kanlı bir fışkırmayla fontanelden dışarı fırladı ve alevler içinde insanlar çılgınlar gibi çığlık atarak dışarı çıktılar; atlılar onları devasa bıçaklarıyla doğradılar ve genç bir kadın koşarak geldi ve Glanton'ın savaş atının kanlı ön ayaklarına sarıldı.

Bu sırada, dağılmış at sürüsünün arasından küçük bir savaşçı grubu atlarına binmiş ve köye doğru ilerleyerek yanan kulübelerin arasına ok yağdırmaya başlamıştı. Glanton tüfeğini kınından çekip öndeki iki atı vurdu, tüfeğini kınına geri koyup tabancasını çekti ve atının kulaklarının arasına ateş etmeye başladı. Atlı Kızılderililer yere düşmüş ve tekmeleyen atların arasında çırpınıyor, dönüp duruyor ve teker teker vuruluyorlardı. Sonunda aralarından hayatta

kalan on iki kişi dönüp gölün yukarısına, inleyen mülteci kafilesinin yanından kaçarak soda külünün ardında kayboldu.

Glanton atını çevirdi. Ölüler, denizde bir felaketin kurbanları gibi sığ sularda yüzüyor, tuzlu kıyı şeridine kan ve bağırsak yığını halinde saçılmışlardı. Atlılar, gölün kanlı sularından cesetleri çekiyor, yükselen ışıkta sahilde hafifçe dalgalanan köpük soluk pembe bir renkte görünüyordu. Ölülerin arasında dolaşıp bıçaklarıyla uzun siyah saç tutamlarını kesiyor, kurbanlarını kanlı zarlarında garip ve vahşi bir halde bırakıyorlardı. Sürüden serbest bırakılan atlar, dumanlı kıyı şeridinde dörtnala koşarak dumanın içinde kayboluyor, bir süre sonra da geri dönüyorlardı. Adamlar kırmızı sularda amaçsızca ölüleri parçalıyor, bazıları sahilde ölü ya da ölmekte olan genç kadınların sopayla dövülmüş bedenlerine bağlı yatıyordu. Delaware atlarından biri, bileğine dolanmış saçları ve birbirine dolanmış başlarıyla, pazara giden garip bir satıcı gibi bir sürü kafa taşıyarak geçti. Glanton, bu topraklarda geçirilen her anın daha sonra çölde bir mücadele konusu olacağını biliyordu ve adamlarının arasına karışarak onları ilerlemeye teşvik etti.

McGill çıtırdayan ateşlerin arasından çıktı ve etrafındaki manzaraya umutsuzca baktı. Bir mızrakla delinmişti ve mızrağın sapını önünde tutuyordu. Mızrak, bir sotol sapından yapılmıştı ve sapına eski bir süvari kılıcının ucu bağlanmıştı, bu uç sırtının alt kısmından kıvrılarak çıkıyordu. Çocuk sudan çıktı ve ona yaklaştı, Meksikalı da dikkatlice kuma oturdu.

"Ondan uzak dur," dedi Glanton.

McGill, Glanton'a bakmak için döndü ve tam o sırada Glanton tabancasını doğrultup onu başından vurdu. Silahını kılıfına koydu ve boş tüfeğini eyerin üzerine dikti, dizini tüfeğin üzerine koyarak namlulara barut doldurdu. Birisi ona seslendi. At titredi ve geri çekildi, Glanton da ona yumuşak bir sesle konuştu, iki mermiyi yerine yerleştirdi ve hedefe sürdü. Kuzeyde, gökyüzüne karşı toplanmış bir grup atlı Apachi'nin bulunduğu bir tepeyi izliyordu.

Belki de çeyrek mil uzaktaydılar, beş altı kişiydiler, çığlıkları cılız ve kayıptı. Glanton tüfeğini kolunun dirseğine dayadı, bir şarjörü

kapattı, namluları çevirdi ve diğerini kapattı. Gözlerini Apachilerden ayırmadı. Webster atından indi, tüfeğini çekti, şarjör çubuğunu kılıftan çıkardı ve bir dizinin üzerine çöktü, şarjör çubuğu kumda dik duruyordu, tüfeğin ön kısmını tuttuğu yumruğunun üzerine yasladı. Tüfeğin tetikleri ayarlanmıştı, arka tetiği kurdu ve yüzünü kabzaya dayadı. Rüzgarın yönünü ve gümüş ön nişangahın yan tarafındaki güneşi hesapladı, nişan aldı ve ateş etti. Glanton hareketsiz oturuyordu. Atış, boşlukta düz ve ölüydü ve gri duman dağıldı. Tepedeki grubun lideri atına bindi. Sonra yavaşça yana doğru devrildi ve yere düştü.

Glanton bir çığlık attı ve ileri atıldı. Dört adam onu takip etti. Yükselen savaşçılar atlarından inmiş ve yere düşmüş adamı kaldırıyorlardı. Glanton, gözlerini Kızılderililerden ayırmadan eyerde döndü ve tüfeğini en yakın adama uzattı. Bu adam Sam Tate'ti ve tüfeği alıp atını o kadar kısa dizginledi ki neredeyse atı düşürecekti. Glanton ve üçü ilerlemeye devam etti ve Tate dinlenmek için tüfeğin dipçiğini çekti, çömeldi ve ateş etti. Yaralı şefi taşıyan at sendeledi, koşmaya devam etti. Namluları çevirdi ve ikinci saldırıyı ateşledi ve at yere serildi. Apachiler tiz çığlıklarla dizginlerini çektiler. Glanton öne eğildi ve atının kulağına konuştu. Kızılderililer liderlerini yeni bir ata bindirdiler ve ikişerli olarak atlarına saldırdılar ve tekrar yola koyuldular. Glanton tabancasını çekti ve arkasındaki adamlara işaret etti; adamlardan biri atını durdurdu, yere atladı, yüzüstü yattı, kendi tabancasını çekti, kurdu, şarj kolunu indirdi ve kuma sapladı. Silahı iki eliyle tutarak, çenesini toprağa gömerek namludan nişan aldı. Atlar iki yüz metre uzaktaydı ve hızla ilerliyorlardı. İkinci atışta, öndeki atı taşıyan midilli şaha kalktı ve yanındaki binici uzanıp dizginleri tuttu. Öndeki atı yaralı hayvandan indirmeye çalışırken hayvan yere yığıldı.

Glanton, ölmekte olan adama ilk ulaşan kişiydi ve o yabancı ve barbar kafayı, pis kokulu bir taşralı hemşire gibi bacaklarının arasına alarak diz çöktü ve tabancasıyla vahşileri kovdu. Ovada etrafını sardılar, yaylarını salladılar ve adama birkaç ok fırlattılar, sonra dönüp yollarına devam ettiler. Adamın göğsünden kan

fışkırıyordu ve zaten donuklaşmış, kılcal damarları çatlamış kayıp gözlerini yukarı çevirdi. O karanlık havuzlarda, her biri küçük ve mükemmel birer güneş oturuyordu.

Şefin başı saçlarından kemerine asılı halde, küçük birliğinin önünde kampa geri döndü. Adamlar deri şeritlere kafataslarını diziyorlardı ve ölülerden bazılarının sırtlarından kemer ve koşum takımı yapımında kullanılmak üzere geniş deri parçaları kesilmişti. Ölen Meksikalı McGill'in kafatasları yüzülmüştü ve kanlı kafatasları güneşte kararmaya başlamıştı bile. Kulübelerin çoğu yerle bir olmuştu ve bazı altın paralar bulunduğu için birkaç adam kor halindeki küllerin arasında tekme atıyordu. Glanton onlara lanetler yağdırdı, bir mızrak alıp kafayı üzerine koydu, kafa bir karnaval kafası gibi sallanıp sırıtıyordu ve atıyla ileri geri gidip gelerek, atlı birliklere toplanıp dışarı çıkmalarını söyledi. Atını çevirdiğinde, yargıcın yerde oturduğunu gördü. Yargıç şapkasını çıkarmış ve deri bir şişeden su içiyordu. Glanton'a baktı.

O değil.

Ne değil?

Hakim başını salladı. Aynen öyle.

Glanton oku çevirdi. Uzun, koyu renkli saçlı baş, ona doğru döndü.

O değilse, sizce kimdir?

Hakim başını salladı. "Gómez değil." Şeye doğru başını salladı. "O beyefendi safkan kanlı. Gómez ise Meksikalı."

O tamamen Meksikalı değil.

Tamamen Meksikalı olamazsın. Bu, tamamen melez olmak gibi bir şey. Ama bu Gómez değil, çünkü ben Gómez'i gördüm ve o değil.

Onun için geçerli olacak mı?

HAYIR.

Glanton kuzeye doğru baktı. Sonra hakime baktı. "Köpeğimi görmedin değil mi?" dedi.

Hakim başını salladı. O aracı sürmeyi mi düşünüyorsunuz?

İstifa etmeye zorlanana kadar.

Bu yakında olabilir.

Olabilir.

Bu densizlerin yeniden toparlanması ne kadar sürer sizce?

Glanton tükürdü. Bu bir soru değildi ve cevap vermedi. "Atın nerede?" dedi.

Gitmiş.

Eğer bizimle birlikte at sürmeyi hedefliyorsan, kendine bir tane daha almaya hazır olmalısın. Direğin üzerindeki kafaya baktı. "Sen bir çeşit lanet olası şefmişsin," dedi. Topuklarıyla atı ileri doğru dürttü ve su kenarı boyunca ilerledi. Delaware yerlileri gölde batmış cesetleri ayaklarıyla yoklayarak dolaşıyorlardı. Bir an orada oturdu, sonra atı çevirdi ve yağmalanmış kampın içinden yukarı doğru sürdü. Dikkatlice sürdü, tabancası uyluğunun üzerindeydi. Çölden gelen izleri takip etti. Geri döndüğünde, şafakta çalılıkların arasından ilk çıkan yaşlı adamın kafa derisi yanındaydı.

Bir saat içinde atlarına binip güneye doğru yola koyuldular, arkalarında gölün harap olmuş kıyısında kan, tuz ve külden oluşan bir enkaz bırakarak, önlerinde elli bin at ve katırı sürdüler. Yargıç, önündeki eyerde külle kaplı garip, karanlık bir çocuk taşıyarak, konvoyun başında ilerliyordu. Saçının bir kısmı yanmıştı ve bir şekil değiştirmiş varlık gibi, kocaman siyah gözleriyle önünde ilerleyen toprağı sessizce ve metanetle izliyordu. Adamlar, güneş altında elbiselerindeki ve yüzlerindeki kandan dolayı karardılar, sonra yükselen tozda yavaş yavaş solup geçtikleri toprağın rengini tekrar aldılar.

Bütün gün Glanton en arkada olmak üzere at sürdüler. Öğle vakti köpek onlara yetişti. Göğsü kan içinde simsiyah olmuştu ve Glanton, kendine gelene kadar onu eyerin ön kısmında taşıdı. Uzun öğleden sonra boyunca atın gölgesinde dörtnala koştu ve alacakaranlıkta, uzun boylu atların örümcek bacakları üzerinde çalılıkların üzerinde kaydığı ovada uzaklara doğru dörtnala koştu.

Artık kuzeyde ince bir toz bulutu vardı ve karanlığa doğru ilerlediler; Delawareliler atlarından indiler, kulaklarını yere dayadılar, sonra tekrar atlarına bindiler ve hep birlikte yola devam ettiler.

Durduklarında Glanton ateş yakılmasını ve yaralılara bakılmasını emretti. Kısraklardan biri çölde doğum yapmıştı ve bu zayıf beden kısa süre sonra tırmıklanmış kömürlerin üzerine bir paloverde direğine şişlenmiş halde asıldı; Delaware yerlileri ise aralarında midesinden alınan pıhtılaşmış sütü içeren bir kabak dolaştırdılar. Kampın batısındaki hafif bir yükseltiden, düşmanın ateşleri on mil kuzeye kadar görülebiliyordu. Birlik kanla sertleşmiş postlarına çömeldi, kafa derilerini saydı ve direklere astı; mavi-siyah saçlar mat ve kanla pıhtılaşmıştı. David Brown, alevlerin önünde çömelmiş bu bitkin kasapların arasına girdi ama bir cerrah bulamadı. Uyluğunda, tüyleriyle birlikte bir ok taşıyordu ve kimse ona dokunmak istemiyordu. En azından Doktor Irving dokunmak istemiyordu, çünkü Brown ona cenaze levazımatçısı ve berber diyordu ve birbirlerinden uzak duruyorlardı.

Brown, "Çocuklar," dedi, "Bunu kendim tamir ederdim ama düzgün bir şekilde tutamıyorum."

Hakim ona baktı ve gülümsedi.

Onunla birlikte olacak mısın, Holden?

Hayır, Davy, yapmayacağım. Ama sana ne yapacağımı söyleyeyim.

Bu da ne.

Hayatınız boyunca başınıza gelebilecek her türlü aksiliğe karşı, sadece idam ipi hariç, bir sigorta poliçesi düzenleyeceğim.

O halde sana lanet olsun.

Hakim kıkırdadı. Brown ona öfkeyle baktı. Hiçbiriniz bir adama yardım etmeyecek misiniz?

Hiçbiri konuşmadı.

"Öyleyse hepinizin canı cehenneme!" dedi.

Oturdu, bacağını yere uzattı ve baktı; bacağı diğerlerinden daha kanlıydı. Sapı kavradı ve bastırdı. Alnında ter birikmişti. Bacağını tuttu ve sessizce küfretti. Kimisi izledi, kimisi izlemedi. Çocuk ayağa kalktı. "Deneyeceğim," dedi.

"Aferin oğlum," dedi Brown.

Sırtına yaslanmak için eyerini getirdi. Bacağını ateşe doğru çevirdi, kemerini katlayıp tuttu ve orada diz çökmüş olan çocuğa tısladı: "Sıkıca tut onu evlat. Ve doğru sür onu." Sonra kemeri dişleriyle kavradı ve geriye yaslandı.

Çocuk, adamın uyluğuna yakın yerden oku kavradı ve tüm ağırlığıyla ileri doğru bastırdı. Brown, iki yanındaki zemini kavradı, başı geriye savruldu ve ıslak dişleri ateş ışığında parladı. Çocuk yeni bir kavrama yaptı ve tekrar bastırdı. Adamın boynundaki damarlar ip gibi gerildi ve çocuğun ruhuna lanet etti. Dördüncü denemede okun ucu adamın uyluğunun etinden geçti ve kan yere aktı. Çocuk topuklarının üzerine oturdu ve gömleğinin kolunu alnından geçirdi.

Brown kemeri dişlerinin arasından düşürdü. "İş bitti mi?" dedi.

Öyle.

Mesele bu mu? Mesele bu mu? Konuş artık, adamım.

Çocuk bıçağını çekti, kanlı ucu ustaca kesti ve yukarı uzattı. Brown onu ateş ışığına tuttu ve gülümsedi. Ucu dövme bakırdandı ve sapındaki kanla ıslanmış bağlarında bükülmüş haldeydi ama yine de yerinde durmuştu.

Cesur delikanlı, ileride iyi bir fidanlıkçı olacaksın. Hadi onu çiz.

Çocuk, adamın bacağından oku usulca çekti ve adam yere, kadınsı bir hareketle eğildi ve dişlerinin arasından hırıltılı bir şekilde nefes aldı. Bir an öylece yattı, sonra doğruldu, oku çocuğun elinden aldı, ateşe attı, kalktı ve yatağını hazırlamaya gitti.

Çocuk kendi battaniyesine döndüğünde rahip ona doğru eğildi ve kulağına fısıldadı.

"Ahmak," dedi. "Tanrı seni sonsuza dek sevmeyecek."

Çocuk ona bakmak için döndü.

Bilmiyor musun, seni de yanına alırdı? Seni de alırdı evlat. Tıpkı bir gelini sunağa götürür gibi.

Gece yarısından sonra bir ara kalkıp yola koyuldular. Glanton ateşlerin yakılmasını emretmişti ve alevler etraftaki tüm alanı aydınlatırken, çöl çalılıklarının gölgeleri kumların üzerinde dalgalanırken ve biniciler ince ve alevlenen gölgelerini ayak izleriyle takip ederek, kendilerine çok yakışan karanlığa tamamen geçene kadar ilerlediler.

Atlar ve katırlar çölün dört bir yanına yayılmıştı ve onları kilometrelerce güneyden toplayıp sürüyorlardı. Kaynağı belirsiz yaz şimşekleri, dünyanın kenarındaki karanlık dağ sıralarını geceden aydınlatıyor, önlerindeki ovada yarı vahşi atlar, uçurumdan titreyerek çağrılan atlar gibi o mavimsi şimşekler arasında dörtnala koşuyorlardı.

Dumanlı şafakta, kürkleri balyalanmış, yırtık pırtık ve kanlı atlı birlikler, zafer kazanmışlardan çok, kaos ve eski gecenin meridyenlerinde geri çekilen, harap olmuş bir ordunun telaşlı artçı birliklerine benziyordu; atlar tökezliyor, adamlar eyerlerde uyukluyordu. Yeni doğan gün, aynı çorak kırsal alanı gözler önüne serdi ve önceki gece yaktıkları ateşlerin dumanı kuzeyde ince ve rüzgarsız bir şekilde yükseliyordu. Şehrin kapılarına kadar onları kovalayacak düşmanın soluk tozu daha yakın görünmüyordu ve yükselen sıcağın içinde, çılgına dönmüş atları önlerinde sürerek sendeleyerek ilerliyorlardı.

Öğleden önce, daha önce üç yüz hayvanın geçtiği durgun bir su birikintisinde su içtiler; biniciler hayvanları sudan çıkarıp atlarından inerek şapkalarından su içtiler, sonra tekrar kuru dere yatağından aşağı doğru ilerleyerek taşlı zeminde, kuru kayalarda ve taşların üzerinde gürültüyle ilerlediler, ardından tekrar kırmızı ve kumlu çöl toprağına ve etraflarındaki seyrek otlu, ocotillo ve sotol bitkileriyle kaplı, asırlık aloelerin ateşli bir ülkedeki fantazmagori gibi çiçek açtığı sürekli dağlara ulaştılar. Akşam karanlığında, ovada ateş

yakmak için batıya biniciler gönderdiler ve topluluk karanlıkta uzanıp uyurken, yarasalar sessizce başlarının üzerinde yıldızlar arasında uçtu. Sabah yola çıktıklarında hala karanlıktı ve atlar neredeyse bayılacak durumdaydı. Gün, putperestlerin onlara çok yaklaştığını gördü. Ertesi şafakta ilk direnişlerini verdiler ve sekiz gün sekiz gece boyunca ovada, dağlardaki kayalıklar arasında, terk edilmiş çiftliklerin duvarlarından ve teraslarından kaçarak savaştılar ve tek bir adam bile kaybetmediler.

Üçüncü gece, çölde düşmanın ateşlerinin bir mil kadar uzakta olduğu, yıkık çamurdan yapılmış eski duvarlardan oluşan kalenin içinde çömeldiler. Yargıç, Apaçi çocuğuyla ateşin önünde oturuyordu ve çocuk her şeyi koyu böğürtlen rengi gözleriyle izliyordu. Bazı adamlar onunla oynuyor, onu güldürüyor ve ona kurutulmuş et veriyorlardı; çocuk da çiğneyerek ve yukarıdan geçen figürleri ciddi bir şekilde izliyordu. Onu bir battaniyeyle örttüler ve sabahleyin yargıç, adamlar atlarını eyerlerken çocuğu bir dizinin üzerinde sallıyordu. Toadvine, eyeriyle geçerken onu çocukla birlikte gördü, ancak on dakika sonra atını götürerek geri döndüğünde çocuk ölmüş ve yargıç da kafa derisini yüzmüştü. Toadvine tabancasının namlusunu yargıcın büyük kafasına dayadı.

Kahretsin seni, Holden.

Ya ateş edersin ya da onu elinden alırsın. Şimdi yap.

Toadvine tabancayı kemerine koydu. Hakim gülümsedi, kafa derisini pantolonunun paçasına sildi, ayağa kalktı ve arkasını döndü. On dakika sonra, Apachilerden kaçarak tekrar ovadaydılar.

Beşinci günün öğleden sonrasında, kuru bir düzlükten yürüyerek geçiyorlardı; atlarını önlerinde sürüyorlardı, arkalarındaki Kızılderililer ise tüfek menzilinin hemen dışında İspanyolca sesleniyorlardı. Zaman zaman gruptan biri tüfeği ve silme sopasıyla attan iniyor, Kızılderililer de bıldırcın gibi havalanıp midillilerini arkalarına çekiyor ve orada duruyorlardı. Doğuda, sıcaktan titreyen ince beyaz duvarlı bir çiftlik evi ve ince, yeşil ve sert ağaçlar, bir diorama sahnesi gibi duvarlardan yükseliyordu. Bir saat sonra, belki de yüz kadar atı bu duvarlar boyunca ve aşınmış bir patikadan

aşağıya, bir pınara doğru sürüyorlardı. Genç bir adam atıyla çıktı ve onları İspanyolca resmi bir şekilde karşıladı. Kimse cevap vermedi. Genç binici, tarlaların sulama kanallarıyla düzenlendiği ve tozlu beyaz kıyafetleriyle işçilerin yeni pamuk veya bel hizasına kadar uzanan mısır tarlalarında çapalarla hazır beklediği dere boyunca aşağıya baktı. Kuzeybatıya doğru geri baktı. Yetmiş, seksen kadar Apachi, bir sıra jakalın ilkini geçip patikadan ilerleyerek ağaçların gölgesine sığındılar.

Tarlalardaki köylüler onları yaklaşık aynı anda gördüler. Aletlerini fırlatıp koşmaya başladılar; kimisi çığlık atıyor, kimisi ellerini başının üstüne koymuştu. Genç Don Amerikalılara baktı, sonra da yaklaşan vahşilere tekrar baktı. İspanyolca bir şeyler söyledi. Amerikalılar atları pınardan çıkarıp kavak ağaçları korusundan geçirdiler. Onu son gördüklerinde, çizmesinden küçük bir tabanca çıkarmış ve Kızılderililere doğru dönmüştü.

O akşam Apachileri Gallego kasabasından geçirdiler; sokak, domuzların ve zavallı tüysüz köpeklerin dolaştığı çamurlu bir hendekti. Kasaba ıssız görünüyordu. Yol kenarındaki tarlalardaki genç mısırlar yeni yağan yağmurlarla yıkanmış, güneşten neredeyse saydamlaşmış, beyaz ve parlak bir şekilde duruyordu. Gecenin büyük bir bölümünü at üzerinde geçirdiler ve ertesi gün Kızılderililer hala oradaydı.

Encinillas'ta onlarla tekrar savaştılar ve El Sauz'a doğru giden kuru geçitlerde ve ötesinde, güneydeki şehrin kilise kulelerini zaten görebildikleri alçak tepelerde onlarla savaştılar. 21 Temmuz 1849'da, kahramanlar gibi karşılanarak Chihuahua şehrine girdiler; önlerinde alaca atları sürerek, dişlerin ve beyazlaşmış gözlerin kargaşası içinde sokakların tozunda ilerlediler. Küçük çocuklar toynakların arasında koşuyor, zafer kazananlar kanlı paçavraları içinde, pisliğin, tozun ve kurumuş kanın arasından gülümseyerek, düşmanın kurumuş kafalarını direkler üzerinde müzik ve çiçeklerle dolu o fantezinin içinden taşıyorlardı.

XIII

Hamamlarda – Tüccarlar – Savaş ganimetleri – Ziyafet – Trias – Balo – Kuzey – Coyame – Sınır – Hueco tankları – Tiguas katliamı – Carrizal – Bir çöl pınarı – Medanos – Dişlerle ilgili bir soruşturma – Nacori – Kantin – Umutsuz bir karşılaşma – Dağlara doğru – Yıkılmış bir köy – Atlı mızrakçılar – Bir çatışma – Hayatta kalanların takibi – Chihuahua ovaları – Askerlerin katliamı – Bir cenaze töreni – Chihuahua – Batıya doğru.

İlerleyişleri, yeni atlılar, katır sırtındaki çocuklar, örgülü şapkalı yaşlı adamlar ve ele geçirilen at ve katırları dar sokaklardan boğa güreşi arenasına doğru götüren bir heyetle daha da arttı. Perişan haldeki aktivistler ilerlemeye devam etti; bazıları kendilerine zorla verilen kupaları havaya kaldırarak, balkonlarda toplanmış hanımlara çürümüş şapkalarını sallayarak ve yüzlerinde kurumuş bir bıkkınlık ifadesi olan o garip yarı kapalı başlarını kaldırarak, halk tarafından öylesine kuşatılmışlardı ki, bir tür paçavra ayaklanmanın öncüleri gibi görünüyorlardı ve önlerinde biri akılsız, ikisi de yalınayak iki davulcu ve bir kolunu başının üzerinde askeri bir jestle kaldırarak yürüyen ve aynı anda çalan bir trompetçi vardı. Bu şekilde, valilik sarayının ayakta duran kapılarından, aşınmış taş pervazlardan geçerek avluya girdiler; burada paralı askerlerin nalsız atlarının süpürülmüş toynakları, kaplumbağa benzeri tuhaf bir tıkırtıyla kaldırım taşlarına vuruyordu.

Yüzlerce izleyici, taşların üzerinde kurutulmuş kafa derileri sayılırken etrafta izdiham yaratmıştı. Tüfekli askerler kalabalığı geri püskürtürken, genç kızlar Amerikalıları kocaman siyah gözlerle izliyor, erkek çocuklar ise korkunç ganimetlere dokunmak için sürünerek ilerliyordu. Yüz yirmi sekiz kafa derisi ve sekiz kafa vardı ve valinin yardımcısı ve maiyeti onları karşılamak ve çalışmalarına hayran kalmak için avluya indi. O akşam Riddle ve Stephens Oteli'nde onurlarına verilecek akşam yemeğinde altın olarak tam ödeme sözü verilmişti ve bunun üzerine Amerikalılar sevinç çığlıkları atarak atlarına tekrar bindiler. Siyah rebozo giymiş yaşlı kadınlar, kokmuş gömleklerinin eteklerini öpmek ve koyu renkli küçük ellerini kutsama işareti olarak kaldırmak için koştular ve biniciler sıska atlarını döndürerek gürültülü kalabalığın arasından geçip sokağa çıktılar.

Halk hamamlarına doğru ilerlediler ve teker teker sulara indiler; her biri bir öncekinden daha solgundu ve hepsi dövmeli, damgalı, dikişliydi; göğüslerinde ve karınlarında, kim bilir nerede ve hangi barbar cerrahlar tarafından açılmış büyük, buruşuk yaralar, dev kırkayakların izleri gibiydi; bazıları deforme olmuş, parmakları, gözleri eksikti; alınları ve kolları, sanki envantere alınması gereken eşyalarmış gibi harfler ve sayılarla damgalanmıştı. Her iki cinsiyetten vatandaşlar duvarların kenarına çekilip suyun ince bir kan ve pislik lapasına dönüşmesini izlediler ve hiç kimse, en son soyunan ve şimdi ağzında bir puro ve asil bir tavırla hamamların çevresinde dolaşan, şaşırtıcı derecede küçük bir ayak parmağıyla suyu yoklayan hakimden gözlerini alamadı. Ay gibi parlıyordu, o kadar solgundu ki, o koca vücudunda, ne bir kıvrımda ne burnunun büyük deliklerinde ne göğsünde ne kulaklarında ne de gözlerinin üstünde veya göz kapaklarında tek bir kıl bile görünmüyordu. Çıplak kafatasının muazzam ve parıldayan kubbesi, yüzünün ve boynunun aksi halde kararmış derisine kadar çekilmiş bir banyo şapkası gibi görünüyordu. O koca kütle banyoya indiğinde sular belirgin bir şekilde yükseldi ve gözlerine kadar suya battığında, etrafına büyük bir zevkle bakındı, gözleri hafifçe kırışmıştı, sanki bataklıkta su yüzüne çıkmış solgun ve şişkin bir deniz ineği gibi

suyun altında gülümsüyordu, küçük ve sıkışık kulağının arkasında ise sıkıştırılmış purosu su seviyesinin hemen üzerinde hafifçe tütüyordu.

Bu sırada tüccarlar, arkalarındaki kiremitli yollara mallarını sermişlerdi: Avrupa kumaşından ve kesiminden takım elbiseler, renkli ipeklerden gömlekler, sıkıca örülmüş kunduz kürkünden şapkalar, ince İspanyol deri çizmeler, gümüş başlı bastonlar, kırbaçlar, gümüş işlemeli eyerler, oyma pipolar, gizli tüfekler ve fildişi saplı ve güzelce işlenmiş bıçaklı bir grup Toledo kılıcı. Berberler de onları karşılamak için sandalyeler kuruyor, hizmet ettikleri ünlü müşterilerin isimlerini haykırıyor ve tüm bu girişimciler şirkete en cömert şartlarda kredi sağlayacaklarına dair güvence veriyorlardı.

Yeni giyimleriyle, bazılarının kolları dirseklerini zar zor geçen ceketleriyle meydanı geçtiklerinde, kafa derileri barbarca bir kutlamanın süslemeleri gibi çardakın demir parmaklıklarına diziliyordu. Kesik başlar, lambaların üzerindeki direklere dikilmişti ve şimdi mağaralaşmış, pagan gözleriyle, akrabalarının ve atalarının kuru derilerinin katedralin taş cephesine asılıp rüzgarda hafifçe şıkırdamasını seyrediyorlardı. Daha sonra lambalar yakıldığında, yukarıdan gelen ışığın yumuşak parıltısında başlar trajik maskeler görünümünü aldı ve birkaç gün içinde üzerlerine tüneyen kuşların dışkılarıyla benekli beyaz ve tamamen cüzzamlı bir hale geldi.

Vali Angel Trias, gençliğinde eğitim için yurt dışına gönderilmiş, klasik edebiyatı geniş bir şekilde okumuş ve diller konusunda da bilgiliydi. Ayrıca, gerçek bir erkekti ve devleti korumak için işe aldığı sert savaşçılar onda bir şeyleri ısıtmış gibiydi. Teğmen, Glanton ve subaylarını yemeğe davet ettiğinde, Glanton kendisinin ve adamlarının ayrı yemekhaneleri olmadığını söyledi. Teğmen gülümseyerek bu noktayı kabul etti ve Trias da aynı şeyi yapmıştı. Düzenli bir şekilde, tıraş olmuş, yeni botları ve şık kıyafetleriyle geldiler; Delawareliler sabahlıklarıyla garip bir şekilde sert ve

tehditkar bir görünüm sergileyerek, hepsi kendileri için hazırlanmış masanın etrafında toplandılar. Purolar sunuldu, kadehlere şeri dolduruldu ve masanın başında duran vali onları karşıladı ve kâhyasına her ihtiyaçlarının karşılanması emrini verdi. Askerler onlara hizmet etti, ek kadehler getirdi, şarabı doldurdu, tam da bu amaç için tasarlanmış gümüş bir tutucudaki fitilden puroları yaktı. Hakim en son geldi, o öğleden sonra kendisi için özel olarak dikilmiş, ağartılmamış ketenden yapılmış, iyi kesimli bir takım elbise giymişti. Bu dikim için koca kumaş ruloları ve terzi ekipleri harcanmıştı. Ayaklarında güzelce parlatılmış gri deri çizmeler vardı ve elinde, iki küçük şapkanın özenle birleştirilmesiyle yapılmış, birleştirme yerleri neredeyse hiç görünmeyen bir Panama şapkası tutuyordu.

Trias, yargıç göründüğünde çoktan yerine oturmuştu, ancak vali onu görür görmez tekrar ayağa kalktı ve samimiyetle el sıkıştılar. Vali onu sağ tarafına oturttu ve hemen odadaki hiç kimsenin konuşmadığı bir dilde, kuzeyden gelen rastgele aşağılayıcı sözler dışında, sohbete daldılar. Rahip, çocuğun karşısında oturuyordu ve kaşlarını kaldırıp gözleriyle masanın başına doğru işaret etti. Çocuk, hayatında ilk kez giydiği ütülü yakalı gömlek ve kravatıyla, o masanın başında terzi mankeni gibi sessizce oturuyordu.

Masanın kurulumu tamamlanmış, balık, kümes hayvanları, sığır eti, kırsal kesimden av etleri, bir tabakta kızarmış küçük domuz yavrusu, tuzlu ve tatlı güveçler, tatlılar, şekerlemeler ve El Paso bağlarından gelen şarap ve brendi şişeleri ardı ardına servis edilmişti. Vatansever kadehler kaldırılıyor, valinin yardımcıları Washington ve Franklin'e kadeh kaldırırken, Amerikalılar da diplomasiyi ve kardeş cumhuriyetlerinin kahramanlarının isimlerini hiç bilmeden kendi ülkelerinin kahramanlarını anarak karşılık veriyorlardı. Yemeğe başladılar ve önce ziyafet sofrasını, sonra da otelin kilerini tamamen tüketene kadar yemeye devam ettiler. Şehirde daha fazla yiyecek getirmek için haberciler gönderildi, ancak bunlar da tükendi ve daha fazlası getirildi. Sonunda Riddle'ın aşçısı kapıyı vücuduyla barikatladı ve orada bulunan askerler,

bulabildikleri her şeyi masaya büyük tepsiler dolusu hamur işi, kızarmış et, peynir - ne bulurlarsa - dökmeye başladılar.

Vali kadehine vurup, düzgün İngilizcesiyle konuşmak için ayağa kalktı, ancak şişman ve geğiren paralı askerler etrafta sırıtıyor, daha fazla içki istiyor ve bazıları güneydeki çeşitli şehirlerin fahişelerine yönelik müstehcen yeminlere dönüşen kadeh kaldırmaları durdurmuyordu. Veznedar, alkışlar, yuhalamalar ve havaya kaldırılan araba tokmağı eşliğinde tanıtıldı. Glanton, devlet damgasıyla damgalanmış uzun kanvas çantayı aldı ve valinin sözünü keserek ayağa kalktı ve altını kemiklerin, kabukların ve dökülmüş içki birikintilerinin arasına masaya döktü ve hızlı bir şekilde, bıçağının ucuyla altın yığınını paylaştırdı, böylece her adama sözlü payı ödendi ve başka bir törene gerek kalmadı. Salonun bir köşesinde bir çeşit skiffle grubu hüzünlü bir melodi çalmaya başlamıştı ve ilk olarak yargıç sahneye çıktı; müzisyenleri ve enstrümanlarını bitişikteki balo salonuna götürdü. Orada, çağrılan bir grup hanımefendi zaten duvarların dibindeki sıralara oturmuş, görünürde hiçbir telaş olmadan yelpaze sallıyorlardı.

Amerikalılar birer ikişer, gruplar halinde dans salonuna doluştular; sandalyeler geriye itildi, devrildikleri yerde bırakıldı. Odanın her yerinde teneke reflektörlü duvar lambaları yakılmıştı ve orada toplanan kutlamacılar birbirine zıt gölgeler oluşturuyordu. Kafa derisi avcıları, daracık kıyafetleriyle kaba görünümlü, dişlerini gıcırdatan, bıçak ve tabancalarla silahlanmış ve gözleri deli gibi parlayan kadınlara sırıtarak bakıyorlardı. Hakim, orkestrayla yakın bir görüşme halindeydi ve kısa süre sonra bir dörtlü dans başladı. Hakim, cana yakın ve centilmen bir şekilde, önce bir kadını sonra diğerini kolay bir nezaketle dans adımlarından geçirirken büyük bir sendeleme ve ayak vurma yaşandı. Gece yarısına doğru vali özür dileyerek salondan ayrıldı ve orkestra üyeleri yavaş yavaş uzaklaşmaya başladı. Kör bir sokak arpçısı, kemikler ve tabaklar arasında ziyafet masasında korkmuş bir şekilde duruyordu ve bir sürü çirkin görünümlü fahişe dansa sızmıştı. Silah sesleri kısa sürede genel bir hal aldı ve şehirde Amerikan konsolosu olarak görev yapan Bay Riddle, eğlenenleri azarlamak için aşağı indi, ancak

uzaklaştırıldı. Kavgalar çıktı. Mobilyalar söküldü, adamlar sandalye ayaklarını, şamdanları salladı. İki fahişe boğuşup bir büfeye çarptı ve konyak bardaklarının çarpışmasıyla yere düştüler. Jackson, tabancalarını çekerek sokağa fırladı ve "Uzun bacaklı beyaz piç kurusu İsa Mesih'in kıçını vuracağım" diye yemin etti. Şafak vakti, baygın sarhoşların siluetleri, kurumuş kan lekelerinin arasında yerde horlayarak yatıyordu. Bathcat ve arpçı, ziyafet masasında birbirlerinin kollarında uyuyorlardı. Bir hırsız ailesi, enkazın arasında sessizce dolaşıp uyuyanların ceplerini karıştırıyordu ve otelin mobilyalarının büyük bir kısmını tüketen bir ateşin kalıntıları, kapının önündeki sokakta tütüyordu.

Bu ve benzeri sahneler gece gece tekrarlandı. Vatandaşlar valiye başvurdu, ancak vali tıpkı bir büyücünün çırağı gibiydi; şeytanı kendi isteğini yerine getirmeye kışkırtabiliyor, ama onu bir şekilde durduramıyordu. Hamamlar genelevlere dönüşmüş, görevliler kovulmuştu. Meydandaki beyaz taş çeşme geceleri çıplak ve sarhoş erkeklerle dolup taşıyordu. Meyhaneler, sanki yangın çıkmış gibi, topluluktan herhangi iki kişinin görünmesiyle boşalıyordu ve Amerikalılar kendilerini masalarda içkiler ve kil küllüklerde hala yanan purolarla dolu hayalet meyhanelerde buluyorlardı. Atlar içeride ve dışarıda sürülüyordu ve altın azalmaya başlayınca, dükkan sahipleri raflar dolusu mal için yabancı bir dilde kasap kağıdına karalanmış borçlarla karşı karşıya kaldılar. Mağazalar kapanmaya başladı. Kireç badanalı duvarlarda kömürle karalamalar belirdi: "Mejor los indios." Akşam sokakları bomboştu, gezinti yerleri yoktu ve şehrin genç kızları kapılarına kapatılmış, bir daha görünmüyorlardı.

15 Ağustos'ta yola çıktılar. Bir hafta sonra bir grup hayvan sürücüsü, 80 mil kuzeydoğudaki Coyame kasabasını kuşattıklarını bildirdi.

Coyame köyü, birkaç yıldır Gómez ve adamlarının yıllık bağışlarıyla geçiniyordu. Glanton ve adamları köye girdiklerinde, adeta azizler

gibi karşılandılar. Kadınlar atların yanına koşup çizmelerine dokundular ve her türlü hediye onlara verildi; her adamın eyerinin önünde bir sürü kavun, pasta ve bağlanmış tavuk vardı. Üç gün sonra köyden ayrıldıklarında sokaklar bomboştu, kapıya kadar onları takip eden bir köpek bile yoktu.

Teksas sınırındaki Presidio kasabasına kadar kuzeydoğuya doğru yolculuk ettiler, atları karşıya geçirdiler ve sokaklarda sırılsıklam terler içinde ilerlediler. Glanton'ın tutuklanma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu bir yerdi burası. Çölde yalnız başına atına bindi, atıyla ve köpeğiyle birlikte, yuvarlanan çalılık arazilere, verimsiz karabiber tepelerine, dağlara, düz çalılık alanlara ve ötesinde uzanan ovalara baktılar; dört yüz mil doğuda, bir daha asla göremeyeceği karısı ve çocuğu vardı. Gölgesi, şeritli kumlu dere yatağında önünde uzadı. Peşinden gitmeyecekti. Akşam rüzgarının onu serinletmesi için şapkasını çıkarmıştı, sonunda tekrar taktı, atı çevirdi ve geri döndü.

Apaçilerin bir işaretini aramak için haftalarca sınır bölgesinde dolaştılar. O ovaya konuşlandırıldıklarında sürekli bir eliptik hareket halindeydiler, karşılaştıkları dünyayı bölüştüren ve hem var olanı hem de asla var olmayacak olanı arkalarında yerde sönmüş halde bırakan, gerçekliğin atanmış temsilcileriydiler. Tozdan solgun, siperli sıcağın içinde isimsiz hayalet atlılar. Her şeyden önce, tamamen maceraya atılmış, ilkel, geçici, düzenden yoksun görünüyorlardı. Mutlak kayadan kışkırtılmış, isimsiz ve kendi heybetlerinden uzaklaşmamış, açgözlü, mahkum ve dilsiz bir şekilde dolaşan, isimlendirmenin olmadığı ve her birinin her şey olduğu bir zamanda Gondwanaland'ın vahşi çöllerinde sürünerek ilerleyen gorgonlar gibi varlıklar gibiydiler.

Yabani hayvan avladılar ve geçtikleri köylerden ve çiftliklerden ihtiyaç duydukları erzakları aldılar. Bir akşam, El Paso kasabasına neredeyse yaklaşmışken, Gileñoların kışladığı kuzeye doğru baktılar ve oraya gitmeyeceklerini anladılar. O gece çölde bulunan doğal taş sarnıçlardan oluşan Hueco göletlerinde kamp kurdular. Her korunaklı yerdeki kayalar eski resimlerle kaplıydı ve yargıç kısa süre sonra bunların arasına girip, yanına almak üzere defterine

kopyaladığı belirli resimleri inceledi. Bunlar insan, hayvan, avcılık, ilginç kuşlar, gizemli haritalar ve insandan ve içindeki şeylerden duyulan her türlü korkuyu haklı çıkaracak kadar olağanüstü tasvirlerdi. Bu gravürlerden -bazıları parlak ve renkli- yüzlerce vardı ve yargıç yine de aralarında güvenle dolaşarak, ihtiyaç duyduğu resimleri kopyaladı. İşini bitirdiğinde ve henüz hava aydınlıkken, belirli bir taş çıkıntıya geri döndü, bir süre oturdu ve oradaki çalışmaları tekrar inceledi. Sonra ayağa kalktı ve kırık bir çakmaktaşı parçasıyla desenlerden birini kazıyarak, taşın üzerinde yalnızca ham bir iz bıraktı. Ardından kitabını yerine koydu ve kampa geri döndü.

Sabahleyin güneye doğru yola çıktılar. Çok az konuştular, kendi aralarında da kavga etmediler. Üç gün sonra nehir kenarında kamp kurmuş barışçıl Tigua kabilesine saldırdılar ve hepsini katlettiler.

O günün arifesinde, hafifçe yağan yağmurda tıslayan ateşin etrafında çömelmiş, top oynayıp toprak kesiyorlardı; sanki yerlilerin kaderi bambaşka bir güç tarafından belirlenmiş gibiydi. Sanki bu kaderler, okuyacak gözü olanlar için kayanın ta kendisinde önceden çizilmişti. Kimse onları savunmak için orada değildi. Toadvine ve çocuk kendi aralarında görüştüler ve ertesi gün öğlen vakti yola çıktıklarında, atlarını Bathcat'in yanına sürdüler. Sessizce ilerlediler. "Bu piçler kimseye bulaşmıyor," dedi Toadvine. Vandiemanlander ona baktı. Alnına dövme yapılmış solgun harflere ve kulaksız kafatasından sarkan uzun, yağlı saçlarına baktı. Göğsündeki altın diş kolyesine baktı. Yollarına devam ettiler.

Gün batımının uzun ışığında, nehrin güney kıyısı boyunca, odun ateşlerinin dumanını koklayabildikleri yerden, rüzgârın estiği yönden o perişan çadırlara yaklaştılar. İlk köpekler havladığında Glanton atını ileri sürdü ve ağaçların arasından, kuru çalılıkların üzerinden, atların uzun boyunları tozun içinden av köpekleri gibi hevesle uzanmış halde, biniciler onları güneşin altında ileri doğru sürüyorlardı. Kadınların işlerinden kalkıp silüet halinde durdukları, tozlu ve kaotik bu durumun gerçekliğine tam olarak inanamadıkları an, bir an için donuk ve kaskatı bir şekilde kaldılar. Dilsiz, yalınayak, ülkenin ağartılmamış pamuklu giysileriyle duruyorlardı.

Yemek kepçelerini tutuyorlardı, çıplak çocuklardı. İlk ateşin başında bir düzine kadarı yere yığıldı.

Diğerleri koşmaya başlamıştı; yaşlılar ellerini havaya kaldırıyor, çocuklar silah sesleri arasında sendeliyor ve gözlerini kırpıyordu. Birkaç genç adam yaylarını çekerek dışarı fırladı ve vurularak öldürüldü; ardından atlılar köyün her yerinde ot kulübelerini çiğneyip çığlık atan ev sahiplerini sopalarla dövdüler.

O gece, ay çoktan yükselmişken, nehrin yukarısında balık kurutan bir grup kadın köye döndü ve harabelerin arasında uluyarak dolaştı. Yerde birkaç ateş hala tütüyordu ve köpekler cesetlerin arasından süzülerek uzaklaşıyordu. Yaşlı bir kadın kapısının önündeki kararmış taşların dibine diz çöktü, közlere çalı soktu, küllerden bir alev üfledi ve devrilmiş kapları düzeltmeye başladı. Etrafında, soyulmuş kafatasları maviye çalan polipler veya ayın bir platosunda soğuyan ışıldayan kavunlar gibi yatan ölüler vardı. Gelecek günlerde, o kumlardaki kırılgan siyah kan izleri çatlayacak, kırılacak ve savrulacak, böylece birkaç güneşin döngüsü içinde bu insanların yıkımının tüm izleri silinecekti. Çöl rüzgarı harabelerini tuzlayacak ve hiçbir şey, ne bir hayalet ne de bir kâtip, geçen herhangi bir hacıya bu yerde insanların nasıl yaşadığını ve burada nasıl öldüğünü anlatamayacaktı.

Amerikalılar, ertesi günün öğleden sonra geç saatlerinde, atları Tigualaların pis kokulu kafa derileriyle süslenmiş halde Carrizal kasabasına girdiler. Bu kasaba neredeyse harabeye dönmüştü. Evlerin çoğu boştu ve kale, kurulduğu toprağın içine doğru çöküyordu; sakinleri de eski dehşetlerden arınmış gibiydi. Kanlı akarsuyun sokaklarından geçişini karanlık ve ciddi gözlerle izlediler. Bu atlılar efsanevi bir dünyadan gelmiş gibiydiler ve gözde bir hayalet görüntü gibi garip bir iz bıraktılar; rahatsız ettikleri hava değişmiş ve elektriklenmişti. Ölülerin nişlere yerleştirildiği, kemikler, kafatasları ve kırık kaplarla dolu, eski bir kemiklik gibi görünen yıkık mezarlık duvarlarının yanından geçtiler. Arkalarındaki tozlu sokaklarda başka perişan insanlar belirdi ve onları izlediler.

O gece, eski İspanyol taş duvarlarının izlerinin ortasında, bir tepenin üzerindeki sıcak bir pınarın yanında kamp kurdular ve tıpkı rahipler gibi soyunup suya indiler; bu sırada devasa beyaz sülükler kumların üzerinde süzülüyordu. Sabah yola çıktıklarında hala karanlıktı. Şimşekler güneyde, uzakta, düzensiz zincirler halinde sessizce duruyordu; kesik kesik dağlar, boşluktan mavi ve çorak bir şekilde beliriyordu. Gün, binicilerin yuvarlak dünyanın kıyılarında aralıklı beş ayrı fırtınayı sayabildikleri, karanlık bulutlarla kaplı, dumanı tüten bir çölün üzerine doğdu. Saf kumda ilerliyorlardı ve atlar o kadar çok zorlanıyordu ki, adamlar attan inip onları yönlendirmek zorunda kaldılar; rüzgarın beyaz ponza taşını deniz dalgalarından köpük gibi savurduğu, kumun girintili çıkıntılı ve kırılgan şekilli olduğu, rastgele cilalanmış kemiklerden başka hiçbir şeyin olmadığı dik tepelere tırmandılar. Gün boyu kum tepeleri arasında dolaştılar ve akşamları son alçak kum tepelerinden aşağıya, dikenli çalılıklar ve çarmıha gerilmiş dikenler arasında uzanan ovaya inerken, hem insanlar hem de hayvanlar susamış ve bitkin bir haldeydiler. Harpie kartalları ölü bir katırdan çığlık atarak havalandılar ve atları ovaya doğru götürürken batıya, güneşe doğru süzülerek uzaklaştılar.

İki gece sonra, dağlardaki bir geçitte kamp kurduklarında, aşağıda şehrin uzaktaki ışıklarını görebiliyorlardı. Ateş rüzgarda gümbür gümbür yanarken, geçidin rüzgar almayan yamacındaki bir şeyl sırtına çömelmiş, otuz mil uzaktaki gecenin mavi zemininde yanıp sönen lambaları izliyorlardı. Yargıç karanlıkta önlerinden geçti. Ateşten çıkan kıvılcımlar rüzgarla savruluyordu. Oradaki derme çatma şeyl levhalarının arasına oturdu ve böylece daha eski çağlardan kalma varlıklar gibi oturup, uzaktaki lambaların birer birer sönmesini, ovadaki şehrin küçük bir ışık çekirdeğine dönüşmesini izlediler; bu ışık belki de yanan bir ağaç, yalnız bir yolcu kampı ya da belki de hiç hissedilmeyen bir ateşti.

Valilik sarayının yüksek ahşap kapılarından dışarı çıktıklarında, orada durup onları sayan iki asker öne çıktı ve Toadvine'in atının

teybinden tuttu. Glanton sağından geçip yoluna devam etti. Toadvine ise eyerde kaldı.

Glanton!

Atlılar gürültüyle sokağa fırladılar. Kapıların hemen ötesindeki Glanton geriye baktı. Askerler Toadvine ile İspanyolca konuşuyorlardı ve birinin elinde bir escopeta (mızrak) vardı.

"Kimsenin dişine sahip değilim," dedi Glanton.

Bu iki aptalı oldukları yerde vuracağım.

Glanton tükürdü. Sokağa doğru baktı ve Toadvine'e baktı. Sonra atından indi ve atını avluya geri götürdü. "Vamonos," dedi. Toadvine'e baktı. "Atından in."

İki gün sonra, koruma eşliğinde kasabadan ayrıldılar. Yüzden fazla asker, çeşitli kıyafetleri ve silahlarıyla huzursuz bir halde, atlarını sağa sola savurarak ve Amerikan atlarının su içmek için durduğu geçitten geçirerek onları yolda sürüyorlardı. Su kemerinin üzerindeki tepelerde, bir kenara çekildiler ve Amerikalılar yanlarından geçip kayalıkların ve kaktüslerin arasından kıvrılarak ilerlediler, gölgelerin arasında kayboldular.

Batıya, dağlara doğru ilerlediler. Ay bitmeden öldürecekleri insanlara şapkalarını çıkararak saygılarını sunan küçük köylerden geçtiler. Tarlalarda ekinlerin çürüdüğü, Kızılderililer tarafından kovulmayan hayvanların başıboş dolaştığı, güdecek veya bakacak kimsenin olmadığı, erkeklerin neredeyse tamamen ıssızlaştığı birçok köyde, kadınlar ve çocuklar kulübelerinde korku içinde çömelmiş, uzaktan son at ayağı sesi duyulana kadar dinliyorlardı.

Nacori kasabasında bir kantin vardı ve burada grup atlarından inip kapıdan içeri doluşarak masalara oturdu. Tobin atları korumak için gönüllü oldu. Cadde boyunca yukarıdan aşağıya doğru gözlem yaptı. Kimse ona aldırış etmedi. Bu insanlar Amerikalıları bolca görmüşlerdi; kendi ülkelerinden aylarca uzakta kalmış, tozlu, yavaş ilerleyen, o uçsuz bucaksız ve kanla sulanmış çölde kendi varlıklarının büyüklüğüyle yarı deli olmuş, yemek ve etleri ele geçiren veya o ülkenin erik gözlü kızları arasında gizli bir tecavüz arzusuna kapılan Amerikalılar. Şimdi öğleden sonra saat bir saate

yakındı ve bir grup işçi ve esnaf kantine doğru caddeden geçiyordu. Glanton'ın atının yanından geçerken Glanton'ın köpeği diken diken oldu. Hafifçe yön değiştirdiler ve devam ettiler. Aynı anda köyün köpeklerinden oluşan bir heyet, beş altı tanesi, gözleri Glanton'ın köpeğinde, meydandan geçmeye başlamıştı. Onlar bunu yaparken, bir cenaze alayını yöneten bir hokkabaz köşeyi dönüp sokağa çıktı ve kolunun altındaki birkaç roketten birini alıp ağzındaki sigaraya tutarak meydana fırlattı ve roket patladı. Köpek sürüsü ürkerek geri çekildi, sadece ikisi sokağa doğru ilerlemeye devam etti. Kantinanın önündeki barda bağlı olan Meksika atlarından birkaçı arka bacaklarını savurdu, geri kalanlar ise tedirgin bir şekilde etrafta dolandı. Glanton'ın köpeği gözlerini kapıya doğru ilerleyen adamlardan ayırmadı. Amerikan atlarından hiçbiri kulağını bile kıpırdatmadı. Cenaze alayının önünden geçen iki köpek, tekme atan atlardan uzaklaşarak kantinaya doğru ilerledi. Sokakta iki roket daha patladı ve şimdi alayın geri kalanı da görünür hale geldi; bir kemancı ve bir kornetçi hızlı ve canlı bir melodiyle önde gidiyordu. Köpekler cenaze alayı ile paralı askerlerin hayvanları arasında sıkışıp kalmış, durmuş, kulaklarını yatırmış ve yan yana gidip gelmeye başlamışlardı. Sonunda tabut taşıyıcılarının arkasından caddenin karşısına fırladılar. Bu ayrıntılar, kantine giren işçiler için daha faydalı olmalıydı. Dönmüşlerdi ve şimdi sırtlarını kapıya dönmüş, şapkalarını göğüslerine bastırarak duruyorlardı. Tabut taşıyıcıları omuzlarında bir tabut taşıyarak geçiyorlardı ve izleyenler, çiçekler arasında cenaze elbisesi içinde, tahta gibi sendeleyerek ilerleyen genç bir kadının solgun yüzünü görebiliyorlardı. Arkadan, ham deriden yapılmış, isle karartılmış, koyu giysili hamallar tarafından taşınan ve kaba bir deri kayığa benzeyen tabutu geliyordu. En arkada bir grup yaslı ilerliyordu; bazı erkekler içki içiyor, tozlu siyah şalları içindeki yaşlı kadınlar çukurların üzerinde ağlıyor ve ellerinde çiçek taşıyan çocuklar geçerken sokaktaki izleyicilere utangaç bir şekilde bakıyorlardı.

Kantinada Amerikalılar daha yerlerine oturmuşlardı ki, yakındaki bir masadan gelen mırıldanma dolu bir hakaret, üç dördünü ayağa kaldırdı. Çocuk, berbat İspanyolcasıyla masaya seslenerek, o asık

suratlı sarhoşlardan hangisinin konuştuğunu sordu. Kimse itiraf edemeden, söylendiği gibi ilk cenaze havai fişeği sokakta patladı ve Amerikalıların tamamı kapıya doğru yöneldi. Masadaki sarhoş bir adam elinde bıçakla ayağa kalktı ve sendeleyerek onların peşinden gitti. Arkadaşları ona seslendi ama o onları eliyle uzaklaştırdı.

Missouri'den iki çocuk olan John Dorsey ve Henderson Smith, sokağa ilk çıkanlardı. Onları Charlie Brown ve yargıç takip etti. Yargıç, başlarının üzerinden görebiliyordu ve arkasındakilere bir elini kaldırdı. Tabut tam geçiyordu. Kemancı ve kornetçi birbirlerine küçük selamlar veriyorlardı ve adımları çaldıkları müziğin askeri tarzını yansıtıyordu. "Bu bir cenaze töreni," dedi yargıç. Konuşurken, kapı aralığında sendeleyerek duran bıçaklı sarhoş, bıçağı Grimley adındaki bir adamın sırtına sapladı. Bunu yargıçtan başka kimse görmedi. Grimley elini kapının kaba ahşap çerçevesine koydu. "Öldürüldüm," dedi. Yargıç kemerindeki tabancayı çekti, adamların başlarının üzerine doğrulttu ve sarhoşu alnının ortasından vurdu.

Kapının dışındaki Amerikalılar, hakimin tabancasının namlusuna neredeyse bakıyorlardı ki, ateş etti ve çoğu yere yığıldı. Dorsey yuvarlanarak ayağa kalktı ve geçen cenaze alayına saygılarını sunan işçilerle çarpıştı. Hakim ateş ettiğinde şapkalarını takıyorlardı. Ölen adam geriye doğru kantine düştü, başından kan fışkırıyordu. Grimley döndüğünde, bıçağın tahta sapının kanlı gömleğinden dışarı çıktığını görebiliyorlardı.

Diğer bıçaklar da çoktan devreye girmişti. Dorsey Meksikalılarla boğuşurken, Henderson Smith de Bowie bıçağını çekmiş ve bir adamın kolunu yarıya kadar kesmişti; adam, yarayı kapatmaya çalışırken parmaklarının arasından koyu renkli atardamar kanı fışkırırken ayakta duruyordu. Hakim Dorsey'i ayağa kaldırdı ve Meksikalılar bıçaklarıyla onlara doğru hamleler yapıp dürterken, ikisi de kantine doğru geri çekildiler. İçeriden aralıksız silah sesleri geliyordu ve kapı çerçevesi dumanla doluyordu. Hakim kapıda döndü ve orada yere serilmiş birkaç cesedin üzerinden geçti. İçeride büyük tabancalar aralıksız gürlüyordu ve odada bulunan yirmi kadar Meksikalı, devrilmiş sandalyeler ve masalar arasında her yere dağılmış, paramparça olmuş halde yatıyordu; tahtadan yeni fırlamış

kıymıklar ve çamurdan yapılmış duvarlar büyük konik mermilerle delik deşik olmuştu. Hayatta kalanlar kapıdan gün ışığına doğru ilerliyorlardı ve bunlardan ilki orada hakimle karşılaştı ve bıçağıyla ona saldırdı. Fakat yargıç bir kedi gibiydi, adamın yanından sıyrılıp kolunu yakaladı, kırdı ve adamı başından tutup kaldırdı. Onu duvara yasladı ve gülümsedi, ama adamın kulaklarından kan akmaya başlamıştı ve kan yargıcın parmaklarının arasından ve ellerinin üzerinden akıyordu. Yargıç onu bıraktığında, kafasında bir sorun vardı ve yere kayıp kalktı. Bu sırada arkasındakiler yoğun bir ateşle karşılaştılar ve kapı ölü ve yaralılarla dolup taşmıştı ki birdenbire odada büyük bir sessizlik çöktü. Yargıç sırtını duvara dayamış duruyordu. Duman sis gibi içeri süzülüyordu ve örtülü figürler donakalmıştı. Odanın ortasında Toadvine ve çocuk, düellocular gibi tabancalarını doğrultmuş halde sırt sırta duruyorlardı.Hakim kapıya doğru ilerledi ve elinde tabancasıyla atların arasında duran rahipe, üst üste yığılmış cesetlerin arasından seslendi.

Geri kalanlar, Rahip, geri kalanlar.

Böylesine büyük bir şehirde halka açık yerlerde adam vurmazlardı ama yapacak bir şey yoktu. Üç adam sokakta koşuyordu, diğer ikisi de meydanda koşuyordu. Dışarıda başka kimse yoktu. Tobin atların arasından çıktı, iki elindeki büyük tabancayı doğrulttu ve ateş etmeye başladı; tabanca geri tepti ve düştü, koşucular da sendeledi ve baş aşağı savruldu. Meydandaki iki adamı vurdu ve sokaktaki koşucuları da vurdu. Sonuncusu bir kapı aralığında yere düştü ve Tobin döndü, kemerinden diğer tabancayı çıkardı, atın diğer tarafına geçti ve sokakta ve meydanda herhangi bir hareket belirtisi olup olmadığını görmek için etrafa baktı. Hakim kapı aralığından geri çekilerek Amerikalıların birbirlerine ve cesetlere hayretle baktığı kantine girdi. Glanton'a baktılar. Gözleri sigara içme odasını taradı. Şapkası bir masanın üzerindeydi. Gidip şapkasını aldı, başına taktı ve düzeltti. Etrafına bakındı. Adamlar tabancalarının boş şarjörlerini yeniden dolduruyorlardı. "Saçlar, çocuklar," dedi. "Bu ticaretin zinciri henüz kopmadı."

On dakika sonra meyhaneden ayrıldıklarında sokaklar bomboştu. Ölenlerin tüm cesetlerinin kafa derilerini yüzmüşlerdi; sıkıştırılmış kilden yapılmış ve şimdi şarap rengi bir çamur olan zeminde kayıyorlardı. Meyhanenin içinde yirmi sekiz Meksikalı, sokakta ise rahibin vurduğu beş kişi de dahil olmak üzere sekiz kişi daha vardı. Atlarına bindiler. Grimley, binanın çamurdan yapılmış duvarına yanlamasına çökmüş oturuyordu. Başını kaldırmadı. Tabancasını kucağında tutuyor ve sokağa doğru bakıyordu. Sonra döndüler ve meydanın kuzey tarafı boyunca atlarına binip gözden kayboldular.

Sokakta kimse görünmeden önce otuz dakika geçti. Fısıltılarla konuşuyorlardı. Meyhaneye yaklaşırken içerideki adamlardan biri kanlı bir hayalet gibi kapıda belirdi. Kafa derisi yüzülmüş, kan gözlerine akmıştı ve göğsündeki büyük bir deliği kapatıyordu; oradan pembe bir köpük girip çıkıyordu. Vatandaşlardan biri omzuna elini koydu.

"Nereye gidiyorsun?" dedi.

"Bir ev," dedi adam.

Girdikleri bir sonraki kasaba, dağların daha içlerinde, iki günlük bir yolculuk mesafesindeydi. Adını asla öğrenemediler. Çıplak platoda kurulmuş, çamurdan yapılmış kulübelerden oluşan bir topluluktu. Atlarıyla içeri girdiklerinde insanlar önlerinde av gibi koşuyorlardı. Birbirlerine bağırmaları ya da belki de görünürdeki zayıflıkları Glanton'da bir şeyleri harekete geçirmiş gibiydi. Brown onu izledi. Atını ileri doğru itti, tabancasını çekti ve bu uykulu köy, derhal karmakarışık bir harabeye dönüştürüldü. İnsanların çoğu kiliseye doğru koşuyor, orada diz çöküp sunağa sarılmışlardı ve bu sığınaktan teker teker, feryat ederek sürüklenip, teker teker öldürülüp, kilisenin şapelinin zemininde kafa derileri yüzüldü. Atlılar dört gün sonra aynı köyden geçerken, ölüler hala sokaklardaydı ve akbabalar ile domuzlar onları yiyordu. Leş yiyiciler, bir rüyadaki fazlalıklar gibi, grubun yanlarından geçerken sessizce izlediler. Sonuncusu da gittiğinde, tekrar yemeye başladılar.

Dinlenmeden dağlardan geçtiler. Gündüz ve gece, atların koşum takımlarının gıcırtısı ve nefes alışverişlerinden başka hiçbir sesin duyulmadığı, karaçam ormanının içinden geçen dar bir patikada yürüdüler. Sivri tepelerin üzerinde ince bir ay kabuğu ters dönmüş duruyordu. Gün ağarmadan hemen önce, ne lamba ne de bekçi ne de köpek olmayan bir dağ kasabasına indiler. Gri şafakta, gün ışığını bekleyerek bir duvarın kenarına oturdular. Bir horoz öttü. Bir kapı çarptı. Yaşlı bir kadın, sisin içinden, sıvalı ahır duvarlarının yanından, bir çift testi taşıyarak yoldan aşağı indi. Ayağa kalktılar. Hava soğuktu ve nefesleri etraflarında buharlaşıyordu. Ahırdaki direkleri indirdiler ve atları dışarı çıkardılar. Sokağa doğru gittiler. Durdular. Hayvanlar soğukta yan yana yürüdüler ve ayaklarını yere vurdular. Glanton dizginleri çekti ve tabancasını çekti.

Köyün kuzey ucundaki bir duvarın arkasından bir süvari birliği çıktı ve sokağa girdi. Metal plakalı ve at kılından yapılmış tüylü uzun şapkalar takmışlardı, kırmızı işlemeli yeşil ceketler ve kırmızı kuşaklar giymişlerdi, mızrak ve tüfeklerle silahlanmışlardı ve atları güzelce koşumlanmıştı. Atlarına binmiş, hepsi de yakışıklı genç adamlardı ve sokağa yan yana ve şaha kalkarak girdiler. Birlik Glanton'a baktı. Glanton tabancasını kılıfına koydu ve tüfeğini çekti. Mızraklı süvarilerin kaptanı, kolu durdurmak için kılıcını kaldırmıştı. Bir sonraki an dar sokak tüfek dumanıyla doldu ve bir düzine asker yerde ölü veya ölmek üzere yatıyordu. Atlar şaha kalktı, çığlık attı ve birbirlerinin üzerine düştü; adamlar atlarından düştü ve atlarını tutmak için mücadele ederek ayağa kalktılar. İkinci bir ateş saflarını parçaladı. Kargaşa içinde dağıldılar. Amerikalılar tabancalarını çektiler ve atlarını sokağın ilerisine doğru sürdüler.

Meksikalı yüzbaşı göğsünden aldığı kurşun yarasından kan kaybediyordu ve kılıcıyla yapılacak saldırıyı karşılamak için üzengilerde duruyordu. Glanton onu başından vurdu, ayağıyla atından itti ve arkasındaki üç adamı da art arda vurdu. Yerdeki bir asker mızrağı kapmış ve onunla ona doğru koşmuştu; bu vahşi kargaşanın içinden bir atlı eğilip boğazını kesti ve öldü. Sabahın nemli havasında kükürtlü duman gri bir örtü gibi sokağın üzerinde asılı duruyordu ve rengarenk mızrakçılar, bir rüyada katledilen

askerler gibi, gözleri fal taşı gibi açılmış, donuk ve dilsiz bir halde, o tehlikeli sisin içinde atların altında yere yığıldılar.

Artçı birliklerden bazıları atlarını döndürmeyi ve caddede geri dönmeyi başarmıştı ve Amerikalılar, binicisiz atlara tabanca namlularıyla vuruyorlardı; atlar üzengilerini savurarak dörtnala koşuyor, uzun ağızlarıyla böğürüyor ve ölüleri ayaklarının altında çiğniyorlardı. Onları geri püskürttüler ve atlarını caddenin daraldığı ve dağa doğru kıvrıldığı yere kadar sürdüler ve küçük taşların gürültüsüyle patikadan yukarı doğru kaçan mızraklı süvarilerin ardından ateş açtılar.

Glanton, beş adamdan oluşan bir müfrezeyi takip etmeleri için gönderdi ve kendisi, yargıç ve Bathcat geri döndüler. Geri dönen grubun geri kalanıyla karşılaştılar, geri döndüler ve sokakta ölü askerler gibi yatan cesetleri yağmaladılar, tüfeklerini evlerin duvarlarına çarparak parçaladılar, kılıçlarını ve mızraklarını kırdılar. Atlarıyla çıkarken, geri dönen beş izciyle karşılaştılar. Mızrakçılar izi bırakıp ormana dağılmışlardı. İki gece sonra, geniş orta ovaya bakan bir tepede kamp kurduklarında, çölün ortasında tek bir yıldızın yansıması gibi bir ışık noktası görebiliyorlardı.

Bir araya gelip istişarede bulundular. O ham taş üzerinde, yaktıkları ateşin alevleri dönüp durdu ve altlarındaki, dünyanın yarılmış yüzü gibi aşağıya doğru inen zifiri karanlığı incelediler.

Glanton, "Onları ne kadar ileriye götürüyorsunuz?" diye sordu.

Holden başını salladı. "Bize yarım gün fark attılar. Sayıları on iki, on dörtten fazla değil. Önden adam göndermeyecekler."

Chihuahua şehrine ne kadar uzaklıktayız?

Dört gün. Üç. Davy nerede?

Glanton döndü. Chihuahua'ya ne kadar uzaklıkta, David?

Brown sırtını ateşe dönmüş bir şekilde duruyordu. Başını salladı. Eğer onlarsa, üç gün içinde orada olabilirler.

Sizce onları elden geçirebilir miyiz?

Bilmiyorum. Belki de bizim peşimizde olduğumuzu düşünmelerine bağlıdır.

Glanton döndü ve ateşe tükürdü. Yargıç soluk ve çıplak bir kolunu kaldırdı ve parmaklarıyla kolunun içindeki bir şeyi yokladı. "Eğer gün ışığına kadar bu dağdan inebilirsek," dedi, "onları yakalayabileceğimize inanıyorum. Aksi takdirde Sonora'ya doğru yola koyulsak iyi olur."

Sonora'dan olabilirler.

O halde gidip onları alsak iyi olur.

Bu kafa derilerini Ures'e götürebiliriz.

Alevler yer boyunca yayıldı, sonra tekrar yükseldi. Yargıç, "Gidip onları yakalasak iyi olur," dedi.

Hakimin dediği gibi şafak vakti ovaya çıktılar ve o gece, dünyanın eğiminin ötesinde, doğuda gökyüzünde Meksikalıların ateşinin yansımasını görebildiler. Ertesi gün boyunca ve o gece boyunca, eyerlerinde uyurken spastik bir heyet gibi sarsılarak ve sendeleyerek ilerlediler. Üçüncü günün sabahında, önlerindeki ovada, güneşin karşısında silüet halinde atlıları görebildiler ve akşamleyin o ıssız maden çölünde mücadele edenlerin sayısını sayabildiler. Güneş doğduğunda, şehrin duvarları, doğuya doğru yirmi mil uzakta, yükselen ışıkta solgun ve ince görünüyordu. Atlarına bindiler. Mızraklı süvariler, onlardan birkaç mil güneyde, yol boyunca sıralanmıştı. Durmaları için hiçbir sebep yoktu ve at sürmekte olduğu gibi durmakta da hiçbir umut yoktu, ama at sürdükleri için sürdüler ve Amerikalılar atlarını tekrar öne sürdüler.

Bir süre şehrin kapılarına doğru neredeyse paralel bir şekilde ilerlediler; iki taraf da kan içinde ve perişan haldeydi, atlar tökezliyordu. Glanton onlara teslim olmaları için seslendi ama onlar ilerlemeye devam ettiler. Tüfeğini çekti. Yolda aptallar gibi sendeleyerek ilerliyorlardı. Atını durdurdu; at bacaklarını açıp yanlarını titreterek durdu ve Glanton tüfeğini doğrultup ateş etti.

Çoğunun artık silahı bile yoktu. Dokuz kişilerdi, durdular, döndüler ve ardından aralıklı kayalık ve çalılık arazide hücuma geçtiler ve bir dakika içinde vurularak öldürüldüler.

Atlar yakalanıp yola geri sürüldü ve eyerler ile koşum takımları kesildi. Ölenlerin bedenleri soyuldu, üniformaları ve silahları eyerler

ve diğer teçhizatlarla birlikte yakıldı ve Amerikalılar yolda bir çukur kazıp onları toplu bir mezara gömdüler; çıplak bedenler, cerrahi deneylerin kurbanları gibi yaralarıyla çukurda yatıyor, çöl gökyüzüne gözleri boş boş bakıyordu, üzerlerine toprak örtülüyordu. O noktayı atlarıyla çiğnediler, ta ki tekrar yola benzeyene kadar ve dumanı tüten silah kilitleri, kılıçlar ve kemerler ateşin küllerinden çıkarılıp götürüldü ve ayrı bir yere gömüldü ve binicisiz atlar çöle doğru uzaklaştı ve akşamleyin rüzgar külleri savurdu ve geceleyin esen rüzgar son kor halindeki külleri alevlendirdi ve dünyanın oybirliğiyle kararmış karanlığında çakmak taşları gibi kaçan son kırılgan kıvılcımları uzaklaştırdı.

Şehre bitkin, kirli ve koruma sözü verdikleri halkın kanıyla ıslanmış bir halde girdiler. Öldürülen köylülerin kafa derileri valinin evinin pencerelerine asıldı, partizanlara neredeyse tükenmiş hazineden ödeme yapıldı, dernek dağıtıldı ve ödül kaldırıldı. Şehri terk etmelerinden bir hafta sonra Glanton'ın kellesi için sekiz bin peso ödül konacaktı. El Paso'ya giden gruplar gibi kuzey yolundan yola çıktılar, ancak şehirden tamamen uzaklaşmadan önce trajik atlarını batıya çevirdiler ve o günün kızıl sonuna, akşam diyarlarına ve güneşin uzaktaki kargaşasına doğru, tutkuyla ve yarı aşık bir şekilde ilerlediler.

XIV

Dağ fırtınaları – Yanmış topraklar, harap olmuş topraklar – İsa Meryem – Han – Dükkâncılar – Bir bakkal – Kemancı – Rahip – Ruhlar – Geçit töreni – Ruh avı – Glanton sinir krizi geçiriyor – Satılık köpekler – Sihirbaz yargıç – Bayrak – Silahlı çatışma – Göç – İletme – Kan ve cıva – Geçitte – Jackson yeniden canlandı – Orman – Bir bitki uzmanı – Yargıç örnekler topluyor – Bir bilim insanı olarak çalışmalarına bakış açısı – Ures – Halk – Sarhoşlar – Bir fandango – Parya köpekler – Glanton ve yargıç.

Kuzeyde, yağmur gök gürültülü bulutlardan siyah dallar sürükleyerek bir beherde düşen is izleri gibi aşağıya iniyordu ve geceleyin kilometrelerce uzaktaki ovada yağmurun davul sesini duyabiliyorlardı. Kayalık bir geçitten yukarı çıktılar ve şimşekler uzaktaki titreyen dağları şekillendirdi, şimşekler taşları çaktı ve mavi ateş tutamları, kovulmayacak akkor elementaller gibi atlara yapıştı. Yumuşak eritme ışıkları koşum takımlarının metaline doğru ilerledi, ışıklar silahların namlularında mavi ve sıvı bir şekilde aktı. Çılgın tavşanlar mavi parıltıda irkildi ve durdu ve o çınlayan kayalıkların arasında şakacı karacalar tüylerinin arasında çömeldi ya da ayaklarının altındaki gök gürültüsüne sarı gözlerini şakırdattı.

Günlerce yağmurda, dolu ve yağmurda, tekrar yağmurda at sürdüler. O gri fırtına ışığında, atların ayak izlerinin bulutlar ve

dağlar arasında suda yansıdığı sular altında kalmış bir ovayı geçtiler ve biniciler öne doğru eğildiler, üzerinde yürüdükleri mucizevi denizin uzak kıyısındaki parıldayan şehirlere haklı olarak şüpheyle baktılar. Küçük kuşların rüzgarda cıvıldayarak kaçtığı, dalgalı otlaklardan yukarı tırmandılar ve bir akbaba, bir çocuğun ipe bağlı oyuncağı gibi kanat çırparak kemiklerin arasından zorlukla yükseldi ve uzun kırmızı gün batımında, altlarındaki ovadaki su tabakaları ilkel kanın gelgit havuzları gibi uzanıyordu.

Yabani çiçeklerle kaplı bir yayla çayırından, altın sarısı çillerin, koyu mor gentianların ve mavi sabah otu sarmaşıklarının bulunduğu geniş alanlardan ve en uzak, sisle kaplı sıralı dağ sıralarına ve Devon şafağında deniz canavarlarının sırtları gibi birdenbire yükselen elmas gibi sarp dağ sıralarına kadar uzanan, kareli bir desen gibi uzanan çeşitli küçük çiçeklerle dolu geniş bir ovadan geçtiler. Yine yağmur yağıyordu ve yağlı, yarı kurutulmuş derilerden kesilmiş yağmurlukların altında kambur bir şekilde ilerliyorlardı; bu ilkel derilere bürünmüş halde, gri ve şiddetli yağmurun önünde, sanki ülkenin vahşi hayvanları arasında misyonerlik yapmak üzere gönderilmiş loş bir tarikatın muhafızları gibi görünüyorlardı. Önlerindeki ülke bulutlu ve karanlıktı. Uzun alacakaranlıkta ilerlediler, güneş battı, ay doğmadı ve batıda dağlar tekrar tekrar gürültülü çerçeveler halinde titredi ve son karanlığa gömüldü ve kör gece diyarında yağmur tısladı. Çam ağaçları ve çıplak kayalıklar arasından, ardıç ve ladin ağaçlarının arasından, nadir bulunan büyük aloe bitkilerinin arasından ve yaprak dökmeyen ağaçların arasında sessiz ve uhrevi bir şekilde yükselen, soluk çiçekli yuka bitkilerinin arasından yukarı çıktılar.

Geceleyin, yosunlu kayalarla dolu vahşi bir vadide bir dağ deresini takip ettiler ve suyun damladığı, sıçradığı ve demir tadı verdiği karanlık mağaraların altından geçtiler; uzaktaki tepelerin yüzlerinde bölünmüş, gökyüzündeki işaretler ve mucizeler gibi görünen, gümüş renkli şelalelerin tellerini gördüler; kökenlerinin toprağı o kadar karanlıktı ki. Bir derenin kararmış ağaçlarını geçtiler ve büyük kayaların düz, merkezsiz yüzlerle ikiye bölünmüş halde yattığı, yarık kayalık bir bölgeden geçtiler; bu demirli toprakların

yamaçlarında eski ateş yolları ve dağ fırtınalarında öldürülmüş ağaçların kararmış kemikleri vardı. Ertesi gün, gençliklerinde terk ettikleri ormanlara çok benzeyen, sert ağaç ormanları olan çam ve meşe ağaçlarıyla karşılaşmaya başladılar. Kuzey yamaçlarında yer yer dolu taneleri yaprakların arasında tektitler gibi yuvalanmıştı ve geceler serindi. Yüksek dağlık bölgelerden geçerek, fırtınaların yuva kurduğu dağların derinliklerine doğru ilerlediler; zirvelerde beyaz alevlerin yükseldiği ve yerin kırık çakmaktaşının yanık kokusunu taşıdığı, ateşli ve gürültülü bir bölgeydi burası. Geceleyin, aşağıdaki dünyanın karanlık ormanlarındaki kurtlar, sanki insanların dostlarıymış gibi onlara sesleniyor, Glanton'ın köpeği ise atların durmadan hareket eden bacakları arasında inleyerek koşuyordu.

Chihuahua'dan ayrıldıktan dokuz gün sonra, dağlardaki bir geçitten geçerek, bulutların bin fit yukarısındaki bir uçurumun sağlam taş yüzeyine oyulmuş bir patikadan aşağı inmeye başladılar. Yukarıdaki gri yamaçtan devasa bir taş mamut onları izliyordu. Tek sıra halinde aşağıya doğru ilerlediler. Kayaya oyulmuş bir tünelden geçtiler ve diğer tarafta, kilometrelerce aşağıda, bir kanyonun içinde bir kasabanın çatıları uzanıyordu.

Kayalık virajlardan ve küçük alabalıkların soluk yüzgeçleri üzerinde durup su içen atların burunlarını incelediği derelerin yataklarından aşağı indiler. Metal kokan ve tadı olan sis tabakaları kanyondan yükselip üzerlerinden geçti ve ormanın içinden ilerledi. Atları geçitten ve patikadan aşağı doğru iterek, öğleden sonra saat üçte ince ve çiseleyen bir yağmur altında Jesús María'nın eski taş kasabasına girdiler.

Yağmurla yıkanmış, yapraklarla kaplı kaldırım taşlarının üzerinde gürültüyle ilerlediler, taş bir köprüden geçtiler ve galerili binaların damlayan saçaklarının altından, kasabadan geçen bir dağ deresinin kenarından yukarı doğru at sürdüler. Nehirdeki cilalı kayalara küçük maden değirmenleri oyulmuştu ve kasabanın üzerindeki tepeler her yerde tünellerle, iskelelerle ve moloz yığınlarıyla kaplıydı. Atlıların derme çatma gelişi, kapı aralarında çömelmiş birkaç ıslak köpek tarafından uludu ve dar bir sokağa saparak bir hanın kapısının önünde sırılsıklam durdular.

Glanton kapıyı yumrukladı ve kapı açıldı, genç bir çocuk dışarı baktı. Bir kadın göründü, onlara baktı ve içeri geri döndü. Sonunda bir adam geldi ve kapıyı açtı. Hafifçe sarhoştu ve atlılar teker teker küçük, su basmış avluya girerken kapıyı tuttu, sonra da arkalarından kapıyı kapattı.

Sabahleyin yağmur durmuştu ve sokaklarda, yırtık pırtık, pis kokulu, yamyamlar gibi insan parçalarıyla süslenmiş halde belirdiler. Kemerlerine saplanmış kocaman tabancalar taşıyorlardı ve giydikleri iğrenç deriler kan, duman ve barut isiyle iyice lekelenmişti. Güneş çıkmıştı ve dükkan kapılarının önünde kova ve bezle taşları yıkayan diz çökmüş yaşlı kadınlar dönüp onlara baktılar ve mallarını sergileyen dükkan sahipleri onlara temkinli bir şekilde günaydın dediler. Böylesine bir ticaret ortamında garip bir müşteri kitlesiydiler. Küçük söğüt kafeslerinde asılı ispinozların ve tek ayak üzerinde durup huzursuzca öten yeşil ve pirinç papağanların olduğu kapıların önünde gözlerini kırpıştırarak durdular. Kurutulmuş meyve ve biber dizileri, çan gibi asılı teneke eşya kümeleri ve bir mezbahadaki şişmiş domuzlar gibi kirişlerden sallanan pulque dolu domuz derileri vardı. Bardak istediler. Bir kemancı belirdi, taş bir kapı eşiğine çömeldi ve bir Mağribi halk ezgisi çalmaya başladı; sabah işlerini halletmek için oradan geçenlerin hiçbiri gözlerini o solgun ve bayat devlerden alamadı.

Öğle vakti, Frank Carroll adında bir adamın işlettiği, eskiden ahır olan, kapıları sokağa açık, tek ışık kaynağı olan bir içki dükkanı bulmuşlardı. Keman çalan adam büyük bir üzüntüyle onları takip etmiş ve kapının hemen önünde yerini almıştı; böylece yabancıların içki içip altın sikkelerini tahtaya vurup şıkırdatmalarını izleyebiliyordu. Kapıda yaşlı bir adam güneşleniyor, elinde keçi boynuzundan yapılmış bir şamdanla içeriden yükselen gürültüye doğru eğiliyor ve anladığı hiçbir dilde tek bir kelime bile söylenmemesine rağmen sürekli olarak başıyla onaylıyordu.

Hakim müzisyeni fark etmiş, ona seslenmiş ve taşlara bir madeni para atmış, para taşlara çarparak şıkırdamıştı. Keman çalan kişi parayı kısa bir süre ışığa tutmuş, işe yaramayabilirmiş gibi, sonra da giysilerinin arasına saklamış, aletini çenesinin altına yerleştirmiş ve

iki yüz yıl önce İspanya'nın hokkabazları arasında bilinen eski bir ezgiyi çalmaya başlamıştı. Hakim güneş ışığı alan kapıdan içeri girmiş ve taşların üzerinde garip bir hassasiyetle bir dizi adım atmıştı; o ve keman çalan kişi, bu ortaçağ kasabasında tesadüfen karşılaşmış yabancı ozanlar gibi görünüyordu. Hakim şapkasını çıkarıp iki kadına selam vermiş, köpek kulübesini atlamak için sokağa sapmış, zarif adımlarıyla büyük bir dönüş yapmış ve bardağından yaşlı adamın kulak borusuna pulque dökmüştü. Yaşlı adam hızla başparmağının ucuyla boruyu tıkamış, bir parmağıyla kulağını delerken boruyu dikkatlice önünde tutmuş ve sonra içmişti.

Karanlık çöktüğünde sokaklar, kendinden geçmiş, sendeleyen, küfür eden ve kilise çanlarını tabanca mermileriyle çalan, tanrıtanmaz bir şenlik havasındaki çılgınlarla doldu. Ta ki rahip, önünde çarmıha gerilmiş İsa'yı taşıyarak ortaya çıkıp, Latince parçalarla melodik bir ilahi okuyarak onları uyarana kadar. Bu adam sokakta dövüldü, müstehcen bir şekilde dürtüldü ve elinde tuttuğu heykelin üzerine altın paralar fırlatıldı. Ayağa kalktığında paraları almak istemedi, ta ki küçük çocuklar koşarak gelip onları toplayana kadar. Sonra barbarlar sevinç çığlıkları atıp ona kadeh kaldırırken paraların kendisine getirilmesini emretti.

Seyirciler dağıldı, dar sokak boşaldı. Amerikalıların bazıları derenin soğuk sularına girmiş, etrafa su sıçratarak oynuyorlardı; sırılsıklam bir halde sokağa tırmanıp, loş lamba ışığında karanlık, dumanlı ve kıyametvari bir şekilde duruyorlardı. Gece soğuktu ve peri masalı canavarları gibi taş döşeli kasabada buhar çıkararak sendeleyerek ilerliyorlardı ve tekrar yağmur yağmaya başlamıştı.

Ertesi gün Las Animas bayramıydı ve sokaklarda bir geçit töreni vardı; at arabasıyla taşınan, lekeli ve eski bir cenaze kürsüsünde kaba bir İsa heykeli geçiyordu. Rahip, küçük bir çan çalarak önde gidiyordu ve hepsi birlikte ilerliyordu. Siyah giysiler içinde yalınayak bir kardeşlik grubu, otlardan yapılmış asalar taşıyarak en arkada yürüyordu. İsa heykeli, oyma başı ve ayakları olan, saman yığınından yapılmış zavallı bir figür olarak, kalabalığın arasından geçip gitti. Dağ dikenlerinden bir taç takıyordu ve alnında kan damlaları, yaşlı ve kuru tahta yanaklarında ise mavi gözyaşları

vardı. Köylüler diz çöküp kendilerini kutsadılar ve bazıları öne çıkıp heykelin giysisine dokundular ve parmak uçlarını öptüler. Geçit töreni hüzünlü bir şekilde ilerledi ve küçük çocuklar kapı aralarında oturup hamurdan yapılmış kurukafalar yiyerek geçit törenini ve sokaklardaki yağmuru izlediler.

Hakim kantinde yalnız başına oturuyordu. O da yağmuru izliyordu, büyük, çıplak yüzünde gözleri küçüktü. Ceplerini küçük şekerden yapılmış kurukafalarla doldurmuştu ve kapının yanında oturup saçakların altındaki kaldırımdan geçen çocuklara bunları ikram ediyordu, ama çocuklar küçük atlar gibi ürküp kaçıyorlardı.

Akşamları, kasaba halkından gruplar tepenin yamacındaki mezarlıktan aşağı iniyor, daha sonra karanlıkta mum veya lamba ışığıyla tekrar ortaya çıkıp dua etmek için kiliseye doğru ilerliyorlardı. Sadece içkiden delirmiş Amerikalı gruplar geçiyordu ve bu kirli ziyaretçiler kaba bir şekilde şapkalarını çıkarıp sendeliyor, sırıtıyor ve genç kızlara müstehcen tekliflerde bulunuyorlardı. Carroll, sefil bistrosunu alacakaranlıkta kapatmıştı ama kapıların yanmasını önlemek için tekrar açmıştı. Gecenin bir saatinde Kaliforniya'ya giden bir grup atlı geldi, hepsi bitkin düşmüştü. Yine de bir saat içinde tekrar yola koyuldular. Gece yarısına doğru, ölülerin ruhlarının dolaştığı söylentileri yayılmaya başlayınca, kafa derisi avcıları yağmura veya ölüme aldırmadan sokaklarda uluyor ve tabancalarını ateşliyorlardı ve bu durum şafak vaktine kadar aralıklarla devam etti.

Ertesi gün öğlen vakti, sarhoş olan Glanton bir tür nöbet geçirdi ve çılgınca, perişan bir halde küçük avluya sendeleyerek tabancalarıyla ateş etmeye başladı. Öğleden sonra, bir deli gibi yatağına bağlı yatarken, yargıç yanında oturup alnını bezlerle ıslatarak serinletti ve alçak sesle onunla konuştu. Dışarıdan, dik yamaçlardan sesler geliyordu. Küçük bir kız kayıptı ve vatandaşlardan oluşan gruplar maden kuyularını aramaya çıkmıştı. Bir süre sonra Glanton uyudu ve yargıç kalkıp dışarı çıktı.

Hava griydi ve yağmur yağıyordu, yapraklar uçuşuyordu. Paçavralar içindeki genç bir delikanlı, tahta bir yağmur oluğunun yanındaki bir kapı aralığından çıktı ve hakimin dirseğini çekiştirdi.

Gömleğinin ön kısmında iki yavru köpek vardı ve bunları satışa çıkardı, birini boynundan sürükleyerek öne getirdi.

Hakim sokağın ilerisine bakıyordu. Çocuğa baktığında çocuk diğer köpeği de dışarı çekti. Köpekler cansızca sallanıyordu. "Satılık köpekler," dedi hakim.

Ne istiyorsun? dedi yargıç.

Çocuk hayvanlardan birine, sonra diğerine baktı. Sanki yargıcın karakterine uygun birini seçecekmiş gibi, belki de böyle köpekler bir yerlerde vardır. Soldaki hayvanı öne doğru uzattı. "Cincuenta centavos," dedi.

Yavru köpek kıvranıp, bir hayvanın çukura doğru geri çekilmesi gibi yumruğunun içine çekildi; soluk mavi gözleri tarafsızdı, hem soğuktan hem yağmurdan hem de yargıçtan aynı şekilde korkmuştu.

Hakim, "Ambos," dedi. Cebinde bozuk para aradı.

Köpek satıcısı bunu bir pazarlık aracı olarak gördü ve köpeklerin değerini daha iyi belirlemek için onları yeniden inceledi, ancak hakim kirli kıyafetlerinden bir kile değerinde küçük bir altın sikke çıkarmıştı. Sikkeyi avucuna koydu ve uzattı, diğer eliyle de yavruları bakıcısından alıp bir çift çorap gibi yumruğunun içine aldı. Altınla işaret etti.

Andale, dedi.

Çocuk paraya baktı.

Hakim yumruğunu sıktı ve açtı. Para yoktu. Parmaklarını havada salladı, çocuğun kulağının arkasından uzanıp parayı aldı ve ona uzattı. Çocuk parayı iki eliyle küçük bir kase gibi önünde tuttu ve hakime baktı. Ama hakim, köpekleri sallandırarak yola koyuldu. Taş köprüden geçti, kabaran sulara baktı, köpekleri kaldırdı ve suya attı.

Köprünün diğer ucunda nehir boyunca uzanan küçük bir sokak vardı. Vandiemenlander burada bir taş duvardan suya işiyordu. Hakimin köpekleri köprüden aşağı indirdiğini görünce tabancasını çekti ve bağırdı.

Köpekler köpüklerin içinde kayboldu. Birbiri ardına geniş, yeşil bir akıntıdan, cilalı kayaların üzerinden aşağıdaki havuza doğru

sürüklendiler. Vandiemenlander tabancayı kaldırdı ve kurdu. Havuzun berrak sularında söğüt yaprakları yeşim balığı gibi parlıyordu. Tabanca elinde titredi ve köpeklerden biri suya atladı, o da tekrar kurdu ve tekrar ateş etti ve pembe bir leke yayıldı. Tabancayı üçüncü kez kurdu ve ateş etti, diğer köpek de su yüzüne çıktı ve battı.

Hakim köprüden geçmeye devam etti. Çocuk koşarak gelip suya baktığında hâlâ parayı tutuyordu. Vandiemenlander ise karşıdaki sokakta bir elinde pizzle (boru ucu), diğer elinde tabancasıyla duruyordu. Duman aşağı doğru dağılmıştı ve gölette hiçbir şey kalmamıştı.

Öğleden sonra geç saatlerde Glanton uyandı ve bağlarından kurtulmayı başardı. Ondan ilk haber, karakolun önünde Meksika bayrağını bıçağıyla kesip bir katırın kuyruğuna bağladığı sırada geldi. Ardından katıra bindi ve kutsal bayrağı çamurda arkasında sürükleyerek meydanın içinden geçirdi.

Sokaklarda bir tur attı ve tekrar meydana çıktı, hayvanı şiddetli bir şekilde yanlarından tekmeledi. Döndüğü sırada bir silah sesi duyuldu ve katır, beynine saplanmış bir tüfek mermisiyle, onun altında cansız bir şekilde yere yığıldı. Glanton yuvarlanarak kurtuldu ve çılgınca ateş ederek ayağa kalktı. Yaşlı bir kadın sessizce taşların üzerine çöktü. Yargıç, Tobin ve Doktor Irving, Frank Carroll'un evinden koşarak geldiler, bir duvarın gölgesinde diz çöktüler ve üst pencerelere ateş etmeye başladılar. Meydanın uzak tarafındaki köşeden bir düzine Amerikalı daha geldi ve bir silah sesi fırtınasında ikisi yere düştü. Kurşun parçaları taşlardan şakırdayarak düşüyor ve nemli havada sokakların üzerinde barut dumanı asılı kalıyordu. Glanton ve John Gunn, duvarlar boyunca atların ahırda tutulduğu kulübeye doğru ilerlediler ve hayvanları dışarı çıkarmaya başladılar. Grubun üç üyesi daha koşarak avluya girdi ve binadan teçhizat taşımaya ve atları eyerlemeye başladı. Sokakta silah sesleri aralıksız duyuluyordu ve iki Amerikalı ölü yatıyordu, diğerleri ise bağırıyordu. Otuz dakika sonra atlarıyla yola çıkan birlik, düzensiz tüfek ateşi, taşlar ve şişelerden oluşan bir siperden geçmek zorunda kaldı ve altı kişisini geride bıraktı.

Bir saat sonra Carroll ve kasabada ikamet eden Sanford adlı başka bir Amerikalı onlara yetişti. Vatandaşlar meyhaneyi ateşe vermişti. Rahip yaralı Amerikalıları vaftiz etmiş ve başlarından vurulurlarken geri çekilmişti.

Karanlık çökmeden önce, dağın batı yamacında madenler için cıva dolu şişeler taşıyan yüz yirmi iki katırdan oluşan bir kadırganın zorlukla yukarı çıktığını gördüler. Aşağıdaki virajlarda arrieroların kırbaç seslerini ve çığlıklarını duyabiliyorlardı ve yük taşıyan hayvanların, dik kaya duvarındaki bir fay hattı boyunca keçiler gibi ağır ağır ilerlediğini görebiliyorlardı. Kötü şans. Denizden yirmi altı gün, madenlerden ise iki saatten az bir mesafe kalmıştı. Katırlar molozların arasında hırıltılı nefesler alıp sürünerek ilerliyor, paçavra gibi ve renkli kıyafetler giymiş sürücüler ise onları acele ettiriyordu. İlk sürücü yukarıdaki binicileri görünce üzengilere çıktı ve geriye baktı. Katırların oluşturduğu kervan, yarım mil veya daha fazla bir mesafe boyunca patikada ilerledi ve kümelenip durduklarında, aşağıda ayrı ayrı virajlarda, sekiz ve on katırdan oluşan, bir o yana bir bu yana dönen, hayvanların kuyrukları arkadakiler tarafından kemik gibi temizlenmiş, guttapercha şişelerindeki cıva sanki gizli canavarlar taşıyorlarmış gibi ağır ağır titreşiyor, şişkin keselerin içinde huzursuzca kıpırdayan ve nefes alan çiftler halinde şeyler vardı. Katırcı döndü ve patikaya baktı. Glanton çoktan yanına gelmişti. Amerikalıyı içtenlikle selamladı. Glanton konuşmadan geçti, o kayalık boğazda üst taraftan ilerledi ve çobanın katırını gevşek şistler arasında tehlikeli bir şekilde omuzladı. Adamın yüzü bulutlandı, döndü ve patikaya doğru seslendi. Diğer biniciler şimdi onu iterek geçiyorlardı, gözleri kısılmış ve yüzleri barut isinden simsiyah olmuştu. Katırından indi ve eyerin altındaki çamurluğun altından dürbününü çıkardı. Bu sırada David Brown karşısında duruyordu, tabancası zaten atının sağ tarafında elindeydi. Kılıcı kabzasının üzerinden savurarak adamın göğsüne isabetli bir atış yaptı.Adam ağır ağır oturdu ve Brown onu tekrar vurdu; adam kayalıklardan aşağı, uçuruma yuvarlandı.

Şirketin diğerleri olan biteni anlamak için neredeyse hiç dönüp bakmadılar. Her biri katırcılara yakın mesafeden ateş ediyordu.

Katırcılar atlarından düşüp patikada yatıyor ya da uçurumdan kayarak gözden kayboluyorlardı. Aşağıdaki sürücüler hayvanlarını döndürüp patikadan aşağı kaçmaya çalışıyorlardı ve yüklü katırlar, gözleri bembeyaz olmuş bir halde, dev fareler gibi uçurumun dik yamacına tırmanmaya başlıyorlardı. Biniciler, hayvanların ve kayanın arasına girerek onları metodik bir şekilde uçurumdan aşağıya doğru sürdüler; hayvanlar şehitler gibi sessizce yere yığıldılar, boş havada sakince döndüler ve şişeler kırılıp cıva havada büyük tabakalar, loblar ve küçük titreyen uydular halinde titreyerek belirdiğinde, aşağıdaki kayalarda kan ve gümüşün şaşırtıcı patlamalarıyla infilak ettiler ve tüm biçimleri aşağıda toplanıp taş vadilerde yarıştı, sanki dünyanın kalbinin gizli karanlığından kaynamış nihai bir simya çalışmasının ihlali gibiydi; dağ yamacında kaçak, fırtına kanallarının kuru yolunda parlak ve hızlı, kayadaki oyukları şekillendirip yamaçtan aşağıya doğru yılan balığı gibi parıldayarak ve ustaca hareket ederek bir çıkıntıdan diğerine koştular.

Katırcılar, uçurumun neredeyse geçilebilir olduğu patikada bir grup halinde oturmuş, ardıç ve çam çalılıklarının arasından yuvarlanarak, çığlıklar eşliğinde aşağı doğru yuvarlanıyorlardı. Atlılar ise geride kalan katırları peşlerinden sürüp, sanki korkunç bir şeyin insafına kalmış adamlar gibi, kayalık patikadan çılgınca aşağı doğru at sürüyorlardı. Carroll ve Sanford gruptan ayrılmışlardı ve son katırcıların kaybolduğu yere vardıklarında atlarını durdurup patikaya doğru baktılar. Yol, konvoydan birkaç ölü adam dışında bomboştu. Yarım yüz katır uçurumdan aşağı sürülmüştü ve uçurumun kıvrımında, kayalara saçılmış hayvanların kırık bedenlerini ve akşam ışığında birikmiş cıvanın parlak şekillerini görebiliyorlardı. Atlar ayaklarını yere vurup boyunlarını büküyorlardı. Biniciler o felaket dolu uçuruma doğru baktılar, birbirlerine baktılar ama görüşmeye gerek duymadılar; atların ağızlarını çekiştirip, onları dağdan aşağı doğru sürdüler.

Alacakaranlıkta şirkete yetiştiler. Nehrin karşı kıyısında atlarından indiler ve çocuk ile Delaware yerlilerinden biri, köpüren atları su kenarından geri çekiyordu. Hayvanlarını geçitten geçirdiler

ve karşıya geçtiler; su atların karınlarının altına kadar yükselmişti ve atlar kayaların üzerinden dikkatlice ilerleyerek, karanlık ormandan aşağıya, benekli ve kaynayan gölete doğru gürleyen bir şelalenin döküldüğü yukarı akıntıya çılgınca bakıyorlardı. Geçitten çıktıklarında, yargıç öne çıktı ve Carroll'un atının çenesinden tuttu.

"Zenci nerede?" dedi.

Hakime baktı. Hepsi neredeyse göz hizasındaydı ve o at üzerindeydi. "Bilmiyorum," dedi.

Hakim Glanton'a baktı. Glanton tükürdü.

Meydanda kaç adam gördünüz?

Sayım yapmaya vaktim olmadı. Bildiğim kadarıyla üç ya da dört kişi vuruldu.

Ama zenci değil mi?

Onu hiç görmedim.

Sanford atını ileri sürdü. "Meydanda zenci yoktu," dedi. "O çocukları vurduklarını gördüm ve hepsi de senin ve benim gibi beyazdı."

Hakim Carroll'un atını serbest bıraktı ve kendi hayvanını almaya gitti. Delaware kabilesinden iki kişi gruptan ayrıldı. Patikadan yukarı çıktıklarında neredeyse karanlık olmuştu ve grup ormana geri çekilmiş, geçitte gözcüler yerleştirmişti ve ateş yakmamışlardı.

Yoldan aşağıya hiçbir atlı gelmedi. Gecenin ilk saatleri karanlıktı, ancak geçitteki ilk rahatlamayla birlikte hava açılmaya başladı ve ay kanyonun üzerinden yükseldi; bir ayının nehrin karşı tarafında durup burnuyla havayı yokladığını ve sonra geri döndüğünü gördüler. Şafak vakti civarında yargıç ve Delaware yerlileri geri döndüler. Siyah adam da yanlarındaydı. Üzerinde sadece sardığı bir battaniye vardı. Çizmeleri bile yoktu. Conducta'dan gelen kemik kuyruklu katırlardan birine biniyordu ve soğuktan titriyordu. Kurtardığı tek şey tabancasıydı. Başka taşıyacak yeri olmadığı için battaniyenin altında göğsüne yaslamıştı.

Dağlardan batı denizine doğru inen yol, onları papağanların ve gösterişli makavların sırıtıp vırakladığı, sarmaşıklarla kaplı yeşil vadilerden geçirdi. Yol bir nehri takip ediyordu ve nehir taşkın ve çamurluydu, birçok geçit vardı ve sürekli nehri geçip tekrar geçiyorlardı. Solgun şelaleler, üzerlerindeki sarp dağ duvarından aşağıya doğru sarkıyor, yüksek kaygan kayalardan vahşi buharlar halinde savruluyordu. Sekiz gün boyunca başka hiçbir atlıya rastlamadılar. Dokuzuncu günde, aşağıda, ormanda bir çift eşeği kamçılayan yaşlı bir adam gördüler. Bu noktaya geldiklerinde durdular ve Glanton, ıslak yaprakların yığıldığı ormana girdi ve çalılıkların arasında bir cüce gibi yalnız başına oturan yaşlı adamı buldu. Eşekler yukarı baktılar, kulaklarını oynattılar ve sonra tekrar otlamak için başlarını eğdiler. Yaşlı adam onu izledi.

"Neden saklanıyor?" dedi Glanton.

Yaşlı adam cevap vermedi.

Nereden geliyor?

Yaşlı adam diyalog fikriyle bile yüzleşmek istemiyor gibiydi. Kollarını kavuşturmuş bir şekilde yaprakların arasında çömeldi. Glanton eğilip tükürdü. Çenesiyle eşekleri işaret etti.

Bunda ne yanlış var?

Yaşlı adam omuz silkti. "Hierbas," dedi.

Glanton hayvanlara ve yaşlı adama baktı. Atını tekrar patikaya doğru çevirerek gruba katılmak için yola koyuldu.

Bana ne dersin? yaşlı adamı arkasından çağırdı.

Yola devam ettiler. Vadide kartallar ve diğer kuşlar, birçok geyik, yabani orkideler ve bambu çalılıkları vardı. Buradaki nehir oldukça büyüktü ve devasa kayaların yanından akıp gidiyor, yüksek ve sık ormandan her yerden şelaleler dökülüyordu. Yargıç, Delaware yerlilerinden biriyle önden gidiyor, tüfeğini küçük ve sert nopal meyvesi tohumlarıyla dolduruyor ve akşamları vurduğu renkli kuşları ustalıkla yüzüyor, derilerini barutla ovup kuru ot toplarıyla doldurarak cüzdanına koyuyordu. Ağaç ve bitki yapraklarını defterine bastırıyor, gömleğini iki eliyle tutarak dağ kelebeklerinin

yanında sessizce dolaşıyor, onlarla alçak sesle konuşuyordu; kendisi meraklı bir araştırmacı değildi. Toadvine, defterine notlar alırken onu izliyor, defteri ışık için ateşe doğru tutuyordu ve ona tüm bunların amacının ne olduğunu sordu.

Hakimin tüy kalemi çizmeyi bıraktı. Toadvine'e baktı. Sonra tekrar yazmaya devam etti.

Toadvine ateşe tükürdü.

Hakim yazmaya devam etti, sonra defteri katlayıp bir kenara koydu, ellerini birleştirip burnunun ve ağzının üzerinden geçirdi ve avuç içleri birbirine bakacak şekilde dizlerinin üzerine yerleştirdi.

"Var olan her şey," dedi. "Yaratılışta benim bilgim dışında var olan her şey, benim rızam olmadan da var olur."

Kamp kurdukları karanlık ormana göz gezdirdi. Topladığı örnekleri işaret ederek başını salladı. "Bu isimsiz yaratıklar," dedi, "dünyada önemsiz veya hiç görünmeyebilirler. Ama en küçük kırıntı bile bizi yutabilir. Şu kayanın altındaki, insanların bilemeyeceği en küçük şey bile. Sadece doğa insanı köleleştirebilir ve ancak her bir varlığın varlığı kökünden sökülüp çıplak bir şekilde önünde durduğunda, insan yeryüzünün gerçek efendisi olabilir."

Hükümdar ne demektir?

Bir koruyucu. Bir bekçi veya hükümdar.

O halde neden kaleci demeyelim?

Çünkü o özel bir tür yöneticidir. Bir hükümdar, başka yöneticilerin olduğu yerlerde bile hüküm sürer. Otoritesi yerel yargıları geçersiz kılar.

Kurbağa asması larvaları.

Hakim ellerini yere koydu. Sorgulayıcısına baktı. "İşte benim iddiam bu," dedi. "Yine de her yerinde özerk yaşam cepleri var. Özerk. Benim olması için, benim iznim dışında hiçbir şeyin gerçekleşmesine izin verilmemeli."

Toadvine, çizmelerini çaprazlamış bir şekilde ateşin önünde oturuyordu. "Hiç kimse bu dünyadaki her şeyi bilemez," dedi.

Hakim büyük başını yana eğdi. Dünyanın sırlarının sonsuza dek gizli kalacağına inanan insan gizem ve korku içinde yaşar. Batıl inanç onu aşağı çeker. Yağmur, hayatının eylemlerini aşındırır. Ama kendini düzenin ipliğini dokumadan ayırma görevine adayan insan, sadece bu kararıyla dünyanın kontrolünü ele geçirmiş olur ve ancak bu şekilde kontrolü ele geçirerek kendi kaderinin şartlarını dikte etmenin bir yolunu bulabilir.

Bunun kuş yakalamakla ne alakası olduğunu anlamıyorum.

Kuşların özgürlüğü bana hakarettir. Hepsini hayvanat bahçelerine tıkmak isterdim.

Bu gerçekten de müthiş bir hayvanat bahçesi olurdu.

Hakim gülümsedi. Evet, dedi. Yine de öyle.

Geceleyin bir kervan geçti; atların ve katırların başları şallarla örtülüydü, karanlıkta sessizce ilerliyorlardı, biniciler parmaklarını dudaklarına götürerek birbirlerini uyarıyorlardı. Yolun üzerindeki büyük bir kayanın tepesinde duran yargıç onları izliyordu.

Sabahleyin yola koyuldular. Çamurlu Yaqui Nehri'ni geçtiler ve at sırtındaki bir adam kadar uzun, ölü yüzleri batıya dönük ayçiçeği tarlalarının arasından ilerlediler. Ülke açılmaya başladı ve tepelerin yamaçlarında mısır tarlalarına ve vahşi doğada ot kulübelerin, portakal ve demirhindi ağaçlarının bulunduğu birkaç açıklığa rastladılar. Hiç insan görmediler. 2 Aralık 1849'da Sonora eyaletinin başkenti Ures kasabasına girdiler.

Kasabanın yarısını bile geçmeden, etraflarına daha önce hiç karşılaşmadıkları kadar çeşitli ve sefil bir kalabalık toplanmıştı: dilenciler, dilencilerin vekilleri, fahişeler, pezevenkler, satıcılar, pis çocuklar, körlerden, sakatlardan ve ısrarcılardan oluşan koca heyetler, hepsi "Tanrım!" diye bağırıyordu; bazıları hamalların sırtına binmiş, peşlerinden koşuyordu ve her yaştan, sadece meraklı çok sayıda insan vardı. Ünlü kadınlar, geçtikleri balkonlarda, yüzleri maymun kalçaları kadar gösterişli çivit mavisi ve sarı renklere boyanmış halde uzanıyor, yelpazelerinin arkasından bir akıl hastanesindeki travestiler gibi müstehcen bir utangaçlıkla bakıyorlardı. Yargıç ve Glanton küçük kolun başında at sürüyor ve

kendi aralarında görüşüyorlardı. Atlar sinirli bir şekilde dörtnala koşuyor, biniciler ara sıra atlarının koşum takımlarına ellerini uzatsalar da, o eller sessizce geri çekiliyordu.

O gece kasabanın kenarında, Alman birinin işlettiği bir pansiyonda kaldılar. Pansiyon sahibi, mekanı tamamen onlara devretti ve bir daha ne hizmet ne de ödeme için görünmedi. Glanton, söğüt ağacından yapılmış tavanları olan yüksek ve tozlu odalarda dolaştı ve sonunda, içinde bir mangal ve birkaç toprak kap dışında hiçbir mutfak eşyası bulunmayan, mutfak diye nitelendirilebilecek bir yerde sinmiş yaşlı bir kadın buldu. Onu banyo için su ısıtmakla görevlendirdi ve eline bir avuç gümüş para verip bunları bir tür tahtaya dizmesini istedi. Kadın, Glanton onu kovana kadar paralara bakmadan durdu ve sonra paraları bir kuş gibi avuçlarında tutarak koridorda ilerledi. Merdivenlerden yukarı doğru seslenerek kayboldu ve kısa süre sonra etrafta bir sürü kadın çalışmaya başladı.

Glanton koridordan geri dönmek üzereyken, içeride dört beş at duruyordu. Şapkasıyla onları uzaklaştırdı, kapıya gitti ve sessizce bekleyen kalabalığa baktı.

Ahır uşakları, diye seslendim. Gelin. Çabuk.

İki çocuk öne doğru ilerleyip kapıya yaklaştı, diğerleri de onları takip etti. Glanton, aralarından en uzun olanını öne doğru işaret etti, bir elini başının üstüne koyup onu çevirdi ve diğerlerine baktı.

"Bu adam şef," dedi. Şef ciddi bir ifadeyle duruyordu, gözleri etrafı tarıyordu. Glanton başını çevirip ona baktı.

Her şeyi sana emanet ediyorum, anlıyor musun? Atları, eyerleri, her şeyi.

Evet, anlıyorum.

Tamam. Devam edin. Evde atlar var.

Şef döndü ve arkadaşlarının isimlerini bağırdı; altı kişi öne çıktı ve eve girdiler. Glanton koridordan aşağı indiğinde, o hayvanları - bazıları bilinen adam katilleri- kapıya doğru götürüyor, azarlıyorlardı; en küçüğü bile, Glanton'ın sorumluluğuna aldığı

hayvanın bacaklarından biraz daha uzundu. Glanton binanın arkasına çıktı ve fahişeler ve içki getirmek için gönderdiği rahibi aradı ama bulamadı. Makul bir şekilde geri dönebilecek bir ekip bulmaya çalışırken, Doktor Irving ve Shelby'yi seçti, onlara bir avuç bozuk para verdi ve tekrar mutfağa döndü.

Hava kararınca, pansiyonun arkasındaki avluda şişlere dizilmiş yarım düzine genç keçi kızarıyordu; kararmış bedenleri dumanlı ışıkta parlıyordu. Yargıç keten takım elbisesiyle bahçede dolaşıyor, purosunu sallayarak aşçıları yönlendiriyordu; onu da altı yaşlı, hepsi ciddi müzisyenden oluşan bir yaylı çalgılar grubu takip ediyordu; her adımda yaklaşık üç adım geriden onu takip ediyor ve sürekli çalıyorlardı. Avlunun ortasında üçayaklı bir sehpadan bir pulque tulumu sarkıyordu ve Irving her yaştan ve boydan yirmi otuz kadar fahişeyle geri dönmüştü; binanın kapısının önünde, doğaçlama satıcıların her birinin ayrıntılı listesini bağırarak yönlendirdiği, kasaba halkından oluşan hareketli bir kalabalık ve ticaret için getirilmiş düzinelerce yarı evcil at, şaha kalkıp kişniyor, perişan görünümlü sığırlar, koyunlar ve domuzlar sahipleriyle birlikte, Glanton ve yargıcın temizlemeyi umduğu kasabanın neredeyse tamamının kapılarına dayandığı, dünyanın o bölgesindeki toplantılara özgü şenlik ve giderek artan çirkinlik havasıyla dolu bir karnaval ortamı oluşmuştu. Avludaki ateş o kadar yüksek bir şekilde yakılmıştı ki, sokaktan bakıldığında binanın arka tarafının tamamı alevler içinde görünüyordu ve mallarıyla birlikte yeni tüccarlar ve yeni seyirciler, emekleri için kiralanacak olan peştamallı somurtkan Yaqui yerli gruplarıyla birlikte düzenli olarak geliyordu.

Gece yarısına doğru sokakta ateşler yanıyor, dans ediliyor, sarhoşluk hüküm sürüyordu ve ev, fahişelerin tiz çığlıklarıyla yankılanıyordu. Rakip köpek sürüleri, artık kısmen karanlık ve dumanı tüten arka avluya sızmış, yanmış keçi kemiklerinin üzerinde vahşi bir köpek kavgası başlamıştı. Gecenin ilk silah sesleri burada patlak vermiş, yaralı köpekler uluyarak ve kendilerini sürükleyerek ortalıkta dolaşıyorlardı. Ta ki Glanton dışarı çıkıp onları bıçağıyla öldürene kadar. Titrek ışıkta korkunç bir sahneydi bu; yaralı köpekler dişlerinin şakırtısından başka bir ses çıkarmıyor,

kendilerini foklar veya başka şeyler gibi sürükleyerek avluda dolaşıyor ve duvarların altına çömeliyorlardı. Glanton onları yürütüp kafataslarını kocaman bakır sırtlı kemer bıçağıyla yarıyordu. Eve geri döndüğünde yeni köpekler şişlere mırıldanmaya başlamıştı bile.

Sabahın erken saatlerinde pansiyondaki lambaların çoğu sönmüş, odalar sarhoş horlamalarıyla dolmuştu. Erzakçılar ve arabaları gitmişti ve yanmış ateşlerin kararmış halkaları, bomba kraterleri gibi yolda uzanıyordu; köz halindeki odunlar, yaşlı adamların ve oğlanların etrafında oturup sigara içip hikâyeler anlattığı son bir ateşi beslemek için dışarı sürüklenmişti. Doğudaki dağlar şafaktan şekillenmeye başlarken, bu figürler de uzaklaştı. Tesisin arka avlusunda, hayatta kalan köpekler kemikleri her yere sürüklemişti ve ölü köpekler, tozun içinde kurumuş kendi kanlarından oluşan koyu kiremitler halinde yatıyordu ve horozlar ötmeye başlamıştı. Hakim ve Glanton takım elbiseleriyle, hakim beyaz, Glanton siyah giymiş halde ön kapıda göründüklerinde, etrafta sadece basamaklarda uyuyan küçük uşaklardan biri vardı.

Yargıç, "Joven," dedi.

Çocuk ayağa fırladı.

Ahır uşağı mısın?

Evet efendim. Hizmetinizdeyim.

"Nuestro caballos," dedi. Hayvanları tarif edecekti ama çocuk çoktan kaçmıştı.

Hava soğuktu ve rüzgar esiyordu. Güneş henüz doğmamıştı. Hakim merdivenlerde duruyordu ve Glanton yeri inceleyerek bir aşağı bir yukarı yürüyordu. On dakika sonra, çocuk ve bir başkası, eyerlenmiş ve bakımlı iki atı güzel bir tırısla sokaktan geçirirken göründüler; çocuklar yalınayak, son hızla koşuyorlardı, atların nefesleri duman çıkarıyor ve başları hızla bir yandan diğer yana dönüyordu.

XV

Yeni bir sözleşme – Sloat – Nacozari katliamı – Elias ile karşılaşma – Kuzeye doğru takip – Bir piyango – Shelby ve çocuk – Topallayan bir at – Kuzeyli – Bir pusu – Kaçış – Ovalarda savaş – Bir iniş – Yanan ağaç – İz üzerinde – Kupalar – Çocuk birliğine geri dönüyor – Hakim – Çölde bir fedakarlık – İzciler geri dönmüyor – Ogdoad – Santa Cruz – Milisler – Kar – Bir hastane – Ahır.

Beş Aralık'ta, şafak sökmeden önce soğuk karanlıkta kuzeye doğru yola çıktılar; yanlarında Sonora eyaleti valisi tarafından imzalanmış, Apaçi kafa derisi temini sözleşmesi vardı. Sokaklar sessiz ve boştu. Carroll ve Sanford birlikten ayrılmışlardı ve şimdi onlarla birlikte, haftalar önce kıyıya giden altın kervanlarından biri tarafından burada ölüme terk edilmiş Sloat adında bir çocuk da vardı. Glanton ona aynı isimdeki komodorla akraba olup olmadığını sorduğunda, çocuk sessizce tükürdü ve "Hayır, o da benimle akraba değil" dedi. Kolonun ön tarafına yakın bir yerde at sürüyordu ve kendini o yerden çoktan kurtulmuş saymış olmalıydı, ancak herhangi bir tanrıya şükretse bile, bu zamansızdı çünkü ülke onunla işini henüz bitirmemişti.

Geniş Sonora çölüne doğru kuzeye ilerlediler ve o kavrulmuş ıssızlıkta haftalarca amaçsızca dolaştılar, söylentilerin ve gölgelerin peşinden gittiler. Çobanlar tarafından sefil ve ıssız bir çiftlikte

görüldüğü söylenen birkaç küçük, dağınık Chiricahua akıncı grubu vardı. Birkaç köylü pusuya düşürülüp öldürüldü. İki hafta sonra Nacozari Nehri üzerindeki bir puebloyu katlettiler ve iki gün sonra kafa derileriyle Ures'e doğru giderken, Baviácora'nın batısındaki ovalarda General Elias komutasındaki silahlı Sonora süvarileriyle karşılaştılar. Üç Glanton'ın öldüğü ve yedisinin yaralandığı, dördü ata binemeyen bir çatışma çıktı.

O gece, güneyde on milden daha az bir mesafede ordunun ateşlerini görebiliyorlardı. Geceyi karanlıkta geçirdiler ve yaralılar su istediler; şafaktan önceki soğuk sessizlikte dışarıdaki ateşler hâlâ yanıyordu. Güneş doğarken Delawareliler kampa girdiler ve Glanton, Brown ve yargıçla birlikte yere oturdular. Doğu ışığında, ovadaki ateşler kötü bir rüya gibi soldu ve ülke çıplak ve temiz havada parıldayarak uzandı. Elias, beş yüzden fazla askerle onlara doğru ilerliyordu.

Ayağa kalkıp atları eyerlemeye başladılar. Glanton, ocelot derisinden yapılmış bir ok kılıfı getirdi ve her adam için bir ok olacak şekilde içindeki okları saydı; kırmızı pazen kumaştan şeritler koparıp dört okun sapının ucuna bağladı ve sonra saydığı okları tekrar ok kılıfına yerleştirdi.

Adam, topluluk geçerken dizlerinin arasına dikilmiş ok kılıfıyla yere oturdu. Çocuk oklar arasından birini seçmek için durduğunda, hakimin onu izlediğini gördü. Glanton'a baktı. Seçtiği oku bıraktı, başka bir ok aldı ve onu çekti. Kırmızı püsküllü olanıydı. Tekrar hakime baktı, hakim onu izlemiyordu ve Tate ve Webster'ın yanına geçti. Sonunda, son oku çeken Teksaslı Harlan adında bir adam da onlara katıldı ve dördü birlikte dururken diğerleri atlarını eyerleyip dışarı çıkardı.

Yaralılardan ikisi Delaware yerlisi, biri Meksikalıydı. Dördüncüsü ise Dick Shelby'di ve tek başına ayrılış hazırlıklarını izliyordu. Grupta kalan Delaware yerlileri kendi aralarında görüştüler ve içlerinden biri dört Amerikalıya yaklaşıp her birini tek tek inceledi. Yanlarından geçip döndü ve Webster'ın okunu aldı. Webster, atının yanında duran Glanton'a baktı. Sonra Delaware yerlisi Harlan'ın okunu aldı. Glanton döndü, alnını atının kaburgalarına dayayarak

kemerleri sıktı ve ata bindi. Şapkasını düzeltti. Kimse konuşmadı. Harlan ve Webster hayvanlarını almaya gittiler. Glanton, grup geçerken atına bindi, sonra döndü ve onları ovaya kadar takip etti.

Delawareli adam atını getirmişti ve adamların uyuduğu kumlu, çamurlu yerlerden, hâlâ topallayarak atını getirdi. Yaralı Kızılderililerden biri sessizdi, gözleri kapalı, ağır ağır nefes alıyordu. Diğeri ritmik bir şekilde ilahiler okuyordu. Delawareli adam dizginleri bıraktı, çantasından savaş sopasını çıkardı, adamın üzerine çıktı, sopayı savurdu ve tek bir darbeyle kafatasını ezdi. Adam hafif bir titreme nöbetiyle kamburlaştı ve sonra hareketsiz kaldı. Diğeri de aynı şekilde öldürüldü ve ardından Delawareli adam atın bacağını kaldırdı, topallığı çözdü, atı kenara çekti, topallığı ve sopayı çantasına koydu, ata bindi ve atı çevirdi. Orada duran iki adama baktı. Yüzü ve göğsü kanla kaplıydı. Atı topuklarıyla dürttü ve uzaklaştı.

Tate kumun üzerine çömeldi, elleri önünde sarkıyordu. Döndü ve çocuğa baktı.

"Meksikalıyı kim alacak?" dedi.

Çocuk cevap vermedi. Shelby'ye baktılar. Shelby onları izliyordu.

Tate'in elinde bir avuç küçük çakıl taşı vardı ve onları teker teker kuma bıraktı. Çocuğa baktı.

"İstersen devam et," dedi çocuk.

Battaniyelerine sarılı Delaware yerlilerine baktı. "Belki de bunu yapmazsın," dedi.

Bu seni ilgilendirmez.

Glanton geri dönebilir.

Olabilir.

Tate, Meksikalının yerde yattığı yere baktı ve tekrar çocuğa baktı. "Hâlâ bunun arkasındayım," dedi.

Çocuk cevap vermedi.

Onlara ne yapacaklarını biliyor musun?

Çocuk tükürdü. "Tahmin edebiliyorum," dedi.

Hayır, yapamazsın.

Gitmene izin verdim. Ne istersen onu yap.

Tate ayağa kalktı ve güneye baktı, ancak oradaki çöl tüm berraklığıyla, yaklaşan orduların izlerini taşımadan uzanıyordu. Soğukta omuzlarını silkti. "İnjinler," dedi. "Onlar için hiçbir şey ifade etmiyor." Kamp alanını geçti, atını getirdi, ileri götürdü ve bindi. Hafifçe hırıltılı nefes alan, dudaklarında pembe bir köpük olan Meksikalıya baktı. Çocuğa baktı, sonra midilliyi cılız akasyaların arasından yukarı doğru itti ve gitti.

Çocuk kumda oturmuş güneye doğru bakıyordu. Meksikalı akciğerlerinden vurulmuştu ve zaten ölecekti ama Shelby'nin kalçası bir topla paramparça olmuştu ve aklı başındaydı. Yatarak çocuğu izliyordu. Kentucky'nin önde gelen ailelerinden biriydi, Transylvania Koleji'ne gitmişti ve sınıfındaki birçok genç gibi bir kadın yüzünden batıya gitmişti. Çocuğu ve çölün kenarında kaynayan devasa güneşi izledi. Herhangi bir yol simsarı veya kumarbaz, ilk konuşanın kaybedeceğini bilirdi ama Shelby çoktan her şeyini kaybetmişti.

"Neden işe koyulmıyorsun?" dedi.

Çocuk ona baktı.

"Silahım olsaydı seni vururdum," dedi Shelby.

Çocuk cevap vermedi.

Bunu biliyorsun, değil mi?

"Senin silahın yok," dedi çocuk.

Tekrar güneye baktı. Bir şey hareket ediyordu, belki de ilk sıcaklık çizgileri. Sabahın bu kadar erken saatinde toz yoktu. Shelby'ye tekrar baktığında Shelby ağlıyordu.

"Seni serbest bırakırsam bana teşekkür etmeyeceksin," dedi.

Hadi yap o zaman, seni şerefsiz herif.

Çocuk oturdu. Kuzeyden hafif bir rüzgar esiyordu ve arkalarındaki çalılıkların arasında bazı güvercinler ötmeye başlamıştı.

Eğer sadece seni bırakmamı istiyorsan, bırakırım.

Shelby cevap vermedi.

Çizmesinin topuğuyla kumda bir hendek açtı. Söylemen gerekecek.

Bana bir silah bırakacak mısın?

Sana silah bırakamayacağımı biliyorsun.

Sen ondan daha iyi değilsin, değil mi?

Çocuk cevap vermedi.

Ya geri dönerse?

Glanton.

Evet.

Ya öyle yaparsa?

Beni öldürecek.

Hiçbir şey kaybetmeyeceksiniz.

Seni şerefsiz.

Çocuk güldü.

Beni saklayacak mısın?

Seni mi saklayacağım?

Evet.

Çocuk tükürdü. Saklanamazsın. Nereye saklanacaksın? Geri gelecek mi?

Bilmiyorum.

Burası ölmek için korkunç bir yer.

İyi bir tane nerede bulabilirim?

Shelby gözlerini bileğinin tersiyle sildi. "Görebiliyor musun?" dedi.

Henüz değil.

Beni o çalının altına çeker misin?

Çocuk döndü ve ona baktı. Tekrar kırsal kesime doğru baktı, sonra havzayı geçti, Shelby'nin arkasına çömeldi, onu kollarının altından tutarak kaldırdı. Shelby'nin başı geriye doğru düştü, yukarı baktı ve sonra çocuğun kemerine sıkışmış tabancanın kabzasına

uzandı. Çocuk kolunu yakaladı. Onu yere indirdi, uzaklaştı ve serbest bıraktı. Atı yönlendirerek havzadan geri döndüğünde adam tekrar ağlıyordu. Tabancayı kemerinden çıkardı, eyerine bağladığı eşyalarının arasına sıkıştırdı, matarasını aldı ve yanına gitti.

Yüzü dönüktü. Çocuk kendi matarasından doldurdu, tıpasını kayışıyla asılı durduğu yere geri taktı ve topuğuyla iyice sıktı. Sonra ayağa kalktı ve güneye doğru baktı.

"İşte oradan geliyorlar," dedi.

Shelby dirseğinin üzerine doğruldu.

Çocuk ona baktı ve o da güneydeki ufuk boyunca uzanan silik ve şekilsiz çizgiye baktı. Shelby arkaya yaslandı. Gökyüzüne bakıyordu. Kuzeyden koyu bir bulut örtüsü iniyordu ve rüzgar esiyordu. Kumsalın kenarındaki söğüt çalılıklarından bir yaprak demeti fırladı ve sonra tekrar geri döndü. Çocuk, bekleyen atın yanına gitti, tabancayı aldı, kemerine taktı, matarayı eyerin boynuna astı, ata bindi ve yaralı adama baktı. Sonra da uzaklaştı.

Ovada kuzeye doğru dörtnala giderken, yaklaşık bir mil ötede, arazide başka bir atlı gördü. Onu seçemedi ve daha yavaş sürdü. Bir süre sonra atlı adamın atı önde götürdüğünü, bir süre sonra da atın düzgün yürümediğini fark etti.

Tate'ti. Yol kenarında oturmuş, çocuğun atıyla yaklaşmasını izliyordu. At üç ayak üzerinde duruyordu. Tate hiçbir şey söylemedi. Şapkasını çıkarıp içine baktı ve tekrar taktı. Çocuk eyerde dönmüş, güneye bakıyordu. Sonra Tate'e baktı.

Yürüyebiliyor mu?

Fazla değil.

Eğildi ve atın bacağını çekti. Tırnağın tabanı yarılmış ve kan içindeydi, hayvanın omzu titriyordu. Tırnağı indirdi. Güneş yaklaşık iki saattir tepedeydi ve ufukta toz bulutları vardı. Tate'e baktı.

Ne yapmak istiyorsunuz?

Bilmiyorum. Bir süre onu yönlendirin. Nasıl tepki vereceğine bakın.

Bunu yapmayacak.

Bunu biliyorum.

Binip bağlayabilirdik.

Belki de yolculuğunuza devam edersiniz.

Belki de yaparım.

Tate ona baktı. "İstersen devam et," dedi.

Çocuk tükürdü. "Hadi ama," dedi.

Eyerden ayrılmaktan nefret ederim. Yani, attan ayrılmaktan nefret ederim.

Çocuk kendi hayvanının arkadan sarkan dizginlerini aldı. "Ayrılmaktan nefret ettiğin şey hakkındaki fikrini değiştirebilirsin," dedi.

İki atı da öne doğru götürerek yola koyuldular. Yaralı hayvan sürekli durmak istiyordu. Tate onu teşvik ederek ilerletti. "Hadi ama aptal," dedi. "O zencilerden benden daha fazla hoşlanmayacaksın."

Öğle vakti güneş tepede soluk bir bulanıklık halindeydi ve kuzeyden soğuk bir rüzgar esiyordu. Hem insanlar hem de hayvanlar bu rüzgara karşı koydular. Rüzgar, yakıcı kum taneleri taşıyordu ve onlar da şapkalarını yüzlerine iyice indirip ilerlemeye devam ettiler. Kurumuş çöl samanları, kaynayan göçmen kumlarıyla birlikte uçup gitti. Bir saat sonra, önlerindeki ana atlı grubunun izi görünmüyordu. Gökyüzü, gözlerinin görebildiği her yönde gri ve tekdüze bir haldeydi ve rüzgar dinmiyordu. Bir süre sonra kar yağmaya başladı.

Çocuk battaniyesini indirip kendini ona sardı. Döndü ve sırtını rüzgara dönerek durdu; at da yanağını çocuğun yanağına dayadı. Kirpikleri karla kaplıydı. Tate yaklaşınca durdu ve ikisi de karın estiği yöne, rüzgarın estiği yere doğru bakarak beklediler. Birkaç metreden daha uzağı göremiyorlardı.

"Burası cehennem değil mi?" dedi.

Atınız önde gidecek mi?

Kesinlikle hayır. Onu ikna etmem neredeyse imkansız.

Yolumuzu şaşırırsak, doğrudan İspanyollarla karşı karşıya gelebiliriz.

Böylesine kısa sürede bu kadar soğuduğunu hiç görmemiştim.

Ne yapmak istiyorsunuz?

Devam etsek iyi olur.

Yüksek dağları destekleyebiliriz. Yokuş yukarı çıkmaya devam ettiğimiz sürece, bir döngüye girmediğimizi bileceğiz.

Bağlantımız kesilecek. Glanton'ı asla bulamayacağız.

Şu an bağlantımız kesildi.

Tate arkasını döndü ve kuzeyden savrulan kar tanelerine umutsuzca baktı. "Hadi gidelim," dedi. "Burada duramayız."

Atları öne sürdüler. Yer çoktan bembeyaz olmuştu. Sırayla sağlam ata binip topal olanı öne sürdüler. Saatlerce uzun, kayalık bir dere yatağından yukarı tırmandılar ve kar azalmadı. Çam ağaçlarına, bodur meşelere ve açık park alanlarına rastlamaya başladılar ve o yüksek çayırlardaki kar kısa sürede bir ayak derinliğine ulaştı; atlar buharlı lokomotifler gibi nefes nefese kalıyor ve duman çıkarıyordu; hava soğuyor ve kararıyordu.

Elias'ın öncü birliğinden gelen izciler, karda battaniyelerine sarılıp uyurken onlara rastladılar. Gece boyunca tek bir patika üzerinde ilerlemişler, karla dolan sığ göletlerin izini kaybetmemek için çabalamışlardı. Beş adamdı ve karanlıkta çam ağaçlarının arasından gelerek uyuyanlara neredeyse tökezleyerek rastladılar; karda iki tümsek vardı, bunlardan biri yarıldı ve içinden aniden korkunç bir yumurtadan çıkmış gibi bir figür belirdi.

Kar yağışı durmuştu. Çocuk, o soluk zeminde onları ve hayvanlarını net bir şekilde görebiliyordu; adamlar adımlarını atmış, atlar ise soğuktan titriyordu. Bir elinde botları, diğer elinde tabancası vardı. Battaniyenin altından çıktı, tabancayı doğrulttu ve en yakınındaki adamın göğsüne ateş etti, sonra koşmaya başladı. Ayakları kaydı ve bir dizinin üzerine çöktü. Arkasından bir tüfek

sesi geldi. Tekrar ayağa kalktı, karanlık bir çam ormanının yamacından aşağı koştu ve yamaç boyunca ilerledi. Arkasından başka atışlar da geldi ve döndüğünde ağaçların arasından aşağı inen bir adam gördü. Adam durdu, dirseklerini kaldırdı ve çocuk baş aşağı atladı. Tüfek mermisi dalların arasında gürültüyle sekti. Yuvarlandı ve tabancayı kurdu. Namlu karla dolu olmalıydı çünkü ateş ettiğinde etrafında turuncu bir ışık halkası belirdi ve atış garip bir ses çıkardı. Silahın patlayıp patlamadığını kontrol etti ama patlamamıştı. Adamı artık göremiyordu, ayağa kalktı ve koşmaya devam etti. Yamaç eteğinde soğuk havada nefes nefese oturdu, botlarını giydi ve ağaçların arasından geriye baktı. Hiçbir şey hareket etmiyordu. Ayağa kalktı, tabancayı kemerine taktı ve yoluna devam etti.

Yükselen güneş onu kayalık bir burun altında çömelmiş, güneydeki manzarayı seyrederken buldu. Bir saatten fazla bir süre öylece oturdu. Bir grup geyik dere yatağının karşı tarafında otlayarak ilerliyordu. Bir süre sonra kalktı ve sırt boyunca yürümeye devam etti.

Gün boyu o vahşi yaylalarda yürüdü, yol boyunca çam ağaçlarının dallarından avuç avuç kar yedi. Çam ağaçlarının arasından av izlerini takip etti ve akşamları, güneybatıda eğimli çölü, güneye doğru hareket etmiş bulut örtüsünün desenlerini kabaca yeniden üreten kar şekilleriyle kaplı olarak görebildiği uçurum kenarında yürüdü. Kayaların üzerinde buz donmuştu ve kozalaklı ağaçlar arasındaki sayısız buz sarkıtı, batıdaki ovaya yayılan gün batımının yansıyan ışığında kan kırmızısı bir şekilde parlıyordu. Sırtını bir kayaya yasladı ve güneşin sıcaklığını yüzünde hissetti, güneşin birikip parıldamasını ve ardından pembe, gül ve kızıl gökyüzünün tümünü sürükleyerek uzaklaşmasını izledi. Buz gibi bir rüzgar esti ve ardıç ağaçları aniden kara karşı karardı ve sonra sadece sessizlik ve soğuk kaldı.

Ayağa kalktı ve kayalıkların üzerinde aceleyle ilerlemeye başladı. Bütün gece yürüdü. Yıldızlar saat yönünün tersine dönüyor, Büyük Ayı takımyıldızı dönüyor ve Ülker yıldız kümesi kubbenin tam tepesinde parıldıyordu. Ayak parmakları uyuşana ve çizmelerinin içinde neredeyse tıkırdayana kadar yürüdü. Kayalıkların üzerindeki yolu onu büyük bir kanyonun kenarı boyunca dağların derinliklerine götürüyordu ve o bölgeden inebileceği bir yer göremiyordu. Oturdu, çizmelerini çıkardı ve donmuş ayaklarını sırayla kollarının arasına aldı. Ayakları ısınmadı ve çenesi soğuktan zonkluyordu; çizmelerini tekrar giymeye çalıştığında ayakları içine sokulacak sopalar gibiydi. Çizmelerini giyip ayağa kalktığında ve uyuşmuş bir şekilde ayaklarını yere vurduğunda, güneş doğana kadar bir daha duramayacağını biliyordu.

Hava soğudu ve gece uzunca önünde uzanıyordu. Karanlıkta, kardan arınmış çıplak kaya çıkıntılarını takip ederek ilerlemeye devam etti. Yıldızlar, kapaksız bir sabitlikle parlıyor ve gece boyunca yaklaşıyorlardı; ta ki şafağa doğru, gökyüzüne uzanan en uçtaki sırtın, o gösterişli evin içine öylesine gömülmüş çorak bir kaya silsilesinin, bazalt taşları arasında tökezleyene kadar. Yıldızlar ayaklarının dibinde yıkanıyor, göçmen yanıcı madde parçacıkları ise haritasız hesaplamalarıyla sürekli etrafında dolaşıyordu. Şafak öncesi ışıkta bir buruna çıktı ve orada, o ülkedeki herhangi bir canlıdan önce, yükselen güneşin sıcaklığını ilk o hissetti.

Taşların arasında kıvrılmış uyuyordu, tabanca göğsüne sıkıca yapışmıştı. Ayakları erimiş ve yanmıştı, uyandığında ise gökyüzüne, çok yükseklerde, güneşin etrafında yavaşça ve mükemmel bir şekilde zıt yönlerde dönen iki kara şahine, tıpkı bir direğin üzerindeki kağıt kuşlar gibi, bakakalmıştı.

Bütün gün kuzeye doğru ilerledi ve akşamın uzun ışığında, o yüksek uçurumdan aşağıdaki ovada uzakta ve sessizce çarpışan orduları gördü. Karanlık küçük atlar daireler çiziyor, manzara solgun ışıkta değişiyor ve ötesindeki dağlar kararan silüetlerle kasvetli bir hal alıyordu. Uzaktaki atlılar atlarını sürüyor, kılıçlarını savuşturuyor ve üzerlerinden hafif bir duman bulutu geçiyordu; vadinin tabanının derinleşen gölgesinde ilerliyor, arkalarında o

yerde canlarını kaybetmiş ölümlü insanların silüetlerini bırakıyorlardı. Savaşan atlılar çöle aniden çöken karanlıkta kaybolana kadar, tüm bunları sessiz, düzenli ve anlamsız bir şekilde aşağıdan izledi. Bütün o toprak soğuk, mavi ve belirsizdi ve güneş sadece durduğu yüksek kayalıklara vuruyordu. İlerlemeye devam etti ve kısa süre sonra kendisi de karanlığa gömüldü; çölden rüzgar esti ve dünyanın batı uçlarında tekrar tekrar şimşek telleri belirdi. Dağlara doğru uzanan bir kanyonun açtığı duvardaki bir yarığa gelene kadar uçurum boyunca ilerledi. Rüzgarda kıvrımlı çam ağaçlarının tepelerinin hışırdadığı bu uçuruma bakarak durdu ve sonra aşağı inmeye başladı.

Kar, yamaçta derin cepler halinde birikmişti ve o, çıplak kayalara tutunarak sendeleyerek aşağı indi, ta ki elleri soğuktan uyuşana kadar. Dikkatlice bir çakıl yamacından geçti ve moloz taşları ve küçük, kıvrımlı ağaçların arasından karşı tarafa doğru indi. Karanlıkta tutunacak bir yer arayarak defalarca düştü, kalkıp kemerinde tabancasını aradı. Bütün gece bu işi yaptı. Kanyon tabanının üzerindeki düzlüğe ulaştığında, aşağıda vadide akan bir derenin sesini duydu ve ellerini koltuk altlarına sokmuş, deli bir adamın yeleği içindeki bir kaçak gibi sendeleyerek ilerledi. Kumlu bir dere yatağına ulaştı ve onu takip ederek aşağı indi; sonunda onu tekrar çöle çıkardı ve orada soğukta sendeleyerek, bulutlu gökyüzünde bir yıldız aramak için etrafına bakındı.

Üzerinde bulunduğu ovadaki karın çoğu ya uçmuş ya da erimişti. Kuzeyden güneye doğru iki fırtına esiyordu, uzaktan gök gürültüsü duyuluyordu ve hava soğuktu, ıslak taş kokuyordu. Çorak düzlükte, seyrek ot kümeleri ve geniş bir alana yayılmış palmiye ağaçları dışında hiçbir şey yoktu; sanki oraya yerleştirilmiş diğer varlıklar gibi, alçalan gökyüzüne karşı yalnız ve sessizce duruyorlardı. Doğuda dağlar çöle simsiyah bir şekilde uzanıyordu ve önünde, çöl zemininde devasa ve kasvetli burunlar gibi uzanan uçurumlar veya çıkıntılar vardı. Yarı donmuş, ayakları hissiz bir şekilde tahta gibi adımlarla ilerledi. Neredeyse iki gündür yemek yememiş ve çok az dinlenmişti. Önündeki araziyi periyodik şimşek çakmalarında işaret ederek ilerledi ve bu şekilde sağındaki karanlık bir kaya burnunu

döndü ve titreyerek, pençe gibi olmuş ve felçli ellerine üfleyerek durdu. Önünde uzakta, ovada bir ateş yanıyordu; rüzgârın yıprattığı, tazelenip sönen ve fırtınanın aşağısına, çorak arazide uluyan hesaplanamaz bir ocaktan savrulan sıcak kepek gibi kıvılcımlar saçan yalnız bir alev. Oturup onu izledi. Ne kadar uzakta olduğunu anlayamadı. Orada hangi adamların olduğunu görmek için yüzüstü yattı ama gökyüzü ve ışık yoktu. Uzun süre izledi ama hiçbir şeyin hareket ettiğini görmedi.

Tekrar ilerlemeye başladığında, ateş sanki önünde geri çekiliyordu. Bir grup figür onunla ışık arasından geçti. Sonra tekrar. Belki de kurtlardı. Devam etti.

Çölde yanan yalnız bir ağaçtı. Geçen fırtınanın alevler içinde bıraktığı, sembolik bir ağaçtı. Ağacın önünde duran yalnız hacı, buraya gelmek için çok yol kat etmişti ve sıcak kumda diz çökmüş, uyuşmuş ellerini uzatmıştı. Etrafında ise, aşırı sıcak güne doğru ilerleyen küçük yardımcı birlikler, sessizce çömelen ve bir ayak ucundan diğerine duran küçük baykuşlar, tarantulalar, solpugalar, sirke böceği örümcekleri, vahşi mygale örümcekleri, ağzı bir chowdog'unki kadar siyah, insan için ölümcül boncuklu kertenkeleler, gözlerinden kan fışkıran küçük çöl basiliskleri ve Jeda'da, Babil'de sessiz ve aynı, tanrı gibi duran küçük kum yılanları vardı. Bu meşalenin parlaklığı yıldızları yuvalarından çıkarmış, tehlikeli bir ateşkes içinde bir araya gelmiş, ışık çemberini çevreleyen alevli gözlerden oluşan bir takımyıldızı.

Güneş doğduğunda, kararmış bir ağacın kor halindeki iskeletinin altında uyuyordu. Fırtına çoktan güneye çekilmişti ve yeni gökyüzü ham ve maviydi; yanmış ağaçtan yükselen duman kulesi, ince bir kalem gibi, başka bir tanımlaması olmayan bir arazinin yüzünde, saati işaret eden kendine özgü ve hafifçe nefes alan gölgesiyle, durgun şafakta dikey olarak duruyordu. Gece boyunca onunla birlikte nöbet tutan tüm yaratıklar gitmişti ve etrafında sadece, gece boyunca yere çarpan ve kükürt kokan küresel yıldırımın izlerinden oluşmuş, kumdan kaynaşmış, garip mercan şeklindeki fulguritler yatıyordu.

Çukurlarla dolu o ıssızlığın tam ortasına, terzi gibi oturmuş, dünyanın kenarlarından yavaş yavaş uzaklaşarak çölü çevreleyen parıldayan bir girdaba dönüşmesini izledi. Bir süre sonra kalktı ve çukurun kenarına, kuru bir dere yatağına doğru ilerledi; yaban domuzlarının küçük, şeytani izlerini takip ederek, durgun bir su birikintisinde su içerken onları buldu. Yaban domuzları homurdanarak çalılıkların arasına kaçtılar ve o da ıslak, ezilmiş kumda uzanıp içti, dinlendi ve tekrar içti.

Öğleden sonra, karnında suyun ağırlığıyla vadinin tabanını geçmeye başladı. Üç saat sonra, grubun geçtiği güneyden gelen uzun at izlerinin bulunduğu yerde durdu. İzlerin kenarını takip etti, tek tek binicileri ayırdı, sayılarını hesapladı ve dörtnala gittiklerini tahmin etti. İzleri birkaç mil boyunca takip etti ve üzerinden geçilen izlerin değişiminden tüm bu binicilerin birlikte geçtiğini, devrilmiş küçük taşlardan ve basılmış çukurlardan da gece geçtiklerini anlayabildi. Elias'tan herhangi bir toz veya söylenti aramak için elinin altından aşağıya doğru uzun süre baktı. Hiçbir şey yoktu. Devam etti. Bir mil daha ilerledikten sonra, izde, tanrıtanmaz bir canavarın yanmış leşi gibi garip, kararmış bir kütleyle karşılaştı. Etrafını dolaştı. Kurtların ve çakalların izleri at ve çizme izlerinin arasından geçmişti; yanmış şeklin kenarına kadar gelen ve tekrar alevlenen küçük atılımlar ve çıkışlar vardı.

Bunlar, Nacozari'den alınan kafa derilerinin kalıntılarıydı ve kurtarılmadan yeşil ve pis kokulu bir ateş yakılarak, poblanoların geçmiş yaşamlarının bu kömürleşmiş pıhtısından başka hiçbir şey kalmamıştı. Yakma yeri bir tepenin üzerinde kurulmuştu ve çevredeki arazinin her köşesini inceledi ama görülecek hiçbir şey yoktu. İzleri takip ederek, takip ve karanlığın çağrışımlarıyla, derinleşen alacakaranlıkta onları izleyerek ilerledi. Güneş batarken hava soğudu, ama dağlardaki kadar soğuk değildi. Oruç onu zayıflatmıştı ve dinlenmek için kuma oturdu ve yerde yayılmış, kıvrılmış bir halde uyandı. Ay yükselmişti, doğudaki siyah kağıt dağların arasındaki boşlukta bir çocuğun kayığı gibi duran yarım bir ay. Ayağa kalktı ve devam etti. Dışarıda çakallar uluyordu ve

ayakları sendeliyordu. Bir saat daha böyle ilerledikten sonra bir ata rastladı.

Atın izi takip ediliyordu, karanlıkta hareket etti ve tekrar durdu. Tabancasını çekmiş halde durdu. At yanından geçti, karanlık bir silüet, binicisi var mıydı yoktu, anlayamadı. Daire çizdi ve geri geldi.

Onunla konuştu. Dışarıda derin nefes alışlarını duyabiliyordu, hareket ettiğini duyabiliyordu ve geri döndüğünde kokusunu alabiliyordu. Yaklaşık bir saat boyunca onu takip etti, onunla konuştu, ıslık çaldı, ellerini uzattı. Sonunda ona dokunacak kadar yaklaştığında yelesinden tuttu ve hayvan daha önce olduğu gibi koşmaya başladı, o da yanında koştu, ona yapıştı ve sonunda bacaklarını bir ön bacağına dolayarak onu yere yığdı.

İlk kalkan oydu. Hayvan kalkmakta zorlanıyordu ve düşme sonucu yaralandığını düşündü ama öyle değildi. Kemerini ağzına doladı ve üzerine çıktı; hayvan ayağa kalktı ve bacaklarını açarak titreyerek altında durdu. Omuzlarını okşadı, onunla konuştu ve hayvan tereddütle ileri doğru hareket etti.

Ures'ten satın aldığı yük atlarından biri olduğunu sandı. At durdu ve adam onu ileri doğru itti ama gitmedi. Adam çizmelerinin topuklarını sertçe kaburgalarının altına soktu ve at arka ayakları üzerine çömeldi, yanlara doğru sendeledi. Adam uzanıp ağzındaki kemeri çözdü, atı ileri doğru tekmeledi ve kemerle bir darbe daha vurdu, at hızla öne doğru adım attı. Adam avucunda atın yelesinden bir tutam sıktı, tabancayı beline iyice yerleştirdi ve hayvanın ham omurgasının üzerinde, omurga eklemleri derinin altında belirgin ve hissedilebilir şekilde, yoluna devam etti.

Atlarına binerken, çölden gelen başka bir at da onlara katıldı ve yanlarında yürümeye başladı; şafak söktüğünde hâlâ oradaydı. Geceleyin de atlıların izlerine daha büyük bir grup katılmıştı ve şimdi vadinin tabanından kuzeye doğru uzanan geniş ve çiğnenmiş bir yol oluşmuştu. Gün ışığıyla birlikte yüzünü atın omzuna yaslayarak izleri inceledi. Bunlar nal takılmamış Kızılderili midillileriydi ve belki de yüz kadarları vardı. Atlılar onlara

katılmamış, aksine onlar onlara katılmıştı. İlerlemeye devam etti. Geceleyin yanlarına gelen küçük at birkaç fersah uzaklaşmış ve şimdi onları dikkatle takip ediyordu; bindiği at ise susuzluktan dolayı sinirli ve hastaydı.

Öğle vakti hayvanın hali kötüleşmeye başlamıştı. Diğer atı yakalamak için onu pistten çıkarmaya çalıştı ama at, belirlediği rotadan ayrılmak istemiyordu. Bir çakıl taşı emdi ve kırsalı gözlemledi. Sonra önünde atlılar gördü. Orada değillerdi, sonra birden oradaydılar. İki atın huzursuzluğunun kaynağının onların yakınlarında olduğunu anladı ve bir yandan hayvanları, bir yandan da kuzeydeki ufuk çizgisini izleyerek yoluna devam etti. Bindiği at titredi ve ileri doğru itildi ve bir süre sonra atlıların şapka taktığını gördü. Atı ileri doğru sürdü ve yaklaştığında, grup durmuş, yere oturmuş ve yaklaşmasını izliyordu.

Çok kötü görünüyorlardı. Bitkin, kan içinde ve gözlerinin etrafı simsiyah olmuştu; yaralarını kirli ve kan lekeli bezlerle sarmışlardı ve kıyafetleri kurumuş kan ve barut kalıntılarıyla kaplıydı. Glanton'ın karanlık göz çukurlarındaki gözleri, cinayetin ateş püsküren odak noktalarıydı ve o ve bitkin atlıları, sefalet içinde birbirlerine çok benzeseler de, çocuğa sanki onlardan biri değilmiş gibi, kin dolu bakışlarla bakıyorlardı. Çocuk attan indi ve aralarında zayıf, susuz ve çılgın bir halde durdu. Biri ona bir matara fırlattı.

Dört adamlarını kaybetmişlerdi. Diğerleri keşif için öndeydi. Elias bütün gece ve ertesi gün dağlardan geçerek ilerlemiş ve güneydeki ovada karanlıkta karların arasından onları takip etmişti. Çölde sığır gibi kuzeye doğru kovalanmışlar ve takipçilerinden kurtulmak için bilerek savaş grubunun izini sürmüşlerdi. Meksikalıların ne kadar geride olduklarını ve Apachilerin ne kadar önde olduklarını bilmiyorlardı.

Mataradan su içti ve onları inceledi. Kayıp olanlardan hangilerinin izcilerle önde olduğunu, hangilerinin çölde öldüğünü bilmenin hiçbir yolu yoktu. Toadvine'in getirdiği at, acemi asker Sloat'ın Ures'ten çıkarken bindiği attı. Yarım saat sonra yola çıktıklarında atlardan ikisi kalkmadı ve geride kaldı. Ölen adamın atına derisiz ve derme çatma bir eyerle oturdu ve kambur bir

şekilde, sendeleyerek ilerledi; kısa süre sonra bacakları ve kolları sarktı ve uykusunda bir kukla gibi sarsıldı. Uyandığında yanında eski rahibi buldu. Tekrar uyudu. Bir sonraki uyanışında ise orada yargıç vardı. O da şapkasını kaybetmişti ve başının etrafına çöl çalılıklarından örülmüş bir çelenk takmış, sanki dünyanın sadece ona bile hoş geldiğini düşünerek mülteciye aynı gülümsemeyle bakıyordu.

O günün geri kalanını, kaktüs ve akdikenle kaplı alçak, dalgalı tepelerden yukarı doğru at sürerek geçirdiler. Zaman zaman yedek atlardan biri durup yolda sallanarak bekliyor ve arkalarında küçülüyordu. Soğuk, mavi akşamda uzun bir kuzey yamacından aşağı indiler ve sadece seyrek ocotillo ve grama çalılıklarıyla kaplı çorak bir bajadadan geçtiler ve düzlükte kamp kurdular; bütün gece rüzgar esti ve kuzeydeki çölde yanan diğer ateşleri görebiliyorlardı. Hakim dışarı çıktı, atlara baktı ve o zavallı sürüden görünüşü en az olası olan hayvanı seçip yakaladı. Onu ateşin yanından geçirdi ve birinin gelip tutmasını istedi. Kimse kalkmadı. Vekil rahip yavruya doğru eğildi.

Ona hiç aldırma evlat.

Hakim ateşin ötesindeki karanlıktan tekrar seslendi ve rahip ihtiyatlı bir şekilde çocuğun koluna elini koydu. Ama çocuk ayağa kalktı ve ateşe tükürdü. Döndü ve rahibe baktı.

Sence ben ondan mı korkuyorum?

Rahip cevap vermedi ve çocuk arkasını dönüp karanlığa doğru çıktı, orada yargıç bekliyordu.

Adam atı tutarak ayakta duruyordu. Sadece dişleri ateş ışığında parıldıyordu. Birlikte hayvanı biraz uzaklaştırdılar ve çocuk dokuma reatayı tutarken, hakim belki de yüz kilo ağırlığında yuvarlak bir taşı alıp tek bir darbeyle atın kafatasını ezdi. Kulaklarından kan fışkırdı ve yere o kadar sert düştü ki ön bacaklarından biri boğuk bir sesle kırıldı.

Hayvanın iç organlarını çıkarmadan arka bacaklarının derisini yüzdüler ve adamlar etten biftekler kesip ateşte kızarttılar, geri kalan eti de şeritler halinde kesip tütsülemek için astılar. Gözcüler

içeri girmedi, nöbet tuttular ve her adam silahını göğsüne yaslayarak uyumaya çekildi.

Ertesi günün öğleden sonrasında, bir grup liderin toplandığı alkali bir çukurdan geçtiler. Topluluk durdu ve Glanton ile yargıç öne doğru at sürdüler. Liderler sekiz kişiydi ve her birinin şapkası vardı; hepsi dışa dönük bir halka oluşturmuşlardı. Glanton ve yargıç onları çevrelediler ve yargıç durup eğildi ve botuyla liderlerden birini itti. Sanki altındaki kuma gömülü kimsenin olmadığından emin olmak istercesine. Diğer liderler, sessizlik ve ölüm yemini etmiş dindar bir müritin arkadaşları gibi, buruşuk gözlerinden kör bir şekilde bakıyorlardı.

Biniciler kuzeye doğru baktılar. Yollarına devam ettiler. Soğuk küllerin oluşturduğu sığ bir yükseltinin ötesinde, iki vagonun kararmış enkazı ve grubun çıplak bedenleri yatıyordu. Rüzgar külleri savurmuştu ve demir dingilleri, gemilerin omurgalarının deniz tabanındaki kemiklerini işaretlediği gibi, vagonların şekillerini belirginleştirmişti. Cesetlerin bir kısmı yenmişti ve biniciler yaklaşırken kargalar havalandı; bir çift akbaba ise kanatlarını kirli korolar gibi açarak, haşlanmış gibi görünen başlarını müstehcen bir şekilde sallayarak kumların üzerinden koşmaya başladı.

Yollarına devam ettiler. Çöl düzlüğünün kuru bir haliçini geçtiler ve öğleden sonra bir dizi dar geçitten yukarı, inişli çıkışlı bir tepelik bölgeye doğru ilerlediler. Çam ağacı odunundan çıkan dumanın kokusunu alabiliyorlardı ve karanlık çökmeden önce Santa Cruz kasabasına vardılar.

Sınır boyunca uzanan tüm kaleler gibi bu kasaba da eski ihtişamından çok uzaklaşmıştı ve binaların çoğu ıssız ve harabe halindeydi. Süvarilerin gelişi önceden duyurulmuştu ve yol boyunca, geçerken sessizce izleyen halk sıralanmıştı; siyah başlıklar giymiş yaşlı kadınlar ve eski tüfekler ve mızraklar ya da balta ile şekillendirilmiş, kaba bir şekilde pamuk ağacından yapılmış, çocuklara yönelik kulübe silahlarına benzeyen tüfekler taşıyan erkekler. Hatta namludaki deliğe bir sigara sıkıştırılarak ateşlenen, nehir yatağından fırlatılan ve içine doldurulan mermilerin, meteoritlerin izlediği tuhaf yollar gibi havada uçuşmasına neden

olan, hiç kilidi olmayan silahlar bile vardı. Amerikalılar atlarını ileri sürdüler. Tekrar kar yağmaya başlamıştı ve önlerindeki dar sokakta soğuk bir rüzgar esiyordu. Perişan hallerine rağmen, bu Falstaffvari milislere açıkça küçümseyerek bakıyorlardı.

Rüzgar ağaçları hırpalarken, gri alacakaranlıkta yuva yapan kuşlar çığlık atıp dallara tutunurken, kar küçük meydanı savurup ötesindeki kerpiç binaların silüetlerini örterken ve onları takip eden satıcıların çığlıklarını sustururken, atlarının arasında, sefil küçük meydanda duruyorlardı. Glanton ve birlikte yola çıktığı Meksikalı geri döndüler ve grup atlarına binip, bir avluya açılan eski bir tahta kapıya gelene kadar sokaktan aşağı doğru ilerledi. Avlu karla kaplıydı ve içinde kümes hayvanları ve hayvanlar -keçiler, bir eşek- vardı; biniciler içeri girerken körü körüne duvarları tırmalayıp tırmanıyorlardı. Bir köşede kararmış çubuklardan yapılmış bir üçayak duruyordu ve kısmen karla örtülmüş, son ışıkta soluk bir pembe renkte görünen büyük bir kan lekesi vardı. Evden bir adam çıktı, Glanton ile konuştu, Meksikalıyla sohbet etti ve sonra onları kötü hava koşullarından korumak için içeri davet etti.

Yüksek tavanlı ve isli kirişli uzun bir odanın zeminine oturdular. Bir kadın ve bir kız, keçi etinden yapılmış guisado kaseleri ve mavi tortillalarla dolu bir kil tabak getirdiler; onlara fasulye, kahve ve içinde küçük çiğ kahverengi peloncillo şekeri parçaları bulunan mısır unu lapası ikram edildi. Dışarısı karanlıktı ve kar savruluyordu. Odada ateş yoktu ve yemekler ağır ağır buhar çıkarıyordu. Yemeklerini yedikten sonra oturup sigara içtiler ve kadınlar kaseleri topladılar; bir süre sonra bir çocuk elinde fenerle gelip onları dışarı çıkardı.

Hırıltılı atların arasından avluyu geçtiler ve çocuk kerpiç bir kulübedeki kaba ahşap kapıyı açıp elinde lambayı tutarak yanında durdu. Eyerlerini ve battaniyelerini getirdiler. Avluda atlar soğuktan ayaklarını yere vuruyordu.

Ahırda emziren bir tayı olan bir kısrak vardı ve çocuk onu dışarı çıkarmak isterdi ama onu bırakması için ona seslendiler. Bir ahırdan saman taşıyıp yere serdiler ve onlar yataklarını sererken çocuk lambayı tuttu. Ahır kil, saman ve gübre kokuyordu ve lambanın kirli

sarı ışığında nefesleri soğukta duman gibi yükseliyordu. Battaniyelerini düzenledikten sonra çocuk lambayı indirdi, avluya çıktı ve arkasından kapıyı kapatarak onları derin ve mutlak bir karanlıkta bıraktı.

Kimse kıpırdamadı. O soğuk ahırda kapının kapanması, bazı kalplerde kendi seçimleri olmayan başka mekanları çağrıştırmış olabilir. Kısrak huzursuzca kokladı ve genç tay etrafta dolandı. Sonra teker teker dış giysilerini, deri yağmurluklarını, ham yün şallarını ve yeleklerini çıkarmaya başladılar ve teker teker etraflarında büyük bir kıvılcım çıtırtısı yarattılar ve her adamın en soluk ateşten bir kefen giydiği görüldü. Giysilerini çekiştiren yukarı kalkmış kolları ışıldıyordu ve her karanlık ruh, sanki her zaman böyleymiş gibi, duyulabilir ışık şekilleriyle sarılmıştı. Ahırın en ucundaki kısrak, bu kadar karanlık varlıklardaki bu ışıktan homurdandı ve ürktü ve küçük at döndü ve yüzünü annesinin yan tarafındaki ağlara sakladı.

XVI

Santa Cruz Vadisi – San Bernardino – Vahşi Boğalar – Tumacacori – Misyon – Bir Münzevi – Tubac – Kayıp İzciler – San Xavier del Bac – Tucson Kalesi – Leş Yiyiciler – Chiricahualar – Riskli Bir Karşılaşma – Mangas Colorado – Teğmen Couts – Meydanda Asker Toplama – Vahşi Bir Adam – Owens Cinayeti – Kantinada – Bay Bell Sorgulanıyor – Hakim Deliller Üzerine – Köpek Tutkunları – Bir Fandango – Hakim ve Göktaşı.

Sabahleyin yola çıktıklarında daha da soğuktu. Sokaklarda kimse yoktu ve yeni yağan karda hiçbir iz yoktu. Kasabanın kenarında kurtların yoldan geçtiği yeri gördüler.

Küçük bir nehrin kenarından, buzların üzerinden, ördeklerin mırıldanarak gidip geldiği donmuş bir bataklığın üzerinden at sürdüler. O öğleden sonra, kurumuş kış otlarının atların karınlarına kadar uzandığı yemyeşil bir vadiden geçtiler. Mahsullerin çürüdüğü boş tarlalar ve meyvelerin kuruyup yere düştüğü elma, ayva ve nar bahçeleri vardı. Çayırlarda toplanmış geyikler ve sığır izleri buldular ve o gece ateşlerinin başında oturup genç bir dişi geyiğin kaburgalarını ve butlarını kızartırken karanlıkta boğaların böğürmesini duyabiliyorlardı.

Ertesi gün San Bernardino'daki eski çiftliğin kalıntılarının yanından geçtiler. O bölgede, kalçalarında İspanyol damgaları

taşıyan çok yaşlı vahşi boğalar gördüler ve bu hayvanlardan birkaçı küçük gruba saldırdı, vurulup yere serildiler. Ta ki bir tanesi bir dere yatağındaki akasya ağaçlarının arasından çıkıp James Miller'ın bindiği atın kaburgalarına boynuzlarını saplayana kadar. Miller, boğanın geldiğini görünce ayağını üzengiden kaldırmıştı ve darbe onu neredeyse eyerden fırlattı. At çığlık attı ve tekmeledi, ancak boğa ayaklarını yere sağlamca basmış ve Miller tabancasını çıkaramadan önce hayvanı, biniciyi ve her şeyi yerden kaldırmıştı. Miller tabancanın namlusunu boğanın alnına dayayıp ateş ettiğinde ve tüm grotesk düzenek yere yığıldığında, enkazdan uzaklaştı ve elinde dumanı tüten tabancayla tiksintiyle uzaklaştı. At ayağa kalkmaya çalışıyordu, geri döndü, atı vurdu, tabancayı kemerine koydu ve eyer kayışlarını çözmeye başladı. At, ölü boğanın üzerinde tam olarak yatıyordu ve eyeri kurtarmak için epey uğraşması gerekti. Diğer biniciler durup izlemeye başlamışlardı ve biri sürünün içindeki son yedek atı öne doğru sürdü, ancak bunun dışında ona hiçbir yardımda bulunmadılar.

Santa Cruz nehrinin yatağını takip ederek, devasa nehir yatağı kavak ağaçlarının arasından ilerlediler. Apaçilerin izine bir daha rastlamadılar ve kayıp izcilerden de hiçbir iz bulamadılar. Ertesi gün San José de Tumacacori'deki eski misyonun yanından geçtiler ve yargıç, yaklaşık bir mil uzakta bulunan kiliseye bakmak için yola koyuldu. Misyonun tarihi ve mimarisi hakkında kısa bir konuşma yapmıştı ve bunu dinleyenler, oraya hiç gitmediğine inanmazlardı. Grubun üç üyesi onunla birlikte gitti ve Glanton, onların gidişini karanlık bir endişeyle izledi. O ve diğerleri kısa bir mesafe daha ilerledikten sonra durdu ve geri döndü.

Eski kilise harabe halindeydi ve yüksek duvarlarla çevrili avluya açılan kapı açıktı. Glanton ve adamları yıkık kapıdan içeri girdiklerinde, ölü meyve ağaçları ve üzüm asmaları arasında boş avluda dört at binicisiz duruyordu. Glanton tüfeğini dik tutarak, kabzasını uyluğuna dayayarak atına bindi. Köpeği atın peşinden geldi ve kilisenin çökmüş duvarlarına dikkatlice yaklaştılar. Atlarıyla kapıdan içeri gireceklerdi ama oraya vardıklarında içeriden bir tüfek sesi duyuldu ve güvercinler kanat çırptı; bunun

üzerine atlarından inip tüfekleriyle arkalarına çömeldiler. Glanton diğerlerine baktı ve sonra atını içeriye bakabileceği bir yere doğru sürdü. Üst duvarın bir kısmı ve çatının çoğu çökmüştü ve yerde bir adam yatıyordu. Glanton atı kutsal eşya odasına götürdü ve diğerleriyle birlikte aşağıya baktı.

Yerdeki adam ölmek üzereydi ve çizmelerinden tuhaf şapkasına kadar her şeyiyle ev yapımı koyun derisinden giysiler giymişti. Onu çatlak kil karoların üzerinde çevirdiler, çenesi hareket etti ve alt dudağında kanlı bir tükürük belirdi. Gözleri donuktu, gözlerinde korku vardı ve başka bir şey daha vardı. John Prewett tüfeğinin kabzasını yere dayadı ve tüfeği yeniden doldurmak için borusunu salladı. "Birinin daha koştuğunu gördüm," dedi. "İki kişiler."

Yerdeki adam hareket etmeye başladı. Bir kolu kasığındaydı ve onu hafifçe hareket ettirip işaret etti. Onlara mı, düştüğü yüksekliğe mi yoksa sonsuzluktaki varış noktasına mı işaret ettiğini bilmiyorlardı. Sonra öldü.

Glanton harabelere göz gezdirdi. "Bu şerefsiz nereden çıktı?" dedi.

Prewett, ufalanan çamur siperliğe doğru başını salladı. "Şuradaydı. Ne olduğunu bilmiyordum. Hala bilmiyorum. O şerefsizi oradan vurdum."

Glanton hakime baktı.

"Bence o bir geri zekalıydı," dedi yargıç.

Glanton atını kilisenin içinden geçirip, ortadaki küçük bir kapıdan avluya çıkardı. Diğer keşişi dışarı çıkardıklarında orada oturuyordu. Jackson tüfeğinin namlusuyla onu ileri doğru dürttü; ufak tefek, genç olmayan bir adamdı. Öldürdükleri kişi kardeşiydi. Uzun zaman önce kıyıda gemiden atlayıp buraya gelmişlerdi. Adam çok korkmuştu ve İngilizce bilmiyor, İspanyolcası da azdı. Hakim onunla Almanca konuştu. Yıllardır buradaydılar. Kardeşinin aklı bu yerde gitmişti ve şimdi önlerinde duran, deri kıyafetleri ve tuhaf botlarıyla duran adam da tamamen akıl sağlığı yerinde değildi. Onu orada bıraktılar. Dışarı çıkarken avluda ileri geri koşuyor, bağırıyordu. Kardeşinin kilisede öldüğünün farkında değil gibiydi.

Hakim Glanton'a yetişti ve yan yana yola kadar birlikte gittiler.

Glanton tükürdü. "Ort da onu vurdu," dedi.

Hakim gülümsedi.

Glanton, "Beyaz erkekleri o şekilde görmek hoşuma gitmiyor," dedi. "Hollandalı olsun ya da olmasın. Bunu görmek hoşuma gitmiyor."

Nehir yatağı boyunca kuzeye doğru ilerlediler. Ormanlar çıplaktı ve yerdeki yapraklar küçük buz pullarını tutuyordu; pamuk ağaçlarının benekli ve kemikli dalları, yorgan gibi çöl gökyüzüne karşı sert ve ağır görünüyordu. Akşam vakti, kış tarlalarında buğdayın kuruduğu ve sokaklarda otların bittiği terk edilmiş Tubac'tan geçtiler. Bir basamağın üzerinde meydanı izleyen kör bir adam vardı ve onlar geçerken başını kaldırıp dinledi.

Çöle doğru yola koyuldular ve kamp kurdular. Rüzgar yoktu ve oradaki sessizlik, her türden kaçak için son derece elverişliydi; açık arazi ve düşmanların saklanabileceği yakınlarda dağların olmaması da aynı şekilde avantajlıydı. Sabahın erken saatlerinde, gün ağarmadan önce, hepsi birlikte atlara binip, silahları hazır halde atlarını yüklediler. Her adam araziyi taradı ve en küçük canlıların hareketleri bile kolektif bilinçlerine kaydedildi; görünmez birer tetikte olma teliyle birbirine bağlandılar ve tek bir titreşimle o manzaraya doğru ilerlediler. Terk edilmiş çiftlik evlerinin ve yol kenarındaki mezarların yanından geçtiler ve sabahın ortalarına doğru, batıdan çölden gelen ve nehir yatağının gevşek kumlarında önlerinde ilerleyen Apachilerin izini tekrar buldular. Atlılar yere eğilip, izlerin kenarındaki sıkışmış kumdan örnekler aldılar, parmakları arasında test ettiler, nemini güneşe karşı ölçtüler, kumu bıraktılar ve çıplak ağaçların arasından nehre doğru baktılar. Tekrar atlarına bindiler ve yola devam ettiler.

Kayıp izcileri, ateşle kararmış bir paloverde ağacının dallarından baş aşağı asılı halde buldular. Topuk bağlarından sivrilmiş yeşil tahta çubuklarla şişlenmişlerdi ve başları kömürleşene, beyinleri kafataslarında fokurdayana ve burun deliklerinden buhar çıkana kadar kavruldukları kömürlerin ölü küllerinin üzerinde gri ve çıplak bir şekilde asılı duruyorlardı. Dilleri dışarı çekilmiş ve içlerinden

geçirilmiş sivrilmiş çubuklarla tutulmuştu, kulakları kesilmiş ve gövdeleri çakmak taşlarıyla yarılarak bağırsakları göğüslerine sarkmıştı. Bazı adamlar bıçaklarıyla öne doğru iterek cesetleri indirdiler ve küllerin içinde bıraktılar. İki koyu renkli beden, Delaware yerlilerinin sonuncularıydı, diğer ikisi ise Vandiemenlander ve doğudan Gilchrist adında bir adamdı. Barbar orduları arasında ne ayrıcalık ne de ayrımcılıkla karşılaşmışlar, eşit şekilde acı çekmiş ve ölmüşlerdi.

O gece San Xavier del Bac misyonunun içinden geçtiler; kilise yıldız ışığında ciddi ve gösterişsiz görünüyordu. Hiçbir köpek havlamadı. Papago kulübeleri sanki boştu. Hava soğuk ve berraktı ve oradaki ve ötesindeki ülke, bir baykuşun bile uğramadığı bir karanlığa bürünmüştü. Arkalarındaki vadi tabanından soluk yeşil bir meteor yükseldi, başlarının üzerinden geçti ve sessizce boşlukta kayboldu.

Tucson kalesinin eteklerinde şafak vakti, birkaç haciendanın kalıntılarının ve insanların öldürüldüğü yol kenarlarındaki işaretlerin yanından geçtiler. Ovada, binaları hala dumanı tüten küçük bir çiftlik vardı ve kaktüs kemiklerinden yapılmış bir çitin parçaları boyunca, omuz omuza, doğuya, vaat edilen güneşe dönük akbabalar oturuyor, bir ayağını sonra diğerini kaldırıp kanatlarını pelerin gibi açıyorlardı. Kil duvarlı bir alanda ölmüş domuzların kemiklerini ve kavun tarlasında ince dirseklerinin arasına çömelmiş, geçerken onları izleyen bir kurt gördüler. Kasaba, kuzeydeki ovada ince bir sıra soluk duvarla uzanıyordu ve atlarını alçak bir çakıl tepesinin kenarına toplayıp, kasabayı, ülkeyi ve ötesindeki çıplak dağ sıralarını incelediler. Çölün taşları karanlık gölge bağlarıyla bağlıydı ve dünyanın doğu uçlarında çömelmiş ve titreşen güneşten bir rüzgar esiyordu. Atlarını atlarına bıraktılar ve tıpkı önlerinde iki günlük ve yüz biniciden oluşan Apaçi yolu gibi düzlüğe doğru yola koyuldular.

Dizlerinin üzerinde tüfekleriyle, yelpaze gibi açılmış, yan yana dizilmiş halde at sürüyorlardı. Çölün güneş doğuşu önlerindeki zemini aydınlatıyor, güvercinler çalılıkların arasından tek tek ve çiftler halinde yükselip ince sesler çıkararak uzaklaşıyorlardı. Bin

metre ötede, güney duvarı boyunca kamp kurmuş Apachileri görebiliyorlardı. Hayvanları, kasabanın batısındaki periyodik nehir havzasındaki söğütlerin arasında otluyordu ve duvarın altında kaya veya moloz gibi görünen şey, direkler, deriler ve araba örtüleriyle yapılmış derme çatma barakalar ve çadırlardı.

Yola devam ettiler. Birkaç köpek havlamaya başlamıştı. Glanton'ın köpeği sinirli bir şekilde ileri geri koşuyordu ve kamptan bir grup atlı yola çıkmıştı.

Yirmi, yirmi beş kadar Chiricahua yerlisiydiler. Güneş doğmuş olmasına rağmen hava donma noktasının üzerinde değildi ve yine de atlarının üzerinde yarı çıplak oturuyorlardı; üzerlerinde sadece çizmeler, peştamallar ve tüylü deri miğferler vardı; taş devri vahşileri gibi kil boyalarıyla belirsiz desenlerle boyanmış, yağlı, pis kokulu miğferler takmışlardı; atların üzerindeki boya tozun altında solgundu ve atlar şaha kalkıp soğuk nefesler veriyordu. Mızrak ve yay taşıyorlardı, birkaçının tüfeği vardı ve uzun siyah saçları ve kan çanağı gibi kanlanmış ve matlaşmış gözleriyle binicilerin arasında keskin bakışlar atıyorlardı. Hiçbiri diğeriyle konuşmuyordu ve atlarını bir tür ritüel hareketle, sanki bir çocuk oyununda olduğu gibi belirli noktalardan belirli bir sırayla geçmek gerekiyormuş gibi, ama aynı zamanda korkunç bir bedel de söz konusuymuş gibi, grubun içinden geçiriyorlardı.

Bu çakal savaşçılarının lideri, eski Meksika askeri kıyafetleri giymiş, kısa boylu, esmer bir adamdı. Elinde bir kılıç ve yırtık pırtık bir kemerde, izcilere ait olan Whitneyville Colt tabancalarından birini taşıyordu. Atını Glanton'ın önüne oturttu, diğer atlıların konumunu değerlendirdi ve ardından iyi bir İspanyolca ile nereye gittiklerini sordu. Daha sözünü bitirmeden Glanton'ın atı çenesini öne doğru uzattı ve adamın atının kulağını yakaladı. Kan fışkırdı. At çığlık attı ve şaha kalktı, Apaçi yerinde kalmak için mücadele etti, kılıcını çekti ve kendini Glanton'ın çift namlulu tüfeğinin siyah lemniskat şeklindeki namlularına bakarken buldu. Glanton atının burnuna iki kez sertçe vurdu ve at tek gözü kırpışarak ve ağzından kan damlayarak başını salladı. Apaçi, midillisinin başını hızla çevirdi ve Glanton adamlarına bakmak için döndüğünde, onları

vahşilerle kilitlenmiş bir halde, birbirlerine kenetlenmiş, gergin ve kırılgan bir yapı içinde buldu; tıpkı her parçanın yerleştirilmesinin diğer her parçaya bağlı olduğu ve bunların da sırayla birbirine bağlı olduğu, böylece hiçbirinin hareket edip tüm yapıyı yıkamayacağı bir düzenek.

Lider ilk konuşan oldu. Atının kanlı kulağını işaret ederek, koyu renkli gözleri Glanton'dan kaçınırken, öfkeyle Apachece konuştu. Yargıç atını ileri sürdü.

"Hadi, rahatla," dedi. "Sadece bir kazaydı, başka bir şey değil."

"Bakın," dedi Apaçi. "Atımın kulağına bakın."

Hayvanın başını sabitleyerek göstermeye çalıştı ama hayvan birden kurtuldu ve kırık kulağını savurarak kanın binicilerin üzerine sıçramasına neden oldu. At kanı ya da herhangi bir kan, o tehlikeli yapıda bir titreme yarattı ve midilliler kızıl güneşin altında kaskatı ve titreyerek durdular, altlarındaki çöl ise trampet gibi uğulduyordu. Bu onaylanmamış ateşkesin gerilme özellikleri, hakimin eyerde hafifçe doğrulup kolunu kaldırarak onlara doğru bir selam gönderdiği anlarda, dayanma sınırlarının en üst noktasına kadar kötüye kullanıldı.

Duvarın yanından sekiz ya da on kadar atlı savaşçı daha çıkmıştı. Liderleri, kocaman bir kafaya sahip, iri yarı bir adamdı; diz hizasında kesilmiş, mokasenlerinin tozluklarını içine alacak şekilde tasarlanmış tulum giymişti ve kareli bir gömlek ile kırmızı bir fular takmıştı. Silah taşımıyordu, ancak yanındaki adamlar kısa namlulu tüfeklerle silahlanmışlardı ve öldürülen izcilerin eyer tabancalarını ve diğer teçhizatlarını da taşıyorlardı. Yaklaştıklarında diğer vahşiler geri çekilip yol verdiler. Atı ısırılmış olan Kızılderili bu yarayı onlara gösterdi, ancak lider sadece dostça başını salladı. Atını hakime doğru dörtte bir çevirdi ve at boynunu gerdi, o da atı rahatça oturttu. "Buenos días," dedi. "De dónde viene?" (Nereden geliyorsunuz?)

Hakim gülümsedi ve alnındaki solmuş çelengi okşadı, muhtemelen şapkasının olmadığını unutmuştu. Şefi Glanton'ı çok resmi bir şekilde takdim etti. Tanışmalar gerçekleşti. Adamın adı

Mangas'tı ve cana yakın, iyi İspanyolca konuşuyordu. Yaralı atın binicisi tekrar değerlendirme talebinde bulunduğunda, bu adam attan indi, hayvanın başını tuttu ve inceledi. Boyuna göre çarpık bacaklıydı ve garip bir orantıya sahipti. Amerikalılara ve diğer binicilere baktı ve onlara el salladı.

"Devam et," dedi. Glanton'a döndü. "Arkadaş canlısı insanlar. Sadece biraz sarhoşlar, hepsi bu."

Apaçi süvarileri, dikenli bir çalılıktan geri geri çıkan adamlar gibi Amerikalıların arasından kendilerini kurtarmaya başlamışlardı. Amerikalılar tüfeklerini dik tuttular ve Mangas yaralı atı öne doğru götürerek başını kaldırdı, hayvanı sadece elleriyle kontrol altında tuttu ve beyaz gözü çılgınca dönüyordu. Bir süre tartıştıktan sonra, verilen hasarın bedeli ne olursa olsun, viskiden başka hiçbir ödeme şeklinin kabul edilemez olduğu anlaşıldı.

Glanton tükürdü ve adama baktı. "Hayır, Whiskey," dedi.

Sessizlik çöktü. Apachiler birbirlerine baktılar. Eyer keselerine, mataralara ve su kabaklarına baktılar. "Cómo?" dedi Mangas.

"Saman viskisi yok," dedi Glanton.

Mangas, atın kaba deriden yapılmış başlığını bıraktı. Adamları onu izliyordu. Surlarla çevrili şehre doğru baktı ve yargıca baktı. "Viski yok mu?" dedi.

Viski yok.

Bulanık yüzler arasında onunki hiç etkilenmemiş gibiydi. Amerikalıları ve teçhizatlarını inceledi. Doğrusu, içmedikleri viskiyi içmiş olabilecek adamlara benzemiyorlardı. Yargıç ve Glanton atlarına bindiler ve daha fazla görüşme teklifinde bulunmadılar.

"Tucson'da viski var," dedi Mangas.

"Şüphesiz," dedi yargıç. "Ve askerler de." Atını öne sürdü, bir elinde tüfeği, diğer elinde dizginleri vardı. Glanton hareket etti. Arkasındaki at da kıpırdandı. Sonra Glanton durdu.

"İçinde altın var mı?" dedi.

Evet.

Ne kadar.

Oldukça fazla.

Glanton önce yargıca, sonra tekrar Mangas'a baktı. Bueno, dedi. Üç gün. Evet. Bir varil de viski.

Bir varil mi?

Bir fıçı. Midilliyi dürttü ve Apachiler yol verdi; Glanton, yargıç ve onları takip edenler, ovada kış güneşinin altında alev alev yanan sefil çamur kasabasının kapılarına doğru tek sıra halinde ilerlediler.

Küçük garnizonun komutanı olan teğmenin adı Couts'tu. Binbaşı Graham'ın komutasıyla kıyıya gitmiş ve dört gün önce kasabanın Apachiler tarafından gayri resmi bir kuşatma altında olduğunu görmek için buraya geri dönmüştü. Kendi ürettikleri tiswin içkisinden sarhoş olmuşlardı ve iki gecedir gece boyunca silah sesleri duyuluyor, sürekli viski istiyorlardı. Garnizonun siperine yerleştirilmiş, tüfek mermileriyle dolu on iki kiloluk bir demikulverin (küçük top) vardı ve Couts, vahşilerin içecek bir şey bulamayınca geri çekileceklerini tahmin ediyordu. Çok resmi bir tavırla Glanton'a Kaptan diye hitap etti. Perişan haldeki partizanlardan hiçbiri atlarından bile inmemişti. Kasvetli ve harap haldeki kasabaya bakıyorlardı. Bir direğe bağlı, gözleri bağlı bir eşek, tahta değirmen milinin bloklarında gıcırdamasıyla, sonsuz bir döngü içinde dönen bir değirmeni çeviriyordu. Tavuklar ve daha küçük kuşlar değirmenin dibinde eşeleniyordu. Direk yerden yaklaşık bir buçuk metre yükseklikteydi, yine de kuşlar her üzerlerinden geçtiğinde eğiliyor veya çömeliyorlardı. Meydanın tozunda, görünüşe göre uyuyan bir grup adam yatıyordu. Beyazlar, Kızılderililer, Meksikalılar. Bazıları battaniyelerle örtülüydü, bazıları değildi. Meydanın en ucunda, köpeklerin üzerine işediği için tabanı kararmış bir halka açık kırbaçlama direği vardı. Teğmen onların bakışlarını takip etti. Glanton şapkasını geriye itti ve atından aşağı baktı.

"Bu iğrenç yerde bir adam nerede içki bulabilir ki?" dedi.

Bu, içlerinden herhangi birinin söylediği ilk kelimeydi. Couts onları süzdü. Bitkin, kederli ve güneşten kararmışlardı. Derilerinin çizgileri ve gözenekleri, silahlarının namlularını yıkadıkları barut kalıntılarıyla iyice kirlenmişti. Atlar bile, insan saçı, dişleri ve derisiyle kaplı oldukları için, daha önce gördüğü hiçbir ata benzemiyordu. Silahları, tokaları ve koşum takımlarındaki birkaç metal parçası dışında, bu gelenlerde tekerleğin keşfini bile çağrıştıran hiçbir şey yoktu.

Teğmen, "Birkaç yer var," dedi. "Ama maalesef henüz hiçbiri açık değil."

"İşte tam da o hale gelecekler," dedi Glanton. Atı ileri doğru dürttü. Bir daha konuşmadı ve diğerleri de hiç konuşmamıştı. Meydanı geçerken birkaç evsiz adam battaniyelerinin altından başlarını kaldırıp arkalarından baktılar.

Girdikleri bar, kare şeklinde, çamurdan yapılmış bir odaydı ve işletme sahibi onlara iç çamaşırıyla servis yapmaya başladı. Karanlıkta, tahta bir masanın etrafındaki bir banka oturup somurtarak içki içtiler.

"Hepiniz nerelisiniz?" diye sordu işletme sahibi.

Glanton ve yargıç, meydanın tozunda dinlenen ayak takımı arasından adam toplayıp toplayamayacaklarını görmek için dışarı çıktılar. Bazıları oturmuş, güneşte gözlerini kısıyordu. Elinde bıçak olan bir adam, kimin daha iyi çeliğe sahip olduğunu görmek için iddiaya girerek bıçak kesmeyi teklif ediyordu. Yargıç gülümseyerek aralarına girdi.

Kaptan, o eyer tutacaklarında neler var?

Glanton döndü. O ve yargıç valizlerini omuzlarında taşıyorlardı. Konuşma yapan adam, dirseğini desteklemek için bir dizini yukarı çekmiş bir şekilde direğe yaslanmıştı.

"Bu çantalar mı?" dedi Glanton.

Bu çantalar.

Glanton, "Bu çantalar altın ve gümüşle dolu," dedi; gerçekten de öyleydi.

Aylak adam sırıttı ve tükürdü.

"Bu yüzden Kaliforniya'ya gitmek istiyor," dedi bir başkası. "Çantası altın dolu."

Hakim, aylaklara hoşgörülü bir gülümsemeyle baktı. "Burada üşüyebilirsiniz," dedi. "Şimdi kim altın madenlerinin peşinde?"

Bir adam ayağa kalktı, birkaç adım uzaklaştı ve sokağa işemeye başladı.

Belki o vahşi adam da sizinle gelir, adı da başkasıdır. O ve Cloyce sizi iyi eller yaparlar.

Uzun zamandır deniyorlar.

Glanton ve yargıç onları aramaya koyuldular. Eski bir brandadan yapılmış derme çatma bir çadır. Üzerinde "Vahşi Adamı İki Kuruşluk Bakın" yazan bir tabela. Bir araba örtüsünün arkasından geçtiler; içeride, paloverde direklerinden yapılmış kaba bir kafesin içinde çıplak bir aptal çömelmişti. Kafesin zemini pislik ve ezilmiş yiyeceklerle doluydu ve her yerde sinekler cirit atıyordu. Aptal küçük ve biçimsizdi, yüzü dışkıyla bulaşmıştı ve onlara donuk bir düşmanlıkla bakarak sessizce bir dışkı çiğniyordu.

Sahibi arkadan gelip onlara başını salladı. "Buraya kimse giremez. Açık değiliz."

Glanton, o perişan haldeki çadıra göz gezdirdi. Çadır, yağ, duman ve dışkı kokuyordu. Yargıç, bu geri zekalıyı incelemek için çömeldi.

"Bu senin mi?" diye sordu Glanton.

Evet. Evet, öyle.

Glanton tükürdü. Adam bize senin Kaliforniya'ya gitmek istediğini söyledi.

"Evet, doğru," dedi işletme sahibi. "Bu doğru."

O şeyle ne yapmayı düşünüyorsun?

Onu benimle götürün.

Onu nasıl taşımayı düşünüyorsunuz?

Onu içeri taşımak için bir midilli ve araba aldım.

Paran var mı?

Hakim ayağa kalktı. "Bu Kaptan Glanton," dedi. "Kaliforniya'ya bir keşif gezisine liderlik ediyor. Yolcuların kendilerini yeterince koruyabilmeleri şartıyla, şirketinin koruması altına birkaç yolcu almaya razı."

Evet, doğru. Biraz param var. Ne kadar paradan bahsediyoruz?

"Ne kadar paranız var?" dedi Glanton.

Pekala. Yeterli, diyebilirim. Maddi açıdan yeterli diyebilirim.

Glanton adamı inceledi. "Sana ne yapacağımı söyleyeyim," dedi. "Kaliforniya'ya gitmek mi istiyorsun yoksa sadece boş konuşuyor musun?"

"Kaliforniya," dedi sahibi. "Elbette."

Sizi yüz dolara, peşin ödeme karşılığında taşıyabilirim.

Adamın gözleri Glanton'dan hakime, sonra tekrar Glanton'a kaydı. "Bazı şeylerin bu kadar fazla olması hoşuma gidiyor," dedi.

Glanton, "Burada birkaç gün kalacağız. Bize daha fazla bilet bulun, biz de tarifenizi ona göre ayarlayalım," dedi.

Hakim, "Kaptan size iyi davranacak," dedi. "Bundan emin olabilirsiniz."

"Evet efendim," dedi işletme sahibi.

Kafesin yanından geçerken Glanton tekrar o aptala baktı. "Kadınların o şeyi görmesine izin mi verdin?" dedi.

"Bilmiyorum," dedi işletme sahibi. "Hiç kimse sormadı."

Öğle vakti, şirket bir lokantaya geçmişti. İçeri girdiklerinde üç dört adam vardı ve kalkıp gittiler. Binanın arkasındaki arsada bir çamur fırın ve üzerinde birkaç tencere ve bir su ısıtıcısı bulunan hurda bir arabanın kasası vardı. Gri şallı yaşlı bir kadın baltayla sığır kaburgalarını keserken iki köpek de onları izliyordu. Kan lekeli önlüklü uzun ve zayıf bir adam arkadan odaya girdi ve onları süzdü. Eğildi ve ellerini önlerindeki masaya koydu.

Beyler, dedi, farklı ten rengine sahip insanlara hizmet etmekten çekinmiyoruz. Memnuniyetle yapıyoruz. Ancak lütfen şuradaki diğer

masaya otursunlar. Tam şuraya.

Geri çekildi ve tuhaf bir şekilde, sanki bir tür huzurevi ziyareti yapıyormuş gibi bir el uzattı. Konukları birbirlerine baktılar.

Bu herif ne saçmalıyor böyle?

"Tam şurada," dedi adam.

Toadvine masanın diğer ucundaki Jackson'ın oturduğu yere baktı. Birkaç kişi de Glanton'a doğru baktı. Elleri önündeki tahtanın üzerinde duruyordu ve başı, dua eden bir adam gibi hafifçe öne eğilmişti. Yargıç, kolları kavuşturmuş, gülümseyerek oturuyordu. Hepsi de hafifçe sarhoştu.

O, bizim zenci olduğumuzu düşünüyor.

Sessizce oturdular. Avludaki yaşlı kadın hüzünlü bir şekilde ağıt yakmaya başlamıştı ve adam elini uzatmış bir şekilde ayakta duruyordu. Kapının hemen iç tarafında, grubun çantaları, kılıfları ve silahları yığılmıştı.

Glanton başını kaldırdı. Adama baktı.

"Adın ne?" dedi.

Adım Owens. Buranın sahibiyim.

Bay Owens, eğer birazcık bile aklınız olsaydı, şu adamlara bir bakıp, hiçbirinin bulundukları yerden kalkıp başka bir yere yerleşmeyeceğini kesin olarak anlayabilirdiniz.

Size hizmet edemem.

Bu konuda sen bilirsin. Ona neyin olduğunu sor, Tommy.

Harlan masanın ucunda oturuyordu ve uzanıp tencere başındaki yaşlı kadına İspanyolca ne yediğini sordu.

Eve doğru baktı. "Huesos," dedi.

Harlan, "Kemikler," dedi.

Tommy, ona bunları getirmesini söyle.

Ona söylemediğim sürece sana hiçbir şey getirmeyecek. Buranın sahibi benim.

Harlan açık kapıdan sesleniyordu.

"Şuradaki adamın zenci olduğunu kesin olarak biliyorum," dedi Owens.

Jackson ona baktı.

Brown, sahibine doğru döndü.

"Silahın var mı?" diye sordu.

Silah mı?

Bir silah. Silahınız var mı?

Ben değilim.

Brown kemerinden küçük, beş atışlık bir Colt tabanca çıkardı ve ona fırlattı. Adam tabancayı yakaladı ve tereddütle elinde tuttu.

Şimdi bir tane yakaladın. Şimdi o zenciyi vur.

"Bir dakika bekle," dedi Owens.

"Vur onu," dedi Brown.

Jackson ayağa kalktı ve kemerinden büyük tabancalardan birini çıkardı. Owens tabancayı ona doğrulttu. "Onu yere bırak," dedi.

Emir vermeyi unut ve o şerefsizi vur.

Bırak şunu. Lanet olsun, adamım. Ona bırakmasını söyle.

Onu vurun.

Tabancayı kurdu.

Jackson ateş etti. Elinde tuttuğu tabancanın üst kısmına sol elini bir çakmak taşı kıvılcımı kadar kısa bir hareketle uzattı ve horozu çekti. Büyük tabanca sıçradı ve Owens'ın beyninin iki avuç dolusu parçası kafatasının arkasından fırlayıp arkasındaki yere düştü. Ses çıkarmadan yere yığıldı ve yüzü yere dönük, bir gözü açık ve kafasının arkasındaki yıkımdan kan fışkırarak buruşmuş halde kaldı. Jackson oturdu. Brown ayağa kalktı, tabancasını aldı, horozu indirdi ve kemerine taktı. "Gördüğüm en korkunç zenci," dedi. "Bir tabak bul, Charlie. Yaşlı kadının artık orada olduğundan şüpheliyim."

Teğmen ve altı silahlı asker, olay yerinden yüz metre kadar uzakta bir kantinde içki içiyorlardı ki içeri girdiler. Kantin tek odalıydı ve tavanda, güneş ışığının çamurlu zemine düştüğü bir delik vardı;

odada dolaşan kişiler, sanki dokunulduğunda sıcakmış gibi, bu ışık sütununun kenarından dikkatlice geçiyorlardı. Sert mizaçlı bir halktı ve paçavraları ve derileriyle, isimsiz bir ticarette alışveriş yapan mağara insanları gibi, bara gidip geliyorlardı. Teğmen bu pis kokulu güneşlenme odasının etrafında dolaştı ve Glanton'ın önünde durdu.

Kaptan, Bay Owens'ın ölümünden sorumlu olan kim varsa onu gözaltına almak zorundayız.

Glanton başını kaldırdı. "Bay Owens kim?" dedi.

Bay Owens, buradaki lokantayı işleten beyefendiydi. Kendisi vurularak öldürüldü.

"Üzgünüm bunu duyduğuma," dedi Glanton. "İnin aşağı."

Couts daveti görmezden geldi. Yüzbaşı, adamlarınızdan birinin onu vurduğunu inkar etmeyi düşünmüyorsunuz, değil mi?

Glanton, "Tam olarak bunu hedefliyorum," dedi.

Kaptan, bu su tutmaz.

Hakim karanlıktan çıktı. "İyi akşamlar, Teğmenim," dedi. "Bu adamlar tanıklar mı?"

Couts, onbaşısına baktı. "Hayır," dedi. "Onlar tanık değil." "Cehennem olsun, Yüzbaşı. Hepinizin binaya girdiğiniz ve ateş açıldıktan sonra ayrıldığınız görüldü. Siz ve adamlarınızın orada akşam yemeği yediğinizi inkar mı edeceksiniz?"

Glanton, "Bunun tek bir kelimesini bile yalanlayın," dedi.

Tanrı şahit olsun ki, orada yemek yediğinizi kanıtlayabilirim.

Yargıç, "Lütfen sözlerinizi bana yöneltin, Teğmen," dedi. "Yüzbaşı Glanton'ı tüm hukuki konularda temsil ediyorum. Her şeyden önce, yüzbaşının yalancı olarak anılmak istemediğini ve onur meselesinde onunla iş birliği yapmadan önce iki kez düşüneceğimi bilmenizi isterim. İkincisi, bütün gün onunla birlikteydim ve sizi temin ederim ki ne o ne de adamlarından hiçbiri sizin bahsettiğiniz yere ayak basmadı."

Teğmen, bu apaçık yalanlamalar karşısında şaşkına dönmüş gibiydi. Yargıca, Glanton'a ve tekrar yargıca baktı. "Lanet olsun

bana!" dedi. Sonra arkasını dönüp adamların arasından sıyrılıp oradan ayrıldı.

Glanton sandalyesini yana yatırdı ve sırtını duvara dayadı. Kasabanın yoksulları arasından iki adam toplamışlardı; ellerinde şapkalarıyla bankın ucunda şaşkın şaşkın oturan, pek de umut vadeden bir çift değillerdi. Glanton'ın koyu renkli gözleri onları süzdü ve odanın karşısında yalnız başına onu izleyen o geri zekalının sahibine takıldı.

"İçki içen bir adam mısın?" dedi Glanton.

Nasıl?

Glanton burnundan yavaşça nefes verdi.

Evet, dedi işletme sahibi. Evet, benim.

Glanton'ın önündeki masada, içinde teneke bir kepçe bulunan, yaklaşık üçte biri barda bulunan bir fıçıdan alınmış viskiyle dolu, sıradan bir tahta kova vardı. Glanton başıyla ona doğru işaret etti.

Bunu sana taşımıyorum.

Sahibi ayağa kalktı, bardağını aldı ve masaya doğru geldi. Kepçeyi alıp bardağına doldurdu ve kepçeyi kovaya geri koydu. Bardağı hafifçe işaret ederek kaldırdı ve suyunu boşalttı.

Çok minnettarım.

Maymunun nerede?

Adam hakime baktı. Sonra tekrar Glanton'a baktı.

Onu pek dışarı çıkarmıyorum.

O şeyi nereden aldın?

O bana kaldı. Annesi öldü. Onu alıp büyütecek kimse yoktu. Onu bana gönderdiler. Joplin, Missouri'ye. Sadece bir kutuya koyup gönderdiler. Beş hafta sürdü. Hiç rahatsız olmadı. Kutuyu açtım ve orada duruyordu.

Oradan bir içki daha alın.

Kepçeyi alıp bardağını tekrar doldurdu.

Kocaman bir şeydi. Ona hiç zarar vermedim. Ona saçtan bir kostüm yaptırmıştım ama yedi.

Bu kasabada herkes o şerefsizi görmedi mi?

Evet. Evet, yaptılar. Kaliforniya'ya gitmem gerekiyor. Orada dört bit talep edebilirim.

Orada katranlanıp tüylendirilebilirsiniz.

Ben de o durumdaydım. Arkansas Eyaleti. Ona bir şey verdiğimi iddia ettiler. Uyuşturucu vermişim. Onu alıp iyileşmesini beklediler ama tabii ki iyileşmedi. Özel bir vaiz gelip onun için dua etti. Sonunda onu geri aldım. Eğer o olmasaydı, bu dünyada önemli biri olabilirdim.

Hakim, "Doğru mu anladım, o geri zekalı senin kardeşin mi?" dedi.

"Evet efendim," dedi adam. "Gerçek bu."

Hakim uzandı ve adamın kafasını elleriyle kavrayıp hatlarını incelemeye başladı. Adamın gözleri etrafta dolanıyor ve hakimin bileklerine tutunuyordu. Hakim, devasa ve tehlikeli bir şifacı gibi adamın tüm kafasını avucunun içine almıştı. Adam, sanki incelemelerinde ona daha iyi uyum sağlamak için parmak uçlarında duruyordu ve hakim onu bıraktığında bir adım geri çekilip karanlıkta bembeyaz olmuş gözlerle Glanton'a baktı. Sıranın ucundaki acemi askerler çeneleri aşağıda oturmuş izliyorlardı ve hakim adama gözlerini kısarak baktı, onu inceledi ve sonra tekrar uzanıp alnından tutarak başparmağının ucuyla kafatasının arkasına dürttü. Hakim onu yere bıraktığında adam geriye doğru adım atıp sıranın üzerine düştü ve acemi askerler yukarı aşağı sallanmaya, hırıltılı sesler çıkarmaya ve boğuk sesler çıkarmaya başladılar. Aptalın sahibi, gösterişsiz içki dükkanına göz gezdirdi, her yüze sanki yeterli gelmiyormuş gibi baktı. Kendini toparladı ve sıranın ucunu geçerek ilerledi. Salonun yarısına geldiğinde hakim ona seslendi.

"Hep böyle miydi?" diye sordu yargıç.

Evet efendim. O öyle doğdu.

Gitmek için döndü. Glanton bardağını boşalttı, önüne koydu ve yukarı baktı. "Öyle miydin?" dedi. Ama sahibi kapıyı iterek açtı ve dışarıdaki göz kamaştırıcı ışıkta kayboldu.

Teğmen akşam tekrar geldi. O ve yargıç birlikte oturdular ve yargıç onunla hukuk konularını gözden geçirdi. Teğmen başını salladı, dudakları büzülmüştü. Yargıç onun için Latince hukuk terimlerini tercüme etti. Sivil ve askeri davalardan örnekler verdi. Coke ve Blackstone, Anaximander, Thales'ten alıntılar yaptı.

Sabahleyin yeni bir sorun çıktı. Genç bir Meksikalı kız kaçırılmıştı. Giysilerinin parçaları yırtılmış ve kan içinde kuzey duvarının altında bulundu; muhtemelen duvarın üzerinden atılmıştı. Çölde sürükleme izleri vardı. Bir ayakkabı. Çocuğun babası, göğsüne kanlı bir bez bastırarak diz çökmüş haldeydi ve kimse onu ayağa kalkmaya veya gitmeye ikna edemiyordu. O gece sokaklarda ateşler yakıldı, bir sığır kesildi ve Glanton ile adamları, çeşitli vatandaşlar, askerler ve kapıların dışındaki kardeşlerinin "tonto" diye adlandırdığı ezilmiş Kızılderililerden oluşan karma bir gruba ev sahipliği yaptı. Bir viski fıçısı açıldı ve kısa süre sonra adamlar dumanın içinde amaçsızca sendelemeye başladılar. O kasabanın bir tüccarı, biri altı bacaklı, diğeri iki bacaklı ve üçüncüsünün kafasında dört gözü olan bir köpek sürüsü getirdi. Bunları Glanton'a satmayı teklif etti ve Glanton adamı uzaklaştırdı ve onları vurmakla tehdit etti.

Sığır eti kemiklerine kadar soyuldu, kemikler de taşındı ve yıkık binalardan kirişler sürüklenerek ateşe atıldı. Bu sırada Glanton'ın adamlarının çoğu çıplaktı ve sendeleyerek yürüyorlardı; yargıç, ele geçirdiği ilkel bir enstrümanla keman çalarken onları kısa sürede dans ettirmeye başladı. Üzerlerinden attıkları kirli deriler alevlerde tütsülenip, pis kokup karardı ve kızıl kıvılcımlar, içlerinde barındırdıkları küçük hayatın ruhları gibi yükseldi.

Gece yarısına doğru vatandaşlar dağılmış, silahlı ve çıplak adamlar kapıları yumruklayarak içki ve kadın istiyorlardı. Sabahın erken saatlerinde, ateşler köz yığınına dönüşüp birkaç kıvılcım soğuk toprak sokaklarda rüzgarda uçuşurken, vahşi köpekler ateşin etrafında dolaşıp kararmış et parçalarını kapıyor, adamlar ise kapı

aralarında çıplak bir şekilde dirseklerini tutarak soğuktan horluyorlardı.

Öğle vakti tekrar dışarı çıkmışlardı, gözleri kızarmış bir halde sokaklarda dolaşıyorlardı, çoğunlukla yeni gömlekler ve pantolonlar giymişlerdi. Kalan atları nalbanttan aldılar ve nalbant onlara su ikram etti. Pacheco adında ufak tefek, güçlü bir adamdı ve örs olarak büyük bir azı dişi şeklinde devasa bir demir meteorit kullanıyordu; hakim bir iddia üzerine onu kaldırdı ve bir başka iddia üzerine de başının üzerine kaldırdı. Birkaç adam demiri hissetmek ve olduğu yerde sallamak için öne atıldı; hakim de bu fırsatı gök cisimlerinin demir doğası, güçleri ve iddiaları hakkında konuşmak için kaçırmadı. Toprağa on metre arayla iki çizgi çizildi ve üçüncü bir bahis turu yapıldı; yarım düzine ülkeden altın ve gümüş paralar ve hatta Tubac yakınlarındaki madenlerden birkaç boleta veya indirimli senet bile ortaya atıldı. Hakim, evrenin hangi hesaplanamaz köşesinden binlerce yıldır dolaşan o büyük cürufu kaptı, başının üzerine kaldırdı, sendeledi ve sonra ileri atıldı. Hedefi bir ayak farkla geçti ve nalbantın ayaklarının dibindeki eyer örtüsüne yığılmış olan parayı kimseyle paylaşmadı, çünkü Glanton bile bu üçüncü denemeyi finanse etmeye yanaşmamıştı.

XVII

Tucson'dan ayrılış – Yeni bir fıçı atölyesi – Bir takas – Saguaro ormanları – Glanton ateşin başında – Garcia'nın emri – Paraselene – Tanrı ateşi – Astronomi uzmanı – Dünya dışı varlıklar, düzen ve evrendeki teleoloji üzerine yargıç – Bir madeni para hilesi – Glanton'ın köpeği – Ölü hayvanlar – Kumlar – Bir çarmıha gerilme – Savaş üzerine yargıç – Rahip söylemiyor – Tierras quebradas, tierras desamparadas – Tinajas Atlası – Un hueso de piedra – Colorado – Argonotlar – Yuma'lar – Feribotçular – Yuma kampına.

Alacakaranlıkta yola çıktılar. Kapının üzerindeki nöbetçi kulübesinde bulunan onbaşı dışarı çıktı ve durmalarını söyledi ama durmadılar. Yirmi bir adam, bir köpek ve aptalın ve kafesinin deniz yolculuğu içinmiş gibi bağlandığı küçük bir açık kasa araba ile yola koyuldular. Kafesin arkasına, bir önceki gece boşalttıkları viski fıçısı bağlanmıştı. Fıçı, Glanton'ın sefere geçici fıçı ustası olarak atadığı bir adam tarafından sökülüp yeniden birleştirilmişti ve şimdi içinde sıradan bir koyun midesinden yapılmış ve belki de üç litre viski alan bir şişe vardı. Bu şişe içerideki tıpaya takılmıştı ve fıçının geri kalanı suyla doldurulmuştu. Bu şekilde erzakla donanmış olarak kapılardan ve surların ötesinden, şeritli alacakaranlıkta titreşen çayıra çıktılar. Küçük araba sarsıldı ve gıcırdadı, aptal ise kafesin parmaklıklarına tutundu ve güneşi takip ederek boğuk bir sesle homurdandı.

Glanton, takas yoluyla aldığı yeni, demir kaplı Ringgold eyerinde ve kendisine yakışan siyah yeni şapkasıyla, birliğin önünde ilerliyordu. Artık beş kişi olan acemi askerler birbirlerine sırıtıyor ve nöbetçiye bakıyorlardı. David Brown en arkada gidiyordu ve kardeşini burada sonsuza dek bırakıyordu; ruh hali o kadar kötüydü ki, hiçbir sebep yokken nöbetçiyi vurmuştu. Nöbetçi tekrar seslendiğinde tüfeğiyle döndü ve adam siperin altına saklanacak kadar akıllı davrandı; böylece ondan bir daha haber alınamadı. Uzun alacakaranlıkta vahşiler onları karşılamak için dışarı çıktılar ve viski, yere serilmiş bir Saltillo battaniyesi üzerinde takas edildi. Glanton olan bitene pek dikkat etmedi. Vahşiler altın ve gümüşü hakimin memnuniyetine göre saydıktan sonra Glanton battaniyenin üzerine çıktı, paraları çizmesinin topuğuyla birbirine tekmeledi, sonra geri çekildi ve Brown'a battaniyeyi toplamasını söyledi. Mangas ve teğmenleri birbirlerine sert bakışlar attılar, ancak Amerikalılar atlarına binip yola koyuldular ve acemi askerler dışında kimse geriye bakmadı. İşin ayrıntılarına vakıf olmuşlardı ve içlerinden biri Brown'ın yanına gelerek Apachilerin onları takip edip etmeyeceğini sordu.

Brown, "Geceleri binmeyecekler," dedi.

Acemi asker, o tertemiz ve kararan atık alanda, fıçının etrafında toplanmış kişilere baktı.

"Neden yapmasınlar ki?" dedi.

Brown tükürdü. Çünkü karanlık, dedi.

Kasabadan batıya doğru, küçük bir dağın eteğinden geçerek, bir zamanlar orada bulunan çömlek fırınından kalma eski kırık çömleklerle dolu bir köpek kasabasından geçtiler. Aptalın bakıcısı, iskeleli kafesin yan tarafında oturuyordu ve aptal direklere tutunarak sessizce arazinin geçişini izliyordu.

O gece saguaro kaktüsleriyle dolu ormanlardan geçerek batıdaki tepelere doğru yol aldılar. Gökyüzü tamamen kapalıydı ve karanlıkta geçen o yivli sütunlar, aralarındaki cüce baykuşların hafif çığlıkları dışında düzenli, ciddi ve sessiz devasa tapınakların kalıntıları gibiydi. Arazi, dikenli çalılıklarla kaplıydı ve diken

kümeleri, bir çizmenin tabanını delip kemiklere kadar işleyecek kadar sivri uçlarıyla atlara yapışmıştı. Tepelerden esen rüzgar, bütün gece o sayısız dikenli çalılık arasında vahşi bir engerek yılanı gibi ötüyordu. Yola devam ettiler ve arazi daha da seyrekleşti; hiç su bulunmayan bir dizi geçide ulaştılar ve orada kamp kurdular. O gece Glanton, ateşin közlerine uzun uzun baktı. Etrafındaki adamlarının hepsi uyuyordu ama çok şey değişmişti. Birçoğu gitmişti, firar etmişti ya da ölmüştü. Delaware yerlilerinin hepsi katledilmişti. Ateşi izledi ve eğer orada alametler görüyorsa, bu onun için aynı şeydi. Batı denizine bakmak için yaşayacaktı ve her an eksiksiz olduğu için, sonrasında ne olursa olsun ona eşitti. Tarihinin insanlarla ve uluslarla eş zamanlı olarak ilerlemesi mi, yoksa sona ermesi mi gerekiyordu. Sonuçları tartmaktan çoktan vazgeçmişti ve insanların kaderlerinin verilmiş olduğunu kabul etse de, dünyada olacağı her şeyi ve dünyanın onun için ne olacağını kendi içinde barındırdığını ve bizzat temel taşına yazılmış olan tüzüğünü iddia etti, bunu söyledi ve acımasız güneşi son karanlığına doğru sürdü, sanki bunu çok uzun zaman önce, hiçbir yerde yol yokken, insanlar veya güneşler yokken emretmiş gibi.

Karşısında, yargıcın engin ve iğrenç görüntüsü oturuyordu. Yarı çıplak, defterine bir şeyler karalıyordu. Geçtikleri dikenli ormanda küçük çöl kurtları havlıyor, önlerindeki kuru ovada diğerleri de karşılık veriyor ve rüzgar, izlediği közleri savuruyordu. Orada akkor halindeki sepetlerinde parlayan kaktüs kemikleri, denizin derinliklerinin fosforlu karanlığında yanan deniz hıyarları gibi titreşiyordu. Kafesindeki aptal ateşe yaklaştırılmıştı ve onu yorulmadan izliyordu. Glanton başını kaldırdığında, ateşin karşısında, battaniyesine sarılmış, yargıcı izleyen çocuğu gördü.

İki gün sonra Albay Garcia komutasındaki perişan bir birlikle karşılaştılar. Bunlar, Pablo önderliğindeki bir Apaçi grubunu arayan Sonora'dan gelen birliklerdi ve sayıları yüze yakındı. Bunlardan bazılarının şapkası, bazılarının pantolonu yoktu, bazılarının ise paltolarının altında çıplaktı ve eski tüfekler ve kule tipi tüfekler gibi hurda silahlarla, bazılarının yay ve oklarıyla, bazılarının ise düşmanı boğmak için kullandıkları iplerle donanmışlardı.

Glanton ve adamları bu birliği büyük bir şaşkınlıkla incelediler. Meksikalılar tütün için ellerini uzatmış bir şekilde etrafta dolaşıyorlardı ve Glanton ile albay basit nezaket ifadelerinde bulundular, ardından Glanton bu ısrarcı kalabalığın arasından ilerlemeye devam etti. Bu atlılar başka bir millettendi ve geldikleri güneydeki tüm topraklar ve gitmekte oldukları doğudaki topraklar onun için ölüydü ve hem toprak hem de üzerindeki herhangi bir yabancı, önemsiz ve tartışmalıydı. Bu duygu, Glanton onlardan tamamen uzaklaşmadan önce birliğe yayıldı ve her adam atını çevirdi ve her adam onu takip etti ve hatta yargıç bile bu karşılaşmadan kendini mazur göstermek için konuşmadı.

Karanlığa doğru ilerlediler ve ay ışığıyla bezenmiş çorak arazi önlerinde soğuk ve solgun bir şekilde uzanıyordu; ay tepelerinde bir halka oluşturmuştu ve o halkanın içinde, kendi soğuk gri ve sedef denizleriyle sahte bir ay vardı. Kuru agrega duvarlarının eski bir nehir yatağını işaretlediği alçak bir toprak yamacında kamp kurdular ve sessizce etrafında oturdukları bir ateş yaktılar; köpeğin, aptalın ve diğer bazı adamların gözleri, döndükleri yerlerde kömür gibi kıpkırmızı parlıyordu. Alevler rüzgarda testere gibi çakıyor, közler solup koyulaşıyor, solup koyulaşıyor, tıpkı önlerindeki yerde parçalanmış bir canlının kan atışı gibi. Ateşi izlediler; çünkü ateş, içinde insanlığın bir parçasını barındırıyordu, zira onsuz insanlar eksikti, kökenlerinden ayrılmış ve sürgün edilmişlerdi. Çünkü her ateş, tüm ateşlerdir, ilk ateş ve var olacak son ateştir. Bir süre sonra yargıç kalkıp belirsiz bir görev için uzaklaştı ve bir süre sonra biri rahibe bir zamanlar gökyüzünde iki ay olup olmadığını sordu ve rahip yukarıdaki sahte aya bakıp bunun mümkün olabileceğini söyledi. Ama şüphesiz ki, bu dünyadaki deliliğin yayılmasından dehşete düşen bilge yüce Tanrı, bir parmağını ıslatıp uçurumdan eğilerek onu tıslayarak yok edene kadar çimdiklemiş olmalıydı. Ve eğer kuşların karanlıkta yollarını düzeltebilecekleri başka bir yol bulabilseydi, bunu da halledebilirdi.

Ardından Mars'ta veya uzaydaki diğer gezegenlerde insan ya da onlara benzer yaratıklar olup olmadığı sorusu ortaya atıldı ve ateşe geri dönmüş, yarı çıplak ve ter içinde duran yargıç konuştu ve

yeryüzündekiler dışında evrenin hiçbir yerinde insan olmadığını söyledi. Ona bakmak için dönenler de, dönmeyenler de dahil olmak üzere herkes onu dikkatle dinledi.

Dünyanın gerçeği, dedi, her şeyin mümkün olduğudur. Eğer her şeyi doğumdan itibaren görmeseydiniz ve böylece tuhaflığından arındırmasaydınız, size olduğu gibi görünürdü: bir tıp gösterisindeki bir hat trick, ateşli bir rüya, benzeri veya emsali olmayan melezlerle dolu bir trans hali, gezici bir karnaval, birçok çamurlu alanda birçok kez kurulduktan sonra nihai varış noktası tarifsiz ve hesaplanamaz derecede felaket olan göçmen bir çadır gösterisi.

Evren dar bir şey değildir ve içindeki düzen, bir yerde var olanı başka bir yerde tekrarlamak için herhangi bir kavrama özgürlüğüyle sınırlı değildir. Bu dünyada bile, bilgimiz dahilinde olanlardan daha çok şey bilgimiz dışında mevcuttur ve gördüğünüz yaratılış düzeni, tıpkı bir labirentteki ip gibi, yolunuzu kaybetmemeniz için oraya koyduğunuz şeydir. Çünkü varoluşun kendi düzeni vardır ve hiçbir insanın zihni bunu kavrayamaz; zihin de diğer gerçekler arasında bir gerçektir.

Brown ateşe tükürdü. "Bu da senin deliliğinden bir parça daha," dedi.

Hakim gülümsedi. Avuç içlerini göğsüne koydu, gece havasını içine çekti, yaklaştı, çömeldi ve bir elini kaldırdı. Elini çevirdi ve parmaklarının arasında altın bir sikke vardı.

Para nerede, Davy?

Parayı nereye koymanız gerektiğini size bildireceğim.

Hakim elini salladı ve madeni para ateş ışığında başının üzerinde parıldadı. Muhtemelen ince bir kurşuna, belki de at kılına bağlanmıştı, çünkü ateşin etrafında döndü ve hakim onu eline alıp gülümsedi.

Yargıç, dönen cisimlerin yörüngesinin, onları bağlayan ipin uzunluğuna bağlı olduğunu söyledi. Ay, para, adamlar... Elleri, sanki bir yumruğundan bir şey çekiyormuş gibi ardı ardına uzanarak hareket etti. "Paraya dikkat et, Davy," dedi.

Onu fırlattı ve ateş ışığında bir yay çizerek karanlığın içinde kayboldu. Kaybolduğu geceyi izlediler, yargıcı izlediler ve izlemeleri sırasında kimisi birini, kimisi diğerini izledi; ortak bir tanık oldular.

"Para, Davy, para," diye fısıldadı yargıç. Dik oturdu, elini kaldırdı ve etrafına gülümsedi.

Para gece karanlığından geri döndü ve hafif, tiz bir vızıltıyla ateşin üzerinden geçti; hakimin kalkık eli boştu, sonra parayı tuttu. Hafif bir şaplak sesi duyuldu ve parayı tuttu. Yine de bazıları, onun parayı attığını ve benzer bir parayı avucuna aldığını ve diliyle ses çıkardığını iddia etti; çünkü kendisi kurnaz bir yaşlı para avcısıydı ve parayı yerine koyarken herkesin bildiği şeyi, yani paraların ve sahte paraların olduğunu söyledi. Sabahleyin bazıları paranın gittiği yerde yürüdü, ancak eğer biri onu bulursa, onu kendine sakladı ve güneş doğunca tekrar atlarına binip yola koyuldular.

Kafesinde aptalın bulunduğu araba arkadan ağır ağır ilerliyordu ve Glanton'ın köpeği de belki de çocukların hayvanlarda uyandırdığı türden bir koruma içgüdüsüyle, yanına doğru koşmaya başladı. Ama Glanton köpeğini yanına çağırdı ve köpek gelmeyince küçük konvoyun gerisine düştü, eğildi ve köpeği bağlama ipiyle şiddetle dürttü ve önünden kovdu.

Zincirler, yük eyerleri, tekli eyer iskeletleri, ölü katırlar ve vagonlarla karşılaşmaya başladılar. Eyer iskeletleri ham deri kaplamalarından tamamen arındırılmış ve kemik gibi beyazlaşmış, tahtanın kenarlarında fare dişlerinin hafif pahları vardı. Demir paslanmayan, teneke kararmayan bir bölgeden geçtiler. Kurumuş deri parçalarının altındaki ölü sığırların kaburgalı iskeletleri, kıyısız boşlukta ters dönmüş ilkel teknelerin kalıntıları gibi yatıyordu ve yolcuların ayaklarının altında durduğu atların ve katırların siyah ve kurumuş şekilleri ürkütücü ve sert bir şekilde yanlarından geçtiler. Bu susuz kalmış hayvanlar, boyunları kumda acı içinde gerilmiş halde ölmüşlerdi ve şimdi dik, kör ve çarpık bir şekilde sendelerken, kaburgalarının oymalarından sarkan kararmış deri parçalarıyla, uzun ağızlarıyla üzerlerinden geçen sonsuz tandem güneşlere doğru uluyorlardı. Biniciler yollarına devam ettiler. Ötesinde dev böceklerin eserleri gibi sıralanmış ölü volkanların bulunduğu geniş,

kuru bir gölü geçtiler. Güneyde, gözün görebildiği kadar uzanan lav yatağında kırık cüruf şekilleri uzanıyordu. Atların toynaklarının altında, alçıtaşı kumu, bir tarladaki demir tozları gibi garip bir şekilde simetrik girdaplar oluşturuyor, bu şekiller parlayıp tekrar geri çekiliyor, o ahenkli zeminde yankılanıyor ve sonra da düzlüğün üzerinde girdaplar oluşturarak uzaklaşıyordu. Sanki şeylerin tortusunun ta kendisi hala bir miktar duyarlılık kalıntısı içeriyormuş gibi. Sanki o binicilerin geçişinde, gerçekliğin en ince taneciklerine kadar kaydedilebilecek kadar derinden korkunç bir şey varmış gibi.

Çölün batı ucundaki bir yükseltide, Maricopas'ın bir Apaçiyi çarmıha gerdiği kaba bir tahta haçın yanından geçtiler. Mumyalanmış ceset, ağzı ham bir delikte açık, deri ve kemikten oluşan, gölden gelen ponza rüzgarlarıyla aşınmış, göğsünden sarkan deri parçalarının arasından kaburgaların soluk ağacı görünen bir şey olarak haçın direğinden sarkıyordu. Yollarına devam ettiler. Atlar yabancı toprakta ağır ağır ilerliyor, yuvarlak toprak altlarında sessizce yuvarlanıyor, içlerinde bulundukları daha büyük boşluğu işliyordu. Bu arazinin tarafsız sadeliğinde, tüm olaylara tuhaf bir eşitlik bahşedilmişti ve hiçbir şey, örümcek, taş veya çimen yaprağı üstünlük iddiasında bulunamazdı. Bu nesnelerin son derece açık oluşu, aşinalıklarını gizliyordu; çünkü göz, bütünü bir özellik veya parçaya dayandırır ve burada bir şeyden daha parlak, bir şeyden daha gölgeli bir şey yoktu ve bu tür manzaraların optik demokrasisinde tüm tercihler keyfi hale gelir ve bir insanla bir kaya, tahmin edilemeyen akrabalıklarla donanmış olur.

O günlerin beyaz güneşleri altında zayıflamış ve sıskalaşmışlardı ve çukurlaşmış, yanmış gözleri, gündüze yakalanmış gece gezginlerinin gözlerine benziyordu. Şapkalarının altında çömelmiş halde, daha büyük ölçekte kaçaklar, güneşin aç olduğu varlıklar gibiydiler. Yargıç bile sessizleşti ve düşünceli bir hale geldi. İnsana sahip çıkan şeylerden arınmaktan bahsetmişti ama onun sözlerini dinleyenler, herhangi bir hak iddiasından tamamen kurtulmuş saydılar kendilerini. Atlarına bindiler ve rüzgar ince gri tozu önlerinde savurdu; gri sakallı, gri adamlardan, gri atlardan oluşan bir orduya bindiler. Kuzeydeki dağlar güneşe doğru kıvrımlı katlar

halinde uzanıyordu ve günler serin, geceler soğuktu; her biri kendi karanlık çemberinde ateşin etrafında otururken, aptal ışığın kenarındaki kafesinden onları izliyordu. Yargıç bir antilopun kaval kemiğini baltanın arkasıyla kırdı ve sıcak ilik taşların üzerine dumanlar saçarak damladı. Onu izlediler. Konu savaştı.

"İncil'de kılıçla yaşayanın kılıçla öleceği yazıyor," dedi siyahi adam.

Hakim gülümsedi, yüzü yağdan parlıyordu. "Hangi dürüst insan başka türlüsünü ister ki?" dedi.

Irving, "Kutsal Kitap gerçekten de savaşı bir kötülük olarak sayar," demiştir. "Ancak içinde savaşın kanlı öyküleri de vardır."

Yargıç, "İnsanların savaş hakkında ne düşündüğünün bir önemi yok," dedi. "Savaş devam eder. İnsanlara taş hakkında ne düşündüklerini sormak gibidir. Savaş her zaman buradaydı. İnsan var olmadan önce savaş onu bekliyordu. Nihai meslek, nihai uygulayıcısını bekliyordu. İşte böyleydi ve böyle olacak. Bu şekilde, başka bir şekilde değil."

Duyduğu fısıltılı bir itiraz ya da küçümseme sesiyle Brown'a döndü. "Ah Davy," dedi. "Burada senin mesleğine saygı duyuyoruz. Neden küçük bir selam vermeyelim? Herkes birbirini takdir etsin."

Benim mesleğim mi?

Kesinlikle.

Mesleğim nedir?

Savaş. Savaş sizin mesleğiniz. Değil mi?

Ve bu senin değil mi?

Benim de öyle. Hem de çok.

Peki ya o defterler, kemikler ve benzeri şeyler?

Diğer tüm ticaret dalları savaş ticaretinin içinde yer alır.

Savaşın süregelmesinin sebebi bu mu?

Hayır. Genç erkeklerin onu sevmesi ve yaşlı erkeklerin de bunu onlarda sevmesi yüzünden varlığını sürdürüyor. Hem savaşanlarda hem de savaşmayanlarda.

Bu senin fikrin.

Hakim gülümsedi. İnsanlar oyun oynamak için doğmuştur. Başka hiçbir şey için değil. Her çocuk oyunun çalışmaktan daha asil olduğunu bilir. Ayrıca bir oyunun değerinin veya erdeminin oyunun kendisinde değil, riske atılan şeyin değerinde olduğunu da bilir. Şans oyunlarının anlam ifade etmesi için bir bahis gereklidir. Spor oyunları, rakiplerin becerisini ve gücünü içerir ve yenilginin aşağılanması ve zaferin gururu, kendi başlarına yeterli bir bahistir çünkü bunlar oyuncuların değerinde bulunur ve onları tanımlar. Ancak şans denemesi veya değer denemesi, tüm oyunlar savaş durumuna öykünür, çünkü burada bahse konulan şey oyunu, oyuncuyu, her şeyi yutar.

İki adamın, hayatlarından başka bahse girecek hiçbir şeyleri olmadan iskambil oynadığını düşünün. Böyle bir hikâyeyi kim duymamıştır ki? Bir kart çekimi. Bu oyuncu için tüm evren, bu ana kadar tıkırdayarak çalışmıştır; bu an, kendisinin o adamın elinde mi yoksa o adamın elinde mi öleceğini belirleyecektir. Bir insanın değerinin bundan daha kesin bir kanıtı olabilir mi? Oyunun bu nihai durumuna yükseltilmesi, kader kavramıyla ilgili hiçbir tartışmaya yer bırakmaz. Bir adamın diğerine tercih edilmesi mutlak ve geri alınamaz bir tercihtir ve böylesine derin bir kararı, her iki tarafın da iradesi veya önemi olmadan düşünebilen kişi gerçekten de aptaldır. Kaybedenin yok edilmesinin söz konusu olduğu oyunlarda kararlar oldukça açıktır. Elinde bu özel kart dizilimini tutan bu adam böylece varoluştan silinir. Bu, hem oyunun hem de otoritenin ve gerekçenin aynı anda söz konusu olduğu savaşın doğasıdır. Böyle görüldüğünde, savaş en gerçek kehanet biçimidir. Savaş, daha büyük bir irade içinde kişinin kendi iradesinin ve başkasının iradesinin sınanmasıdır; bu irade onları birbirine bağladığı için seçim yapmaya zorlar. Savaş nihai oyundur çünkü savaş nihayetinde varoluşun birliğinin zorlanmasıdır. Savaş tanrıdır.

Brown hakimi inceledi. "Sen delisin Holden. Sonunda delirdin."

Hakim gülümsedi.

Irving, "Güç haklılık anlamına gelmez," demiştir. "Bir mücadelede kazanan kişi ahlaki olarak haklı çıkmaz."

Ahlak yasası, güçlülerin haklarını ellerinden alıp zayıfların lehine çevirmek için insanlığın bir icadıdır. Tarihsel yasa ise her fırsatta onu baltalar. Ahlaki bir görüşün doğru veya yanlış olduğu hiçbir nihai testle kanıtlanamaz. Bir düelloda ölen bir adamın, görüşleri konusunda yanıldığının kanıtlandığı düşünülmez. Böyle bir yargılamaya katılması bile, yeni ve daha geniş bir görüşün kanıtıdır. Tarafların, aslında önemsiz olan tartışmayı bir kenara bırakıp doğrudan tarihsel mutlakın odalarına başvurma istekliliği, görüşlerin ne kadar önemsiz, aralarındaki farklılıkların ise ne kadar önemli olduğunu açıkça göstermektedir. Çünkü tartışma gerçekten önemsizdir, ancak bu sayede ortaya çıkan ayrı iradeler öyle değildir. İnsanın kibri kapasite olarak sonsuza yaklaşabilir, ancak bilgisi kusurlu kalır ve yargılarına ne kadar değer verirse versin, nihayetinde onları daha yüksek bir mahkemeye sunmalıdır. Burada özel bir savunma olamaz. Burada hakkaniyet, doğruluk ve ahlaki hak ilkeleri geçersiz ve dayanaksız kılınmış, davacıların görüşleri hor görülmüştür. Hayat ve ölüm kararları, neyin olup neyin olmayacağına dair kararlar, tüm hak sorularını geçersiz kılmaktadır. Bu büyüklükteki seçimlerde, ahlaki, manevi, doğal gibi daha küçük tüm haklar ortadan kalkmaktadır.

Hakim tartışmacıları bulmak için çemberi taradı. Peki rahip ne diyor? diye sordu.

Tobin yukarı baktı. Rahip bir şey söylemiyor.

Hakim, "Rahip böyle demiyor," dedi. "Nihil dicit." Ama rahip dedi ki: Çünkü rahip mesleğinin cübbesini çıkarıp, tüm insanların saygı duyduğu o daha yüce çağrının araçlarını eline aldı. Rahip de bir tanrı hizmetkarı değil, bizzat bir tanrı olmak istiyordu.

Tobin başını salladı. "Diliniz küfür dolu, Holden. Doğrusu ben hiç rahip olmadım, sadece tarikatın bir acemi üyesiydim."

Yargıç, "Çırak rahip ya da çırak rahip," dedi. "Tanrı adamları ve savaşçılar arasında garip bir yakınlık var."

"Düşüncelerinizi desteklemeyeceğim," dedi Tobin. "Sorma bile."

"Ah rahip," dedi yargıç. "Sizden zaten vermediğiniz neyi isteyebilirim ki?"

Ertesi gün, atları kurumuş kan dolu bir tava gibi çatlamış ve kıpkırmızı siyah lav gölünün yatağında yürüterek, karanlık kehribar camdan oluşan o çorak arazileri, lanetli bir diyardan tırmanan loş bir lejyonun kalıntıları gibi geçerek, küçük arabayı yarıkların ve çıkıntıların üzerinden omuzlayarak, aptal adam parmaklıklara tutunup, yozlaşmış bir ırktan kaçırılmış tuhaf, asi bir tanrı gibi güneşe doğru boğuk bir sesle bağırarak, yaya olarak Malpais'i geçtiler. Cehennemin yanmış zemini kadar ağır, kurumuş çamur ve volkanik külden oluşan bir kül arazisini geçtiler ve çorak granit tepelerin alçak bir sırasından tırmanarak, hakimin bilinen arazi noktalarından üçgenleme yaparak rotalarını yeniden hesapladığı sarp bir buruna ulaştılar. Çakıllı bir düzlük ufuk çizgisine kadar uzanıyordu. Güneyde, simsiyah volkanik tepelerin ötesinde, karanlık takımadalar arasında su yüzüne çıkmış soluk bir deniz canavarının sırtı gibi, kumdan veya alçıdan yapılmış, yalnız bir albino sırt uzanıyordu. Yollarına devam ettiler. Bir günlük at yolculuğuyla taş havuzlara ve aradıkları suya ulaştılar, içtiler ve atlar için daha yüksekteki havuzlardan aşağıdaki kuru havuzlara su taşıdılar.

Çölün her su kaynağında kemikler bulunur ama o akşam yargıç, daha önce orada hiç kimsenin görmediği türden bir kemiği ateşe getirdi; uzun zaman önce nesli tükenmiş bir hayvana ait, bir uçurumdan aşınmış halde bulduğu büyük bir uyluk kemiğiydi bu. Şimdi de yanında taşıdığı terzi bandıyla ölçüp günlüğüne çiziyordu. Yeni acemi askerler hariç, oradaki herkes yargıcın paleontoloji hakkındaki konuşmasını dinlemişti ve onlar da oturup akıllarına gelen her türlü soruyu ona yöneltiyorlardı. Yargıç, sanki çırak bilginlermiş gibi, sorularını genişleterek, dikkatle cevapladı. Başlarını donuk bir şekilde salladılar ve belki de yargıcın bahsettiği zamansal enginliği parmaklarıyla hissetmek için, lekeli ve taşlaşmış kemik sütununa dokunmak için ellerini uzattılar. Bekçi, aptalı kafesinden indirdi ve çiğneyemeyeceği örgülü bir at kılı ipiyle ateşin

yanına bağladı; aptal, sanki alevlere özlem duyuyormuş gibi ellerini uzatmış, tasmasına yaslanmış bir şekilde duruyordu. Glanton'ın köpeği kalkıp oturdu ve onu izledi; aptal ise ateşin yakıcı ışığıyla parıldayan donuk gözleriyle sallanıp duruyordu. Yargıç, bölgedeki yaygın kemiklerle benzerliklerini daha iyi göstermek için uyluk kemiğini dik tutuyordu; sonra onu kuma düşürdü ve kitabını kapattı.

Bunun hiçbir gizemi yok, dedi.

Acemi askerler donuk göz kırptılar.

Kalbinizin en büyük arzusu size bir gizemin anlatılmasıdır. Gizem şu ki, ortada hiçbir gizem yok.

Ayağa kalktı ve ateşin ötesindeki karanlığa doğru uzaklaştı. "Evet," dedi din adamı, ağzında soğuk piposuyla. "Ve hiçbir gizem yok." Sanki kendisi de bir gizem değilmiş gibi, o kanlı yaşlı dolandırıcı.

Üç gün sonra Colorado Nehri'ne ulaştılar. Nehrin kıyısında durup, çölün ortasından düz ve sürekli bir şekilde akan, dalgalı ve kil rengi suları izlediler. Kıyıdan iki turna yükseldi ve kanat çırparak uzaklaştı; nehir kıyısından aşağıya indirilen atlar ve katırlar, belirsiz bir şekilde girdaplı sığlıklara doğru ilerlediler ve burunlarından akan suları içerek, geçen akıntıya ve ötesindeki kıyıya bakarak durdular.

Nehrin yukarısında, kampta kolera salgını nedeniyle harap olmuş bir kervanın kalıntılarıyla karşılaştılar. Hayatta kalanlar öğlen yemeklerinin başında ateş başında dolaşıyor ya da söğütlerin arasından çıkan perişan kılıklı süvarilere boş boş bakıyorlardı. Malları kumların üzerine dağılmış, ölenlerin perişan haldeki mülkleri ise aralarında paylaştırılmak üzere ayrı ayrı duruyordu. Kampta bir grup Yuma yerlisi vardı. Erkekler saçlarını bıçakla kısaltmış ya da çamurdan peruklar yapmışlardı ve ellerinde ağır sopalar sallayarak dolaşıyorlardı. Hem erkeklerin hem de kadınların

yüzleri dövmeliydi ve kadınlar, söğüt kabuğundan örülmüş etekler dışında çıplaktı; birçoğu güzeldi, birçoğunda ise frengi izleri vardı.

Glanton, köpeği peşinden sürükleyerek ve tüfeği elinde, bu kasvetli istasyonda ilerledi. Yuma yerlileri, grubun elinde kalan birkaç zavallı katırı nehrin karşı kıyısına yüzdürüyorlardı ve Glanton kıyıda durup onları izledi. Nehrin aşağısında hayvanlardan birini boğmuş ve kesilmek üzere kıyıya çekmişlerdi. Şakto paltolu ve uzun sakallı yaşlı bir adam, çizmeleri yanında, ayakları nehirde oturuyordu.

"Atlarınız nerede?" dedi Glanton.

Onları yedik.

Glanton nehri inceledi.

Karşıya nasıl geçmeyi hedefliyorsunuz?

Feribotta.

Yaşlı adamın işaret ettiği yere, nehrin karşı tarafına baktı. "Nereyi geçmenin amacı ne?" dedi.

Kişi başı bir dolar.

Glanton döndü ve sahildeki hacıları inceledi. Köpek nehirden su içiyordu ve Glanton ona bir şeyler söyledi; köpek gelip dizinin dibine oturdu.

Feribot karşı kıyıdan hareket etti ve yukarıdaki bir iskeleye yanaştı; orada sürüklenmiş kütüklerden yapılmış bir baraj vardı. Tekne, birbirine geçirilmiş ve ziftle yalıtılmış iki eski vagon kutusundan yapılmıştı. Bir grup insan yüklerini omuzlamış ve bekliyordu. Glanton döndü ve atını almak için kıyıya çıktı.

Feribotçu, New York eyaletinden Lincoln adında bir doktordu. Yüklemeyi denetliyordu; yolcular gemiye biniyor, paketleriyle birlikte mavnanın korkuluklarına çömeliyor ve geniş suya belirsiz bir şekilde bakıyorlardı. Kıyıda bir yarı mastif köpek oturmuş izliyordu. Glanton yaklaşınca tüyleri diken diken oldu. Doktor döndü, eliyle gözlerini gölgeledi ve Glanton kendini tanıttı. El sıkıştılar. "Memnuniyetle, Kaptan Glanton. Hizmetinizdeyim."

Glanton başını salladı. Doktor, yanında çalışan iki adama talimatlar verdi ve Glanton ile birlikte nehir kenarındaki patikadan yürümeye başladılar; Glanton atı önden götürüyor, doktorun köpeği ise yaklaşık on adım geriden takip ediyordu.

Glanton'ın maiyeti, nehir söğütlerinin kısmen gölgelediği bir kumlu alanda kamp kurmuştu. O ve doktor yaklaşırken, aptal kafesin içinde ayağa kalktı, parmaklıkları kavradı ve doktoru uyarmak istercesine bağırmaya başladı. Doktor, ev sahibine bakarak aptalın yanından sıyrıldı, ancak Glanton'ın yardımcıları öne çıkmıştı ve kısa süre sonra doktor ve yargıç, başka kimseyi duymayacak şekilde derin bir sohbete daldılar.

Akşam vakti Glanton, yargıç ve beş kişilik bir grup adam nehir boyunca aşağıya, Yuma kampına doğru at sürdüler. Yüksek su seviyesinden dolayı kil ile kaplı, soluk renkli söğüt ve çınar ağaçlarından oluşan bir ormandan geçtiler; eski sulama kanallarının ve kuru mısır kabuklarının rüzgarda hafifçe hışırdadığı küçük kış tarlalarının yanından geçtiler ve Algodones geçidinden nehri geçtiler. Köpekler onları haber verdiğinde güneş çoktan batmıştı ve batı toprakları kızıl ve dumanlıydı; şarap rengi ışığın belirginleştirdiği, koyu renkli tarafları nehre dönük, tek sıra halinde at sürdüler. Kamptan gelen yemek pişirme ateşleri ağaçlar arasında tütüyordu ve atlı vahşilerden oluşan bir heyet onları karşılamak için yola çıktı.

Durdular ve atlarına bindiler. Yaklaşan grup, öylesine soytarı kıyafetleri giymişti ki, aynı zamanda öylesine kendinden emin bir tavır sergiliyorlardı ki, daha solgun biniciler sakin kalmakta zorlanıyordu. Liderin adı Caballo en Pelo'ydu ve bu yaşlı soylu, çok daha soğuk bir iklime uygun, kemerli yün bir palto ve altında işlemeli ipekten bir kadın bluzu ve gri bir pantolon giyiyordu. Küçük ve zayıf bir adamdı, Maricopalar yüzünden bir gözünü kaybetmişti ve Amerikalılara bir zamanlar gülümseme olabilecek garip, cinsel içerikli bir sırıtışla bakıyordu. Sağında, dirsekleri yırtık bir palto giymiş ve burnunda küçük kolyelerle süslü bir kemik taşıyan Pascual adında daha küçük bir şef vardı. Üçüncü adam Pablo'ydu ve kararmış örgülü ve kararmış gümüş telden omuzlukları

olan kırmızı bir palto giymişti. Ayakları ve bacakları çıplaktı, yüzünde ise yuvarlak yeşil bir gözlük vardı. Bu kıyafetlerle Amerikalıların önünde sıralanıp sert bir şekilde başlarını salladılar.

Brown tiksintiyle yere tükürdü ve Glanton başını salladı.

"Ne kadar da çılgın görünümlü bir zenci sürüsüsünüz," dedi.

Sadece hakim onları değerlendirmiş gibiydi ve bunu yaparken de aklı başında davranıyordu; belki de olayların nadiren göründüğü gibi olduğunu düşünüyordu.

İyi günler, dedi.

İş adamı çenesini hafifçe yukarı kaldırdı, bu küçük hareket belli bir belirsizlikle gölgelenmişti. "Buenas tardes," dedi. "De dónde viene?"

XVIII

Kampa dönüş – Aptal teslim oldu – Sarah Borginnis – Bir yüzleşme – Nehirde yıkanma – İdam arabası yandı – James Robert kampta – Başka bir vaftiz – Hakim ve soytarı.

ayrıldıklarında Yuma kampından sabahın erken saatlerinde karanlık çökmüştü. Yengeç, Başak ve Aslan takımyıldızları güney gecesinde ekliptiği takip ederken, kuzeyde Cassiopeia takımyıldızı gökyüzünün kara yüzünde bir cadının imzası gibi parlıyordu. Gece boyunca süren görüşmelerde Yumalarla feribotu ele geçirme konusunda anlaşmışlardı. Sel sularıyla ıslanmış ağaçların arasında, bir sosyal etkinlikten, bir düğünden veya bir ölümden geç dönen adamlar gibi sessizce kendi aralarında konuşarak nehir yukarı doğru ilerlediler.

Gün ağarınca, kavşaktaki kadınlar o aptalı kafeste bulmuşlardı. Çıplaklığı ve pisliği hiç de dehşete düşürmemiş gibi görünerek etrafına toplandılar. Ona şarkılar söylediler, kendi aralarında istişare ettiler ve Sarah Borginnis adında bir kadın onları kardeşini aramaya yönlendirdi. Büyük, kırmızı yüzlü bir kadındı ve ona çok sert bir şekilde çıkıştı.

"Adın neydi peki?" dedi.

Cloyce Bell hanımefendi.

Onun malı ne?

Adı James Robert ama kimse ona bu isimle seslenmiyor.

Annen onu görseydi, sence ne derdi?

Bilmiyorum. Öldü.

Utanmıyor musun?

Evet, yaptım.

Bana laf sokma.

Bunu yapmaya çalışmıyorum. Onu istiyorsanız alın. Size vereceğim. Yaptıklarımdan daha fazlasını yapamam.

Lanet olsun, ne kadar da acınası bir durumdasın. Diğer kadınlara döndü.

Hepiniz bana yardım edin. Onu yıkamamız ve giydirmemiz gerekiyor. Birisi gidip sabun getirsin.

"Hanımefendi," dedi bekçi.

Onu alıp nehre götürün.

Toadvine ve çocuk, arabayı sürükleyerek ilerlerken onların yanından geçtiler. Yoldan kenara çekilip onların geçişini izlediler. Aptal adam demir çubuklara tutunmuş suya doğru bağırıyordu ve kadınlardan bazıları da ilahi söylemeye başlamıştı.

"Bunu nereye götürüyorlar?" dedi Toadvine.

Çocuk bilmiyordu. Arabayı gevşek kumun üzerinden nehir kenarına doğru geri geri sürüyorlardı, indirdiler ve kafesi açtılar. Borginnis kadını o aptalın karşısında duruyordu.

James Robert oradan çık.

Elini uzatıp adamın elini tuttu. Adam kadının arkasından suya baktı, sonra da ona doğru uzandı.

Kadınlardan bir iç çekiş yükseldi; birçoğu eteklerini yukarı çekip bel hizasına kadar toplamış ve onu karşılamak için nehirde bekliyorlardı.

Onu yere bıraktı, adam kadının boynuna sarılmıştı. Ayakları yere değdiğinde suya döndü. Kadın dışkıyla kaplıydı ama bunu fark etmemiş gibiydi. Nehir kıyısındakilere baktı.

"Şunu yak," dedi.

Birileri bir meşale almak için ateşe koştu ve James Robert'ı suya götürürlerken kafes ateşe verildi ve yanmaya başladı.

Eteklerine yapıştı, pençeli eliyle uzandı, anlamsızca mırıldandı, ağzından salyalar aktı.

"Kendini bu eserde görüyor," dediler.

Hadi canım. Bu çocuğu vahşi bir hayvan gibi kafese kapatmayı hayal edin.

Yanan arabadan yükselen alevler kuru havada çıtırdıyordu ve bu gürültü aptalın dikkatini çekmiş olmalıydı çünkü ölü, simsiyah gözlerini ona dikmişti. "Biliyor," dediler. Hepsi aynı fikirdeydi. Borginnis kadını, elbisesi etrafında balon gibi uçuşarak suya girdi, onu daha derine götürdü ve koca bir adammış gibi büyük, güçlü kolları arasında döndürdü. Onu yukarı kaldırdı, ona mırıldandı. Soluk saçları suyun üzerinde dalgalanıyordu.

Eski arkadaşları onu o gece göçmenlerin yaktığı ateşlerin önünde kaba dokuma yün bir takım elbise içinde gördüler. İnce boynu, bol gömleğinin yakasında tedirgince kıvrılıyordu. Saçlarını yağlayıp kafasına yapıştırmışlar, sanki boyanmış gibi duruyordu. Ona tatlılar getirdiler ve o da salyaları akarak ateşi izledi, bu da onların büyük hayranlığını kazandı. Karanlıkta nehir akmaya devam etti ve balık rengi bir ay çölün doğusundan yükselerek, çorak ışıkta gölgelerini yanlarına düşürdü. Ateşler söndü ve duman geceleyin gri ve odacıklı bir şekilde durdu. Nehrin karşı kıyısından küçük çakal kurtlar uludu ve kamp köpekleri kıpırdanıp mırıldandı. Borginniler aptalı bir araba örtüsünün altındaki yatağına götürdüler, yeni iç çamaşırlarına kadar soydular, battaniyesine sardılar, iyi geceler öpücüğü verdiler ve kamp sessizleşti. Aptal o mavi ve dumanlı amfitiyatroyu geçtiğinde yine çıplaktı, kel bir tembel hayvan gibi ateşlerin yanından sendeleyerek geçti. Durakladı, havayı yokladı ve yavaşça ilerledi. İskeleden uzaklaştı ve kıyı söğütlerinin arasından

sendeleyerek, ince kollarıyla gece karanlığında bir şeylere tutunmaya çalışarak inledi. Sonra kıyıda yalnız başına duruyordu. Hafifçe öttü ve sesi, yankılanmaması için gerekli olan bir hediye gibi ondan geçti. Suya girdi. Nehir belini geçmeden önce dengesini kaybetti ve gözden kayboldu.

Gece devriyesine çıkan yargıç, tam da bu yerden çırılçıplak geçiyordu—bu tür karşılaşmalar insanların sandığından veya geceleyin herhangi bir geçişten kimin sağ çıkabileceğinden daha yaygındı—ve nehre girdi, boğulmakta olan aptalı yakaladı, büyük bir ebe gibi topuklarından tutup kaldırdı ve suyu boşaltmak için sırtına vurdu. Bir doğum sahnesi, bir vaftiz ya da henüz hiçbir kanuna dahil edilmemiş bir ritüel. Suyu saçlarından sildi ve çıplak, hıçkırarak ağlayan aptalı kollarına alıp kampa taşıdı ve diğerlerinin arasına geri bıraktı.

XIX

Obüs – Yuma saldırısı – Bir çatışma – Glanton feribotu ele geçiriyor – Asılan Yahuda – Hazineler – Sahil için bir heyet – San Diego – Malzeme temini – Brown nalbantta – Bir anlaşmazlık – Webster ve Toadvine serbest bırakılıyor – Okyanus – Bir tartışma – Bir adam diri diri yakılıyor – Brown iğrenç bir hapiste – Hazine öyküleri – Bir kaçış – Dağlarda bir cinayet – Glanton Yuma'yı terk ediyor – Belediye başkanı asılıyor – Rehineler – Yuma'ya dönüş – Doktor ve hakim, zenci ve aptal – Nehirde şafak – Tekerleksiz arabalar – Jackson'ın öldürülmesi – Yuma katliamı.

Doktor, Kaliforniya'ya gitmek üzereyken feribot tamamen tesadüfen eline geçmişti. Sonraki aylarda altın, gümüş ve mücevherden oluşan hatırı sayılır bir servet biriktirmişti. Kendisi ve yanında çalışan iki adam, nehrin batı kıyısında, çamur ve kayadan yapılmış bitmemiş bir yamaç tahkimatının ayakları arasında, feribot iskelesine bakan bir yerde ikamet etmişlerdi. Binbaşı Graham'ın komutasından miras aldığı iki yük vagonuna ek olarak, bir dağ obüsü de vardı; bronzdan yapılmış, on iki poundluk, bir fincan tabağı büyüklüğünde bir top; bu top da ahşap arabasında atıl ve boşaltılmış halde duruyordu. Doktorun derme çatma odasında, Glanton ve yargıç, Brown ve Irving ile birlikte çay içiyorlardı ve Glanton, doktora Kızılderili maceralarından birkaçını çizdi ve ona konumunu güvence altına almasını şiddetle tavsiye etti.

Doktor itiraz etti. Yumalarla iyi geçindiğini iddia etti. Glanton, yüzüne karşı, bir Kızılderiliye güvenen her adamın aptal olduğunu söyledi. Doktorun yüzü kızardı ama suskun kaldı. Hakim araya girdi. Doktora, karşı kıyıda toplanmış hacıları kendi koruması altında görüp görmediğini sordu. Doktor, onları öyle gördüğünü söyledi. Hakim makul ve endişeli bir şekilde konuştu ve Glanton ve maiyeti kamplarına gitmek için tepeden aşağı inerken, doktorun izniyle tepeyi tahkim edip obüsü şarj etmeye başladılar ve bu amaçla, neredeyse bir şapka dolusu tüfek mermisi biriktirene kadar son kurşunlarını taşımaya koyuldular.

O akşam obüsü yaklaşık yarım kilo barut ve tüm mermilerle doldurdular ve topu nehre ve aşağıdaki iniş alanına bakan avantajlı bir yere sürdüler.

İki gün sonra Yuma yerlileri geçiş noktasına saldırdı. Mavnalar, önceden kararlaştırıldığı gibi nehrin batı kıyısında yüklerini boşaltıyordu ve yolcular mallarını almak için bekliyordu. Vahşiler, hiçbir uyarı vermeden söğütlerin arasından hem atlı hem de yaya olarak çıktılar ve açık arazide feribota doğru hücum ettiler. Tepenin üzerinde Brown ve Long Webster obüsü çevirdiler ve sabitlediler, Brown da yanan purosunu ateşleme deliğine soktu.

O açık arazide bile sarsıntı çok büyüktü. Kamyonundaki obüs yerden fırladı ve dumanlar saçarak sıkıştırılmış kilin üzerinde geriye doğru yuvarlandı. Kalenin altındaki taşkın ovasında korkunç bir yıkım yaşanmıştı ve bir düzineden fazla Yuma ölü ya da kumda kıvranıyordu. Aralarında büyük bir feryat koptu ve Glanton ile süvarileri ormanlık kıyıdan yukarı doğru ilerleyerek üzerlerine atladılar ve Yuma halkı ihanete uğradıkları için öfkeyle bağırdılar. Atları tedirgin olmaya başladı ve onları çekiştirerek yaklaşan süvarilere oklar fırlattılar ve tabanca ateşiyle vuruldular. Geçitteki karaya çıkanlar, yüklerin arasından silahlarını çıkarıp diz çöktüler ve o taraftan ateş yaktılar, kadınlar ve çocuklar ise sandıklar ve yük kutuları arasında yere serildiler. Yuma kabilesinin atları şaha kalktı, çığlık attı ve halka şeklindeki burun delikleri ve beyazlaşmış gözleriyle gevşek kumda çırpındı; hayatta kalanlar ise çıktıkları söğüt ağaçlarına doğru yöneldiler, yaralıları, ölmekte olanları ve

ölüleri savaş alanında bıraktılar. Glanton ve adamları onları takip etmedi. Atlarından indiler ve düşmüşlerin arasında metodik bir şekilde yürüyerek, feribot yolcularının gözleri önünde, her birini beyinlerinden birer tabanca kurşunuyla vurarak öldürdüler ve ardından kafa derilerini yüzdüler.

Doktor, fabrikanın alçak korkuluğunda sessizce durdu ve cesetlerin sahanlıktan aşağı sürüklenip, tekmelenip nehre itilmesini izledi. Döndü ve Brown ile Webster'a baktı. Obüsü yerine geri çekmişlerdi ve Brown, sıcak namlunun üzerinde rahatça oturmuş, purosunu tüttürerek aşağıdaki hareketliliği izliyordu. Doktor döndü ve odasına doğru yürüdü.

Ertesi gün de görünmedi. Glanton feribotun işletmesini devraldı. Kişi başı bir dolar karşılığında üç gün bekleyenlere şimdi ücretin dört dolar olduğu söylendi. Ve bu tarife bile birkaç günden fazla yürürlükte kalmadı. Kısa süre sonra, ücretlerin yolcuların cüzdanlarına göre ayarlandığı bir tür Prokrustes feribotu işletmeye başladılar. Sonunda tüm bahaneler bir kenara bırakıldı ve göçmenler doğrudan soyuldu. Yolcular dövüldü, silahları ve malları gasp edildi ve yoksul ve dilenci bir halde çöle gönderildiler. Doktor onlarla görüşmek için geldi, gelirlerden payını aldı ve geri gönderildi. Atlar alındı, kadınlara tecavüz edildi ve cesetler Yuma kampının yanından nehrin aşağısına doğru sürüklenmeye başladı. Bu vahşetler çoğaldıkça doktor kendini odasına kapattı ve bir daha görülmedi.

Ertesi ay General Patterson komutasındaki Kentucky'den bir birlik geldi ve Glanton ile pazarlık yapmayı reddederek nehrin aşağısına bir feribot inşa edip karşıya geçti ve ilerledi. Bu feribot Yuma yerlileri tarafından devralındı ve Callaghan adında bir adam tarafından işletildi, ancak birkaç gün içinde yakıldı ve Callaghan'ın başsız bedeni isimsiz bir şekilde nehrin aşağısına doğru sürüklendi; omuzlarının arasında siyah bir din adamı giysisiyle duran bir akbaba gibi, denize doğru sessiz bir yolcu.

O yıl Paskalya, Mart ayının son gününe denk gelmişti ve o günün şafağında, çocuk, Toadvine ve Billy Carr adında bir çocukla birlikte, göçmen kampının yukarısında, büyüdükleri yerde söğüt direkleri

kesmek için nehri geçtiler. Henüz gün ağarmadan bu yerden geçerken, bir grup Sonoralı ile karşılaştılar ve bir darağacından asılı, saman ve eski paçavralardan yapılmış zavallı bir Yahuda gördüler; tuvalden yapılmış yüzünde, onu yapan elin adam ve suçu hakkındaki çocuksu bir tasvirinden başka bir şey yansıtmayan, boyanmış bir somurtma vardı. Sonoralılar gece yarısından beri içki içiyorlardı ve darağacının durduğu toprak yamaçta bir ateş yakmışlardı ve Amerikalılar kamplarının kenarından geçerken onlara İspanyolca seslendiler. Biri ateşten ucu tutuşturulmuş pamukla dolu uzun bir baston getirmişti ve Yahuda ateşe veriliyordu. Yırtık pırtık giysileri havai fişek ve roketlerle doluydu ve ateş yayılmaya başlayınca, yanan paçavra ve saman parçaları birer birer etrafa saçıldı. Sonunda pantolonundaki bir bomba patladı ve is ve kükürt kokusu içinde her şeyi paramparça etti. Adamlar sevinç çığlıkları attı ve küçük çocuklar, ilmekten sarkan kararmış kalıntılara son birkaç taşı attı. Oğlak, açıklıktan geçen son kişiydi ve Sonoralılar ona seslenip keçi postundan şarap ikram ettiler, ancak o paçavra gibi paltosunu omuzlarına atıp aceleyle yoluna devam etti.

Glanton bu zamana kadar bir dizi Sonoralıyı köleleştirmişti ve onlardan oluşan ekipleri tepenin tahkimatında çalıştırıyordu. Kamplarında ayrıca, bazıları neredeyse çocuk yaşta olan bir düzine kadar Kızılderili ve Meksikalı kız da bulunuyordu. Glanton, etrafındaki duvarların yükseltilmesini bir nebze ilgiyle denetliyordu, ancak bunun dışında adamlarını geçiş noktasındaki işlerine son derece serbest bir şekilde bırakıyordu. Her gün odasındaki ahşap ve deri sandığın pirinç kilidini açıp kapağını kaldırarak içine çuvallar dolusu değerli eşya boşaltmasına rağmen, biriktirdikleri zenginliğe pek aldırış etmiyor gibiydi. Sandıkta zaten binlerce dolar değerinde altın ve gümüş sikke, mücevher, saat, tabanca, küçük deri torbalarda ham altın, külçe gümüş, bıçak, gümüş eşya, tabak, diş bulunuyordu.

2 Nisan'da David Brown, Long Webster ve Toadvine, erzak temin etmek amacıyla eski Meksika kıyısındaki San Diego kasabasına doğru yola çıktılar. Yanlarında bir dizi yük hayvanı götürdüler ve gün batımında yola koyuldular; ağaçların arasından yukarı doğru

atlarıyla çıktılar, nehre doğru baktılar ve sonra atlarını yanlamasına kum tepelerinden aşağıya, serin mavi alacakaranlığa doğru yürüttüler.

Çölü beş gün içinde sorunsuz bir şekilde geçtiler, kıyı dağlarını aştılar, katırları karların arasından geçirerek batı yamacından aşağı indiler ve hafif bir yağmur altında kasabaya girdiler. Deri giysileri suyla ağırlaşmıştı ve hayvanlar, içlerinden ve koşumlarından sızan çamurla lekelenmişti. Amerikan süvarileri çamurlu sokakta yanlarından geçtiler ve uzaktan gri ve taşlı kıyıya vuran denizin gürültüsünü duyabiliyorlardı.

Brown, eyerinin boynuzundan paralarla dolu bir elyaf çuval çıkardı ve üçü de attan inerek bir viski dükkanına girdiler ve kimseye haber vermeden çuvalı dükkanın tezgahına boşalttılar.

İspanya ve Guadalajara'da basılmış altın sikkeler, yarım altın sikkeler, altın dolarlar, minik altın yarım dolarlar, on frank değerinde Fransız paraları, altın kartallar, yarım kartallar, yüzük dolarlar ve Kuzey Carolina ve Georgia'da basılmış, yirmi iki ayar saflıkta dolarlar vardı. Bakkal bunları ortak bir terazide yığınlar halinde tarttı, basım tarihlerine göre ayırdı ve mantarları çıkarıp, üzerine pul basılmış küçük teneke kaplara ölçü olarak doldurdu. İçtiler, kapları tekrar yere koydular ve bakkal şişeyi tezgahın ham ahşap tahtaları üzerinde itti.

Tedarik edilecek malzemelerin bir listesini hazırlamışlardı ve un, kahve ve birkaç temel gıda maddesinin fiyatında anlaştıktan sonra, her birinin elinde birer şişe ile sokağa çıktılar. Tahta kaldırımdan aşağı indiler, çamurdan geçtiler ve sıra sıra ham görünümlü barakaların yanından geçerek küçük bir meydana ulaştılar. Meydandan sonra alçak denizin dalgalandığını, küçük bir çadır kampını ve derilerden yapılmış evlerin, kumsaldaki yulaf tarlalarının kenarına tuhaf kayıklar gibi dizildiği, yağmurda simsiyah ve parıldayan bir sokağı görebiliyorlardı.

Brown ertesi sabah bu kulübelerden birinde uyandı. Önceki geceye dair pek bir şey hatırlamıyordu ve kulübede yanında kimse yoktu. Paralarının geri kalanı boynundaki bir çantadaydı. Deri

çerçeveli kapıyı iterek açtı ve karanlığa, sise çıktı. Hayvanlarını ne beslemiş ne de onlara barınak sağlamışlardı. Brown, hayvanların bağlı olduğu bakkala geri döndü, kaldırıma oturdu ve kasabanın arkasındaki tepelerden şafağın doğuşunu izledi.

Öğlen vakti, gözleri kıpkırmızı ve kötü kokarak belediye başkanının kapısının önünde arkadaşlarının serbest bırakılmasını talep etti. Belediye başkanı arka kapıdan çıktı ve kısa süre sonra Amerikalı bir onbaşı ve iki asker gelerek onu uzaklaştırdılar. Bir saat sonra nalbant dükkanındaydı. Kapı eşiğinde temkinli bir şekilde durup içerideki şeylerin şeklini seçebilene kadar karanlığa bakıyordu.

Nalband tezgahının başındaydı ve Brown içeri girip önüne kapağına pirinç bir isim levhası iliştirilmiş cilalı maun bir sandık koydu. Mandalları açıp sandığın içinden bir çift av tüfeği namlusu çıkardı ve diğer eliyle dipçiği tuttu. Namluları patentli kilit mekanizmasına taktı, av tüfeğini tezgahın üzerine koydu ve ön kısmı sabitlemek için takılı pimi yerine itti. Başparmaklarıyla horozları kurdu ve tekrar indirdi. Av tüfeği İngiliz yapımıydı, Şam çeliğinden namluları ve işlemeli kilitleri vardı ve dipçiği kök maun ağacındandı. Başını kaldırdı. Nalband onu izliyordu.

"Silahlar üzerinde mi çalışıyorsunuz?" dedi Brown.

Biraz yapıyorum.

Bu varillerin kısaltılması gerekiyor.

Adam silahı aldı ve ellerinde tuttu. Namlular arasında yükseltilmiş bir orta şerit vardı ve üzerine altınla üreticinin adı, Londra, işlenmişti. Patentli dip kısmında iki platin bant vardı ve kilitler ile horozlar çeliğe derinlemesine oyulmuş kıvrımlı desenlerle işlenmişti ve üreticinin adının her iki ucuna da keklik figürleri kazınmıştı. Mor namlular üçlü çelik levhalardan kaynaklanmıştı ve dövme demir ve çelik, nadir, güzel ve ölümcül, yabancı ve antik bir yılanın desenleri gibi sulu bir figür taşıyordu ve ahşap, dip kısmında koyu kırmızı tüy desenliydi ve ucunda küçük, yaylı gümüş bir kapsül kutusu bulunuyordu.

Nalband elindeki tüfeği çevirip Brown'a baktı. Kılıfın içine baktı. Kılıf yeşil keçe ile kaplıydı ve içinde bir fişek kesici, kalaydan yapılmış bir barut şişesi, temizleme çubukları ve patentli kalaydan yapılmış bir kapsül takma aleti bulunan küçük, özel bölmeler vardı.

"Neye ihtiyacınız var?" dedi.

Varilleri kesin. Uzun süre burada kaldı. Parmağını parçanın üzerinde gezdirdi.

Bunu yapamam.

Brown ona baktı. Bunu yapamazsın mı?

Hayır efendim.

Dükkânın etrafına bakındı. "Şey," dedi. "Herhangi bir aptalın av tüfeğinin namlusunu kesebileceğini düşünmüştüm."

Sende bir sorun var. Bir insan neden böyle bir silahın namlusunu kesmek ister ki?

"Ne dediniz?" dedi Brown.

Adam silahı gergin bir şekilde uzattı. Demek istediğim, böyle iyi bir silahı neden mahvetmek istesinler ki? Ne kadara satarsınız?

Satılık değil. Benimle ilgili bir sorun olduğunu mu düşünüyorsun?

Hayır, öyle demedim. O şekilde demek istemedim.

Varilleri kesecek misin yoksa kesmeyecek misin?

Bunu yapamam.

Yapamıyor musun yoksa yapmak istemiyor musun?

Size en uygun olanı seçin.

Brown av tüfeğini alıp bankın üzerine koydu.

Bunu yapmak için neye sahip olmanız gerekir? dedi.

Bunu yapmayacağım.

Eğer bir erkek bu işin yapılmasını isteseydi, adil bir fiyat ne olurdu?

Bilmiyorum. Bir dolar.

Brown cebine uzandı ve bir avuç bozuk para çıkardı. İki buçuk dolarlık altın parayı bankın üzerine koydu. "Şimdi," dedi, "sana iki buçuk dolar ödüyorum."

Nalband paraya endişeyle baktı. "Paranıza ihtiyacım yok," dedi. "Şu tüfeği parçalamam için bana para ödeyemezsiniz."

Ödemeniz yapıldı.

Hayır, değilim.

İşte orada duruyor. Şimdi ya Sawin'e ulaşabilirsin ya da temerrüde düşebilirsin. İkinci durumda, onu senin kıçından çıkarmayı hedefliyorum.

Nalband gözlerini Brown'dan ayırmadı. Tezgahtan geri çekilmeye başladı, sonra döndü ve koşmaya başladı.

Nöbetçi çavuşu geldiğinde Brown, av tüfeğini mengeneye yerleştirmiş ve demir testeresiyle namluları kesmeye başlamıştı. Çavuş, yüzünü görebileceği bir yere doğru yürüdü. Brown, "Ne istiyorsunuz?" dedi.

Bu adam sizin onun hayatını tehdit ettiğinizi söylüyor.

Hangi adam?

Bu adam. Çavuş kulübenin kapısına doğru başıyla işaret etti.

Brown testereyle kesmeye devam etti. "Buna mı adam diyorsunuz?" dedi.

"Ona buraya gelip aletlerimi kullanması için asla izin vermem," dedi nalbant.

"Ne dersin?" dedi çavuş.

Neler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bu adamın suçlamalarına nasıl yanıt veriyorsunuz?

O bir yalancı.

Onu hiç tehdit etmedin mi?

Bu doğru.

Yok artık!

Ben insanları tehdit etmem. Ona ağzını burnunu dağıtacağımı söyledim ve bu da neredeyse noter onaylı bir belge sayılır.

Bunu bir tehdit olarak görmüyor musunuz?

Brown yukarı baktı. Bu bir tehdit değildi. Bu bir vaatti.

Tekrar işe koyuldu ve testereyle birkaç kez daha kesti, namlular yere düştü. Testereyi bıraktı, mengenenin çenelerini gevşetti, av tüfeğini çıkardı, namluları dipçikten ayırdı, parçaları kasaya yerleştirdi, kapağı kapattı ve kilitledi.

"Tartışma ne hakkındaydı?" diye sordu çavuş.

Bildiğim kadarıyla ortada bir tartışma yoktu.

Ona o mahvettiği silahı nereden bulduğunu sorsan iyi olur. Bir yerlerden çalmış, buna bahse girebilirsin.

"Bu av tüfeğini nereden buldun?" dedi çavuş.

Brown eğildi ve kopmuş namluları aldı. Yaklaşık kırk beş santimetre uzunluğundaydılar ve onları küçük uçlarından tutuyordu. Tezgahın etrafından dolaşıp çavuşun yanından geçti. Silah çantasını kolunun altına koydu. Kapıda döndü. Nalband ortalıkta yoktu. Çavuşa baktı.

Adamın suçlamalarını geri çektiğine inanıyorum, dedi. Büyük ihtimalle sarhoştu.

Meydanı geçip küçük çamurdan yapılmış kiliseye doğru giderken, yeni serbest bırakılmış Toadvine ve Webster ile karşılaştı. Vahşi görünüyorlardı ve kötü kokuyorlardı. Üçü birlikte sahile inip uzun, gri dalgalara bakarak oturdular ve Brown'ın şişesini aralarında dolaştırdılar. Hiçbiri daha önce okyanus görmemişti. Brown aşağı indi ve koyu kumda yükselen köpük tabakasına elini götürdü. Elini kaldırdı, parmaklarındaki tuzu tattı, kıyıya ve yukarıya doğru baktı ve sonra kasabaya doğru sahile geri döndüler.

Öğleden sonrayı Meksikalı birinin işlettiği salaş bir meyhanede içki içerek geçirdiler. Bazı askerler içeri girdi. Bir tartışma çıktı.

Toadvine ayakta, sendeliyordu. Askerlerin arasından bir arabulucu çıktı ve kısa süre sonra taraflar tekrar yerlerine oturdular. Ancak birkaç dakika sonra Brown, bardan dönerken genç bir askerin üzerine bir sürahi aguardiente döktü ve onu purosuyla ateşe verdi. Adam, alevlerin hışırtısından başka hiçbir şey duyamadan dışarı koştu; alevler soluk maviydi ve güneş ışığında görünmez oldu. Sokakta arılarla veya delilikle boğuşan bir adam gibi alevlerle mücadele etti ve sonra yolda yere düşüp yandı. Bir kova suyla yanına vardıklarında, adam kararmış ve çamurda dev bir örümcek gibi buruşmuştu.

Brown, karanlık, küçük bir hücrede, elleri kelepçeli ve susuzluktan çılgına dönmüş halde uyandı. İlk baktığı şey para dolu kese oldu. Hâlâ gömleğinin içindeydi. Samandan kalktı ve bir gözünü deliğe dayadı. Gün ışığıydı. Birinin gelmesi için seslendi. Oturdu ve zincirli elleriyle paraları sayıp tekrar keseye koydu.

Akşam yemeğini bir asker getirdi. Askerin adı Petit'ti ve Brown ona kulaklardan yapılmış kolyesini ve paraları gösterdi. Petit, planlarının bir parçası olmak istemediğini söyledi. Brown ona çölde gömülü otuz bin doları olduğunu anlattı. Ona feribottan bahsetti ve Glanton'ın yerine geçti. Paraları tekrar gösterdi ve bunların menşe yerlerinden samimi bir şekilde bahsetti, yargıcın raporlarını doğaçlama verilerle tamamladı. Hatta hisseler bile, diye tısladı. Sen ve ben.

Adam, acemi askeri parmaklıkların arasından inceledi. Petit alnını koluyla sildi. Brown paraları tekrar cebine koydu ve ona uzattı.

"Birbirimize güvenemeyeceğimizi mi düşünüyorsun?" dedi.

Çocuk elindeki para dolu çuvalı tereddütle tutuyordu. Çuvalı parmaklıkların arasından geri itmeye çalıştı. Brown geri çekildi ve ellerini havaya kaldırdı.

"Ahmaklık etme," diye tısladı. "Senin yaşındayken böyle bir şansa sahip olmak için neler verirdim sanıyorsun?"

Petit gittikten sonra samanların üzerine oturdu ve ince metal tabaktaki fasulyelere ve tortillalara baktı. Bir süre sonra yedi.

Dışarıda yine yağmur yağıyordu ve sokaktaki çamurda atlıların geçişini duyabiliyordu ve kısa süre sonra hava karardı.

İki gece sonra yola çıktılar. Her birinin idare eder birer binek atı, tüfeği ve battaniyesi vardı; ayrıca kuru mısır, sığır eti ve hurma taşıyan bir katırları da vardı. Yağmur damlayan tepelere doğru ilerlediler ve ilk ışıkta Brown tüfeğini kaldırdı ve çocuğu kafasının arkasından vurdu. At öne doğru sendeledi ve çocuk geriye doğru devrildi, kafatasının ön kısmı tamamen parçalanmış ve beyni açığa çıkmıştı. Brown atını durdurdu, indi, para dolu keseyi aldı, çocuğun bıçağını, tüfeğini, barut şişesini ve ceketini aldı, çocuğun kulaklarını kesti ve kürek kemiğine astı, sonra tekrar ata bindi ve yoluna devam etti. Yük katırı onu takip etti ve bir süre sonra çocuğun bindiği at da geldi.

Webster ve Toadvine Yuma'daki kampa vardıklarında ne erzakları ne de yanlarında getirdikleri katırları vardı. Glanton beş adamını yanına alıp alacakaranlıkta yola çıktı ve vapurun sorumluluğunu hakime bıraktı. Gece yarısı San Diego'ya ulaştılar ve belediye başkanının evine yönlendirildiler. Kapıya gecelik ve bere giymiş, elinde bir mum tutan bir adam geldi. Glanton onu salona geri itti ve adamlarını evin arka tarafına gönderdi; oradan doğrudan bir kadının çığlıklarını, birkaç boğuk tokat sesini ve ardından sessizliği duydular.

Belediye başkanı altmışlı yaşlarında bir adamdı ve karısına yardım etmek için döndüğünde bir tabanca namlusuyla vuruldu. Başını tutarak tekrar ayağa kalktı. Glanton onu arka odaya itti. Elinde ilmek haline getirilmiş bir ip vardı ve belediye başkanını döndürüp ilmeği başına geçirdi ve gerdi. Karısı yatakta oturuyordu ve bu sırada tekrar çığlık atmaya başladı. Gözlerinden biri şişmiş ve hızla kapanıyordu ve şimdi askerlerden biri ağzına sert bir darbe indirdi ve kadın dağınık yatak örtülerinin üzerine düşüp ellerini başının üzerine koydu. Glanton mumu havaya kaldırdı ve askerlerden birine diğerini omuzlarına kaldırmasını söyledi. Çocuk,

kirişlerden birinin tepesinde bir boşluk bulana kadar uzandı ve ipin ucunu oradan geçirip aşağı indirdi. İpi çekerek dilsiz ve çırpınan belediye başkanını havaya kaldırdılar. Ellerini bağlamamışlardı ve boğulmaktan kurtulmak için başının üstündeki ipe doğru çılgınca uzandı, kendini yukarı çekti, ayaklarını çırptı ve mum ışığında yavaşça döndü.

Aman Tanrım, diye haykırdım. Ne istiyor acaba?

Glanton, "Paramı istiyorum," dedi. "Paramı istiyorum, katırlarımı istiyorum ve David Brown'ı istiyorum."

"Nasıl?" diye hırıltılı bir sesle sordu yaşlı adam.

Birisi lamba yakmıştı. Yaşlı kadın doğruldu ve önce gölgeyi, sonra da ipte sallanan kocasının siluetini gördü ve ona doğru yatağın üzerinde sürünmeye başladı.

"Dígame!" diye haykırdı belediye başkanı.

Birisi karısını yakalamaya çalıştı ama Glanton onu uzaklaştırdı ve kadın sendeleyerek yataktan kalktı, kocasını ayakta tutmak için dizlerinden tuttu. Hıçkırarak ağlıyor ve hem Glanton'a hem de Tanrı'ya tarafsız bir şekilde merhamet diliyordu.

Glanton adamın yüzünü görebileceği yere doğru yürüdü. "Paramı istiyorum," dedi. "Paramı, katırlarımı ve buraya gönderdiğim adamı. El hombre que tiene usted. Mi compañero."

"Hayır, hayır," diye inledi asılan adam. "Búscale. Burada hiçbir insan yok."

O nerede?

O burada değil.

Evet, burada. Mahkemede.

Hayır, hayır. İsa'nın annesi. Burada değil. O gitti. Yedi, sekiz gün oldu.

Juzgado nerede?

Gibi?

Adliye binası. Nerede?

Yaşlı kadın, işaret etmek için uzattığı koluyla arkasını döndü, yüzünü adamın bacağına dayadı. "Allá," dedi. "Allá."

İki adam dışarı çıktı, biri mumun kalan parçasını tutuyor ve önündeki eliyle alevi koruyordu. Geri döndüklerinde arkadaki binadaki küçük zindanın boş olduğunu bildirdiler.

Glanton, belediye başkanını inceledi. Yaşlı kadın gözle görülür şekilde sendeliyordu. İpi yatağın direğine yarım düğümlemişlerdi ve Glanton ipi çözdü; belediye başkanı ve karısı yere yığıldılar.

Onları bağlı ve ağızları tıkalı halde bırakıp bakkala gitmek üzere yola koyuldular. Üç gün sonra, belediye başkanı, bakkal ve belediye başkanının karısı, yerleşim yerinin sekiz mil güneyinde, okyanus kıyısındaki terk edilmiş bir kulübede, kendi dışkılarının içinde bağlı halde bulundular. Onlara bir kap su bırakılmıştı; köpek gibi içtiler ve o bölgedeki gürleyen dalgalara taş gibi dilsiz kalana kadar uludular.

Glanton ve adamları iki gün iki gece boyunca sokaklarda içkinin etkisiyle kendinden geçmiş haldeydiler. Amerikan birliklerinden oluşan küçük bir garnizonun komutanı, ikinci günün akşamında onlarla bir içki tartışmasına girdi ve Glanton ile yanındaki üç adam bayılana kadar dövüldü ve silahları ellerinden alındı. Şafak vakti askerler pansiyonun kapısını kırarak içeri girdiklerinde odada kimse yoktu.

Glanton, adamları altın madenlerine gitmişken, Yuma'ya yalnız başına döndü. Kemiklerle dolu o ıssız topraklarda, kendisine seslenen perişan haldeki yayalarla, düştükleri yerde ölü yatan adamlarla, ölecek olan adamlarla ve son bir vagonun veya arabanın etrafında toplanmış, katırlara veya öküzlere boğuk seslerle bağırıp onları sanki o narin arabalarda ahit metnini taşıyorlarmış gibi ileri doğru iten insan gruplarıyla karşılaştı. Bu hayvanlar ve onlarla birlikte insanlar ölecekti ve yalnız atlıya, geçitteki tehlike konusunda onu uyarmak için sesleniyorlardı. Atlı, mültecilerin akınına karşı, efsanevi bir kahraman gibi, hangi savaş canavarına, vebaya veya kıtlığa karşı acımasız çenesiyle ilerliyordu.

Yuma'ya vardığında sarhoştu. Arkasında bir ipin ucunda viski ve bisküvi yüklü iki küçük kova vardı. Atına bindi ve dünyanın tüm kavşaklarının bekçisi olan nehre baktı; köpeği yanına geldi ve ayağını üzengiye sürttü.

Genç bir Meksikalı kız, duvarın gölgesinde çıplak bir şekilde çömelmişti. Elleriyle göğüslerini kapatarak adamın atıyla geçişini izledi. Boynunda ham deriden bir tasma vardı ve bir direğe zincirlenmişti; yanında da yanmış et artıklarıyla dolu bir kil kase duruyordu. Glanton, destekleri direğe bağladı ve atıyla içeri girdi.

Etrafta kimse yoktu. İskeleğe doğru atıyla indi. Nehri izlerken doktor kıyıdan aşağıya doğru koşarak geldi, Glanton'ın ayağından yakaladı ve anlamsız bir gevezelikle ona yalvarmaya başladı. Haftalardır onu görmemişti, kirli ve dağınık bir haldeydi. Glanton'ın pantolon paçasından çekiştirdi ve tepedeki tahkimatlara doğru işaret etti. "Şu adam," dedi. "Şu adam."

Glanton çizmesini üzengiden kaydırdı, doktoru ayağıyla itti, atı çevirdi ve tepeye doğru geri döndü. Yargıç, akşam güneşine karşı silüetiyle, kel bir başrahip gibi tepede duruyordu. Üzerinde bolca uçuşan bir pelerin vardı, altında çıplaktı. Siyahi adam Jackson, taş sığınaklardan birinden benzer bir kıyafetle çıktı ve onun yanında durdu. Glanton, tepenin zirvesinden yukarı, odasına doğru atıyla geri döndü.

Bütün gece boyunca suyun üzerinden aralıklı olarak silah sesleri, kahkahalar ve sarhoş küfürleri duyuldu. Gün ağardığında kimse görünmedi. Feribot demir attığı yerde duruyordu ve nehrin karşı kıyısından bir adam iskeleye indi, bir boru çaldı, bekledi ve sonra geri döndü.

Feribot bütün gün boşta durdu. Akşamleyin sarhoşluk ve eğlence yeniden başladı ve genç kızların çığlıkları, kamplarında toplanmış hacılara suyun üzerinden ulaştı. Biri o aptala sarsaparilla ile karıştırılmış viski vermişti ve yürümekten başka bir şey yapamayan bu şey, ateşin önünde maymunvari ağır adımlarla dans etmeye, büyük bir ciddiyetle hareket etmeye ve gevşek, ıslak dudaklarını şapırdatmaya başlamıştı.

Şafak vakti, siyahi adam iskeleye çıktı ve nehirde işedi. Kayıklar, kıyıya yaslanmış, taban tahtalarında birkaç santim kumlu su birikmiş halde, nehrin aşağısında duruyordu. Adam cübbesini üzerine çekti, oturma tahtasına çıktı ve orada dengesini sağladı. Su, tahtaların üzerinden ona doğru akıyordu. Adam dışarı bakarak durdu. Güneş henüz doğmamıştı ve suyun üzerinde alçak bir sis tabakası vardı. Nehrin aşağısında, söğütlerin arasından birkaç ördek çıktı. Girdaplı suda daireler çizdiler, sonra açık nehre doğru kanat çırptılar, yükseldiler, daireler çizdiler ve yukarı doğru yol aldılar. Kayığın tabanında küçük bir madeni para vardı. Belki de bir zamanlar bir yolcunun dilinin altında sıkışmıştı. Adam onu almak için eğildi. Ayağa kalktı, paranın üzerindeki kumu sildi ve yukarı kaldırdı; tam o sırada uzun bir kamış oku üst karın bölgesinden geçti, uçtu ve nehrin çok uzağına düştü, battı, tekrar yüzeye çıktı ve dönmeye, aşağı doğru sürüklenmeye başladı.

Arkasına döndü, cübbesi üzerinde duruyordu. Yarasına dokunuyor, diğer eliyle de giysilerinin arasında silah arıyordu ama bulamadı. İkinci bir ok solundan geçti, iki ok daha göğsüne ve kasıklarına saplandı. Tam 120 cm uzunluğundaydılar ve hareketleriyle tören asaları gibi hafifçe havaya kalkıyorlardı. Adam, koyu renkli atardamar kanının ok sapından fışkırdığı uyluğunu tuttu, kıyıya doğru bir adım attı ve nehre yanlamasına düştü.

Su sığdı ve adam güçsüzce ayağa kalkmaya çalışırken, Yumaların ilki mavnaya atladı. Tamamen çıplak, saçları turuncuya boyanmış, yüzü siyaha boyanmış ve alın çizgisinden çenesine kadar kızıl bir çizgiyle ayrılmıştı. Tahtalara iki kez ayaklarını vurdu, atavistik bir dramadan fırlamış vahşi bir büyücü gibi kollarını açtı ve kızıl sularda yatan siyah adamı elbisesinden yakalayıp kaldırdı ve savaş sopasıyla kafasına vurdu.

Amerikalıların uyuduğu tahkimatlara doğru tepeye doğru akın ettiler; bazıları atlıydı, bazıları yayaydı ve hepsi yay ve sopalarla silahlanmıştı, yüzleri farzdan kararmış veya solgundu ve saçları kil ile bağlanmıştı. Girdikleri ilk yer Lincoln'ün odasıydı. Birkaç dakika sonra çıktıklarında, içlerinden biri doktorun damlayan kafasını saçından tutarak taşıyordu, diğerleri ise ağzından bağlanmış

doktorun köpeğini arkalarından sürükleyerek, kuru kil zeminde çırpınıp tekmeleyerek ilerliyorlardı. Söğüt direklerinden ve kanvastan yapılmış bir sığınağa girdiler ve sarhoş bir şekilde şaha kalkan Gunn, Wilson ve Henderson Smith'i sırayla öldürdüler ve yükselen güneşin artık daha yüksek yerlere değdiği ışık şeritleri arasında, boya, yağ ve kanla parıldayan kaba yarım duvarlar arasında tam bir sessizlik içinde ilerlediler.

Glanton'ın odasına girdiklerinde, Glanton aniden doğruldu ve etrafına vahşice baktı. Kaldığı küçük kil oda, göç eden bir aileden aldığı pirinç bir yatakla tamamen doluydu ve Glanton, yatağın tepesinden zengin bir şekilde asılı duran silahlarıyla birlikte, ahlaksız bir feodal baron gibi oturuyordu. Caballo en Pelo onunla birlikte yatağa çıktı ve orada dururken, görevlilerden biri sağ tarafına, sapı pagan motiflerle oyulmuş ve yırtıcı kuşların tüyleriyle süslenmiş sıradan bir balta uzattı. Glanton tükürdü.

"Hadi bakalım, kızıl zenci!" dedi yaşlı adam ve baltayı kaldırıp John Joel Glanton'ın kafasını boğazına kadar yardı.

Hakimin odasına girdiklerinde, aptal ve belki de on iki yaşında bir kızın çıplak halde yerde sinmiş olduklarını gördüler. Arkalarında da çıplak olan hakim duruyordu. Elinde obüsün bronz namlusunu onlara doğrultmuştu. Tahta araba yerde duruyordu, kayışları yatak bloklarından sökülüp bükülmüştü. Hakim topu bir kolunun altında taşıyor, ateşleme deliğinin üzerinde yanan bir puro tutuyordu. Yuma'lar birbirlerinin üzerine düşerek geriye doğru sendelediler ve hakim puroyu ağzına koyup bavulunu alarak kapıdan dışarı çıktı, onların yanından geri geri geçip yamaçtan aşağı indi. Sadece beline kadar uzanan aptal, onun yanından ayrılmadı ve birlikte tepenin eteğindeki ormana girip gözden kayboldular.

Vahşiler tepede bir ateş yaktılar ve beyaz adamların konaklama yerlerinden getirdikleri eşyalarla ateşi beslediler. Glanton'ın cesedini, öldürülmüş bir şampiyon gibi yukarı kaldırıp alevlerin üzerine attılar. Köpeğini de cesedine bağlamışlardı ve uluyarak

peşinden koştular; köpek, yükselen yeşil orman dumanının içinde çıtırdayarak kayboldu. Doktorun gövdesi topuklarından sürüklenerek kaldırıldı ve ateşin üzerine atıldı; doktorun mastif cinsi köpeği de alevlere teslim edildi. Köpek, diğer taraftan zorlukla kayarak aşağı indi ve bağlandığı kayışlar ikiye ayrılmış olmalıydı çünkü kömürleşmiş, kör ve ateşten dumanlar saçarak sürünmeye başladı ve bir kürekle geri atıldı. Diğer sekiz ceset de ateşin üzerine yığıldı, cızırdadı, koktu ve yoğun duman nehrin üzerine yayıldı. Doktorun başı bir çit direğine monte edilmiş ve oradan oraya taşınmıştı, ancak sonunda o da ateşe atıldı. Silahlar ve giysiler toprağın üzerine dağıtıldı, aynı şekilde parçalanmış ve kırılmış sandığın içinden sürükleyerek çıkardıkları altın ve gümüş de paylaşıldı. Geri kalan her şey alevlerin üzerine yığılmıştı ve güneş yükselip gösterişli yüzlerinde parıldarken, her biri yeni eşyalarını önüne koyarak yere oturmuş, ateşi izliyor ve pipolarını içiyorlardı; tıpkı kasabalardan ve ayak lambalarının dumanı tüten kalabalığın kendilerine bağırdığı, gelecek kasabaları ve trompet ve davulun zavallı fanfarını ve kaderlerinin yazılı olduğu kaba levhaları düşünen, böyle bir yerde kendilerini toplayan boyalı bir pandomim topluluğu gibi. Çünkü bu insanlar da aynı derecede bağlı ve köleleştirilmişti ve kendi sonlarının bir ön gösterimi gibi, düşmanlarının kömürleşmiş kafataslarının kömürler arasında kan gibi parıldamasını izliyorlardı.

XX

Kaçış – Çöle doğru – Yuma kabilesi tarafından takip – Bir direniş – Alamo Mucho – Başka bir mülteci – Bir kuşatma – Uzun bir süre boyunca – Gece ateşleri – Yargıç hayatta – Çölde pazarlık – Eski rahibin cinayeti savunmaya başlaması – Yola çıkış – Başka bir karşılaşma – Carrizo Deresi – Bir saldırı – Kemikler arasında – Kazanmak için oynamak – Bir şeytan çıkarma – Tobin yaralandı – Bir danışmanlık – Atların katledilmesi – Haksız fiiller üzerine yargıç – Başka bir kaçış, başka bir çöl.

Toadvine ve genç adam, kıyıdaki eğrelti otlarının arasından nehir yukarı doğru koşarak bir çatışmaya girdiler; oklar kamışların arasından şangırdayarak etraflarını sardı. Söğüt çalılıklarından çıktılar, kum tepelerine tırmandılar, karşı tarafa indiler ve tekrar ortaya çıktılar; kumların üzerinde acı çeken iki karanlık figür, bir koşuyor, bir eğiliyorlardı; tabancanın sesi açık arazide duyuluyordu. Kum tepelerine çıkan Yuma kabilesinden dört kişi vardı ve onları takip etmediler, aksine kendilerini adadıkları arazide onları sabitlediler ve sonra geri döndüler.

Çocuk bacağında bir ok taşıyordu ve ok kemiğe dayanmıştı. Durdu, oturdu ve yaranın birkaç santim ötesinden oku kırdı, sonra tekrar ayağa kalktı ve yollarına devam ettiler. Tepenin zirvesinde durup geriye baktılar. Yuma halkı kum tepelerini çoktan terk etmişti

ve nehir kıyısındaki yamaç boyunca yükselen koyu dumanı görebiliyorlardı. Batıda, bir adamın saklanabileceği, ancak güneşin onu bulamayacağı ve sadece rüzgarın izlerini gizleyebileceği, dalgalanan kum tepeleri vardı.

"Yürüyebilir misin?" dedi Toadvine.

Başka seçeneğim yok.

Ne kadar suyunuz var?

Fazla değil.

Ne yapmak istiyorsunuz?

Bilmiyorum.

Toadvine, "Nehre doğru geri çekilip orada bekleyebiliriz," dedi.

Ne zamana kadar?

Tekrar kaleye doğru baktı ve çocuğun bacağındaki kırık şafta ve fışkıran kana baktı. Bunu çıkarmayı denemek ister misin?

HAYIR.

Ne yapmak istiyorsunuz?

Devam et.

Rotalarını düzelttiler ve araba kafilelerinin izlediği patikayı buldular; uzun sabahı, günü ve akşamı boyunca yollarına devam ettiler. Karanlık çöktüğünde suları tükenmişti ve yıldızların yavaş dönüşü altında çalışmaya devam ettiler, kum tepeleri arasında titreyerek uyudular, şafakta kalkıp tekrar yola koyuldular. Oğlanın bacağı sertleşmişti ve bir araba dingili parçasını baston olarak kullanarak topallayarak arkalarından geliyordu; Toadvine'e iki kez devam etmesini söyledi ama o kabul etmedi. Öğleden önce yerliler ortaya çıktı.

Doğu ufkunun titreyen yamaçlarında, uğursuz kuklalar gibi toplanmalarını izlediler. Atları yoktu ve tırısla ilerliyor gibiydiler; bir saat içinde de mültecilerin üzerine oklar fırlatmaya başladılar.

Çocuk tabancasını çekmiş, güneşten düşen okların üzerinden eğilip kalkarak ilerliyordu; okların uzunlukları soluk gökyüzüne karşı parıldıyor, incecik bir titremeyle kısalıyor ve sonra aniden yere

saplanıp kalıyordu. Okların tekrar kullanılmaması için okları kırıp, kumun üzerinde yengeçler gibi yan yana sürünerek ilerliyorlardı, ta ki oklar o kadar sık ve yakın gelmeye başlayıp bir duraklama yapana kadar. Çocuk dirseklerinin üzerine çöktü, tabancayı kurdu ve nişan aldı. Yumalar yüz metreden fazla uzaktaydı ve bir çığlık attılar, Toadvine de çocuğun yanına diz çöktü. Tabanca geri tepti, gri duman havada hareketsiz kaldı ve vahşilerden biri tuzağa düşen bir oyuncu gibi yere yığıldı. Çocuk tabancayı tekrar kurmuştu ama Toadvine elini namlunun üzerine koydu ve çocuk ona baktı, horozu indirdi, sonra oturdu, boş hazneyi yeniden doldurdu, kendini yukarı itti, koltuk değneğini aldı ve yola devam ettiler. Arkalarındaki ovada, vurduğu adamın etrafına toplanan yerlilerin incecik homurtularını duyabiliyorlardı.

Boyalı kalabalık gün boyu peşlerinden koştu. Yirmi dört saattir susuzdular ve kum ile gökyüzünün çorak duvarı parlamaya ve bulanıklaşmaya başlamıştı; periyodik oklar, etraflarındaki kumların arasından, çölün kuru havasına öfkeyle yayılan mutant çöl bitkilerinin püsküllü sapları gibi eğik bir şekilde fırlıyordu. Durmadılar. Alamo Mucho'daki kuyulara ulaştıklarında güneş önlerinde alçalmıştı ve havzanın kenarında oturan bir figür vardı. Bu figür ayağa kalktı ve o dünyanın titreyen merceğinde çarpık bir şekilde durdu ve bir elini uzattı; bu bir karşılama mıydı yoksa uyarı mıydı, bilemeyecekleri bir şeydi. Gözlerini korudular ve topallayarak ilerlediler ve kuyudaki figür onlara seslendi. Bu, rahip Tobin'di.

Tek başınaydı ve silahsızdı. "Kaç kişisiniz?" dedi.

"Gördüğün şey bu," dedi Toadvine.

Geri kalanların hepsi battı mı? Glanton? Yargıç?

Cevap vermediler. Kuyunun dibine, birkaç santim su bulunan yere doğru kayarak diz çöktüler ve su içtiler.

Kuyunun kazıldığı çukur belki de on iki fit çapındaydı ve Amerikalılar bu çıkıntının iç yamacına yerleşip, Kızılderililerin ovaya yayılıp uzaktan yavaş adımlarla geçişini izlediler. Orada, dört yöne doğru küçük gruplar halinde toplanarak oklarını

savunmacılara fırlatmaya başladılar ve Amerikalılar, açıkta kalan kıyıda yatıp çukurun karşısındaki saldırganlara doğru gözcülük eden topçu subayları gibi, elleri iki yana pençe gibi açılmış ve bacakları kedi gibi kaskatı kesilmiş halde, gelen okların gelişini haykırdılar. Oğlan hiç ateş etmedi ve kısa süre sonra batı kıyısındaki, ışığı daha iyi gören vahşiler ilerlemeye başladı.

Kuyunun etrafında eski kazılardan kalma kum tepeleri vardı ve Yuma yerlileri muhtemelen onlara ulaşmayı amaçlıyorlardı. Çocuk nöbet yerini terk edip kazının batı kenarına geçti ve parıldayan çukurda kurtlar gibi çömelmiş veya ayakta duran yerlilere ateş etmeye başladı. Tecrübeli rahip çocuğun yanına diz çöktü, arkalarından izledi ve şapkasını güneş ile çocuğun tabancasının dürbünü arasına tuttu. Çocuk tabancayı iki eliyle kazının kenarına dayadı ve ateş etti. İkinci atışta yerlilerden biri yere düştü ve hareketsiz kaldı. Sonraki atış bir diğerini döndürdü, o da oturdu, sonra kalktı, birkaç adım attı ve tekrar oturdu. Tecrübeli rahip dirseğine cesaret verici sözler fısıldadı ve çocuk horozu geri çekti. Tecrübeli rahip şapkasını, tek gölgeyle tabancanın dürbününü ve nişan alma gözünü gölgeleyecek şekilde ayarladı ve çocuk tekrar ateş etti. Çukurda oturan yaralı adama nişan almıştı ve attığı kurşun onu yere sererek öldürdü. Rahip kısık bir ıslık çaldı.

"Evet, sen harika birisin," diye fısıldadı. "Ama yine de kurnazca bir iş ve seni çok üzecek."

Yuma halkı bu talihsizlikler karşısında adeta felç olmuş gibiydi ve çocuk tabancayı doldurup içlerinden birini daha vurduktan sonra, kendilerini toparlayıp geri çekilmeye başladılar; ölülerini de yanlarında götürerek, ok yağdırıp taş devri dillerinde kanlı yeminler ederek ya da kulaklarına ulaşabildikleri savaş veya şans tanrılarına yakarışlar ederek, çok küçük kalana kadar çukurda geri çekildiler.

Çocuk matarasını ve mermi çantasını omzuna aldı ve kuyunun dibine doğru kayarak indi. Orada eski kürekle küçük bir ikinci havza kazdı ve içeri sızan suda silindirin ve namlunun iç kısımlarını yıkadı, ardından bir sopa yardımıyla gömleğinin parçalarını namlunun içinden geçirerek temizlenene kadar temizledi. Sonra

tabancayı yeniden monte etti, silindir yerine oturana kadar namlu pimine vurdu ve parçayı kuruması için sıcak kuma koydu.

Toadvine, kazı alanını dolaşarak en eski rahibe ulaştı ve ikisi birlikte, geç saatlerde güneşin altında tavanın üzerinden yansıyan sıcaklığın içinde, vahşilerin geri çekilmesini izlediler.

Nişancılıkta çok başarılı, değil mi?

Tobin başını salladı. Çukurun aşağısına, çocuğun tabancayı doldururken oturduğu yere baktı; çocuk barut dolu hazneleri çeviriyor, göz kararıyla ölçüyor ve mermileri, namlu ağzı aşağıya gelecek şekilde yerleştiriyordu.

Cephane açısından nasıl bir durumdasınız?

Kötüydü. Birkaç tur attık, fazla değil.

Rahip başını salladı. Akşam çökmekteydi ve batıdaki kızıl topraklarda Yuma halkı güneşin önünde siluet halinde toplanıyordu.

Bütün gece boyunca, dünyanın karanlık çemberinde nöbet ateşleri yanıyordu ve çocuk tabancanın namlusunu yerinden söküp dürbün gibi kullanarak kuyunun sıcak kumlu kıyı şeridinde dolaşıp ayrı ayrı ateşlerin hareketini inceledi. Dünyada neredeyse hiçbir ıssız yer bu kadar çorak değildir ki, geceleyin bir yaratık bağırmasın; işte burada bir yaratık vardı ve karanlıkta ve soğukta nefes alışverişlerini, içlerinde asılı duran yakut etli kalplerinin sistolünü dinlediler. Gün ağardığında ateşler sönmüştü ve ovadan üç ayrı yönde ince duman bulutları yükseliyordu ve düşman gitmişti. Doğudan onlara doğru kuru düzlükten büyük bir figür, yanında daha küçük bir figürle birlikte geliyordu. Toadvine ve rahip izliyordu.

Onu nasıl bir şey haline getiriyorsunuz?

Rahip başını salladı.

Toadvine elini avuç içine alıp çocuğa doğru sertçe ıslık çaldı. Tabancayla doğruldu. Sertleşmiş bacağıyla yamaca tırmandı. Üçü de uzanıp izliyordu.

Hakim ve aptal adamdı. İkisi de çıplaktı ve çöl şafağında, dünyaya pek de teğet olmayan varlıklar gibi yaklaşıyorlardı; figürleri bir an netlikle canlı, bir an da aynı ışığın garipliğinde uçucuydu. Sanki

kehanetleri onları belirsiz kılan şeyler gibi. Sanki anlamla öylesine yüklü şeyler ki, biçimleri soluklaşıyordu. Kuyunun başındaki üç kişi, şafak sökerken bu geçişi sessizce izledi ve yaklaşan şeyin ne olduğu konusunda artık hiçbir soru işareti kalmamış olsa da, hiçbiri ona isim vermedi. Ağır ağır ilerliyorlardı; hakim, toz tabakasının altında yeni doğmuş bir şey gibi soluk pembe, aptal ise çok daha koyu tenliydi; tıpkı cübbesinden soyulmuş ve soytarısıyla birlikte çöle ölüme sürülmüş bir alçak kral gibi, sürgünün en uç noktalarında birlikte sendeleyerek ilerliyorlardı.

Çöl yerlerinde seyahat edenler gerçekten de tarif edilemez yaratıklarla karşılaşırlar. Kuyu başındaki gözcüler, bu gelişleri daha iyi görebilmek için ayağa kalktılar. Aptal adam, tempoyu korumak için yavaş yavaş ilerliyordu. Yargıcın kafasında kurumuş nehir çamurundan yapılmış, saman ve ot parçalarının çıktığı bir peruk vardı ve aptal adamın başına da kararmış kanlı tarafı dışa dönük bir kürk parçası bağlanmıştı. Yargıç bir elinde küçük bir bez kese taşıyordu ve ortaçağ tövbekarları gibi etle örtünmüştü. Kazı alanına geldi, onlara günaydın diye başını salladı ve o ve aptal adam kıyıdan aşağı kayarak diz çöktüler ve içmeye başladılar.

Hatta elle beslenmesi gereken o aptal bile. Hakimin yanına diz çöktü, maden suyunu gürültülü bir şekilde içti, karanlık, larva benzeri gözlerini çukurun kenarında çömelmiş üç adama dikti, sonra eğilip tekrar içti.

Hakim, güneşten kararmış etten oluşan kemerlerini üzerinden attı ve altındaki derisi, kemerlerin şekillerinde garip bir şekilde pembe ve beyaz beneklerle kaplıydı. Küçük çamur tepesinin yanına oturdu, yanmış ve soyulmuş kafatasına ve yüzüne su serpti, tekrar içti ve kuma oturdu. Eski arkadaşlarına baktı. Ağzı çatlamış ve dili şişmişti.

"Louis," dedi. "Şapka için ne kadar istiyorsun?"

Toadvine tükürdü. "Satılık değil," dedi.

Hakim, "Her şey satılık," dedi. "Neyi alacaksınız?"

Toadvine tedirgin bir şekilde rahibe baktı. Kuyuya doğru baktı. "Şapkamı almam lazım," dedi.

Ne kadar?

Toadvine çenesiyle et şeritlerini işaret etti. Sanırım bu çekişten birazını bununla takas etmek isteyeceksin.

"Kesinlikle hayır," dedi yargıç. "Buradaki her şey herkes içindir. Şapka ne kadar?"

"Ne vereceksin?" dedi Toadvine.

Hakim onu süzdü. "Yüz dolar vereceğim," dedi.

Kimse konuşmadı. Çömelmiş aptal da bu konuşmanın sonucunu bekliyor gibiydi. Toadvine şapkasını çıkardı ve baktı. Uzun, siyah saçları başının yanlarına dağılmıştı. "Sana yakışmaz," dedi.

Hakim ona Latince bir terim söyledi. Adam gülümsedi. "Sizi ilgilendirmez," dedi.

Toadvine şapkayı taktı ve düzeltti. "Sanırım çantanın içinde bu var," dedi.

Hakim, "Doğru tahmin ettiniz," dedi.

Toadvine güneşe doğru baktı.

"Yüz çeyrek yapacağım ve nereden aldığınızı sormayacağım," dedi hakim.

Renginizi görelim.

Hakim çantanın tokasını açtı, devirdi ve içindekileri kuma boşalttı. Çantanın içinde bir bıçak ve belki de yarım kova dolusu her değerde altın sikke vardı. Hakim bıçağı bir kenara itti, paraları avucuyla yaydı ve yukarı baktı.

Toadvine şapkasını çıkardı. Yamaçtan aşağı indi. O ve yargıç, yargıcın sandığının iki yanına çömeldiler ve yargıç, bir krupiye gibi elinin tersiyle öne doğru uzatarak anlaşılan paraları öne koydu. Toadvine şapkayı uzattı ve paraları topladı, yargıç da bıçağı alıp şapkanın arkasındaki bandı kesti, kenarını kesti ve tepesini açtı, sonra şapkayı başına koydu ve Tobin ile çocuğa baktı.

"Aşağı inin," dedi. "Aşağı inin ve bu eti paylaşın."

Hiç kıpırdamadılar. Toadvine çoktan iki eliyle bir parçasını almış, dişleriyle çekiştiriyordu. Kuyu serindi ve sabah güneşi sadece üst kenarına vuruyordu. Hakim kalan paraları tekrar çantasına koydu,

kenara bıraktı ve tekrar içmek için eğildi. Aptal, havuzdaki yansımasını izlemiş, hakimin içmesini ve suyun tekrar sakinleşmesini izlemişti. Hakim ağzını sildi ve yukarıdaki figürlere baktı.

"Silahlar konusunda ne durumdasınız?" diye sordu.

Çocuk bir ayağını çukurun kenarına koymuştu ve şimdi geri çekiyordu. Tobin kıpırdamadı. Hakimi izliyordu.

Elimizde sadece bir tabanca var, Holden.

"Biz mi?" dedi yargıç.

Buradaki çocuk.

Çocuk tekrar ayağa kalkmıştı. Rahip onun yanında duruyordu.

Kuyunun dibinde yatan yargıç da ayağa kalktı, şapkasını düzeltti ve bavulunu kolunun altına sıkıca tuttu; sanki ülke tarafından deliliğe sürüklenmiş, devasa ve çıplak bir avukat gibi.

"Düşün bakalım rahip," dedi. "Hepimiz burada birlikteyiz. Şuradaki güneş Tanrı'nın gözü gibidir ve size temin ederim ki, bu büyük silikonlu ızgarada tarafsız bir şekilde yemek pişireceğiz."

"Ben rahip değilim ve kimseye tavsiye verecek durumda değilim," dedi Tobin. "Çocuk serbest oyuncu."

Hakim gülümsedi. "Öyle," dedi. Toadvine'e baktı ve tekrar başrahibe gülümsedi. "Peki, o zaman ne olacak?" dedi. "Bu çukurlarda maymun sürüleri gibi dönüp durarak içki mi içeceğiz?"

Rahip çocuğa baktı. Güneşe doğru dönük duruyorlardı. Aşağıdaki hakime daha iyi hitap edebilmek için çömeldi.

Çöl kuyularıyla ilgili şikayette bulunabileceğiniz bir kayıt sistemi olduğunu düşünüyor musunuz?

Ah Rahip, o makamları benden daha iyi bilirsin. Burada hiçbir hakkım yok. Daha önce de söyledim, ben sade bir adamım. Buraya gelip içki içmek ve mataranı doldurmakta özgürsün, biliyorsun.

Tobin yerinden kıpırdamadı.

"Bana matarayı verin," dedi çocuk. Kemerinden tabancayı çıkardı, görevliye verdi, deri şişeyi aldı ve yamaçtan aşağı indi.

Hakim gözleriyle onu izledi. Çocuk, hakimin tamamen erişemeyeceği bir yer olmayan kuyunun dibinde dolaştı ve aptalın karşısına diz çökerek şişenin tıpasını çıkardı ve şişeyi leğene batırdı. Çocuk ve aptal, suyun şişenin ağzından içeri akmasını, köpürmesini ve sonra da durmasını izlediler. Çocuk şişenin tıpasını taktı, eğilip havuzdan içti, sonra da arkasına yaslanıp Toadvine'e baktı.

Bizimle mi geliyorsun?

Toadvine hakime baktı ve "Bilmiyorum," dedi. "Tutuklanabilirim. Beni Kaliforniya'da tutuklayacaklar."

Tutuklayacak mısınız?

Toadvine cevap vermedi. Kumda oturuyordu ve üç parmağından bir üçayak yaptı, parmaklarını önündeki kuma sapladı, sonra kaldırıp çevirdi ve tekrar batırdı, böylece yıldız veya altıgen şeklinde altı delik oluştu ve sonra tekrar sildi. Başını kaldırdı.

Burada bir adamın düpedüz ülke dışına kaçacağını düşünmezsiniz, değil mi?

Çocuk ayağa kalktı ve matarayı kayışından omzuna astı. Pantolon paçası kandan simsiyah olmuştu ve kanlı sapın ucu, aletleri asmak için kullanılan bir askı gibi uyluğundan dışarı fırlamıştı. Tükürdü, ağzını elinin tersiyle sildi ve Toadvine'e baktı. "Tükendiğin yer kırsal değil," dedi. Sonra çukurun üzerinden geçip yamaca çıktı. Hakim onu gözleriyle takip etti ve çocuk tepedeki güneş ışığına ulaştığında arkasına dönüp baktı; hakim, çıplak bacaklarının arasında açık bir şekilde çantayı tutuyordu.

Beş yüz dolar, dedi. Barut ve bilye de dahil.

Rahip çocuğun yanındaydı. "Yap onu," diye tısladı.

Çocuk tabancayı aldı ama rahip koluna yapışıp fısıldadı ve çocuk geri çekildiğinde korkudan yüksek sesle konuştu.

İkinci bir şansın yok evlat. Yap şunu. Çıplak. Silahsız. Tanrı aşkına, onu başka türlü alt edebileceğini mi sanıyorsun? Yap şunu evlat. Tanrı aşkına yap şunu. Yap yoksa yemin ederim hayatın tehlikede.

Hakim gülümsedi, şakağına dokundu. "Rahip," dedi. "Rahip çok uzun zamandır güneş altında kalmış. Yedi yüz elli, bu benim en iyi teklifim. Satıcının piyasası."

Çocuk tabancayı kemerine koydu. Sonra, yanındaki rahip ısrarla kraterin etrafını dolaştı ve batıya doğru, düzlüğün karşısına doğru yola koyuldular. Toadvine yukarı tırmandı ve onları izledi. Bir süre sonra görülecek hiçbir şey kalmadı.

O gün yolları, küçük jasper, akik ve karnelyan bloklarından döşenmiş geniş bir mozaik kaldırımdan geçti. Bin dönümlük bir alanda, rüzgar derzsiz aralıklarda şarkı söylüyordu. Bu arazide doğuya doğru, bir ata binip diğerini çekerek David Brown geliyordu. Çektiği at eyerlenmiş ve dizginlenmişti ve çocuk, başparmaklarını kemerine sokmuş, eski arkadaşlarının yanına gelip onlara bakarken onu izliyordu.

Tobin, "Juzgado'da olduğunuzu duyduk," dedi.

"Öyleydim," dedi Brown. "Şimdi değilim." Gözleri onları her yerinde inceledi. Çocuğun bacağından çıkan ok sapına baktı ve rahibin gözlerine baktı. "Kıyafetleriniz nerede?" dedi.

Onlara bakıyorsunuz.

Glanton ile aranız mı bozuldu?

Glanton öldü.

Brown, o uçsuz bucaksız ve engebeli platoda kuru, beyaz bir nokta tükürdü. Susuzluğunu gidermek için ağzında küçük bir taş vardı, onu çenesiyle oynattı ve onlara baktı. "Yumalar," dedi.

"Evet," dedi rahip.

Hepsi silindi mi?

Toadvine ve yargıç ilerideki kuyunun başındalar.

Yargıç, dedi Brown.

Atlar, üzerinde durdukları çatlak taş zemine umutsuzca bakıyorlardı.

Geri kalanlar battı mı? Smith mi? Dorsey mi? O zenci mi?

"Hepsi," dedi Tobin.

Brown çöle doğru doğuya baktı. Kuyuya ne kadar uzaklıkta?

Gün ağardıktan yaklaşık bir saat sonra ayrıldık.

Silahlı mı?

Hayır, değil.

Yüzlerini inceledi. "Rahip yalan söylemez," dedi.

Kimse konuşmadı. Oturmuş, kurumuş kulakların kürek kemiğini parmaklarıyla okşuyordu. Sonra atı çevirdi ve binicisiz hayvanı arkasından sürükleyerek ilerledi. Arkasına bakarak at sürdü. Sonra tekrar durdu.

"Onu ölü gördün mü?" diye sordu. "Glanton?"

"Öyle yaptım," dedi rahip. Çünkü o da öyle yapmıştı.

Atına bindi, eyerde hafifçe döndü, tüfeği dizindeydi. Arkasındaki hacıları gözetliyordu, onlar da onu. Tavada iyice zayıflayınca döndüler ve yollarına devam ettiler.

Ertesi gün öğlen vakti, kervanlardan kalma terk edilmiş eşyalara, atılmış ayakkabılara, koşum takımı parçalarına, kemiklere ve hala üzerlerinde alparejalar bulunan kurumuş katır cesetlerine tekrar rastlamaya başladılar. Kırık kabukların kumlar arasında kırılgan ve oluklu çömlek parçaları gibi yattığı eski bir göl kıyısının belirsiz yayını izlediler ve akşamın erken saatlerinde bir dizi kumul ve moloz yığını arasından Carrizo Deresi'ne indiler; taşların arasından fışkıran ve çöle doğru akıp tekrar kaybolan bir su kaynağıydı bu. Binlerce koyun burada telef olmuştu ve yolcular yırtık pırtık yünlü giysileriyle sararmış kemikler ve cesetler arasında yol aldılar ve su içmek için kemiklerin arasına diz çöktüler. Oğlak damlayan başını sudan kaldırdığında, bir tüfek mermisi havuzdaki yansımasına isabet etti ve atışın yankıları kemiklerle dolu yamaçlarda çınladı, çölde yankılanarak kayboldu.

Karnının üzerinde döndü ve yanlara doğru tırmanarak ufuk çizgisini taradı. Önce atları gördü; güneydeki kum tepeleri arasındaki bir oyukta burun buruna duruyorlardı. Son zamanlardaki

meslektaşlarının giydiği, köşeleri dikişli kıyafetler içinde olan yargıcı gördü. Dik duran tüfeğin ağzını yumruğuyla tutuyor ve bir şişeden namluya barut döküyordu. Aptal, sadece şapkasıyla çıplak bir şekilde, ayaklarının dibindeki kumlarda çömelmişti.

Çocuk yere çömeldi, tabancayı yumruğuna alıp yere yattı, dirseğinin yanından dere suyu akıyordu. Rahibi aramak için arkasına döndü ama onu bulamadı. Kemiklerin arasından, güneşin altında tepede duran hakimi ve mahkumunu görebiliyordu. Tabancayı kaldırdı, çürümüş bir leğen kemiğinin üzerine dayadı ve ateş etti. Hakimin arkasındaki yamaçta kumların sıçradığını gördü ve hakim tüfeğini doğrultup ateş etti; kurşun kemikleri parçaladı ve kum tepelerinin üzerinden yuvarlandı.

Çocuk, kalbi kumda gümbür gümbür atarken yatıyordu. Tekrar tetiği çekti ve başını kaldırdı. Aptal her zamanki gibi oturuyordu ve yargıç, aşağıda rüzgarla savrulmuş kemiklerin üzerinden avantaj arayarak ufuk çizgisi boyunca ağır ağır ilerliyordu. Çocuk tekrar hareket etmeye başladı. Karnının üstüne dereye girdi ve tabancayı ve barut şişesini kaldırıp suyu emerek su içti. Sonra karşı tarafa geçti ve kurtların gidip geldiği kumların arasından ezilmiş bir koridordan aşağı indi. Solunda, yaşlı adamın ona tısladığını duyduğunu sandı ve derenin sesini duyabiliyordu, dinleyerek uzandı. Tetiği yarıya kadar çekti, silindiri çevirdi, boş hazneyi yeniden doldurdu, silahı kapattı ve bakmak için doğruldu. Yargıcın ilerlediği sığ sırt boştu ve iki at güneyden kumların üzerinden ona doğru geliyordu. Tabancayı kurdu ve izleyerek uzandı. Çorak arazide özgürce yaklaşıyorlardı, başlarıyla havayı dürtüyor, kuyruklarını sallıyorlardı. Sonra, aptalın arkalarından, sanki Neolitik dönemden kalma güçsüz bir çoban gibi sendeleyerek yürüdüğünü gördü. Sağında, yargıcın kum tepelerinden çıkıp etrafı kolaçan ettiğini ve sonra tekrar gözden kaybolduğunu gördü. Atlar ilerlemeye devam etti ve arkasında bir koşuşturma sesi duyuldu; çocuk döndüğünde ise rahip koridorda ona tıslıyordu.

"Vur onu," diye bağırdı.

Çocuk yargıcı aramak için arkasına döndü ama rahip kısık bir sesle tekrar seslendi.

Ahmak. Ahmakı vurun.

Tabancasını kaldırdı. Atlar, sararmış çitlerin arasındaki bir aralıktan birer birer geçtiler ve o aptal da sendeleyerek peşlerinden gitti ve gözden kayboldu. Tobin'e baktı ama rahip gitmişti. Koridorda ilerleyerek tekrar dereye geldi; dere, üzerindeki atların su içmesinden dolayı zaten hafifçe bulanmıştı. Bacağı kanamaya başlamıştı ve soğuk suya uzanıp bacağını ıslattı, su içti ve avucuyla ensesine su sürdü. Uyluğundan sallanan kan damlacıkları, akıntıda ince kırmızı sülükler gibiydi. Güneşe baktı.

"Merhaba," diye seslendi yargıç, sesi batıya doğru geliyordu. Sanki dereye yeni atlılar gelmiş ve onlara sesleniyordu.

Çocuk uzanmış dinliyordu. Yeni binici yoktu. Bir süre sonra hakem tekrar seslendi. "Çıkın dışarı," dedi. "Herkese yetecek kadar su var."

Çocuk, barut şişesini dereye düşmemesi için arkasına çevirmiş, tabancayı da havaya kaldırıp beklemişti. Yukarıda atlar su içmeyi bırakmıştı. Sonra tekrar su içmeye başladılar.

Dere kenarının diğer tarafına geçtiğinde, kedilerin, tilkilerin ve küçük çöl domuzlarının ayak izlerinin arasında, rahibin bıraktığı el ve ayak izlerine rastladı. O anlamsız çöp yığınının içindeki bir açıklığa girdi ve oturup dinlemeye başladı. Deri kıyafetleri sudan ağırlaşmış ve sertleşmişti, bacağı zonluyordu. Yüz metre ötede, kemiklerin üzerinde, ağzından su fışkıran bir at başı belirdi ve sonra tekrar gözden kayboldu. Hakim seslendiğinde sesi yeni bir tondaydı. Onlara arkadaş olmaları için seslendi. Çocuk, koyun kaburgalarının kemerleri arasında uçan küçük bir karınca kervanını izledi. İzlerken gözleri, bir deri parçasının altında kıvrılmış küçük bir engerek yılanının gözleriyle karşılaştı. Ağzını sildi ve tekrar hareket etmeye başladı. Çıkmaz bir sokakta rahibin izleri sona erdi ve geri döndü. Dinleyerek uzandı. Karanlığa saatler vardı. Bir süre sonra, o aptalın kemiklerin arasında bir yerlerde salya akıttığını duydu.

Çölden gelen rüzgarın sesini ve kendi nefes alışverişini duydu. Başını kaldırıp dışarı baktığında, rahibin kemikler arasında sendelediğini ve bir koçun bacaklarından yaptığı, deri şeritlerle

birbirine bağladığı bir haçı havaya kaldırdığını gördü. Çölün ıssızlığında deli bir su arayıcısı gibi önünde tuttuğu bu şeyi, hem yabancı hem de nesli tükenmiş bir dilde bağırıyordu.

Çocuk ayağa kalktı, tabanca iki elindeydi. Döndü. Yargıcı gördü, yargıç bambaşka bir taraftaydı ve tüfeği çoktan omzuna dayamıştı. Tobin ateş ettiğinde geldiği yöne döndü ve hâlâ haçı tutarak oturdu. Yargıç tüfeği bıraktı ve başka bir tüfek aldı. Çocuk tabancanın namlusunu sabitlemeye çalıştı, ateş etti ve sonra kuma yığıldı. Tüfeğin ağır mermisi başının üzerinden bir asteroit gibi geçti ve ötesindeki yükselti üzerindeki kemikler arasında şakırdadı ve parçalandı. Dizlerinin üzerine kalktı ve yargıcı aradı ama yargıç orada değildi. Boş hazneyi yeniden doldurdu ve rahibin düştüğünü gördüğü yere doğru dirseklerinin üzerinde tekrar hareket etmeye başladı, yönünü güneşe göre belirleyerek ve zaman zaman durup dinleyerek. Ovalardan leş avlamak için gelen yırtıcı hayvanların ayak izleriyle çiğnenmiş topraktan, yarıklardan esen rüzgarın taşıdığı ekşi koku, bayat bir bulaşık bezinin kokusuna benziyordu ve her yerde rüzgarın sesinden başka hiçbir ses duyulmuyordu.

Tobin'i derede diz çökmüş, gömleğinden kopardığı bir parça bezle yarasını yıkarken buldu. Kurşun boynundan tamamen geçmişti. Şah damarını kıl payı ıskalamıştı ama kan akışını durduramıyordu. Kafatasları ve ters dönmüş kaburga kemikleri arasında çömelmiş çocuğa baktı.

"Atları öldürmeniz gerekiyor," dedi. "Buradan çıkmanın başka yolu yok. Sizi ezip geçecek."

Atları alabilirdik.

Aptal olma evlat. Başka ne yemi var ki?

Hava karardığı anda dışarı çıkabiliriz.

Sizce bir daha böyle bir gün olmayacak mı?

Çocuk onu izledi. "Bu durmayacak mı?" dedi.

Öyle olmayacak.

Ne düşünüyorsun?

Bunu durdurmalıyım.

Parmaklarının arasından kan akıyordu.

"Hakim nerede?" diye sordu çocuk.

Gerçekten de nerede?

Onu öldürürsem atları alabiliriz.

Onu öldürmeyeceksin. Aptal olma. Atları vur.

Çocuk, sığ ve kumlu derenin yukarısına doğru baktı.

Hadi bakalım evlat.

Rahibe baktı ve suya gül çiçekleri gibi damlayan, yavaş yavaş şişen ve solgunlaşan kan damlacıklarını izledi. Dere boyunca yukarı doğru uzaklaştı.

Atların suya girdiği yere vardığında, atlar gitmişti. Sudan çıktıkları taraftaki kum hâlâ ıslaktı. Tabancayı ellerinin topukları üzerinde hareket ettirerek önünde ilerletti. Tüm tedbirine rağmen, daha onu görmeden aptalın onu izlediğini fark etti.

Kemiklerden oluşan bir çardakta hareketsiz oturuyordu, kırık güneş ışınları boş yüzüne yansımış, ormanda vahşi bir yaratık gibi izliyordu. Çocuk ona baktı, sonra atların izlerini takip ederek yanından geçti. Gevşek boynu yavaşça döndü ve donuk çenesinden salya aktı. Geriye baktığında hâlâ izliyordu. Bilekleri önündeki kumda yatıyordu ve yüzünde henüz bir ifade olmamasına rağmen, büyük bir kederle boğuşan bir yaratık gibi görünüyordu.

Atları gördüğünde, derenin üzerindeki bir yükseltide durmuş, batıya doğru bakıyorlardı. Sakince uzandı ve araziyi inceledi. Sonra derenin kenarı boyunca ilerledi, sırtını çıkıntılara yaslayarak oturdu, tabancayı kurdu ve dirseklerini dizlerine dayayarak dinlendi.

Atlar onun dere yatağından çıktığını görmüş ve onu izliyorlardı. Tabancanın kuruluş sesini duyduklarında kulaklarını diktiler ve kumların üzerinden ona doğru yürümeye başladılar. Öndeki atı göğsünden vurdu ve at yere yığılıp burnundan kan akarken ağır ağır nefes almaya başladı. Diğer at durdu ve tereddütle bekledi; adam tabancayı kurup at dönerken ona ateş etti. At kum tepeleri arasında tırıs yapmaya başladı ve adam tekrar ateş etti; ön bacakları büküldü,

öne doğru devrilip yan yattı. Bir kez başını kaldırdı ve sonra hareketsiz kaldı.

Oturup dinledi. Hiçbir şey kıpırdamadı. İlk at düştüğü gibi yatıyordu, başının etrafındaki kum kanla kararmıştı. Duman vadiden aşağı doğru süzülüp inceldi ve kayboldu. Dere yatağından aşağı geri döndü, ölü bir katırın kaburgalarının altına çömeldi, tabancasını yeniden doldurdu ve sonra tekrar dereye doğru ilerledi. Geldiği yoldan geri dönmedi ve o aptalı bir daha görmedi. Dereye vardığında su içti, bacağını yıkadı ve daha önce olduğu gibi dinlemeye devam etti.

Hakim, "Şu silahı hemen atın," dedi.

Donakaldı.

Ses elli metreden daha uzakta değildi.

Ne yaptığını biliyorum. Rahip seni buna teşvik etti ve bunu eylem ve niyet açısından hafifletici bir unsur olarak kabul edeceğim. Herhangi bir yanlış yapan erkeği de aynı şekilde değerlendiririm. Ama mülkiyet meselesi var. Şimdi bana tabancayı getir.

Çocuk kıpırdamadan yatıyordu. Hakimin derede yukarı doğru yürüdüğünü duydu. Yavaşça kendi kendine saymaya başladı. Çalkantılı su ona ulaştığında saymayı bıraktı ve kuru bir ot parçasını akıntıya bırakıp aşağı doğru sürükledi. Aynı sayımda, ot parçası kemiklerin arasında neredeyse gözden kaybolmuştu. Sudan çıktı, güneşe baktı ve Tobin'i bıraktığı yere doğru geri dönmeye başladı.

Dereyi terk ettiği yerde rahibin ayak izlerinin hâlâ ıslak olduğunu ve ilerleyiş yolunun kanla işaretlendiğini gördü. Kumların arasından ilerleyerek rahibin kendi etrafında dönüp saklandığı yerden kendisine tısladığı yere geldi.

Onlar için ne yaptın evlat?

Elini kaldırdı.

Evet. Üçünün de silah seslerini duydum. O aptalı da, değil mi evlat?

Cevap vermedi.

"Aferin evlat," diye tısladı rahip. Boynunu gömleğiyle sarmış, beline kadar çıplaktı ve o çürümüş çitlerin arasında çömelmiş güneşe bakıyordu. Kum tepelerinde gölgeler uzundu ve gölgede, orada ölen hayvanların kemikleri, kumların üzerinde garip bir şekilde birbirine karışmış iskelet yığını halinde yatıyordu. Karanlığa iki saat kalmıştı ve rahip de öyle söyledi. Ölü bir öküzün tahta gibi derisinin altında yatıp hakimin kendilerine seslenişini dinlediler. Hakim hukuktan noktalar dile getirdi, davalardan alıntılar yaptı. Hayvanlar üzerindeki mülkiyet haklarına ilişkin yasaları açıkladı ve kemiklerin arasında ölü yatan atların önceki ve suçlu sahiplerinin kanının bozulmasıyla ilgili olduğunu düşündüğü ölçüde, mahkumiyet davalarından alıntılar yaptı. Sonra başka şeylerden bahsetti. Rahip çocuğa doğru eğildi. "Dinleme," dedi.

I aint listenin.

Kulaklarınızı tıkayın.

Sizinkini durdurun.

Rahip ellerini kulaklarının üzerine koydu ve çocuğa baktı. Gözleri kan kaybından parlıyordu ve büyük bir ciddiyetle doluydu. "Yap şunu," diye fısıldadı. "Sence benimle konuşuyor mu?"

Çocuk arkasını döndü. Güneşin çölün batı kenarında batışını fark etti ve hava kararıncaya kadar bir daha konuşmadılar, sonra kalkıp dışarı çıktılar.

Vadiden sessizce yukarı çıktılar ve sığ kum tepelerini aşarak yola koyuldular; son bir kez geriye, setin kenarında rüzgârda titreyen, herkesin görebileceği şekilde duran hakimin gece ateşinin bulunduğu vadiye baktılar. Ateşin neyle beslendiği konusunda hiçbir tahminde bulunmadılar ve ay doğmadan önce çölde epey ilerlemişlerdi.

O bölgede kurtlar ve çakallar vardı ve ay doğana kadar gecenin büyük bir bölümünde uludular, sonra sanki ayın doğuşuna şaşırmış gibi sustular. Sonra tekrar başladılar. Hacılar yaralarından dolayı güçsüzdüler. Dinlenmek için uzandılar ama asla uzun süre değil ve doğudaki ufuk çizgisini, üzerine herhangi bir figürün girip çıkmadığını kontrol etmeden asla uyumadılar ve hangi tanrısız

bölgeden gelirse gelsin, soğuk, kısır ve hiçbir haber getirmeyen çorak çöl rüzgarında titrediler. Gün doğunca, o uçsuz bucaksız düzlükteki hafif bir yükseltiye doğru ilerlediler, gevşek şistlerin üzerine çömeldiler ve güneşin doğuşunu izlediler. Hava soğuktu ve rahip paçavraları ve kanlı yakasıyla kendini kucakladı. Bu küçük burun üzerinde uyudular ve uyandıklarında öğleden önceydi ve güneş iyice ilerlemişti. Oturdular ve dışarı baktılar. Orta mesafede, düzlüğün üzerinden kendilerine doğru gelen yargıcın ve aptalın figürlerini görebiliyorlardı.

XXI

Çölde mahsur kalanlar – Geri dönüş – Bir saklanma yeri – Rüzgar taraf değiştiriyor – Hakim geri dönüyor – Bir konuşma – Los Diegueños – San Felipe – Vahşilerin misafirperverliği – Dağlara doğru – Boz ayılar – San Diego – Deniz.

Çocuk Tobin'e baktı ama rahip ifadesiz bir şekilde oturuyordu. Bitkin ve perişan görünüyordu ve yaklaşan yolcular onda hiçbir tanıma duygusu uyandırmamış gibiydi. Başını hafifçe kaldırdı ve çocuğa bakmadan konuştu. "Devam et," dedi. "Kendini kurtar."

Çocuk kayalıkların arasından su şişesini aldı, kapağını açtı, içti ve karşıya uzattı. Rahip de içti, oturup izlediler, sonra kalkıp döndüler ve tekrar yola koyuldular.

Yaraları ve açlıkları yüzünden oldukça bitkin düşmüşlerdi ve sendeleyerek ilerlerken perişan bir haldeydiler. Öğle vakti suları bitmişti ve etraftaki çoraklığı inceleyerek oturdular. Kuzeyden bir rüzgar esti. Ağızları kurumuştu. Sürüldükleri çöl, mutlak bir çöldü ve hiçbir özelliği yoktu; üzerinde ilerlemelerini işaret edecek hiçbir şey yoktu. Toprak her taraftan eşit şekilde eğimliydi ve bu sınırlarla çevriliydiler, bu sınırlara göre konumlanmışlardı. Kalktılar ve ilerlediler. Gökyüzü aydınlıktı. Yolcuların geride bıraktığı atık parçalarından, hatta kumların arasında mezarlarından sürüklenen insan kemiklerine kadar izlenecek hiçbir şey yoktu. Öğleden sonra

arazi önlerinde yükselmeye başladı ve sığ bir buzul tepesinin zirvesinde durup geriye baktılar; daha önce olduğu gibi, ovada yaklaşık iki mil uzaktaki hakimi gördüler. İlerlediler.

Çöldeki herhangi bir su kaynağına yaklaşırken, sayıları giderek artan ölü hayvan leşleri göze çarpıyordu ve şimdi de durum aynıydı; sanki kuyuların etrafı canlılar için ölümcül bir tehlikeyle çevriliydi. Yolcular geriye baktılar. Yargıç, tepenin ötesinde, gözden kaybolmuştu. Önlerinde, bir vagonun beyazlaşmış tahtaları ve daha ileride, kumun sürekli aşındırmasıyla kanvas gibi kel kalmış katır ve öküzlerin silüetleri duruyordu.

Çocuk durup burayı inceledi, sonra yüz metre kadar geri döndü ve kumdaki sığ ayak izlerine baktı. İndikleri buzul tepesinin aşınmış yamacına baktı, diz çöktü, elini yere dayadı ve rüzgarın hafif silika hışırtısını dinledi.

Elini kaldırdığında, eline doğru sürüklenmiş ince bir kum şeridi vardı ve bu şeridin yavaşça gözlerinin önünde kaybolmasını izledi.

Eski rahip yanına döndüğünde ciddi bir ifade takınmıştı. Çocuk diz çöktü ve oturduğu yerde onu inceledi.

Saklanmalıyız, dedi.

Saklamak?

Evet.

Nereye saklanmayı hedefliyorsunuz?

İşte burada. Burada saklanacağız.

Saklanamazsın evlat.

Saklanabiliriz.

Sence o senin izini süremez mi?

Rüzgar onu götürüyor. Karşıdaki yamaçtan uçup gitti.

Gitmiş?

Her zaman iz.

Rahip başını salladı.

Hadi ama. Gitmemiz gerek.

Saklanamazsın.

Uyanmak.

Rahip başını salladı. "Ah evlat," dedi.

"Kalk ayağa," dedi çocuk.

Devam et, devam et. Elini salladı.

Çocuk onunla konuştu. O hiçbir şey değil. Bana kendin söyledin. Erkekler yeryüzünün tozundan yaratılmıştır. Bunun bir çift olmadığını söyledin… çift…

Benzetme.

Bu bir benzetme değil. Bu, çıplak bir gerçekti ve yargıç da tüm insanlar gibi bir insandı.

"Öyleyse, yüzleş onunla," dedi rahip. "Eğer öyleyse, yüzleş onunla."

Ve o tüfekle, ben de tabancayla. O iki tüfekle. Oradan kalk.

Tobin ayağa kalktı. Dengesiz bir şekilde durdu, çocuğa yaslandı. Yola koyuldular, karla kaplı yoldan ayrılıp vagonun yanından geçtiler.

Kemik yığınlarının ilkini geçtiler ve koşum takımlarında ölü yatan bir çift katırın yanına gittiler; burada çocuk bir tahta parçasıyla diz çöktü ve doğudaki ufuk çizgisini izleyerek onlara bir barınak kazmaya başladı. Sonra, doymuş leş yiyiciler gibi o ekşi kemiklerin korunaklı tarafına uzandılar ve hakimin gelmesini ve eğer geçerse geçmesini beklediler.

Çok beklemelerine gerek kalmadı. Tepede belirdi ve aşağıya doğru inmeye başlamadan önce kısa bir süre durakladı, yanında salyaları akan uşağıyla birlikte. Önündeki arazi engebeli ve dalgalıydı ve tepeden oldukça iyi bir şekilde gözlemlenebilse de, yargıç araziyi taramadı ve kaçakları görüş alanından kaçırmış gibi görünmedi. Tepeden aşağı indi ve önündeki aptal deri bir tasma ile düzlükleri geçmeye başladı. Brown'a ait olan iki tüfeği taşıyordu ve göğsünde çapraz olarak iki matara, bir barutluk ve bir şişe, bavulu ve muhtemelen Brown'a ait olan bir kanvas sırt çantası taşıyordu. Daha da garip olanı, çürümüş deri parçalarından yapılmış, kaburga

kemiklerinden bir iskelet üzerine gerilmiş ve çekme şeritleriyle bağlanmış bir şemsiye taşıyordu. Sapı bir yaratığın ön bacağından yapılmıştı ve yaklaşan yargıç, vücut yapısına uyması için o kadar yırtık pırtıktı ki, neredeyse konfetiden başka bir şey giymemişti. Önünde, tasmasını çekiştiren deri yakalı aptal figürlü o kasvetli şemsiyeyi taşıyan adam, bir ilaç fuarından ve fuarı yağmalayan vatandaşların öfkesinden kaçan yozlaşmış bir girişimciye benziyordu.

Düzlüklerde ilerlediler ve kumlu çukurda karnının üstünde yatan çocuk, ölü katırların kaburgalarının arasından onları izledi. Kendi izlerini ve Tobin'in izlerini kumun üzerinde, silik ve yuvarlak ama iz olarak görebiliyordu; hakimi izledi, izleri izledi ve çöl zemininde kumun hareketini dinledi. Hakim belki yüz metre kadar uzaktaydı ki durdu ve yeri inceledi. Aptal dört ayak üzerine çömeldi ve çıplak bir lemur türü gibi öne doğru eğildi. Başını salladı ve havayı kokladı, sanki iz sürmek için kullanılıyormuş gibi. Şapkasını kaybetmişti, ya da belki hakim onu geri vermişti, çünkü şimdi bir parça deriden kesilmiş ve çölde bir enkazdan kurtarılmış kenevir sargılarıyla ayak tabanlarına bağlanmış kaba ve tuhaf bir çift pampooty giyiyordu. Aptal yakasına doğru hamle yaptı ve göğsünde sarkan ön kollarıyla hırıltılar çıkardı. Arabayı geçip yola devam ettiklerinde, çocuk kendisinin ve Tobin'in izden ayrıldıkları noktayı geçtiklerini anladı. İzlere baktı. Kumların üzerinde geriye doğru giden ve kaybolan silik şekiller. Yanındaki rahip kolunu yakaladı, tısladı ve geçen hakime doğru işaret etti; rüzgar, cesedin üzerindeki deri parçalarını hışırdattı ve hakim ile aptal kumların üzerinden geçip gözden kayboldular.

Konuşmadan yerde yatıyorlardı. Rahip biraz doğrulup dışarı baktı ve çocuğa baktı. Çocuk tabancasının horozunu indirdi.

Bir daha böyle bir fırsat yakalayamayacaksınız.

Çocuk tabancayı kemerine koydu, dizlerinin üzerine kalktı ve dışarı baktı.

Peki şimdi ne olacak?

Çocuk cevap vermedi.

Bir sonraki kuyuda bekliyor olacak.

Bırakın beklesin.

Dereye geri dönebiliriz.

Peki ne yapacaklar?

Bir grup insanın gelmesini bekleyin.

Nereden? Feribot yok ki.

Dereye av hayvanları geliyor.

Tobin kemiklerin ve derinin arasından dışarı bakıyordu. Çocuk cevap vermeyince yukarı baktı. "Oraya gidebiliriz," dedi.

"Dört el ateş ettim," dedi çocuk.

Ayağa kalktı ve harap olmuş araziye baktı; rahip de ayağa kalktı ve onunla birlikte baktı. Gördükleri, hakimin geri döndüğüydü.

Çocuk küfretti ve yüzüstü yere düştü. Rahip çömeldi. Çamur çukuruna doğru eğildiler ve kertenkeleler gibi çenelerini kuma gömerek hakimin önlerindeki alanı tekrar tekrar dolaşmasını izlediler.

Tasmalı aptalı, teçhizatı ve rüzgarda büyük siyah bir çiçek gibi sallanan şemsiyesiyle, kum tepesinin yamacına tekrar ulaşana kadar enkazın arasından geçti. Tepeye vardığında döndü, aptal dizlerinin üzerine çöktü ve yargıç şemsiyeyi önüne indirdi ve çevredeki kırsal kesime seslendi.

Rahip seni buraya getirdi evlat. Saklanmayacağını biliyorum. Ayrıca sıradan bir suikastçının yüreğine sahip olmadığını da biliyorum. Bu saat içinde iki kez silahının nişan hattının önünden geçtim ve üçüncü kez geçeceğim. Neden kendini göstermiyorsun?

"Suikastçı değil," dedi yargıç. "Ve partizan da değil. Kalbinizin dokusunda kusurlu bir yer var. Bunu bilemeyeceğimi mi sandınız? Yalnızca siz isyankardınız. Yalnızca siz ruhunuzun bir köşesinde dinsizler için bir merhamet köşesi ayırmıştınız."

O geri zekalı ayağa kalktı, ellerini yüzüne götürdü, garip garip gevezelik etti ve tekrar oturdu.

Brown ve Toadvine'ı öldürdüğümü mü sanıyorsun? Onlar da senin ve benim gibi yaşıyorlar. Yaşıyorlar ve seçilmelerinin meyvelerine sahipler. Anladın mı? Rahibe sor. Rahip biliyor. Rahip yalan söylemez.

Hakim şemsiyeyi kaldırdı ve paketlerini düzeltti. Belki, diye seslendi, belki de burayı bir rüyada görmüşsünüzdür. Burada öleceğinizi. Sonra buzul tepesinden aşağı indi ve bağlı aptalın önderliğinde bir kez daha kemik yığınının üzerinden geçti, ta ki ikisi de ısı dalgalarında parıldayıp maddesizleşene ve sonra tamamen yok olana kadar.

Yerliler onları bulmasaydı öleceklerdi. Gecenin başından beri güneybatı ufkunda Sirius'u sollarında, Cetus'u boşluğu aşarken, Orion ve Betelgeuse'u başlarının üzerinde dönerken izlemişlerdi. Ovaların karanlığında kıvrılıp titreyerek uyumuşlar ve uyandıklarında gökyüzünün tamamen değiştiğini, yolculuk ettikleri yıldızların ortadan kaybolduğunu görmüşlerdi; sanki uykuları bütün mevsimleri kapsamıştı. Kızıl şafakta, yarı çıplak vahşilerin kuzeydeki bir tepenin boyunca sıralanmış, çömelmiş veya ayakta durduklarını gördüler. Ayağa kalkıp ilerlediler, uzun ve dar gölgeleri, her ince eklemli bacaklarını sahte bir gizlilikle kaldırıyordu. Batıdaki dağlar şafak vaktinde bembeyaz olmuştu. Yerliler kum sırtı boyunca hareket ettiler. Bir süre sonra rahip oturdu ve çocuk tabancayla onun üzerinde durdu; vahşiler kum tepelerinden inip, boyalı periler gibi ovada ani hareketlerle yaklaştılar.

Bunlar Diegueño'lardı. Kısa yaylarla silahlanmışlardı ve yolcuların etrafına yay çekip diz çökerek onlara kabaktan su veriyorlardı. Daha önce de böyle hacıları ve daha korkunç acılar çekenleri görmüşlerdi. O topraklardan umutsuzca geçimlerini sağlıyorlardı ve vahşi bir kovalamaca dışında hiçbir şeyin insanları böyle bir duruma sürükleyemeyeceğini biliyorlardı ve her gün o şeyin güneşin evindeki korkunç kuluçkasından çıkıp doğu dünyasının kıyısında

toplanmasını bekliyorlardı; ister ordular, ister veba, ister salgın hastalık, isterse de tamamen tarif edilemez bir şey olsun, garip bir sükunetle bekliyorlardı.

Mültecileri, sazdan yapılmış ilkel kulübelerden oluşan ve çoğunlukla oradan geçen Argonotların pamuklu gömleklerini giymiş, kirli ve dilenci bir topluluğu barındıran San Felipe'deki kamplarına götürdüler. Onlara kil kaplarda sıcak kertenkele ve cep farelerinden oluşan bir güveç ve kurutulmuş ve dövülmüş çekirgelerden yapılmış bir çeşit piñole getirdiler ve yemek yerken büyük bir ciddiyetle onları izlediler.

Biri uzanıp çocuğun kemerindeki tabancanın kabzasına dokundu ve tekrar geri çekildi. "Tabanca," dedi.

Çocuk yedi.

Yerliler başlarını salladılar.

"Silahını görmek istiyorum," dedi adam.

Çocuk cevap vermedi. Adam tabancaya uzandığında çocuk elini engelledi ve tabancayı elinden aldı. Adam tekrar uzandığında çocuk elini tekrar itti.

Adam sırıttı. Üçüncü kez uzandı. Çocuk kaseyi bacaklarının arasına koydu, tabancayı çekti, kurdu ve namlusunu adamın alnına dayadı.

Sessizce oturdular. Diğerleri izledi. Bir süre sonra çocuk tabancayı indirdi, horozunu düşürdü, kemerine taktı, kaseyi aldı ve tekrar yemeye başladı. Adam tabancayı işaret ederek arkadaşlarına seslendi, onlar da başlarıyla onayladılar ve sonra eskisi gibi oturdular.

Sana ne oldu?

Çocuk, koyu ve çukur gözleriyle kasenin kenarından adamı izledi.

Hintli, rahibe baktı.

Sana ne oldu?

Siyah ve kirli kravatlı rahip, konuşan adama bakmak için tüm gövdesini çevirdi. Çocuğa baktı. Çocuk parmaklarıyla yemek

yemişti, parmaklarını yaladı ve kirli pantolonunun paçasına sildi.

Las Yumas, dedi.

Nefeslerini içlerine çektiler ve dillerini şaklattılar.

Son muy malos, dedi konuşmacı.

Elbette.

Hiç arkadaşı yok mu?

Çocuk ve rahip birbirlerine baktılar.

Si, dedi çocuk. Çok. Elini doğuya doğru salladı. Llegaran. Çok yoldaşımız.

Yerliler bu haberi hiçbir tepki göstermeden karşıladılar. Bir kadın daha fazla piñole getirdi, ancak uzun zamandır aç oldukları için iştahları kalmamıştı ve onu geri çevirdiler.

Öğleden sonra derede yıkandılar ve yerde uyudular. Uyandıklarında bir grup çıplak çocuk ve birkaç köpek tarafından izlendiklerini gördüler. Kampın içinden yukarı çıktıklarında, Kızılderililerin bir kaya çıkıntısının üzerinde oturup, doğudaki araziden ne çıkabileceğini yorulmadan izlediklerini gördüler. Kimse onlara yargıçtan bahsetmedi ve onlar da sormadılar. Köpekler ve çocuklar onları kamptan dışarı takip ettiler ve güneşin batmakta olduğu batıdaki alçak tepelere doğru giden patikayı izlediler.

Ertesi günün geç saatlerinde Warner Çiftliğine ulaştılar ve oradaki sıcak kükürtlü kaynaklarda kendilerini tazelediler. Etrafta kimse yoktu. Yollarına devam ettiler. Batıdaki arazi engebeli ve çimenliydi ve ötesinde kıyıya uzanan dağlar vardı. O gece bodur sedir ağaçlarının arasında uyudular ve sabahleyin çimenler donmuştu; donmuş çimenlerin arasında rüzgarın sesini ve kuşların çığlıklarını duyabiliyorlardı; bu sesler, çıktıkları boşluğun kasvetli kıyılarına karşı bir tılsım gibiydi.

O gün boyunca, Joshua ağaçlarıyla kaplı ve etrafı çıplak granit zirvelerle çevrili bir yayla parkından tırmandılar. Akşamları, önlerindeki geçitten kartal sürüleri yükseliyordu ve o çimenli yamaçlarda, bir yayla fundalığında otlayan sığırlar gibi iri, ağır adımlarla yürüyen ayı figürlerini görebiliyorlardı. Taş çıkıntıların

korunaklı tarafında kar yığınları vardı ve geceleyin üzerlerine hafif bir kar yağdı. Şafak vakti titreyerek yola çıktıklarında, sis tabakaları yamaçların üzerinden uçuyordu ve yeni yağan karda, gün ağarmadan hemen önce nefes almak için aşağı inen ayıların izlerini gördüler.

O gün güneş yoktu, sadece puslu bir solgunluk vardı ve ülke kırağıyla beyazlaşmıştı, çalılıklar kendi şekillerinin kutupsal izomerleri gibiydi. Yabani koçlar o kayalık vadilerden hayalet gibi yukarı doğru uçuyor, rüzgar yukarıdaki karlı yamaçlardan soğuk ve gri bir şekilde esiyor, sanki yukarıdaki dünya alevler içindeymiş gibi, aralıktan aşağıya doğru vahşi buharların dumanı yükseliyordu. Birbirleriyle giderek daha az konuşuyorlardı, sonunda yolculuğun sonuna yaklaşan yolcuların sık sık olduğu gibi tamamen sessizliğe büründüler. Soğuk dağ derelerinden su içtiler, yaralarını yıkadılar, bir pınarda genç bir dişi geyik vurdular, yiyebildiklerini yediler ve yanlarında taşımak için etten ince dilimler tütsülediler. Başka ayı görmeseler de yakınlarında ayı izleri gördüler ve geceyi geçirmek için kamplarından bir mil kadar uzaklaştılar. Sabahleyin, o fundalıkta, ilkel bir yer kuşunun kemikleşmiş yumurtaları gibi kümelenmiş göktaşı yataklarından geçtiler. Dağların gölgesinde yürüdüler, sadece güneşin sıcaklığından faydalanmak için güneşe çıktılar ve o öğleden sonra ilk kez denizi, çok aşağıda, bulutların altında masmavi ve sakin bir şekilde gördüler.

Patika alçak tepelerden aşağı indi ve araba izine ulaştı; kilitli tekerleklerin kaydığı, demir lastiklerin kayayı çizdiği ve aşağıdaki denizin simsiyah karardığı, güneşin battığı ve çevredeki tüm toprakların mavi ve soğuk olduğu yerleri takip ettiler. Uçsuz bucaksız gecede yıldızlar uçuşurken, baykuş çığlıkları ve ardıç kokusu arasında, ağaçlık bir tepenin altında titreyerek uyudular.

Ertesi günün akşamı San Diego'ya girdiler. Rahip onlara bir doktor bulmak için yoldan sapmıştı, ancak çocuk çamurlu sokaklardan, sıralar halinde dizilmiş deri evlerin yanından ve çakıllı kıyıdan geçerek sahile kadar yürüdü.

Kehribar rengi deniz yosunlarının gevşek telleri, gelgit çizgisinde lastiksi bir yığın halinde yatıyordu. Ölü bir fok. İç koyun ötesinde,

ince bir çizgi halinde bir resif parçası, sanki denizin dişlerini sıktığı bir şey orada batmış gibiydi. Kumda çömeldi ve güneşin suyun dövülmüş yüzüne vuruşunu izledi. Orada, somon rengi başka bir denizin üzerinde ada bulutları yükseliyordu. Silüet halinde deniz kuşları. Kıyıdan aşağıda, donuk dalgalar gürlüyordu. Orada, kararan sulara bakan bir at ve koşup oynayan, dörtnala gidip geri gelen genç bir tay vardı.

Güneşin dalgaların arasında hışırdayarak batışını izleyerek oturdu. At, gökyüzüne karşı karanlık bir şekilde duruyordu. Dalgalar karanlıkta gürlüyordu ve denizin kara derisi, taş döşeli yıldız ışığında kabarıyordu; uzun, soluk dalgalar geceden çıkıp kumsalda kırılıyordu.

Ayağa kalktı ve şehrin ışıklarına doğru döndü. Karanlık kayalıklar arasında, fosforlu deniz yengeçlerinin geri tırmandığı gelgit havuzları, eritme kazanları kadar parlaktı. Tuzlu otların arasından geçerken geriye baktı. At yerinden kımıldamamıştı. Bir geminin ışığı dalgaların arasında parıldıyordu. Tay, başı öne eğik bir şekilde ata yaslanmış duruyordu ve at, insanların bilemeyeceği yerlerde, yıldızların boğulduğu ve balinaların engin ruhlarını siyah ve pürüzsüz denizde taşıdığı yere bakıyordu.

XXII

Tutuklu – Hakim ziyarete geliyor – Duruşma – Asker, rahip, yargıç – Kefaletsiz – Bir cerrahla görüşüyor – Bacağından ok sapı çıkarılıyor – Sayıklama – Los Angeles'a gidiyor – Halk önünde idam – Los ahorcados – Keşişi arıyor – Başka bir aptal – Omuz askısı – Sacramento'ya – Batıda bir gezgin – Grubunu terk ediyor – Tövbekar kardeşler – Ölüm arabası – Başka bir katliam – Kayalıklardaki yaşlı kadın.

Sarı pencerelerin ve havlayan köpeklerin arasından sokaklardan geri dönerken bir asker birliğine rastladı, ancak karanlıkta onu yaşlı bir adam sandılar ve yollarına devam ettiler. Bir meyhaneye girdi ve karanlık bir köşeye oturup masalardaki erkek gruplarını izledi. Kimse ona o yerde ne istediğini sormadı. Sanki birinin gelip onu almasını bekliyordu ve bir süre sonra dört asker içeri girip onu tutukladı. Adını bile sormadılar.

Hücresinde, hayatında çok az insanın gördüğü şeylerden garip bir aciliyetle bahsetmeye başladı ve gardiyanları, katıldığı kanlı eylemler yüzünden aklının karıştığını söylediler. Bir sabah uyandığında, yargıcın elinde şapkasıyla, ona gülümseyerek hücresinin önünde durduğunu gördü. Gri keten bir takım elbise giymişti ve yeni cilalanmış botları ayağındaydı. Paltosunun düğmeleri açıktı ve yeleğinde bir saat zinciri ve bir iğne, kemerinde ise gül ağacından yapılmış bir kılıf içinde küçük, gümüş işlemeli bir

derringer tabanca tutan deri kaplı bir klips taşıyordu. Kaba kerpiç binanın koridoruna baktı, şapkasını taktı ve mahkûma tekrar gülümsedi.

"Şey," dedi. "Sen nasılsın?"

Çocuk cevap vermedi.

Hakim, "Benden hep deli olup olmadığınızı öğrenmek istediler," dedi. "Ülkenin suçu olduğunu söylediler. Ülke onları dışarı attı."

Tobin nerede?

Onlara, bu ahmakın bu yılın Mart ayına kadar Harvard Koleji'nden saygın bir İlahiyat Doktoru olduğunu söyledim. Zekasının onu Kova Dağları'na kadar batıya götürdüğünü anlattım. Onları götüren, kıyafetleriyle birlikte, oradan ayrılan ülke oldu.

Peki ya Toadvine ve Brown. Onlar nerede?

Onları bıraktığınız çölde. Çok acımasız bir şey. Silah arkadaşlarınız. Yargıç başını salladı.

Benden ne yapmayı amaçlıyorlar?

Bence amaçları seni asmak.

Onlara ne söyledin?

Onlara gerçeği anlattım. Sorumlu kişinin sen olduğunu. Tüm detayları bilmiyoruz elbette. Ama olayları böylesine felaket bir yöne doğru yönlendirenin sen olduğunu, başka kimsenin olmadığını anlıyorlar. Seninle iş birliği yapan vahşilerin nehir geçidinde gerçekleştirdiği katliamla sonuçlanan olaylar bunlar. Burada araçların ve amaçların pek önemi yok. Boş spekülasyonlar. Ama sen o cani planının taslağını mezara kadar götürsen bile, yine de tüm rezilliğiyle Yaratıcın tarafından bilinecek ve bu nasılsa, en aşağılık insanlara da öyle bildirilecektir. Her şey zamanı gelince belli olacak.

"Asıl deli olan sensin," dedi çocuk.

Hakim gülümsedi. Hayır, dedi. Asla ben değildim. Ama neden orada gölgelerde saklanıyorsun? Buraya gel, konuşalım, sen ve ben.

Çocuk karşı duvara yaslanmıştı. Kendisi de neredeyse bir gölgeden farksızdı.

Hakim, "Gelin," dedi. "Gelin, çünkü size daha anlatacaklarım var."

Koridora doğru baktı. "Korkma," dedi. "Yavaş konuşacağım. Bu, dünyanın kulakları için değil, sadece senin için. Seni görmek istiyorum. Seni bir oğul gibi seveceğimi bilmiyor musun?"

Parmaklıkların arasından elini uzattı. "Buraya gel," dedi. "Sana dokunmama izin ver."

Çocuk sırtını duvara yaslamış duruyordu.

"Korkmuyorsanız buraya gelin," diye fısıldadı yargıç.

Senden korkmuyorum.

Hakim gülümsedi. Loş, çamurdan yapılmış hücrenin içine yumuşak bir sesle konuştu. "Öne çıktınız," dedi, "bir işe katılmak için. Ama kendinize karşı şahit oldunuz. Kendi yaptıklarınızı yargıladınız. Kendi çıkarlarınızı tarihin yargılarının önüne koydunuz ve parçası olmaya söz verdiğiniz bedenle bağınızı kopardınız, onu tüm girişimlerinde zehirlediniz. Beni dinleyin, adam. Çölde sizin ve sadece sizin için konuştum ve siz bana kulak asmadınız. Eğer savaş kutsal değilse, insan sadece anlamsız bir kilden ibarettir. Aptal bile yeteneklerine göre iyi niyetle hareket etti. Çünkü hiç kimseden sahip olduğundan fazlasını vermesi istenmedi, hiçbir insanın payı diğerininkiyle karşılaştırılmadı. Sadece her birinden kalbini ortak olana boşaltması istendi ve biri bunu yapmadı. Bana o birinin kim olduğunu söyleyebilir misiniz?"

"Senmişsin," diye fısıldadı çocuk. "O kişi sendin."

Hakim onu parmaklıkların arasından izledi, başını salladı. "İnsanları bir araya getiren şey," dedi, "ekmeği paylaşmak değil, düşmanları paylaşmaktır." "Ama ben senin düşmanın olsaydım, beni kiminle paylaşırdın?" "Kimle? Rahiple mi? Şimdi nerede o? Bana bak. Düşmanlıklarımız, ikimiz tanışmadan önce oluşmuş ve hazırdı. Yine de her şeyi değiştirebilirdin."

"Sen," dedi çocuk. "Senmişsin."

"Asla ben değildim," dedi yargıç. "Beni dinleyin. Glanton'ın aptal olduğunu mu düşünüyorsunuz? Sizi öldüreceğini bilmiyor muydunuz?"

"Yalan," dedi çocuk. "Tanrı aşkına, yalan!"

Yargıç, "Bir daha düşünün," dedi.

O, senin çılgınlıklarına asla katılmadı.

Hakim gülümsedi. Yeleğinden saatini çıkardı, açtı ve azalan ışığa doğru tuttu.

"Diyelim ki yerinizde durdunuz," dedi, "ama bu nasıl bir duruştu ki?"

Başını kaldırdı. Kılıfı sıkıca kapattı ve aleti tekrar üzerine aldı. "Gitme vaktim geldi," dedi. "İşlerim var."

Çocuk gözlerini kapattı. Gözlerini açtığında yargıç gitmişti. O gece onbaşıyı yanına çağırdı ve ikisi parmaklıkların iki yanına oturdular. Çocuk, askere bu yerden çok uzak olmayan dağlarda saklı altın ve gümüş sikke hazinesinden bahsetti. Uzun süre konuştu. Onbaşı, aralarına yere bir mum koymuştu ve onu, geveze ve yalancı bir çocuğu izler gibi izledi. Konuşması bittiğinde onbaşı ayağa kalktı ve mumu da yanına alarak çocuğu karanlıkta bıraktı.

İki gün sonra serbest bırakıldı. İspanyol bir rahip onu vaftiz etmeye gelmiş ve tıpkı bir rahibin ruhları kovması gibi parmaklıkların arasından üzerine su serpmişti. Bir saat sonra onu almaya geldiklerinde korkudan başı döndü. Belediye başkanının önüne götürüldü ve bu adam ona babacan bir şekilde İspanyolca konuştu, sonra da sokağa bırakıldı.

Bulduğu doktor, doğudan gelen, soylu bir aileden genç bir adamdı. Makasla pantolon paçasını kesti ve kararmış ok sapına baktı, onu hareket ettirdi. Etrafında yumuşak bir fistül oluşmuştu.

"Ağrınız var mı?" diye sordu.

Çocuk cevap vermedi.

Yarayı başparmağıyla bastırdı. Ameliyatı yapabileceğini ve bunun yüz dolara mal olacağını söyledi.

Çocuk masadan kalktı ve topallayarak dışarı çıktı.

Ertesi gün meydanda otururken bir çocuk gelip onu tekrar otelin arkasındaki kulübeye götürdü ve doktor ona sabah ameliyat

yapacaklarını söyledi.

Tabancayı bir İngilize kırk dolara sattı ve şafak vakti gece boyunca sürüdüğü tahtaların altındaki bir arsada uyandı. Yağmur yağıyordu ve boş çamurlu sokaklardan aşağı inerek bakkalın kapısını yumrukladı, sonunda adam onu içeri aldı. Cerrahın muayenehanesine vardığında çok sarhoştu, kapı pervazına tutunmuş, elinde yarısı viski dolu bir şişe tutuyordu.

Cerrahın asistanı, burada çıraklık yapmış Sinaloa'lı bir öğrenciydi. Kapıda bir tartışma çıktı ve cerrahın kendisi binanın arka tarafından geldi.

Yarın tekrar gelmeniz gerekecek, dedi.

O halde daha ayık olmayı hedeflemiyorum.

Cerrah onu inceledi. "Pekala," dedi. "Viskiyi bana verin."

İçeri girdi ve çırak arkasından kapıyı kapattı.

"Viskiyize ihtiyacınız olmayacak," dedi doktor. "Bırakın ben alayım."

Neden buna ihtiyacım olmayacak?

Bizde eter ruhu var. Viskiye ihtiyacınız olmayacak.

Daha mı güçlü?

Çok daha güçlü. Her durumda, sarhoş bir adama ameliyat yapamam.

Önce asistana, sonra cerraha baktı. Şişeyi masanın üzerine koydu.

"Güzel," dedi cerrah. "Marcelo ile gitmenizi istiyorum. Size banyo hazırlayacak, temiz çarşaf verecek ve yatağınızı gösterecek."

Yeleğinden saatini çıkardı, avucuna aldı ve okudu.

Saat sekizi çeyrek geçiyor. Saat birde faaliyete geçeceğiz. Biraz dinlenin. Herhangi bir şeye ihtiyacınız olursa lütfen bize bildirin.

Yardımcı onu avlunun karşısındaki arka taraftaki badanalı kerpiç bir binaya götürdü. İçinde dört tane boş demir yatak bulunan bir bölmeydi. Bir gemiden kurtarılmış gibi görünen büyük, perçinli bir bakır kazanda yıkandı ve kaba şilteye uzanıp duvarın ötesinde bir yerlerde oynayan çocukları dinledi. Uyuyamadı. Onu almaya

geldiklerinde hâlâ sarhoştu. Dışarı çıkarıldı ve bölmenin bitişiğindeki boş bir odada bir sehpaya yatırıldı; yardımcı burnuna buz gibi bir bez bastırdı ve derin nefes almasını söyledi.

O uykuda ve onu takip eden uykularda yargıç ziyaret etti. Başka kim gelebilirdi ki? Büyük, hantal bir mutant, sessiz ve sakin. Geçmişi ne olursa olsun, onların toplamından tamamen farklı bir şeydi ve onu kökenlerine geri ayıracak bir sistem de yoktu, çünkü geri dönmeyecekti. Kim onun tarihini, hangi soy ağacının ve defterlerin çözülmesiyle ararsa arasın, sonunda karanlık ve dilsiz bir şekilde, sonu veya başlangıcı olmayan bir boşluğun kıyısında kalacaktır ve binlerce yıldır esen tozlu ilkel maddeye ne kadar bilimsel yöntem uygularsa uygulasın, başlangıcını hesaplayacak nihai atavistik bir yumurtanın izini bulamayacaktır. Beyaz ve boş odada, özel dikim takım elbisesi içinde, şapkası elinde duruyordu ve henüz on altı yaşında olan bu çocuğun, küçük ve kirpiksiz domuz gözleriyle aşağıya baktığını gördü; bu gözlerle, insan mahkemelerine hesap vermeyen koca koca kararları okuyabiliyor ve başka hiçbir yerde çözemeyeceği kendi adını, kayıtlara çoktan tamamlanmış bir şey olarak, sadece belirli emeklilerin iddialarında veya eski tarihli haritalarda var olan yargı bölgelerinde bilinen bir gezgin olarak kaydedildiğini görüyordu.

Sayıklamaları içinde yatağının çarşaflarını silah aramak için karıştırdı ama bulamadı. Hakim gülümsedi. Aptal artık orada değildi, başka bir adam vardı ve bu diğer adamı asla bütünüyle göremezdi ama bir zanaatkâr ve metal işçisi gibi görünüyordu. Hakim, mesleğini icra ederken çömeldiği yerde onu gölgeledi ama o, belki de bir suçlama altında ve insanların ateşlerinden sürgün edilmiş, çekiç ve kalıpla çalışan, kendi varsayımsal kaderi gibi, olmayacak bir şafak için bir tür para birimi oluşturmak üzere gece boyunca dövme yapan bir soğuk dövmeciydi. Hakimden lütuf arayan, oyma aletleri ve keskileriyle bu sahte para basıcısıydı ve potada soğuk cüruftan, geçip gidecek bir yüz, insanların takas yaptığı pazarlarda bu artık parayı geçerli kılacak bir imaj uyduruyordu. Hakim işte bunu yargılıyor ve gece bitmiyor.

Odadaki ışık değişti, bir kapı kapandı. Gözlerini açtı. Bacağı çarşafla sarılmış ve küçük hasır rulolarıyla desteklenmişti. Susuzluktan kıvranıyordu, başı zonluyordu ve bacağındaki acı, yatağında onunla birlikte kötü bir misafir gibiydi. Bir süre sonra yardımcı ona su getirdi. Bir daha uyuyamadı. İçtiği su derisinden akıp yatak örtüsünü ıslattı ve acıyı alt etmek istercesine kıpırdamadan yattı; yüzü solgun ve bitkin, uzun saçları nemli ve keçeleşmişti.

Bir hafta sonra, cerrahın verdiği koltuk değnekleriyle kasabada topallayarak yürüyordu. Her kapıyı çalıp rahibin durumunu sordu ama kimse onu tanımıyordu.

O yılın Haziran ayında Los Angeles'ta, sıradan bir yatakhaneden farksız bir pansiyonda kalıyordu; kendisi ve her milletten kırk adam daha oradaydı. On birincisinin sabahı, henüz karanlıkta, herkes kalktı ve hapishanede halka açık bir idamı izlemek için dışarı çıktı. Oraya vardığında hava kararmaya başlamıştı ve kapıda o kadar çok seyirci vardı ki, olanları doğru dürüst göremiyordu. Gün ağarırken ve konuşmalar yapılırken kalabalığın kenarında durdu. Sonra aniden, bağlı iki kişi, arkadaşlarının arasından dikey olarak kapının tepesine yükseldi ve orada asıldılar ve orada öldüler. Şişeler elden ele dolaştırıldı ve sessizce duran tanıklar tekrar konuşmaya başladılar.

Akşamleyin o yere döndüğünde, orada hiç kimse yoktu. Bir muhafız kapı girişinde tütün çiğniyordu ve iplerin ucundaki asılmış adamlar, kuşları korkutmak için yapılmış kuklalara benziyordu. Yaklaştığında, bunun Toadvine ve Brown olduğunu gördü.

Önce az parası vardı, sonra hiç parası kalmadı ama her içkihanede, kumarhanede, her dövüş salonunda ve fuhuşhanede dolaşırdı. Üzerinde bol gelen bir takım elbise ve çölden geldiği aynı yırtık çizmelerle sessiz bir gençti. Şapkasının kenarının altından gözleri kıpır kıpır, duvardaki aplik lambasının ışığı yüzünü aydınlatırken, pis bir meyhanenin kapısının hemen önünde dururken, erkek fahişe sanılıp içki içmeye zorlandı ve ardından mekanın arka tarafına götürüldü. Orada, ışığı olmayan bir çamur

odasında, patronunu baygın halde bıraktı. Başka adamlar onu kendi kirli işlerinde buldu ve başka adamlar cüzdanını ve saatini aldı. Daha sonra birileri de ayakkabılarını aldı.

Rahipten haber alamayınca sormayı bıraktı. Bir sabah şafak vakti, gri bir yağmur altında kaldığı yere dönerken, üst kattaki bir pencerede salyaları akan bir yüz gördü ve merdivenlerden yukarı çıkıp kapıyı çaldı. İpek bir kimono giymiş bir kadın kapıyı açtı ve ona baktı. Arkasındaki odada bir masanın üzerinde bir mum yanıyordu ve penceredeki soluk ışıkta bir yarı zekâlı, bir kediyle birlikte bir bölmede oturuyordu. Kedi ona baktı, yargıcın soytarısına değil, sadece başka bir soytarıya. Kadın ona ne istediğini sorduğunda, konuşmadan arkasını döndü ve merdivenlerden aşağı, yağmurun ve sokaktaki çamurun içine indi.

Son iki dolarıyla bir askerden, Brown'ın darağacına giderken taktığı putperest kulaklarından yapılmış skapuları satın aldı. Ertesi sabah Missouri eyaletinden bağımsız bir kondüktöre işe girdiğinde de, vagon ve yük hayvanlarıyla Sacramento Nehri üzerinden Fremont'a doğru yola çıktıklarında da bu skapuları takıyordu. Kondüktörün kolyeyle ilgili herhangi bir merakı varsa, bunu kendine sakladı.

Birkaç ay bu işte çalıştı ve haber vermeden ayrıldı. Bir yerden bir yere dolaştı. Diğer erkeklerin arkadaşlığından kaçınmadı. Yaşına göre hayatla barışmış biri olarak belli bir saygıyla karşılandı. Artık bir at ve bir tabanca, yani temel teçhizat edinmişti. Çeşitli işlerde çalıştı. Maden kamplarında bulduğu bir İncil'i vardı ve bu kitabı yanında taşıyordu, ancak hiçbir kelimesini okuyamıyordu. Koyu ve sade kıyafetleriyle bazıları onu bir tür vaiz sanıyordu, ama o ne şimdiki zamanın ne de gelecek zamanın bir tanığı değildi, en azından o bile değildi. Seyahat ettiği yerler haberler açısından ıssız yerlerdi ve o belirsiz zamanlarda insanlar tahttan indirilmiş hükümdarların yükselişini kutluyor, öldürülmüş ve mezarlarında yatan kralların taç giyme törenlerini selamlıyorlardı. Bu gibi bedensel tarihlerden bile haberi yoktu ve o ıssız yerde herhangi bir yolcuyla durup haber alışverişinde bulunmak adet olmasına rağmen, sanki dünyanın olup bitenleri onun katlanamayacağı kadar iftira

dolu ya da belki de çok önemsizmiş gibi, hiç haber almadan yolculuk ediyordu.

Silahlarla, bıçaklarla ve iplerle öldürülen adamları, değerini kendileri iki dolar olarak belirledikleri kadınlar için ölümüne kavga edilenleri gördü. Çin ülkesinden gelen gemilerin küçük limanlarda zincirlendiğini, çay, ipek ve baharat balyalarının kedi gibi konuşan küçük sarı adamlar tarafından kılıçlarla parçalandığını gördü. Sarp kayalıkların karanlık ve mırıldanan bir denizi kucakladığı o ıssız kıyıda, kanat açıklıkları diğer tüm kuşları cüceleştiren akbabaların süzülüşünü gördü; altlarında çığlık atan kartallar, sumru veya yağmur kuşu gibi görünüyordu. Bir şapkanın bile zor örteceği kadar altın yığınlarının bir kartın çevrilmesiyle bahse girip kaybettiğini gördü; ayıların ve aslanların vahşi boğalarla ölümüne dövüşmek üzere çukurlara salındığını gördü; San Francisco şehrine iki kez gitti ve iki kez de yanışını gördü ve asla ağlamadı; güneye giden yolda at sırtında ilerledi, bütün gece şehrin silueti gökyüzüne karşı yanıyordu ve denizin kara sularında tekrar yanıyordu, yunuslar alevlerin arasından geçiyordu, gölde yangın, yanan kerestelerin düşüşü ve kayıpların çığlıkları arasında. Rahibi bir daha hiç görmedi. Yargıç hakkında her yerde söylentiler duydu.

Yirmi sekizinci yaşının baharında, diğerleriyle birlikte doğuya doğru çöle doğru yola çıktı; kıtanın diğer ucundaki evlerine ulaşmak için bir grubu vahşi doğadan geçirmekle görevli beş kişiden biriydi. Kıyıdan yedi gün uzaklıkta, bir çöl kuyusunda onları bıraktı. Onlar, evlerine dönen, tozlu ve yorgun erkekler ve kadınlardan oluşan bir grup hacıydı.

Atın yüzünü kuzeye, gökyüzünün kenarının altında incecik uzanan taş dağlara çevirdi ve yıldızların altından, güneşin doğuşuna doğru yol aldı. Daha önce hiç görmediği bir ülkeydi ve o dağlara giden bir yol da yoktu, çıkan bir yol da yoktu. Yine de o kayalıkların en derin vadisinde, dünyanın sessizliğine tahammül edemeyen adamlarla karşılaştı.

Onları ilk olarak alacakaranlıkta, son ışıkta boynuzlu şamdanlar gibi parlayan çiçek açmış ocotillo bitkilerinin arasında, ovada çalışırken gördü. Önlerinde kamıştan flüt çalan bir pitero, ardından

tef ve matraka sesleri eşliğinde bir alay geliyordu; belden yukarısı çıplak, siyah pelerin ve kapüşonlu adamlar, örgülü yuka kamçılarıyla kendilerini kırbaçlıyorlardı; çıplak sırtlarında büyük kaktüs yükleri taşıyan adamlar, bir ipe bağlı ve arkadaşları tarafından bir o yana bir bu yana çekilen bir adam ve omuzlarında ağır bir tahta haç taşıyan beyaz cübbeli, kapüşonlu bir adam vardı. Hepsi yalınayaktı ve kayaların üzerinde kan izleri bırakıyorlardı; arkalarından ise, önünde yay ve ok tutan, oyma tahtadan bir iskeletin oturduğu kaba bir araba geliyordu. Arabasına bir yük taş yüklemişti ve taşıyıcıların başlarına ve ayak bileklerine bağlı iplerle çekilen taşlar, ellerinde küçük çöl çiçekleri veya sotol bitkisinden yapılmış meşaleler ya da delikli tenekeden yapılmış ilkel fenerler taşıyan bir kadın heyeti eşliğinde kayaların üzerinde yuvarlanarak ilerliyordu.

Bu huzursuz tarikat, gözcünün durduğu uçurumun altındaki arazide yavaşça ilerledi, yukarıdaki vadiden kopmuş moloz yığınlarının üzerinden geçti ve inleyerek, bağırarak ve çınlayarak granit duvarların arasından yukarı vadiye doğru yol aldı ve yaklaşan karanlıkta, tarifsiz bir felaketin habercileri gibi, geride sadece taşın üzerinde kanlı ayak izleri bırakarak kayboldu.

Çorak bir vadide kamp kurdu ve atıyla birlikte uzandı; bütün gece kuru rüzgar çölde esti ve kayalar arasında hiçbir titreşim olmadığı için rüzgar neredeyse hiç duyulmuyordu. Şafak vakti, atıyla birlikte doğuya, ışığın başladığı yere doğru baktılar; sonra atını eyerledi ve kayalıkların altında derin bir su birikintisi bulduğu kanyonun içinden, engebeli bir patikadan aşağıya doğru götürdü. Su karanlıktaydı ve taşlar serindi; adam içti ve şapkasından at için de su aldı. Sonra hayvanı tepeye çıkardı ve yola koyuldular; adam güneydeki platoyu ve kuzeydeki dağları izlerken, at da arkasından tıkırtılarla ilerliyordu.

Bir süre sonra at başını sallamaya başladı ve kısa süre sonra gitmeyi bıraktı. Adam elinde dizginle durup etrafı inceledi. Sonra hacıları gördü. Aşağıda, taşlık bir vadide, kanlar içinde ölü halde dağılmışlardı. Tüfeğini indirdi, çömeldi ve dinledi. Atı kaya

duvarının gölgesine götürdü, topallattı ve kayanın üzerinden, yamaçtan aşağı doğru ilerledi.

Tövbe edenlerin cesetleri, her türlü pozisyonda taşların arasında parçalanmış ve vahşice katledilmiş halde yatıyordu. Birçoğu devrilmiş haçın etrafında yatıyordu, bazıları sakat bırakılmış, bazıları ise başsızdı. Belki de sığınmak için haçın altına toplanmışlardı, ancak haçın yerleştirildiği çukur ve tabanındaki taş yığını, haçın nasıl devrildiğini ve başörtülü sunak-İsa'nın nasıl kesilip iç organlarının dışarı çıkarıldığını gösteriyordu; şimdi bileklerine ve ayak bileklerine hala bağlı olan ip parçalarıyla yatıyordu.

Çocuk ayağa kalktı ve bu ıssız manzaraya bakındı; sonra kayalıkların arasındaki küçük bir oyukta, solmuş bir rebozo giymiş, gözleri yere dikilmiş yaşlı bir kadının tek başına ve dik durduğunu gördü.

Cesetlerin arasından geçerek kadının önüne geldi. Kadın çok yaşlıydı, yüzü gri ve buruşuktu, giysilerinin kıvrımlarında kum birikmişti. Başını kaldırmadı. Başını örten şalın rengi oldukça solmuştu, ancak kumaşına işlenmiş, nereden geldiği bilinmeyen yıldız, hilal ve diğer sembolleri adeta bir patent gibi taşıyordu. Adam alçak sesle konuştu. Amerikalı olduğunu, doğduğu ülkeden çok uzakta olduğunu, ailesinin olmadığını, çok seyahat ettiğini, birçok şey gördüğünü, savaşta bulunduğunu ve zorluklar çektiğini söyledi. Onu güvenli bir yere, kendisini karşılayacak hemşehrilerinden bir gruba götüreceğini ve onlara katılması gerektiğini, çünkü onu burada bırakamayacağını, aksi takdirde kesinlikle öleceğini söyledi.

Tek dizinin üzerine çöktü, tüfeğini bir asa gibi önüne koydu. "Büyükanne," dedi. "Beni duyamıyor musun?"

Elini küçük koya uzattı ve kadının koluna dokundu. Kadın hafifçe kıpırdadı, tüm vücudu hafif ve kaskatıydı. Hiç ağırlığı yoktu. Sadece kurumuş bir kabuktu ve yıllardır o yerde ölü yatıyordu.

XXIII

Kuzey Teksas ovalarında – Yaşlı bir bizon avcısı – Bin yıllık sürüler – Kemik toplayıcılar – Çayırda gece – Çağıranlar – Apaçi kulakları – Elrod tavır alıyor – Bir cinayet – Ölüleri taşımak – Fort Griffin – Arı Kovanı – Bir sahne gösterisi – Hakim – Bir ayıyı öldürmek – Hakim eski zamanlardan bahsediyor – Dansa hazırlık – Hakim savaş, kader, insanın üstünlüğü hakkında – Dans salonu – Fahişe – Janklar ve orada karşılaşılanlar – Sie müssen schlafen aberIch muss tanzen.

1878 yılının kış sonlarında, Kuzey Teksas ovalarındaydı. Kumlu kıyı boyunca ince buz tabakalarının bulunduğu bir sabah, Brazos Nehri'nin Çift Dağ Kolu'nu geçti ve siyah, kıvrımlı mesquite ağaçlarından oluşan karanlık bir bodur ormandan geçti. O gece, yıldırım düşmesi sonucu devrilmiş bir ağacın oluşturduğu rüzgar kırıcı bulunan yüksek bir yerde kamp kurdu. Ateşini yakmayı başardığı anda, karanlıkta ovanın karşısında başka bir ateş gördü. Onun ateşi gibi rüzgarda kıvrılıyordu, onunki gibi yalnız bir adamı ısıtıyordu.

Kampta yaşlı bir avcı vardı ve avcı onunla tütün paylaştı ve ona bufaloları ve onlara karşı kurduğu mevzileri anlattı; ölü hayvanlar araziye saçılmış, sürü hareketlenmeye başlamış, tüfek namlusu o kadar sıcaktı ki silme bezleri namluda cızırdıyordu, binlerce ve on binlerce hayvan vardı, deriler kilometrelerce alana serilmişti, derici

ekipleri gece gündüz birbirlerinin yerini alıyordu, haftalarca ve aylarca süren atışlar, namlu kayganlaşana ve dipçik gevşeyene kadar devam ediyordu, omuzları dirseklerine kadar sararmış ve morarmıştı, yirmi iki öküzden oluşan tandem arabalar bozkırda inleyerek ilerliyordu, tonlarca ve yüz tonlarca çakmaktaşı derisi, yerde çürüyen et, sineklerin vızıldaması, akbabalar ve kuzgunlar, gece ise yarı deli kurtların leşlerin içinde yuvarlanmasıyla korkunç bir hal almıştı.

Altı ve sekiz öküzle çekilen Studebaker vagonlarının, sadece kurşun taşıyarak, hiçbir şey taşımadan, saf galena ile yola çıktığını gördüm. Tonlarca kurşun. Sadece Arkansas Nehri ile Concho arasındaki bu arazide sekiz milyon hayvan leşi vardı, çünkü demiryolu terminaline o kadar çok deri ulaşmıştı. İki yıl önce son bir av için Griffin'den ayrıldık. Altı hafta boyunca ülkeyi didik didik aradık. Sonunda sekiz hayvandan oluşan bir sürü bulduk, onları öldürdük ve geri döndük. Gitmişlerdi. Tanrı'nın yarattığı her hayvan, sanki hiç var olmamış gibi gitmişti.

Dağınık kıvılcımlar rüzgârda savruluyordu. Etraflarındaki ova sessizdi. Ateşin ötesinde soğuktu, gece berraktı ve yıldızlar düşüyordu. Yaşlı avcı battaniyesini üzerine çekti. "Acaba bunun gibi başka dünyalar var mı?" dedi. "Yoksa bu tek dünya mı?"

Kemik toplayıcılarına rastladığında, daha önce hiç görmediği bir ülkede üç gündür at sürüyordu. Ovalar kurumuş ve yanmış görünüyordu, küçük ağaçlar simsiyah ve biçimsizdi, kuzgunlar tarafından istila edilmişti ve her yerde paçavra gibi çakal kurt sürüleri ve kaybolmuş sürülerin çılgın ve güneşten kireçlenmiş kemikleri vardı. Atından indi ve atını yönlendirdi. Kaburgaların arasında yer yer, av tarikatının eski madalyonlarına benzeyen, kararmış kurşundan yapılmış birkaç düz disk vardı. Uzakta öküz takımları yavaşça ilerliyor ve ağır arabalar kuru bir şekilde gıcırdıyordu. Toplayıcılar kemikleri bu el arabalarına atıyor, kireçlenmiş yapıyı yıkıyor, büyük çerçeveleri baltalarla

parçalıyorlardı. Kemikler arabalarda şangırdadı, soluk bir toz içinde ilerlediler. Onların geçişini izledi, paçavra gibi, kirli, öküzler yaralı ve deli gibi görünüyordu.

Hiç kimse onunla konuşmadı. Uzakta, büyük ve sallanan kemik yükleriyle kuzeydoğuya doğru hareket eden bir vagon katarı ve daha kuzeyde de çalışmalarını sürdüren diğer kemik toplayıcı ekiplerini görebiliyordu.

Atına bindi ve yoluna devam etti. Kemikler, on metre yüksekliğinde ve yüzlerce metre uzunluğunda yığınlar halinde ya da sahiplerinin işaretleri veya damgalarıyla süslenmiş büyük konik tepeler halinde toplanmıştı. Ağır ilerleyen arabalardan birini geçti; yakındaki tekerlekli öküzün üzerinde bir çocuk, bir halat ve bir sopa yardımıyla arabayı sürüyordu. Kafatası ve leğen kemiklerinden oluşan bir yığının üzerinde çömelmiş iki genç ona aşağıdan alaycı bir şekilde bakıyordu.

O gece ovada ateşleri etrafa saçılmıştı ve o, sırtını rüzgara dönerek bir ordu matarasından su içti ve akşam yemeği için bir avuç kavrulmuş mısır yedi. O bölgelerin her tarafında açlıktan ölmek üzere olan kurtların ulumaları yankılanıyordu ve kuzeyde sessiz şimşek, dünyanın karanlık kenarında kırık bir lir gibi çakıyordu. Hava yağmur kokuyordu ama yağmur yağmadı ve gıcırtılı kemik arabalar gece karanlık gemiler gibi geçiyordu ve o, öküzlerin kokusunu alabiliyor ve nefeslerini duyabiliyordu. Kemiklerin ekşi kokusu her yerdeydi. Gece yarısına doğru, kömürlerinin başında çömelmiş haldeyken bir grup onu selamladı.

Yukarı gel, dedi.

Karanlıktan çıktılar, derilere bürünmüş, somurtkan zavallılardı. Biri hariç hepsi eski askeri tüfekler taşıyordu; birinin elinde ise bufalo tüfeği vardı. Hiçbirinde palto yoktu ve içlerinden biri, bir hayvanın topuklarından bütün olarak soyulmuş ve parmak uçları kurşunla bağlanmış yeşil deri çizmeler giyiyordu.

"İyi akşamlar yabancı!" diye seslendi aralarındaki en büyük çocuk.

Onlara baktı. Dört buçuk yaşında bir erkek çocuktular ve ışığın kenarında durup oraya yerleştiler.

Yukarı gel, dedi.

İleri doğru yavaşça ilerlediler. Üçü çömeldi, ikisi ayakta durdu.

"Kıyafetin nerede?" diye sordu biri.

O kemik peşinde değil.

Giysilerinizin yarısında tek bir tütün çiğneme izi bile yok, değil mi?

Başını salladı.

Sanırım viski de içmedim.

Onun viskisi yok.

Nereye gidiyorsunuz bayım?

Griffin'e doğru mu gidiyorsunuz?

Onları şöyle bir süzdü. "Benim," dedi.

Eminim fahişelerin peşindesin.

O, fahişelerle birlikte olmak istemiyor.

Griffin'in yeri fahişelerle dolu.

Hatta muhtemelen o senden daha çok oraya gitmiştir.

Griffin'e gittiniz mi beyefendi?

Henüz değil.

Fahişelerle dolu. Tamamen dolu.

Rüzgar uygun estiğinde, bir günlük yolculuk mesafesinde bile alkış alabileceğinizi söylüyorlar.

Buranın önündeki bir ağaca tünemişler ve yukarı bakıp çiçeklerini görebilirsiniz. Akşamın erken saatlerinde o ağaçta sekiz tane saydım. Orada rakunlar gibi tünemişler, sigara içiyorlar ve size bağırıyorlar.

Burası, Teksas'ın en büyük günah şehri olacak şekilde planlanıyor.

Burası, cinayetlerin en yoğun yaşandığı yerlerden biri.

Bıçakla kazıma. Aklınıza gelebilecek her türlü kötülük.

Onları birer birer süzdü. Uzandı, bir sopa aldı, onunla ateşi harladı ve sopayı alevlerin içine attı. "Hepiniz kötülükten

hoşlanıyorsunuz, değil mi?" dedi.

Biz bu görüşe katılmıyoruz.

Viski içmeyi sever misiniz?

Sadece konuşuyor. Viski içen biri değil.

Hatta, daha bir saat önce onu içerken gördünüz mü?

Kusarken de gördüm. Boynunuzdaki şeyler ne bayım?

Eski kürek kemiğini gömleğinin önünden çıkardı ve inceledi. "Kulak," dedi.

Bu nedir?

Kulaklar.

Ne tür kulaklar?

İpi çekiştirdi ve aşağıya doğru baktı. Tamamen siyah, sert, kuru ve hiçbir şekli yoktu.

İnsanlar, dedi. İnsan kulakları.

Tüfekli olan, "Henüz yapmadım," dedi.

Elrod, ona yalancı deme, seni vurabilir. Eğer umurunda değilse, şu şeyleri görelim bayım.

Omuz askısını başından geçirdi ve konuşan çocuğa uzattı. İkisi de askıyı yoklayıp garip, kurumuş sarkıtları hissettiler.

"Zenciler, değil mi?" dediler.

Kaçtıklarında onları tanıyabilsinler diye o zencilerin kulaklarını kestim.

Kaç tane var bayım?

Bilmiyorum. Eskiden yüze yakındı.

Nesneyi havaya kaldırdılar ve ateş ışığında çevirdiler.

Tanrı aşkına, zenci kulakları.

Onlar zenci değil.

Öyle değiller mi?

HAYIR.

Onlar neler?

Motorlar.

Kesinlikle öyle değiller.

Elrod, sana zaten söylendi.

Eğer zenci değillerse, nasıl bu kadar siyah olabilirler?

O yöne döndüler. Daha da karardılar, ta ki artık kararamaz hale gelene kadar.

Bunları nereden aldın?

O şerefsizleri öldürdün, değil mi bayım?

Sen ovalarda izciydin, değil mi?

Bu kulakları Kaliforniya'da bir barda bir askerden aldım, içki içmek için parası yoktu.

Uzandı ve onlardan omuz askısını aldı.

Vay canına. Eminim o, bozkırda izci olarak görev yapmış ve o şerefsizlerin hepsini öldürmüştür.

Elrod denen adam çenesiyle kupaları takip etti ve havayı kokladı. "Bu şeylerle ne yapmak istediğinizi anlamıyorum," dedi. "Ben istemezdim."

Diğerleri ona tedirgin gözlerle baktılar.

O kulakların nereden geldiğini bilmiyorsun. Onları satın aldığın yaşlı adam onların cinlerden olduğunu söylemiş olabilir ama bu gerçeği değiştirmez.

Adam cevap vermedi.

O kulaklar yamyamlardan ya da herhangi bir yabancı zenciden kopmuş olabilir. Bana New Orleans'ta bütün kafaları satın alabileceğinizi söylediler. Denizciler getiriyor ve bütün gün beş dolara kafa satıyorlar.

Sessiz ol Elrod.

Adam kolyeyi ellerinde tutarak oturuyordu. "Yamyam değillerdi," dedi. "Apaçilerdi. Onları öldüren adamı tanıyordum. Onu tanıyordum, onunla birlikte at sürdüm ve asıldığını gördüm."

Elrod diğerlerine baktı ve sırıttı. "Apaçiler," dedi. "Bahse girerim o yaşlı Apaçiler bir karpuzu bile fena halde hırpalarlar, ya siz?"

Adam yorgun bir şekilde yukarı baktı. "Bana yalancı demezsin, değil mi evlat?"

Ben senin oğlun değilim.

Kaç yaşındasın?

Bu da sizin işiniz.

Kaç yaşındasın?

O on beş yaşında.

Çeneni kapat sen!

Adama döndü ve "O benim adıma konuşmuyor," dedi.

Konuşmasını bitirdi. İlk vurulduğumda on beş yaşındaydım.

Ben hiç vurulmadım.

Sen de henüz on altı yaşında değilsin.

Beni vurmayı mı hedefliyorsunuz?

Bundan uzak durmaya çalışacağım.

Hadi Elrod.

Kimseyi vurmayacaksın. Belki arkalarından ya da uyuyanlardan.

Elrod, biz gittik.

Seni gördüğümde, olduğun gibi olduğunu anladım.

En iyisi devam et.

Orada oturup birilerini vurmaktan bahsediyorlar. Henüz kimse bunu yapmadı.

Diğer dördü ateş ışığının sınırlarında duruyordu. En gençleri, bozkır gecesinin karanlık sığınağına bakışlar atıyordu.

"Devam et," dedi adam. "Seni bekliyorlar."

Adamın ateşine tükürdü ve ağzını sildi. Kuzeydeki ovada, koşumlanmış vagonlardan oluşan bir kervan geçiyordu; öküzler yıldız ışığında solgun ve sessizdi, vagonlar uzaktan hafifçe gıcırdıyordu ve kırmızı camlı bir fener, yabancı bir göz gibi onları

takip ediyordu. Bu ülke, savaş yüzünden yetim kalmış şiddet yanlısı çocuklarla doluydu. Arkadaşları onu almaya geri dönmüşlerdi ve belki de bu onu daha da cesaretlendirmişti ve belki de adama başka şeyler söylemişti çünkü ateşe vardıklarında adam ayağa kalkmıştı. "Onu benden uzak tut," dedi. "Onu burada görürsem öldürürüm."

Onlar gittikten sonra ateşi yaktı, atı yakaladı, ayak bağlarını çözdü, bağladı, eyerledi ve sonra bir kenara çekilip battaniyesini serdi ve karanlıkta uzandı.

Uyandığında doğuda hâlâ ışık yoktu. Çocuk, elinde tüfekle ateşin küllerinin yanında duruyordu. At ölmüştü ve şimdi yine öldü.

"Saklandığını biliyordum," diye seslendi çocuk.

Battaniyeyi geri itti, yüzüstü döndü, tabancayı kurdu ve sonsuza dek parlayan kümelenmiş yıldızlara doğrulttu. Nişangahı çerçeve kayışının işlenmiş oluğuna yerleştirdi ve silahı iki eliyle tutarak, ağaçların karanlığında ziyaretçinin daha karanlık siluetine doğru salladı.

"Tam buradayım," dedi.

Çocuk tüfeği savurdu ve ateş etti.

"Zaten hayatta kalamazdın," dedi adam.

Diğerleri geldiğinde hava gri ve pusluydu. Atları yoktu. Genç çocuğu, elleri göğsünde sırtüstü yatan ölü gencin yanına götürdüler.

Biz sorun istemiyoruz bayım. Sadece onu yanımızda götürmek istiyoruz.

Onu götürün.

Onu bu ovaya gömeceğimizi biliyordum.

Kentucky'den buraya geldiler bayım. Bu çocuk ve kardeşi. Annesi ve babası ölmüş. Büyükbabası bir deli tarafından öldürülüp ormanda köpek gibi gömülmüş. Hayatında hiç iyi şans görmemiş ve şimdi bu dünyada bir ruhu bile yok.

Randall, seni yetim bırakan adama iyice bir bak.

Büyük beden giysiler içindeki yetim çocuk, onarılmış dipçiği olan eski tüfeğiyle ona donuk gözlerle bakıyordu. Belki on iki yaşındaydı

ve zekâ geriliğinden çok deli gibi görünüyordu. Diğer ikisi ise ölü çocuğun ceplerini karıştırıyordu.

Beyefendi, tüfeği nerede?

Adam elini kemerine koymuş bir şekilde duruyordu. Ağaca yaslanmış tüfeğin olduğu yeri başıyla işaret etti.

Onu getirip kardeşine sundular. Sharp'ın elli kalibrelik tabancasıydı ve elinde tabanca ve tüfekle aptalca silahlanmış bir şekilde duruyordu, gözleri seğiriyordu.

Büyük oğlanlardan biri ona ölen çocuğun şapkasını uzattı, sonra adama döndü. "Little Rock'ta o tüfeğin kırk dolarını verdi. Griffin'de on dolara alabilirsiniz. Hiçbir değeri yok. Randall, gitmeye hazır mısın?"

Küçük olduğu için taşıyıcılara yardım etmedi. Kardeşinin cesedini omuzlarında taşıyarak bozkırda yürümeye başladıklarında, o da arkalarından tüfeği, ölü çocuğun tüfeğini ve şapkasını taşıyarak yürüdü. Adam onların gidişini izledi. Orada hiçbir şey yoktu. Sadece cesedi kemiklerle dolu ıssız araziden çıplak bir ufka doğru taşıyorlardı. Yetim çocuk bir kez arkasına baktı ve sonra yetişmek için acele etti.

Öğleden sonra Brazos Nehri'nin Clear Fork kolunun McKenzie geçidinden atıyla geçti ve o ve atı alacakaranlıkta, uzun kızıl alacakaranlıkta ve karanlıkta, lambaların rastgele bir araya gelmesiyle önlerindeki alçak ovada yavaşça bir tür sahte hastane kıyısı oluşturan kasabaya doğru yan yana yürüdüler. Devasa kemik yığınlarının, boynuzlu kafataslarından ve efsanevi bir savaşın ardından yığılmış eski fildişi yaylar gibi hilal şeklindeki kaburgalardan oluşan devasa setlerin yanından geçtiler; bunların büyük bentleri ovanın üzerinden geceye doğru kıvrılarak uzanıyordu.

Hafif bir yağmur altında kasabaya girdiler. At, lambalarla aydınlatılmış hamamların önündeki ahırlarda duran diğer

hayvanların dizlerine utangaççça kişnedi ve burnunu sürdü. Issız çamurlu sokakta keman sesleri yankılanıyor, zayıf köpekler gölgeden gölgeye önlerinden geçiyordu. Kasabanın sonunda atı bir korkuluğa götürdü, diğerlerinin arasına bağladı ve oradaki kapıdan sızan loş ışığa doğru alçak tahta merdivenlerden yukarı çıktı. Son bir kez sokağa, karanlığa sızan rastgele pencere ışıklarına, batıdaki son soluk ışığa ve etraftaki alçak, karanlık tepelere baktı. Sonra kapıyı iterek içeri girdi.

İçeride loş bir şekilde kaynayan bir kalabalık toplanmıştı. Sanki onları hapsetmek için inşa edilen ham tahta yapı, çevredeki düzlüklerden çekildikleri nihai bir çukuru işgal ediyordu. Tirol kıyafeti giymiş yaşlı bir adam, şapkasını öne doğru uzatarak kaba masaların arasında dolaşırken, önlük giymiş küçük bir kız org çalıyor ve kabarık etekli bir ayı, yağ birikintilerinde damlayan ve cızırdayan bir sıra mumla çevrili tahta bir sahnede garip bir şekilde dönüyordu.

Kalabalığın arasından geçerek, tozluklu gömlekler giymiş birkaç adamın bira doldurduğu veya viski döktüğü bara doğru ilerledi. Arkalarında genç çocuklar, mutfaktan arka tarafa doğru şişe kasaları ve buharı tüten bardak rafları taşıyorlardı. Bar çinko ile kaplıydı; dirseklerini üzerine koydu, önünde gümüş bir parayı çevirdi ve düzleştirdi.

"Konuş ya da sonsuza dek," dedi barmen.

Bir viski.

O zaman viski olsun. Bir bardak hazırladı, şişenin kapağını açtı, yaklaşık yarım gili kadar viski doldurdu ve parayı aldı.

Viskiye bakarak öylece durdu. Sonra şapkasını çıkarıp bara koydu, bardağı alıp dikkatlice içti ve boş bardağı tekrar yerine bıraktı. Ağzını sildi, arkasını döndü ve dirseklerini arkasındaki bara dayadı.

Sarı ışık altında, katmanlı dumanın ardında onu izleyen kişi hakimdi.

Masalardan birinde oturuyordu. Dar kenarlı yuvarlak bir şapka takıyordu ve her türden insanın arasındaydı: çoban, öküz sürücüsü, sürücü, yük taşıyıcı, madenci, avcı, asker, seyyar satıcı, kumarbaz,

serseri, sarhoş ve hırsız; bin yıldır dilencilik yapan dünyanın en aşağılık insanlarının arasındaydı; doğu hanedanlarının serseri çocuklarının arasındaydı ve tüm bu karmaşık topluluğun arasında oturuyordu, ama yine de sanki bambaşka bir insanmış gibi yalnızdı ve bunca yıldır neredeyse hiç değişmemiş gibiydi.

O gözlerden kaçındı ve yumruklarının arasında tuttuğu boş bardağa bakarak öylece kaldı. Başını kaldırdığında barmen onu izliyordu. İşaret parmağını kaldırdı ve barmen viskiyi getirdi.

Parasını ödedi, bardağı kaldırdı ve içti. Barın arkasında bir ayna vardı ama aynada sadece duman ve hayaletler yansıyordu. Varil orgu inliyor ve gıcırdıyordu, dili dışarı sarkmış ayı ise tahtaların üzerinde ağır ağır dönüyordu.

Döndüğünde hakim ayağa kalkmış ve diğer adamlarla konuşuyordu. Gösteri adamı, şapkasındaki paraları sallayarak kalabalığın arasından ilerledi. Gösterişli giyimli fahişeler mekanın arka tarafındaki bir kapıdan çıkıyordu ve gösteri adamı onları ve ayıyı izledi; odanın karşısına baktığında hakim orada yoktu. Gösteri adamı masanın başında duran adamlarla tartışıyor gibiydi. Başka bir adam ayağa kalktı. Gösteri adamı şapkasıyla işaret etti. Adamlardan biri bara doğru işaret etti. Başını salladı. Gürültüde sesleri anlaşılmazdı. Tahtanın üzerinde ayı canı gönülden dans ediyordu ve kız orgun kolunu çeviriyordu; mum ışığının duvara yansıttığı gösterinin gölgesi, herhangi bir gündüz dünyasında referans arayışına girmiş olabilirdi. Geriye baktığında gösteri adamı şapkasını takmış ve ellerini beline koymuş duruyordu. Adamlardan biri kemerinden uzun namlulu bir süvari tabancası çıkardı. Döndü ve tabancayı sahneye doğrulttu.

Kimisi yere yattı, kimisi de kollarını uzattı. Ayının sahibi, bir atış poligonundaki satıcı gibi dikildi. Atış sesi gürledi ve ardından gelen patlamayla odadaki tüm sesler kesildi. Ayı gövdesinden vurulmuştu. Alçak bir inilti çıkardı ve daha hızlı dans etmeye başladı, büyük ayak tabanlarının tahtalara çarpma sesinden başka bir ses duyulmadan sessizce dans ediyordu. Kasıklarından kan akıyordu. Varil orguna bağlı küçük kız donakalmış, kolu yukarı doğru hareketsiz duruyordu. Tabancalı adam tekrar ateş etti ve tabanca

geri tepti, kükredi, kara duman yükseldi ve ayı inledi ve sarhoş gibi sendelemeye başladı. Göğsünü tutuyordu ve çenesinden ince bir kan köpüğü sallanıyordu, sendelemeye ve bir çocuk gibi ağlamaya başladı ve son birkaç adımını atarak dans etti ve tahtalara yığıldı.

Birisi, ateş eden adamın tabanca tutan kolunu yakalamış ve silah havada sallanıyordu. Ayının sahibi ise şaşkın bir halde, eski tarz şapkasının kenarını sıkıca tutuyordu.

"Şu lanet olası ayıyı vurdum," dedi barmen.

Küçük kız, orgdan kemerini çözmüş ve org hırıltılı bir sesle yere düşmüştü. Kız öne koşup diz çöktü, büyük, tüylü başı kollarına aldı ve hıçkıra hıçkıra ileri geri sallanmaya başladı. Odadaki erkeklerin çoğu ayağa kalkmış, dumanlı sarı mekânda elleri tabancalarının üzerinde duruyordu. Fahişelerden oluşan kalabalıklar arkaya doğru koşuşturuyordu ve bir kadın tahtaların üzerine çıkıp ayının yanından geçti ve ellerini uzattı.

"Her şey bitti," dedi. "Her şey bitti."

Oğlum, her şeyin bittiğine inanıyor musun?

Arkasını döndü. Hakim, kürsüde durmuş, ona bakıyordu. Gülümsedi, şapkasını çıkardı. Kafasının büyük, soluk kubbesi, lamba ışığında devasa bir fosforlu yumurta gibi parlıyordu.

Gerçeklerin sonuncusu. Gerçeklerin sonuncusu. Bence beni ve seni kurtaranlar artık yok oldular. Sen de öyle düşünmüyor musun?

Onun ötesini görmeye çalıştı. O büyük beden, her yönden onu gölgeliyordu. Arkadaki salonda kadının dansın başlayacağını duyurduğunu duyabiliyordu.

Hakim, "Henüz doğmamış olanlar bile Veliaht Prens'in ruhuna lanet okumak için sebep bulacaklardır," dedi. Hafifçe döndü. Dans için bolca zaman var.

Ben dans eğitimi almıyorum.

Hakim gülümsedi.

Tirol'lü adam ve bir başka adam ayıya eğilmişti. Kız hıçkırarak ağlıyordu, elbisesinin önü kanla kararmıştı. Hakim bara doğru eğildi, bir şişe kaptı ve başparmağıyla mantarını çıkardı. Mantar,

lambaların üzerindeki karanlığa bir kurşun gibi vızıldayarak düştü. Büyük bir yudum içkiyi bir çırpıda içti ve bara yaslandı. "Buraya dans için geldiniz," dedi.

Gitmem gerekiyor.

Hakim üzgün görünüyordu. "Gidelim mi?" dedi.

Başını salladı. Elini uzatıp barın üzerinde duran şapkasını aldı ama kaldırmadı ve yerinden kımıldamadı.

Hakim, "Eğer dans etme imkanı olsaydı, hangi erkek dans etmezdi ki? Dans harika bir şey," dedi.

Kadın diz çökmüş, kolunu küçük kızın etrafına sarmıştı. Mumlar cızırdıyordu ve kabarık eteği içinde ölü bulunan büyük, tüylü ayı cesedi, doğaüstü bir eylem sonucu öldürülmüş bir canavar gibi yerde yatıyordu. Hakim, şapkanın yanında boş duran bardağı doldurdu ve öne doğru itti.

"İç bakalım," dedi. "İç bakalım. Bu gece canın senden istenebilir."

Bardağa baktı. Hakim gülümsedi ve şişeyle işaret etti. Bardağı aldı ve içti.

Hakim onu izledi. "Konuşmazsanız tanınmayacağınız fikri hep sizin miydi?" diye sordu.

Beni gördün.

Hakim bunu görmezden geldi. Seni ilk gördüğümde tanıdım ama yine de bana hayal kırıklığı yaşattın. O zaman da şimdi de. Yine de sonunda seni burada, yanımda buluyorum.

Ben seninle değilim.

Hakim kel alnını kaldırdı. "Öyle değil mi?" dedi. Şaşkın ve kurnaz bir şekilde etrafına bakındı ve fena sayılmayacak bir tiyatro oyuncusuydu.

Ben buraya seni avlamak için hiç gelmedim.

Peki sonra ne olacak? dedi yargıç.

Senden ne isteyebilirim ki? Ben de diğer erkekler gibi aynı sebeple buraya geldim.

Peki bunun sebebi nedir?

Hangi sebep ne?

Bu adamların burada olması.

Buraya iyi vakit geçirmek için geliyorlar.

Hakim onu izledi. Odadaki çeşitli adamları işaret etmeye ve bu adamların burada eğlenmek için mi bulunduklarını yoksa neden burada olduklarını gerçekten bilip bilmediklerini sormaya başladı.

Herkesin bir yerde bulunmak için bir nedeni olması gerekmez.

"Öyle," dedi yargıç. "Bir gerekçe göstermeleri gerekmiyor. Ancak kayıtsızlıkları yüzünden düzen bozulamaz."

Hakime şüpheyle baktı.

Hakim şöyle dedi: "Şöyle açıklayayım. Eğer kendilerinin hiçbir gerekçesi yokken burada bulunuyorlarsa, başka bir nedenden dolayı burada olmaları gerekmez mi? Eğer öyleyse, o başkasının kim olabileceğini tahmin edebilir misiniz?"

Hayır. Yapabilir misin?

Onu yakından tanıyorum.

Bardağı bir kez daha doldurdu, şişeden kendi de bir yudum aldı, ağzını sildi ve odaya bakmak için döndü. Bu bir etkinlik için bir orkestrasyon. Aslında bir dans için. Katılımcılar rollerinden uygun zamanda haberdar edilecekler. Şimdilik gelmiş olmaları yeterli. Dans bizim ilgilendiğimiz şey olduğu ve kendi düzenini, tarihini ve finalini tamamen içinde barındırdığı için, dansçıların da bunları kendi içlerinde barındırmaları gerekmez. Her halükarda, herkesin tarihi, her birinin tarihi veya bu tarihlerinin toplamı değildir ve burada hiç kimse nihayetinde varlığının nedenini anlayamaz, çünkü etkinliğin neyden ibaret olduğunu bile bilmenin bir yolu yoktur. Aslında, bilseydi muhtemelen yok olurdu ve bunun, eğer bir plan varsa, planın bir parçası olamayacağını görebilirsiniz.

Gülümsedi, iri dişleri parladı. İçti.

Bir olay, bir tören. Bunun düzenlenmesi. Açılış müziği belirli bir kararlılık işareti taşıyor. Büyük bir ayının öldürülmesini içeriyor. Akşamın ilerleyişi, bu şekilde düzenlenmiş olayların doğruluğunu sorgulayanlar için bile garip veya alışılmadık görünmeyecektir.

O halde bir tören. Törenlerin hiç olmadığı kategorilerin olmadığını, sadece daha büyük veya daha küçük derecede törenlerin olduğunu savunmak mümkündür ve bu argümana dayanarak, bunun belirli bir büyüklükte bir tören olduğunu, belki de daha yaygın olarak bir ritüel olarak adlandırıldığını söyleyeceğiz. Bir ritüel, kan akıtmayı içerir. Bu gerekliliği yerine getirmeyen ritüeller sadece sahte ritüellerdir. Burada herkes yanlışı hemen anlar. Bundan asla şüphe etmeyin. Diğerleri gittiğinde ve oyun tek başına katılımcısıyla kaldığında, bir çocuğun yalnızlık anısını çağrıştıran o göğüs hissi. Rakipsiz, yalnız bir oyun. Sadece kuralların tehlikede olduğu bir oyun. Başınızı çevirmeyin. Gizemlerden bahsetmiyoruz. Siz, bu duyguya, boşluğa ve umutsuzluğa yabancı değilsiniz. Silahlandığımız şey bu değil mi? Kan, bağlayıcı harçtaki sertleştirici madde değil mi? Hakim daha yakına eğildi. Ölümün ne olduğunu sanıyorsun, adam? Var olan ve olmayan bir adamdan bahsettiğimizde kimden bahsediyoruz? Bunlar kör bilmeceler mi, yoksa her insanın yetki alanının bir parçası değil mi? Ölüm bir araç değilse nedir? Ve kime yöneliktir? Bana bakın.

Çılgınlıktan hoşlanmıyorum.

Ben de değilim. Ben de değilim. Sabırlı olun. Şimdi onlara bakın. Bir adam seçin, herhangi bir adam. Şu adama bakın. Şapkasız adama. Dünyaya bakış açısını biliyorsunuz. Yüzünden, duruşundan okuyabilirsiniz. Yine de, bir insanın hayatının pazarlık konusu olmadığına dair şikayeti, onun gerçek durumunu gizliyor. Gerçek şu ki, insanlar onun istediği gibi davranmayacaklar. Hiç davranmadılar, asla davranmayacaklar. Onun için işler böyle yürüyor ve hayatı o kadar zorluklarla engellenmiş ve amaçlanan mimarisinden o kadar sapmış ki, insan ruhunu barındırmaya bile pek uygun olmayan, yürüyen bir kulübeden farksız. Böyle bir adam, kendisine karşı kötü niyetli bir şey olmadığını, hiçbir güç, hiçbir kuvvet ve hiçbir neden olmadığını söyleyebilir mi? Hangi tür sapkın, hem özgür iradeyi hem de hak iddia edeni sorgulayabilir? Varoluşunun enkazının miras yoluyla değil, hiçbir rehin, hiçbir alacaklı olmadan oluştuğuna inanabilir mi? Hem intikam tanrılarının hem de merhamet tanrılarının mezarlarında uyuduğunu

ve ister hesap sormayı isterse de defterlerin tamamen yok edilmesini talep edelim, çığlıklarımızın yalnızca aynı sessizliği uyandıracağını ve bu sessizliğin galip geleceğini mi söylüyor? Kime konuşuyor bu adam? Onu göremiyor musun?

Adam kendi kendine mırıldanıyor ve odada kendisine dost olmayan birinin varlığını hissederek etrafına kin dolu gözlerle bakıyordu.

Hakim, "İnsan kendi kaderini arar, başkasını değil," dedi. "İster istemez. Kendi kaderini keşfedip bu yüzden zıt bir yol seçebilen her insan, sonunda aynı hesaplaşmaya aynı belirlenmiş zamanda varacaktır; çünkü her insanın kaderi yaşadığı dünya kadar geniştir ve içinde tüm zıtlıkları barındırır. Birçok insanın kırıldığı bu çöl uçsuz bucaksızdır ve büyük bir yürek gerektirir, ama aynı zamanda nihayetinde boştur. Serttir, verimsizdir. Doğası taştır."

Bardağı doldurdu. "İç bakalım," dedi. "Dünya devam ediyor. Her gece dans ediyoruz ve bu gece de istisna değil. Düz yol da dolambaçlı yol da aynı ve şimdi sen burada olduğuna göre, en son ikimiz bir araya geldiğimizden beri geçen yılların ne önemi var ki? İnsanların hafızaları belirsizdir ve geçmiş, geçmişten pek farklı değildir."

Hakimin doldurduğu bardağı aldı, içti ve tekrar yerine koydu. Hakime baktı. "Her yere gittim," dedi. "Burası da sadece bir yer daha."

Hakim kaşlarını çattı. "Tanıklar görevlendirdiniz mi?" dedi. "Bu yerleri terk ettikten sonra, varlıklarının devam edip etmediğine dair size rapor vermeleri için?"

Bu çılgınlık.

Öyle mi? Dün nerede? Glanton ve Brown nerede, rahip nerede? Daha da yaklaştı. Çölde Elias'ın insafına bıraktığınız Shelby nerede, dağlarda terk ettiğiniz Tate nerede? Cumhuriyet düşmanlarının kanıyla kutsanmış bir kahramanken, savunmak için seçtiğiniz cumhuriyette, vali balosunda dans ettiğiniz o güzel ve zarif hanımlar nerede? Ve kemancı nerede, dans nerede?

Sanırım bana söyleyebilirsin.

Size şunu söyleyeyim: Savaş onursuzlaştıkça ve asaleti sorgulandıkça, kanın kutsallığını tanıyan o onurlu adamlar, savaşçının hakkı olan bu danstan dışlanacaklar ve böylece dans sahte bir dansa, dansçılar da sahte dansçılara dönüşecektir. Yine de her zaman orada gerçek bir dansçı olan biri olacaktır ve bunun kim olabileceğini tahmin edebilir misiniz?

Sen hiçbir şey değilsin.

Söylediklerinizsandığınızdan daha doğru. Ama size şunu söyleyeceğim: Sadece kendini savaşın kanına tamamen teslim etmiş, çukurun dibine inmiş, dehşeti tüm çıplaklığıyla görmüş ve sonunda bunun kalbinin en derin noktasına hitap ettiğini anlamış olan insan dans edebilir.

Aptal bir hayvan bile dans edebilir.

Hakim şişeyi bara koydu. "Beni dinle, adamım," dedi. "Sahnede tek bir canavar için yer var, o da sadece bir tane. Diğerleri sonsuza dek sürecek ve isimsiz bir geceye mahkum. Teker teker, sahne ışıklarının önünde karanlığa inecekler. Dans eden ayılar, dans etmeyen ayılar."

Kalabalığın arasına karışarak arka taraftaki kapıya doğru ilerledi. Giriş holünde, dumanın içinde loş bir şekilde iskambil oynayan adamlar oturuyordu. İlerlemeye devam etti. Bir kadın, binanın arkasındaki kulübeye doğru geçen adamlardan fiş alıyordu. Ona baktı. Fişi yoktu. Kadın onu, fiş satan ve parayı dar bir yarıktan bir kiremit parçasıyla demir bir kasaya dolduran bir kadının bulunduğu masaya yönlendirdi. Bir dolarını ödedi, damgalı pirinç jetonu aldı, kapıda teslim etti ve içeri girdi.

Kendini bir ucunda müzisyenler için bir platform, diğer ucunda ise büyük, el yapımı sacdan bir soba bulunan geniş bir salonda buldu. Salonda bir sürü fahişe çalışıyordu. Lekeli sabahlıkları, yeşil çorapları ve kavun rengi iç çamaşırlarıyla, dumanlı yağ lambasının altında, hayali şehvet düşkünleri gibi, hem çocuksu hem de edepsiz

bir şekilde dolaşıyorlardı. Esmer, ufak tefek bir fahişe koluna girdi ve ona gülümsedi.

"Seni hemen tanıdım," dedi. "Ben her zaman istediğimi seçerim."

Kadın onu, yaşlı bir Meksikalı kadının havlu ve mum dağıttığı bir kapıdan geçirdi ve ikisi de, sanki sefil bir felaketin mültecileriymiş gibi, karanlık tahta merdivenlerden yukarı, üst katlara çıktılar.

Pantolonu dizlerine kadar indirilmiş halde küçük kabinde uzanmış, onu izliyordu. Giysilerini alıp giymesini, mumu aynaya tutup yüzünü incelemesini izledi. Kadın döndü ve ona baktı.

"Hadi gidelim," dedi. "Gitmem gerekiyor."

Devam et.

Orada yatamazsın. Hadi ama. Gitmem gerek.

Doğruldu, bacaklarını küçük demir karyolanın kenarından sarkıttı, ayağa kalktı, pantolonunu giydi, düğmelerini ilikledi ve kemerini bağladı. Şapkası yerdeydi, onu yerden aldı, bacağının yanına vurdu ve başına taktı.

"Aşağı inip kendine bir içecek almalısın," dedi. "İyileşeceksin."

Şu an iyiyim.

Dışarı çıktı. Koridorun sonunda döndü ve geriye baktı. Sonra merdivenlerden aşağı indi. Kadın kapıya gelmişti. Koridorda elinde mumla durdu, bir eliyle saçlarını geriye doğru itti ve adamın karanlık merdiven boşluğuna inmesini izledi, sonra da arkasından kapıyı kapattı.

Dans pistinin kenarında duruyordu. Bir grup insan piste çıkmış, el ele tutuşmuş, sırıtıyor ve birbirlerine sesleniyorlardı. Sahnedeki bir taburede kemancı oturuyordu ve bir adam dansın sırasını söyleyerek, işaretler yaparak ve istediği yöne doğru adımlar atarak yukarı aşağı yürüyordu. Dışarıda, karanlık alanda, perişan haldeki Tonkawa grupları çamur içinde, yüzleri pencere çerçevelerinin içinde garip, kayıp portreler oluşturmuş halde duruyorlardı. Kemancı ayağa kalktı ve kemanı çenesine dayadı. Bir bağırış duyuldu ve müzik başladı, dansçılar büyük bir ayak sürüklemeyle ağır ağır dönmeye başladılar. Arkadan dışarı çıktı.

Yağmur durmuştu ve hava soğuktu. Avluda duruyordu. Gökyüzünde sayısız ve rastgele yıldızlar düşüyor, gecenin başlangıcından tozun ve hiçliğin son duraklarına doğru kısa yörüngelerde hızla ilerliyorlardı. Salonun içinde keman tiz sesler çıkarıyor, dansçılar ayaklarını sürüyerek ve yere vurarak dans ediyorlardı. Sokakta adamlar, ayısı ölmüş olan küçük kızı arıyorlardı; kız kaybolmuştu. Karanlık arsalarda fenerler ve meşalelerle dolaşıp ona sesleniyorlardı.

Kaldırımdan aşağı, itfaiye araçlarının bulunduğu bölüme doğru indi. Dışarıda durup uzaklaşan sesleri dinledi ve karanlık tepelerin üzerinde kaybolan yıldızların sessiz izlerine tekrar baktı. Sonra itfaiye araçlarının bulunduğu bölümün kaba tahta kapısını açıp içeri girdi.

Hakim dolabın üzerinde oturuyordu. Çıplaktı ve gülümseyerek ayağa kalktı, onu muazzam ve korkunç bedenine doğru kollarına aldı ve arkasındaki tahta sürgüyü yerine oturttu.

Barda, ayı derisini satın almak isteyen iki adam, ayının sahibini arıyordu. Ayı, sahnede devasa bir kan gölünün içinde yatıyordu. Mumların hepsi sönmüştü, sadece biri yanıyordu ve o da bir adak lambası gibi yağ içinde huzursuzca titriyordu. Dans salonunda genç bir adam kemancıya katılmış ve dizlerinin arasına sıkıştırdığı bir çift kaşıkla müziğin ritmini tutuyordu. Fahişeler yarı çıplak, bazılarının göğüsleri açıkta, seğirerek yürüyorlardı. Mekanın arkasındaki çamurlu köpek kulübesinde iki adam, tuvaletlere doğru tahtaların üzerinden iniyordu. Üçüncü bir adam da orada durmuş çamura işiyordu.

"İçeride biri var mı?" diye sordu ilk adam.

İhtiyacını gidermekte olan adam başını kaldırmadı. "Senin yerinde olsam içeri girmezdim," dedi.

İçeride biri var mı?

Ben içeri girmezdim.

Kendini yukarı çekti, pantolonunun düğmelerini ilikledi, onların yanından geçip trafik ışıklarına doğru yürüdü. İlk adam onun gidişini izledi ve sonra tuvaletin kapısını açtı.

"Aman Tanrım," dedi.

Nedir?

Cevap vermedi. Diğerinin yanından geçip yola geri döndü. Diğer adam arkasından bakarak durdu. Sonra kapıyı açıp içeri baktı.

Salonda ölü ayıyı bir araba örtüsüne sarmışlardı ve genel olarak işçi aranıyordu. Ön odada tütün dumanı lambaların etrafını kötü bir sis gibi sarmıştı ve adamlar kısık sesle mırıldanarak teklif verip pazarlık yapıyorlardı.

Danslarda bir duraklama oldu ve ikinci bir kemancı sahneye çıktı; ikisi de telleri çekip küçük ahşap mandalları tatmin olana kadar çevirdiler. Dansçıların çoğu sarhoş bir şekilde odanın içinde sendeliyordu ve bazıları gömleklerini ve ceketlerini çıkarmış, göğüsleri açıkta ve ter içinde duruyorlardı, oysa oda nefeslerini bulandıracak kadar soğuktu. Devasa bir fahişe, müzik grubunun önünde ellerini çırpıyor ve sarhoş bir şekilde müzik istiyordu. Üzerinde sadece bir çift erkek iç çamaşırı vardı ve kız kardeşlerinden bazıları da aynı şekilde ganimet gibi görünen şeyler giymişti - şapkalar, pantolonlar veya mavi gabardin süvari ceketleri. Müzik yükselince herkesten canlı bir çığlık yükseldi ve bir çağırıcı öne geçip dansı başlattı; dansçılar ayaklarını yere vurup bağırarak birbirlerine doğru sendelediler.

Ve dans ediyorlar, tahta zemin çizmelerin altında gürültüyle çarpıyor ve kemancılar eğik parçalarının üzerinde korkunç bir şekilde sırıtıyorlar. Hepsinden daha yüksekte yargıç var ve çıplak dans ediyor, küçük ayakları canlı ve hızlı, şimdi çift tempoda ve devasa, solgun ve tüysüz, kocaman bir bebek gibi hanımlara eğiliyor. Hiç uyumadığını söylüyor. Hiç ölmeyeceğini söylüyor. Kemancılara eğiliyor, geriye doğru salınıyor, başını geriye atıyor ve boğazından derin bir kahkaha atıyor ve yargıç çok seviliyor. Şapkasını savuruyor ve kafatasının ay kubbesi lambaların altında solgun bir şekilde geçiyor ve etrafında dönüyor, kemanlardan birini alıyor ve piruetler yapıyor, bir geçiş, iki geçiş yapıyor, aynı anda hem dans ediyor hem de keman çalıyor. Ayakları hafif ve çevik. Hiç uyumaz. Hiç ölmeyeceğini söylüyor. Işıkta ve gölgede dans ediyor

ve çok seviliyor. Yargıç hiç uyumaz. Dans ediyor, dans ediyor. O, asla ölmeyeceğini söylüyor.

SON

EPİLOG

Aşağıda, yerde açtığı delikler vasıtasıyla ovada ilerleyen bir adam var. İki saplı bir alet kullanıyor ve onu deliğe atıyor, Tanrı'nın oraya koyduğu kayadan ateş çıkarmak için çeliğiyle delik delik vuruyor. Arkasındaki ovada kemik arayan gezginler ve aramayanlar var; hareketleri kaçış mekanizması ve paletle izlenen mekanizmalar gibi, ışıkta duraksayarak ilerliyorlar, böylece içsel bir gerçekliği olmayan bir ihtiyat veya düşüncelilikle kısıtlanmış gibi görünüyorlar ve görünür zeminin kenarına kadar uzanan ve bir devamlılığın peşinde koşmaktan çok bir ilkenin doğrulanması, bir sıra ve nedenselliğin onaylanması gibi görünen o delik izini birer birer geçiyorlar; sanki her yuvarlak ve mükemmel delik, varlığını bir önceki deliğe borçluymuş gibi, kemiklerin, kemik toplayıcılarının ve toplamayanların bulunduğu o ovada. Deliğe ateş yakıyor ve çeliğini çıkarıyor. Sonra hepsi tekrar yola koyuluyor.

Cormac McCarthy on bir romanın yazarıdır. Aldığı ödüller arasında Ulusal Kitap Ödülü, Pulitzer Ödülü ve Ulusal Kitap Eleştirmenleri Birliği Ödülü bulunmaktadır.

Cormac McCarthy'nin kitapları

Yol
The Sunset Limited (*dramatik biçimde yazılmış bir roman*)
Yaşlı Adamlar İçin Bir Ülke Yok
Ovaların Şehirleri
Geçiş
Bütün Güzel Atlar
Taş Ustası (*bir oyun*)
Bahçıvanın Oğlu (*bir senaryo*)
Kan Meridyeni
Tanrı'nın Çocuğu
Dış Karanlık
Meyve Bahçesi Bekçisi

CORMAC MCCARTHY'NİN KİTAPLARI

“McCarthy, diğer birçok Amerikalı yazarı gölgede bırakıyor.”
—The New York Times Kitap Eleştirisi

MEYVE BAHÇESİ BEKÇİSİ

İki dünya savaşı arasında, Tennessee kırsalındaki küçük ve ücra bir toplulukta geçen bu roman, genç bir çocuk olan John Wesley Rattner ile, ikisinin de haberi olmadan çocuğun babasını öldüren kanun kaçağı ve kaçak içki satıcısı Marion Sylder'ın öyküsünü anlatır. Rattner'ın amcası Ather ile birlikte, sanki toprağın kendisinden doğmuş gibi görünen bir dramayı sahneye koyarlar.

Kurgu/Edebiyat/978-0-679-72872-6 (ticari)
978-0-307-76250-4 (e-kitap)

DIŞ KARANLIK

Outer Dark , yüzyılın başlarında Appalachia'da belirtilmeyen bir yerde geçen, hem masalsı hem de çarpıcı bir şekilde etkileyici bir romandır. Bir kadın, erkek kardeşinden bir çocuk doğurur; erkek kardeşi çocuğu ormanda bırakır ve bebeğin doğal nedenlerle öldüğünü söyler. Kardeşinin yalanını keşfeden kadın, oğlunu bulmak için tek başına yola çıkar.

Kurgu/Edebiyat/978-0-679-72873-3 (ticari)
978-0-307-76249-8 (e-kitap)

TANRI'NIN ÇOCUĞU

Tanrı'nın Çocuğu, insanlığın aşağılanmasının derinliklerini araştıran gerilim dolu, tüyler ürpertici bir roman. Tecavüzle yanlış bir şekilde suçlanan Lester Ballard—Doğu Tennessee'nin dağlık bölgesinde dolaşan şiddet yanlısı, mülksüzleştirilmiş bir adam—hapisten serbest bırakılır ve garip şehvetleriyle halkı avlamak için istediği gibi dolaşmasına izin verilir.

Kurgu/Edebiyat/978-0-679-72874-0 (ticari)
978-0-307-76248-1 (e-kitap)

SUTTREE

Bu, ayrıcalıklı bir hayatı terk edip Tennessee Nehri üzerindeki bir yüzen evde yaşamaya başlayan Cornelius Suttree'nin hikayesidir. Dışlanmışlar topluluğunun – zekice kurgulanmış, tuhaf tiplerden, suçlulardan ve işgalcilerden oluşan bir topluluğun– kenarında kalan Suttree, fiziksel ve insani sefaletin üstesinden soğukkanlılık, mizah ve vakarla gelir.

Kurgu/Edebiyat/978-0-679-73632-5 (ticari)
978-0-307-76247-4 (e-kitap)

TAŞ USTASI

Olaylar 1970'lerde Kentucky, Louisville'de geçiyor. Telfair ailesi nesillerdir taş ustasıdır. Ben Telfair, dedesi Papaw'ın yanında çıraklık yapmak için eğitimini bırakmıştır. Bu iki adamı birbirine bağlayan sevgi ve aile mesleğini terk eden veya ona saygısızlık eden Telfair ailesinden onları ayıran uçurumdan yola çıkan McCarthy, büyük kurgu eserlerinin tüm özelliklerini taşıyan bir drama yaratmıştır.

Kurgu/Edebiyat/978-0-679-76280-5

KAN MERİDYENİ

Bu, Amerika'nın batıya doğru genişlemesine eşlik eden şiddet ve ahlaksızlığı anlatan destansı bir romandır. 1850'lerde Teksas-Meksika sınırında yaşanan tarihi olaylara dayanarak, on dört yaşındaki Tennessee'li Kid'in, Kızılderililerin katledildiği ve kafa derileri pazarının geliştiği kâbus gibi bir dünyaya nasıl düştüğünü konu alır.

Kurgu/Edebiyat/978-0-679-72875-7 (ticari)
978-0-307-76252-8 (e-kitap)

TÜM GÜZEL ATLAR

"Bütün Güzel Atlar" , uzun bir Teksas çiftlik sahibi soyunun sonuncusu olan genç John Grady Cole'un öyküsünü anlatır. Sınırın ötesinde, Meksika cezbedici bir güzelliğe ve ıssızlığa, engebeli ve acımasız bir medeniyete sahiptir. İki arkadaşıyla birlikte, hayallerin kanla ödendiği bir yere, bazen komik, bazen de pastoral bir maceraya atılır.

Kurgu/Edebiyat/978-0-679-74439-9 (ticari)
978-0-307-48130-6 (e-kitap)

GEÇİŞ

1930'ların sonlarında, on altı yaşındaki Billy Parham, ailesinin çiftliğine saldıran bir dişi kurdu yakalar. Onu öldürmek yerine, Meksika'nın dağlarına götürür. Bu geçişle birlikte, insanların hayaletler gibi karşılaştığı ve şiddetin yıldırım gibi aniden ortaya çıktığı bir ülkeye doğru zorlu ve rüya gibi bir yolculuğa başlar.

Kurgu/Edebiyat/978-0-679-76084-9 (ticari)
978-0-307-76246-7 (e-kitap)

OVASIN ŞEHİRLERİ

Yıl 1952 ve John Grady Cole ile Billy Parham, New Mexico'da çiftlik işçisi olarak çalışmaktadırlar. Hayatları, at sürüleri toplamak, at müzayedelerine katılmak ve kamp ateşinin ışığında anlatılan hikâyelerden oluşmaktadır; bu hayata değer verirler çünkü sonsuza dek değişmek üzere olduğunu bilirler.

Kurgu/Edebiyat/978-0-679-74719-2 (ticari)
978-0-307-77752-2 (e-kitap)

YAŞLI ADAMLAR İÇİN BİR ÜLKE YOK

McCarthy, ünlü Sınır Üçlemesi'nin geçtiği yer olan Teksas-Meksika sınırına geri dönüyor. Llewellyn Moss adında iyi niyetli bir adam, etrafı ölü adamlarla çevrili bir kamyonet bulur. Kamyonetin arkasında hâlâ bir yük eroin ve iki milyon dolar nakit para vardır. Moss parayı aldığında, kanunların bile kontrol altına alamayacağı yıkıcı bir şiddet zincirini başlatır.

Kurgu/Edebiyat/978-0-375-70667-7 (ticari)
978-0-307-39053-0 (e-kitap)

GÜN BATIMI LİMİTED

New York metrosunda yaşanan şaşırtıcı bir karşılaşma, iki yabancıyı, hayati bir karar vermek zorunda oldukları harap bir apartmana götürür. Bu küçük dairede, "Siyah" ve "Beyaz" olarak bilinen iki adam, her birinin kendi geçmişine geri dönmesini sağlayan ve temelde birbirine zıt iki dünya görüşünün kökenlerini araştıran bir konuşmaya başlarlar. Beyaz, görünüşte imrenilecek derecede rahat bir yaşam süren, ancak yine de umutsuzluğa düşmüş bir profesördür. Eski bir mahkum ve bağımlı olan Siyah ise, iki adamdan daha umutlu olanıdır; ancak Beyaz'ı inancın gücüne ikna etmek için ne kadar çaresizse, Beyaz da onu reddetmek için o kadar çaresizdir. Amaçları ise şudur: Hayatın anlamını keşfetmek.

Kurgu/Edebiyat/978-0-307-27836-4 (ticari)
978-0-307-49812-0 (e-kitap)

YOL

Baba ve oğlu, yanmış Amerika'da yalnız başlarına yürüyorlar. Yıkılmış arazide, rüzgârda uçuşan küllerden başka hiçbir şey hareket etmiyor. Taşları çatlatacak kadar soğuk ve kar yağdığında gri renkte oluyor. Gökyüzü karanlık. Hedefleri kıyı, ancak orada onları neyin beklediğini bilmiyorlar. Hiçbir şeyleri yok; sadece yolda pusu kuran kanunsuz çetelere karşı kendilerini savunmak için bir tabanca, üzerlerindeki kıyafetler, topladıkları yiyeceklerle dolu bir araba ve birbirleri.

Kurgu/Edebiyat/978-0-307-38789-9 (ticari)
978-0-307-26745-0 (e-kitap)

Yerel kitapçınızda bulabilirsiniz veya ziyaret edin.

www.randomhouse.com

İlk Vintage Uluslararası Baskı, Mayıs 1992

Telif hakkı © 1985 Cormac McCarthy'ye aittir.

Uluslararası ve Pan-Amerikan Telif Hakları Sözleşmeleri uyarınca tüm hakları saklıdır.
Amerika Birleşik Devletleri'nde Random House, Inc.'in bir bölümü olan Vintage Books, New York tarafından ve eş zamanlı olarak Kanada'da Random House of Canada Limited, Toronto tarafından yayınlanmıştır. İlk olarak 1985 yılında Random House, Inc., New York tarafından yayınlanmıştır.

Kongre Kütüphanesi Yayın Kataloğu Verileri
Kan Meridyeni veya Batı'da Akşam Kızıllığı / Cormac McCarthy. — 1. Vintage International baskısı.
s. cm.
I. Başlık. II. Başlık: Kan meridyeni. III. Başlık: Batı'da akşam kızarıklığı.
[PS3563.C337B4 1992]
813′.54—dc20 91-50742

Fotoğraf © *Marion Ettlenger tarafından çekilmiştir.*

v3.0